Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.
Titel | Title:	Oehlenschlägers Tragødier.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 5-6
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh., 1841-1849
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-10 i 5 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°
1 1 52 0 8 05696 4
+REX
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

52. – 119.

Oehlenschlägers

Tragødier.

Femte Bind:

Arel og Valborg.
Erik og Abel.

Kiobenhavn, 1842.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker,

Badstuestræde Nr. 124.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Axel og Valborg.

(1808.)

Hakon Herdebred, Norges Konge.
Sigurd af Reine, hans Staller.
Arel Thordson, hans Frænde.
Valborg, Arels Brud.
Vilhelm, hans Ven.
Erland, Erkebiskop.
Knud, Sortebroder.
Biorn, Gamle.
Endrid, hin Unge.
Kolbein og flere Kæmper.
En fiendtlig Kæmpe med Følge.
Gotfred, Vilhelms Svend.
Dronning Thora, med sine Fruer og Jomfruer.
Biarkebeiner. Munke.

Tiden er 1162.

Handlingen foregaaer i Christ-Kirken i Nidaros. Til begge Sider Begravelser i Murene; midt paa Gulvet Harald Gilles Liigsteen. I Forgrunden tvende mægtige Kirkepiller, som understøtte Hvælvingen; den venstre betegnet med tre Kors; den høire viser Tegnet ℵ omkrandset af Kiærminder. Dybt i Baggrunden Høialteret. Over Altertavlen et gyldent Skrin, der oplyses af de brogede Ruder i Choret, hvorigiennem Solen skinner. I Midten af Gangen en Lysekrone.

Første Handling.

Axel. Vilhelm.

Vilhelm.

Her er da den berømte Throndhiems Kirke,
Hvis Ry har bredet sig til selve Rom. —

Axel.

Har Rygtet pralet?

Vilhelm.

Nei.

Axel.

O hvilket Tempel!

Vilhelm.

Et høit udhulet hvælvet Dovrefield.

Axel.

Ærværdig Rolighed har her sin Bolig,
Og gyder Fromhed i det stille Sind.

Vilhelm.

Et prægtigt Syn, naar man staaer midt i Gangen
Og skuer op til Altret.

Axel.

Messen holdes
I Choret. Hør, hvor Morgensangen klinger
Igiennem Kirkens trinde Hvælvinger.
De gule Voxlys brede svage Straaler
Fra Messingkronen hen i Kirkens Gange;
Saa glimter Haabet i et sorgfuldt Hjerte.
O hvilket Syn! Den unge Morgen gløder
Igiennem Farverne paa Vinduesruden.
Hil Dig Du skionne, nysoprundne Sol!
Du vækker alle mine Barndomsminder!

Vilhelm.

Og hvad betyder vel den gyldne Kiste,
Hist over Alteret?

Axel.

Sankt Olafs Skrin.

Vilhelm.

Ha det er Olafs Skrin!

Axel.

Der giemmes fromt
De hellige Levninger af Nordens Helgen.

Vilhelm.

Og klippes end hans Skiæg og Negle stundom
Af Kongerne?

Axel.

Nei; Harald Haarderaade
Fandt det uværdigt, at forstyrre Liget
I sin høitidelige Ro; han kasted'
I Havet Skrinets Nøgler, og nu hviler
Den ædle Helgens Støv i stille Fred.

Vilhelm
(betragter Pillen).

Ha ved St. Innocens, grundfaste Støtter!
De har en stærkere Rygrad, bred're Skulder,

End Du og jeg; og de vil kneise fort,
Naar vore trætte Been er længst i Muld.
Men hvad betyde disse trende Kors?

Axel.

Kom Vilhelm! Lad os see den næste Søile.

Vilhelm.

Siig mig kun først, hvad disse Kors betyde?

Axel.

De trende Kors betyde Haarderaades,
Kong Olaf Kyrres og Kong Magni Høider.
Men lad os efterse den næste Søile.

Vilhelm.

Hvad vil Du see?

Axel.

Et mindre Mærke, Vilhelm!
Ei nær saa høit, ei nogen Kæmpehøide,
Saa høit kun som en femtenaarig Mø;
Ei hugget ud i Stenen, ridset ind
Med svage Træk i Træomfatningen.

Vilhelm.

Din Valborgs Maal?

Axel.

Bi, bi en liden Stund!
Lad mig forhøie Nydelsen ved Dvælen.

Vilhelm.

Naar skar Du det?

Axel.

For fem Aar siden, da
Jeg treen i Kirken, for til Gud at bede,
For Afsked med min Kiærlighed, og med
Mit Fædreland at tage. — Valborgs Moder
Var nylig død, og Valborg sat i Kloster
At lære Sømmen sye og læse lære.

Hun var kun femten Aar; men, o min Broder!
Den modne Siel alt smilte som en Engel
Igiennem Diets Himmelblaa. — Jeg kom,
Det var en aarle Morgenstund; Kong Eisten
Var fanget Dagen før og skiændigt myrdet.
En Rædsel drev mig bort fra Norges Land.
Grumt raste Landets Sønner mod hverandre,
Stærkt kæmped Kiærligheden i mit Bryst.
Jeg bad til Gud, at ud han vilde slukke
Den stærke Flamme, der, endskiondt uskyldig,
Dog skyldig brændte til min skionne Frænke.
Jeg bad, og som jeg bad, oplukkedes
Hist Klosterdøren, hvorigiennem ellers
De fromme Nonner hid til Messen komme.
Det undred mig, de kom, thi det var aarle.
Men ak! Det var kun Een, en Uindviet,
Hvis Skionhed endnu Sløret grusomt ei
Bedækte. Tæt det sorte Klædebond
Sig vandt om hendes smekkre Midie; blegt
Som Silke faldt det silkeblode Haar
I Fletninger om Skuldrene. Hun saae
Mig ei, hun knælte her for Graven, Vilhelm!
Ak for sin Moders Grav; hun hæved fromt
De trinde Arme, liliehvide Hænder;
Hun bad som jeg: „O Himmel sluk min Elskov!
O Moder! Styrk din Datter i sin Dyd!"
Da glemte jeg St. Olaf, alle Helgne,
Ja Himlen selv; thi Himlen aabenbared
Sig for mig i min Valborg. — Aldrig var
Tilstaaelsen end kommen mig paa Læben.
Fra Barnsbeen kaldtes vi vel Ægtefolk;
Det var i Spøg, fordi den søde Mø
Som Glut alt var mit Hierte dyrebar.
Jeg nærmed mig, igiennemglødet af
Det stærkeste, det elskovsfulde Mod.

Nu syntes alle Farer mig forsvundne.
Min Skiæbne laa som Lindorm for min Fod,
Jeg stod paa den, kiæk som Sanct Michael,
Og stødte Spydet i Uhyrets Ryg,
Mens mine Følelser med stærke Vinger
Sig løfted imod Himlen. Saadan treen jeg
For Valborg; med min venstre Haand omslyngte
Jeg hendes skiønne Legem, med den høire
Drog jeg mit Sværd, og svor ved alle Helgne:
Skiøn Valborg vorder Axel Thordsøns Brud
Paa Jorden, eller hist i Himlen.

Vilhelm.

Amen,
Min bolde Broder!

Axel.

Ak, da skiælved Valborg:
„Hvad sværger Du min Axel? Er vor Elskov
Mod Religionen ei? mod Sæderne?
Er vi ei Slægtninge? Forbyder Kirken
Ei sligt et Ægteskab? Bad vore Mødre
Paa Sottesengen os indstændigt ei,
At tvinge denne Flamme? Spaaede man
Os idel Kummer ei og Undergang,
Ifald vi handled imod deres Raad?
See vore Mødre paa Ligstenene!
De bøie deres Hoveder, de græde
Med inderlig Medlidenhed, for os,
For deres Børns grusomme Skiæbne!" Vilhelm!
Da skar jeg vore Træk i Søilen der,
Og svor igien: „Jeg kommer hiem med Orlov
Fra Paven, eller aldrig, — aldrig meer."

Vilhelm.

Hvor lykkeligt at stande ved sit Maal,
Begavet nu med Alt, hvad forhen mangled.
Kom, lad os eftersee dit Navnetræk!

Axel.

Ja! Det skal være mig mit første Varsel.
(Han gaaer hen mod Søilen og opdager Blomsterkrandsen.)
O Vilhelm! Vilhelm! Valborg er mig tro;
Himlen er ei saa blaa, som disse Blomster.
(Han omfavner sin Ven.)

Vilhelm.

Lykkalige, som elsker og som elskes!

Axel.

Stalbroder, hav Taalmodighed med Axel!
Lad ei hans Blødhed trætte Dig. Snart er
Han lykkelig, da skal han nyde Livet
Med Valborg og sin ædle Broder Vilhelm.
Du fulgte mig til Norge, for at kiende
Den nordiske Natur; Alt skal Du skue,
Men Kiærligheden, Ven, er ogsaa nordisk;
Høiagtelsen for Qvinden, Vilhelm! lærte
Dog Sydens Ridder først af Nordens Kæmpe.
Hvis Du vil kiende Nordens Aand og Sæder,
Maa Du begynde med vor Kiærlighed.

Vilhelm.

Elsk Du, min Ven, sværm og vær lykkelig!
Du kaared Dig en ærlig Tydsker til
Din Ven, og Du skal stedse finde sand
Deeltagelse ved dette Bryst.

Axel.

Det veed jeg!
Da Odins Skarer skiltes ad, blev Roden
Af Sproget og vort Sindelags Natur
Udeelt; og derfor bør det sig bestandig
At Gothen og Germanen vorde Venner.

Vilhelm.

Du viste Dig i Henrik Loves Tog
Saa diærv en Ridder, som en trofast Veiler

Ved disse vakte Minder af din Elskov.
Jeg lader ene Dig med Kiærligheden;
Og iler ud paa Skibet, for at bringe
Vort Folk Besked og Bud.

Axel.

Jeg skulde selv —

Vilhelm.

Ei, Du est undskyldt! Lad Du mig kun raade.
Tak, for Du viste mig den skionne Kirke.
I Stolestadet ligger Vandringstaven,
Og Pilegrimekaaben med, i hvilken
Du førstegang igien vil see din Valborg.
Jeg overlader Dig til denne Glæde;
Paa Skibet kan Du atter træffe mig.

Axel.

Jeg bringer Dig i Kongens Hal, saasnart —

Vilhelm.

Først ønsked jeg at hilse Bispen; — dog
Det haster ei, men Kiærligheden haster.

(Han gaaer.)

Axel.

Du tappre Vilhelm! Redelige Tydsker! —
Udkaarne Ven! Trofaste Vaabenbroder!
Hvor lifligt straaler Solen Munterhed
Ind i mit Hierte, som i Kirkens Hvælving. —
Men hvilken Skygge kommer at formørke
Den lyse Fryd? Ha, Sortebroder Knud!
Jeg kiender ham, det samme lumske Træk
Ved Øiet og det samme sledske Smil
Paa Læben, som for fem Aar siden. — Kunde
Jeg undgaae ham! Men han har seet mig alt.
Hvis her han dvæler til min Valborg kommer!
Ulykkesfugl, skal Du den første være,
Som her mig møder? Et usaligt Varsel! —

Knud kommer.

Ei hellige Guds Kors! Hvad? Seer jeg ret?
Hvad? Axel Thordsøn? Axel her i Landet?
Bedrage mine Øine mig?

Axel.

Jert Øie
Seer klart og sundt, min fromme Fader! Axel
Er her. Guds Fred! Hvor gaaer det, Broder Knud?

Knud.

Gud takke Dig for denne gode Hilsen!
Hvordan det gaaer? Det Gamle! Præstegang!
Fra Klosteret til Kirken, og fra Kirken
Til Klosteret, og endelig fra Klostret
Et Skridt til Graven; det er Munkelivet.
Men kiære Søn! hvorledes gaaer det Dig?
Ei, ei! Hvor Du est bleven fær og stærk!
Hvor har Du færdedes? Hvad har Du øvet?
En tapper Svend oplever meer eet Aar,
End alle Munke deres Levedage.
Hvordan forstaaer jeg her Tilbagekomsten?
(Han betragter Axel opmærksom.)

Axel.

Det undrer Eder, at en Normand atter
Tilbagevender til sit Fædreland?

Knud.

Jeg veed, hvorfor Du drog af Landet ud;
Ak! Alle Kirkens Brødre maatte rose
Saa fromt et Forsæt hos en Ungersvend.
Du vilde ved Fraværelsen bevinge
Din syndefulde Brynde til skion Valborg;
Nu, det var smukt giort; det var godt giort, vel giort!
Men nu Tilbagereisen, kiære Søn?
Dog fem Aars Tid er gaaet, det er sandt!

I fem Aars Tid kan glemmes meget, veed jeg;
Og hist i Romerland er skionne Qvinder,
Som Lilier trinde, blussende som Roser,
Som Duer blide, fyrige som Ild;
Da glemmes Nordens blege Skionhed snart.
Ei sandt, min Søn?

Axel.

Det kan vel hændes, Fader!

Knud.

Ja, ja! Saa hændte det sig, kan jeg troe,
Som vel var; thi det var en blodig Synd,
Dit unge Hierte dengang stod i Fare
For at begaae.

Axel.

Hvorledes lever Valborg?

Knud.

Nu, som det gaaer de unge Møer; hun
Er bleven from, god, smuk —

Axel.

Det var hun alt,
Da jeg drog bort.

Knud.

Ja, ja! Hun tegned godt,
Hun tegned godt!

Axel.

Saa er hun mere deilig?

Knud.

Det, kiære Søn! kan ikke jeg bedømme.
En Munk forstaaer sig ei paa jordisk Skionhed,
Han seer kun paa den Himmelske.

Axel.

Er Valborg
Endnu i Klostret?

Knud.

Undertiden, ja!
Dog oftere hos Thora, Kongens Moder,
Paa Kongens Gaard. Snart bli'er hun der vel stedse!

Axel.

Hvorledes det?

Knud.

Hun kaldes Axels Brud
Vel end for Spog af Byens Piger; men
Vi vide vel, at Konning Hakon snart
Vil dele Norges Krone med skion Valborg.

Axel.

Hvad? Hakon?

Knud.

Nu, han elsker Jomfru Valborg
Med al sit Hiertes Heftighed.

Axel.

Og Valborg?

Knud.

Hun — ham igien.

Axel.

Der løgst Du, Broder Knud!

Knud.

Ei, ei! min unge Ven! Jeg troede sikkert,
Du havde fromt bekæmpet dine Synder.

Axel.

Hun elsker Hakon ei, hun hader ham.

Knud.

Christ frie os! Hade Kongen?

Axel.

Har han beilet
Til hendes Haand?

Knud.

Alt længst; og Valborgs Frænder
Gav Kongen alle Ja.

Axel.

Men Valborg, Munk!
Men Valborg gav ham Nei.

Knud.

Hun er optugtet
I Ærbarhed og Christendom; hun veed,
At Lydighed er Qvindens Hovedsmykke.

Axel.

Nei, Munk! ved alle Himlens Stierner! Valborg
Ægter ei Hakon, hun er Axels Brud.

Knud.

Du troer at giennemdrive denne store
Forargelse?

Axel.

Med Rette skal hun vorde
Min Brud, for Gud, som for mit Hierte.

Knud.

Axel!
Hvorledes? —

Axel.

Derom taler jeg med Kongen,
Og skylder Eder intet Regnskab. Valborg
Er min, trods alle Diævle, — alle Munke.
(Han gaaer.)

Knud.

En vigtig Nyhed! Ønskelig for mig!
Det blier en Kirkesag. Vor Erkebisp
Vil neppe blande sig i denne Handel;
Han har engang jo været selv forelsket,
Den gamle Taabe. Altsaa — Broder Knud! —

Ei Axel afstaaer Valborg med det Gode;
I Elskovsheden har han atter glemt — —
Jeg skynder mig at aabenbare Kongen
Den hele Sag. Syg Erland er og gammel,
Snart maa der tænkes paa en anden Biskop.
Et vigtigt Kald, især i disse Tider;
Normannakonning trænger til en Mand
Med Kraft og Klogskab, der ved sin Idræt
Har viist Hengivenhed. — Mod, Broder Knud!
Her byder sig en Leilighed, som kaldet.
Hvormed belønner høit nok Elskeren
Den Ven, som skaffer ham hans Elskerinde?
En vigtig Nyhed! Ønskelig for mig!
(Han gaaer.)

Axel kommer tilbage i en Pilegrimskappe, besæstet med Muslingeskaller, han har en hvid Stav og en bred Hat i Haand.

Alt borte? Vel! Jil kun at bringe Hakon
Det høistvelkomne Bud; jeg kommer selv. —
Han elsker hende! Hakon elsker Valborg! —
Men Valborg elsker mig. Og hvoraf veed —
Og hvoraf veed Du, at hun elsker Dig?
Han er en Konge, Valborg er en Mø,
Og Qvindens Lod er Svaghed. Skam Dig, Axel!
Betvivler Synderen en Engels Dyd?
Men Pigen elsker Glimmer! — Axel! Axel!
Da her for Gud hun knælte, med sin Sicel
Af hellig Elskov fuld, var Jordens Glimmer
Da det som straalte fra den Renes Blik? —
Ak Tiden matter Alt! Den sløifer selv
Hist Pyramiderne paa Nilens Sletter,
Hvor meget meer — — O Kiærlighed! Du est
Ei nogen god ufkyldig Drift; Du vækker
Mistillid, Had og Frygt i Mandens Hierte! — —

Fem Aar! Jeg har forandret mig i den Tid;
Har ikke tabt derved, er vorden Helt;
Mit Blik er mere roligt, mere skarpt,
Min Hage skiules tæt af dunkle Duun;
Mit Sværd har ikke ruſtet i sin Balg
Imidlertid; den store Henrik Løve
Udmærkte mig; for hans Skyld bærer jeg
Mangt sammenvoxet Ar paa Bryst og Skulder;
Var jeg elskværdig før i Valborgs Øine,
Da maa jeg mere vorde det som Mand;
Hvad elsker Qvinden meer end kraftig Manddom?

(Hans Øie falder paa Krandsen.)

Ak hulde Blomster! Som den lyse Maidag,
Omhvælvet af det Himmelblaa, I mildne
Mig Sorgen i mit Hierte. — Thora kommer
Fra Ottesangen alt med sine Møer.
Til Sagen! Som en sølverhaaret Gubbe
Jeg speide vil min Skiæbne. Svigter Valborg —
Da bort saa hurtig, som jeg kom; som Lynet,
I Henrik Løves Hær tilbage; der
Jeg finde vil min Død for Vendens Øxe.
Og fanges jeg, og offrer Hedningen
Mig til sin Radegast, sin Svantevit,
Sin Provo, eller til den grumme Siva —
Hvad er det meer? Jeg faldt et Offer alt
Her for en christen, mere grum Gudinde.

(Han gaaer affides. Dronningen gaaer igiennem Kirken med sine Fruer og Jomfruer.)

Valborg kommer i det sidste Par; hun standser i Forgrunden og siger til sin Følgesøster:

Gak Du foran, Svanhvide! Lad mig ene,
At efter daglig Skik jeg bede kan

Først ved min Faders, ved min Moders Grav.
Jeg følger efter.
(Dronningens Følge gaaer. Valborg knæler ved sine Forældres Grav.)

Axel
(som forklædt er kommen tilbage, knæler ligeledes i en Afstand).
Himmel! Det er Valborg!
Jeg kiender hende neppe. Hvilken Vext!
En fyldig Rose, hvad kun før var Knup.
Hvor hun er bleven deilig! Hendes Aasyn
Er kun det samme. Men de røde Roser
Er bleget hen til hvide Veemods Lilier.
Held mig! Jeg vilde gyse, hvis hun blussed
I freidig Munterhed.

Valborg
(staaer op og seer sig om).
Jeg er alene;
Hist knæler kun en gammel Pilegrim.
(Hun gaaer hen for Søilen med Navnetrækket, tager den forrige Krands af, og hænger en frist istedet.)
Jeg hilser Dig, min Kiærlighed, god Morgen!

Axel.
O Himmel!

Valborg
(betragter Axel).
Hvor han beder fromt, den Gamle!

Axel.
Tak, høie Fader, for din Miskundhed!

Valborg.
Hvor salig er hans Fryd, den sølvgraa Gubbe!
Han har tilbagelagt en hellig Reise,
Og lettet Hiertet for en tung Bekymring;
Nu staaer han reen, uskyldig ved sin Grav,
Der aabner sig, som Favnen af en Ven.
O gode Gud! Hvor sælsomt gaaer det dog

Paa denne Jord! Tit nyder Alderdommen
En barnlig Ungdomslyst, imens den Unge
Maa tæres hen af glædeløse Sorger.
(Hun gaaer ham imøde, idet han reiser sig.)
Hil Dig og Sæl, min fromme Vandringsmand!

Axel.

Jeg takker Eder, skionne Jomfru Valborg!

Valborg.

Du kiender mig?

Axel.

Jeg gik til Nidaros,
Deels for at knæle ved St. Olafs Skrin,
Deels for at bringe Jer et Brev og Hilsen
Fra Tydskland, hvorigiennem Veien faldt.
Jeg har alt hilset Helfred, Eders Frænke
Paa Immersborg; hun spaaede mig en god
Modtagelse for dette gode Budskab.

Valborg.

Mig kiender Ingen i den vide Verden;
Kun Helfred er min tro Veninde; men
Du kommer langveis fra; hvad kan Du bringe?

Axel.

Fru Helfred har en Broder.

Valborg (rødmer).

Axel Thordsøn?

Axel (affides).

O søde Lilier, I forvandler Eder
Til Roser atter! (høit) Rigtig! Axel Thordsøn,
En ærlig Kæmpe, kun lidt kummerfuld.
I Saxen traf jeg ham i Henriks Leir;
Og neppe hørte han, jeg drog til Norrig,
Saa fly'de han mig dette Brev, og bad
Mig bringe det i Eders egne Hænder.

Valborg
(kaster et frygtsomt Sideblik hen i Kirken; da hun finder sig ene med den Fremmede, tager hun Brevet og siger):
Min Gubbe! Du har bragt kiærkomment Budskab.

Axel.
Har jeg? Nu Gud velsigne Jer for det.

Valborg.
Du tager Deel i Axel Thordsøns Skiæbne?

Axel.
Og i skiøn Valborgs med. Læs Eders Brev!

Valborg
(bryder Brevet og læser).

Ung Axel lader Brev udgaae.
Valborg, Du søde Qvinde!
Christ give, det Dig finde maa,
Min Brud, min Elskerinde!

En Ring jeg tager af min Haand,
Du den paa Fingren sætte.
Jeg elsker Dig med trofast Aand,
Og kan Dig ei forgiette.

Kom vel ihu, min unge Brud!
At jeg Dig saa mon fæste,
Skiøndt Axel drog i Verden ud,
For fremmed Folk at giæste.

Han tiener i Herr Henriks Hær,
Med gyldne Ridderspore;
Fra Velskland er hans gode Sværd,
Og ridderlig hans Fore.

Men ak han sover ei sødelig,
Som sig mon Kæmpen sømme;
Hver Nat han har ei Ro hos sig
Alt for de stærke Drømme.

O vær mig tro, min Fæstemø!
Bøi fra mig ei din Villie!
Jeg sviger ei paa Verdens Ø
Valborg, min hulde Lilie.

Og ofte vexler Lykken om;
Det kan sig end vel hænde,
At Axel bringer Bud fra Rom,
Kiært for hans søde Frænde.

Maaskee han for dit Aasyn staaer,
Naar mindst Du troer hans Komme.
Farvel nu Valborg, hulde Maard,
Rose for alle Blomme!

(Valborg stirrer veemodig paa Brevet og gjentager langsomt og forsagt):

Maaskee han for dit Aasyn staaer,
Naar mindst Du troer hans Komme!

(Hun slaaer Øinene op, og bliver i det samme Axel vaer, som har afkastet Pilegrimskaaben.)

O Himmel!

Axel
(i hendes Arme).

Her er han Valborg! hulde Maard,
Rose for alle Blomme!

Valborg.

Axel!

Axel.

Valborg!

Valborg.

Christ Maria!
Er det Dig selv?

Axel.

Nei, det er Axel ei;
Thi Axel var en taus bedrøvet Svend;

Og, vene Valborg! Du omfavner her
Den lykkeligste Helt i hviden Arm.

Valborg.

Min Axel! er det muligt?

Axel.

Elskte Mø!
Alting er muligt for et trofast Hierte,
Og Alting lykkedes din Pilegrim!
Han stander ved sit Maal, ei ved sin Grav,
Og takker Himlen for dens Miskundhed.
Jeg svor en Eed, at jeg kom ei tilbage,
Før Kirken havde billiget vor Elskov;
See, her er Orlov fra den hellige Fader!
Nu kan vi elske, Valborg, uden Synd.
Jeg bærer Pergamentet i et Omslag
Af Silke paa mit Bryst. Et Himmelbrev,
Det gule Pergament! Læs: "Hadrianus
Episcopus, servus servorum Dei" —
Ak det er sandt, det er i Romersproget;
Men det tillader Dig at elske mig;
Den gode Olding svor mig det. Og nu
Sværg Du, mit Hiertes Allerkiæreste!
Paa denne brede Liigsteen, som bedækker
Vor Stammefaders, Harald Gilles Støv,
At end i Dag Du vil for Altret træde
Med Axel, som din Fæstemand.

Valborg.

Min Axel!
Veed Du, at Kongen —

Axel.

Alting, veed jeg, Alt!
Han elsker Dig! — Og Du?

Valborg.

Jeg elsker Axel.

Axel.

O søde, himmelske Veltalenhed!
Endnu engang! Siig det endnu engang,
Du skionne Lilievand! Ei hørte jeg
Hvad førstegang din Rosenlæbe talde.

Valborg.

Jeg elsker Axel!

Axel.

Har I hørt det, Mure?
I høie Hvælvinger? I Herrens Altre?
Hun elsker Axel! Nu saa skal da Døden
Kun ogsaa skille Dig fra Axel. Kom!
Kom, lad mig sætte Ringen paa din Finger!
(Han taber den.)
Den faldt.

Valborg.

O Gud!

Axel.

Den trilled i en Revne.

Valborg.

Den trilled ned i Harald Gilles Grav.

Axel.

Jeg lader smedde bedre ti, til hver
Af dine trinde Alabasterfingre.
Med Perler skal Du flette dine Haar;
Silke, med Roser og med Lilier sat,
Skal svulme kring dit Bryst; din spæde Fod
Skal sluttes ind i sølverspændte Sko.
Af dit Skarlagenskind skal Gangerpilten
Strunk bære Slæbet, naar som Axels Hustru
Du vandrer hen til Kirken fra hans Gaard.
Heel mangen Klump af Vendernes Skurdguder
Faldt i din Ridders Lod; Du var hans Skioldmø,
Granvoxne Valborg!

Valborg.

Elskelige Svend!
Hvor har Du ogsaa stærkt forandret Dig;
Dit Hierte kun, din Elskov er den samme.
Jeg skuer neppe meer den skielmske Kloft
I Hagen her, for lutter sorte Kruser.
Barbar, som Du est vorden! Valborg elsked
En hvid, glathaget Ungersvend; nu favner
Hun jo en solbrændt, skiæggehaget Vildmand.

Axel.

Og til Beviis derpaa, at Du ei frygter
Den barske Vildmand med det sorte Skiæg,
Saa tryk din glatte, silkeblode Hage
Mod disse dunkle Duun, i det Du trykker
Det første Indsegl af din Kiærlighed
Paa Axels Læber med din Mund.
(Han kysser hende).

Valborg.

Min Axel!

Axel.

Min Valborg! — Saa! Nu træder jeg for Hakon,
Nu har jeg drukket Dristighed og Mod.
Jeg frygter ei; han skal ei rove mig
Min Brud; han kan det heller ei; han er
En nordisk Drot og vil ei være nedrig;
Det er min Pligt, ei at formode det.
Farvel! Ak Hulde, hvor det koster Axel
At rive sig fra Dig, min Elskerinde!
Men det maa være. Snart forenes vi
Saa huldt og fast som vore Navnetræk.
See, søde Pige, hvad er dette A?
Et omvendt V. Og hvad er dette V?
Et omvendt A! Saa gaaer det vore Hierter.
Vi er een Siæl, i tvende Parter skilt,

Hvis hele Stræben er at enes atter.
Christ signe Dig! Smyk Dig som Brud! Du finder
Din Axel her igien som Brudgom.

(Han gaaer.)

Valborg.

Axel! —
Hvor han er vorden mandig tillidsfuld!
Hans Blik udstrømmer Munterhed og Trost.
Hvi gik Du bort og lod din Valborg ene
Tilbage mellem Gravene, min Axel?
Nu falder atter ængstligt hendes Blik
Paa hendes Moders blege Billed hist.
Hun græder end bedrøvet; ak som om
Hun vilde sige: „Ulykkalige!
I fryder Eder i et stakket Haab,
En grusom Skiæbne har opreist sin Muur
Af Jern imellem Eders Hierter. Først
I Graven" — Gud! i Graven faldt hans Ring;
I Haralds Grav! — — Han stander i sin Rustning
Den døde Konge, barsk og trudselsfuld,
Med Haand paa Sværd, med vredtindtrukne Bryn.
Vor Stammefader, ak fortørnes ei!
Min Axel bringer Pavens Orlov hiem,
Vort Ægteskab er ingen Brøde længer. — —
Men ak! Han truer ubevæget fort;
Og Axels Ring — o alle gode Helgne!
Den trilled i vor Stammefaders Grav.

(Hun gaaer.)

Anden Handling.

Kong Hakon. Sigurd af Reine.

Sigurd.

Hil og lykſalig Dig, min Herre Hakon!
Jeg mærker, man maa gaae til Kirke nu,
Naar man vil være ſikker paa at træffe
Normannakonning.

Hakon.

Bringer Du os Budſkab?
Har Du indhentet Nys om Erling, Sigurd?

Sigurd.

Et Kiøbmandſkib er løbet ind i Fiorden,
Har ſneget ſig ved Nattetide bort
Fra Bergens By; det bringer ilde Nyhed:
Ung Magnus kaares rundt i ſøndre Norge
Og Erling ſtormer ſlemt i Bergen. Dræbt
Er Arne Brigdeſkal, din Sysſelmand;
Disligeſt Ingebiørn, Landshøvdingen.
Hver Kiøbmandsſnekke holdes faſt i Bergen,
For ei at bringe Bud til Nidaros
Om Erling Skakkes Ruſtning. Hændelſen
Kan vi kun takke for den ſidſte Tidend.

Hakon.

Den Niding ønsker sig den samme Hilsen,
Som Inge fik paa Bekesuden.

Sigurd.

Herre!
Klog Mand foragter ei sin stærke Fiende.
Ei altid hiælper Lykketræf, som sidst,
Da Du paa Isen traf Gregorius Dagsøn.
Ei Erling er en Niding, som Kong Inge,
Den skranten Vissenfod; fra Barnsbeen har
Han lært at taale Jern. I Nidrasund
Formaaede selv Blaamandens Drehug
Ham ei at fælde; da med Ragnvald Jarl
Han drog til Særkland og paa Veien æntred
Den stolte Dromund. Endnu bærer han
Paa Skraa sit Hoved efter dette Hug —
Og kaldes Erling Skakke.

Hakon.

Prøve vil vi
At hugge til ham fra den anden Side,
Saa tænker jeg det gaaer.

Sigurd.

Det give Gud!
Men Konge! taal en Gubbes Dristighed.
Hvad gior Du mellem Gravene? Hvi sukker
Du som en skranten Kvinde? Hvorfor bleges
Din brune Kind? Hvi gløder Diet Dig
Sygt som den Druknes? Hakon! Kan en Mø
Din Sundhed og din Dygtighed betvinge?
See, Landet trænger til en ærlig Drot,
Som kiæk forener Haarderaades Kraft
Med Magni Viisdom. Du besidder nu
Den norske Throne, Rigets Arvinger
Er faldne; Retten hævder Dig dit Spir,

Som Harald Gilles sidste Sønneson.
Nu reiser sig en anden Slægt, for atter
At spilde Landets Blod ved indre Krig;
See Hakon! Norges Haab staaer kun til Dig!
I Danmark har alt Valdemar bevist,
Hvor snart en Helt kan vende Splid til Orden.

Hakon.

Du giver mig Exempel af min Fiende?

Sigurd.

Lign ham i Æren, vig ham i hans Feil!
Sværm ikke længer her bag disse Mure,
De stolte Tegn paa Augustini Hovmod.
Nu bygger han i Bergen anden Muur
Imod din Magt, til Erling Skakkes Tarv.

Hakon.

Vær rolig, Sigurd! Snart, snart har min Længsel
Sin Gienstand fundet.

Sigurd.

Nu saa skynd Dig da!
Men gior det kort og godt. Stil dine Længsler;
Ryst Ungersvenden, Elskeren af Ærmet,
Og mød som Helt og Drot for dine Kæmper.

Hakon.

Som Helte vil vi Erling Skakke møde.

Sigurd.

Det er paa Tiden, at derpaa Du tænker;
Hvad sikkrer Dig for Erlings Overfald?
Saml dine Skibe, lad der blæses Hærblæst
Endnu idag! Lad høit Krigspiben floite!
Kast Brynien over hviden Hals, og viis
Dig vaabendiærv og færdig at undfange
Forræderne.

Hakon.

Vel, vel, imorgen, Sigurd!
Imorgen! Kun idag er det umuligt.

Sigurd.

Imorgen er kanskee det meer umuligt,
Hvis Erling overfalder os i Nat.
Glem ei —

Hakon.

Glem heller ei Ærbødigheden!

Sigurd.

Kun af enfoldig Troskab har jeg talt.
Det krænker mig, at Erlings Rygter troes,
Fordi tilfældigt Uheld styrker dem:
Det er et Folkesagn, at Harald Gille
Fik ved Bedrag det norske Kongespir;
Og at til Straf for det, og for den Grumhed,
Han viste Magnus Blinde, Biskop Reinald,
Det gaaer saa ilde med hans Afkom nu;
At der er intet Held og ingen Trivsel
Med al den gilske Slægt, i hvad den virker.
Saa taler Folket, og det krænker mig.

Hakon.

Sligt Eventyr bør krænke gammel Kiærling,
Ei gammel Helt.

Sigurd.

Ærværdighed og Varsel
Er i et Folkesagn.

Hakon.

Og Overtro. —
Hist kommer Broder Knud.

Sigurd.

I ham er Vantro,
Men ei Ærværdighed. Den lumske Hykler! —

Jeg væmmes over denne sorte Snegl.
Kom, Hakon! Følg mig, og lad Sneglen krybe.

Hakon.

Ærbødigt tal om Kongens Skriftefader!

Sigurd.

Din Skriftefader? — Nu i Herrens Navn!

Hakon.

Jeg har en vigtig Sag ham at betroe.

Sigurd.

Gud naade da din Sag. Farvel! Jeg pleier
Just ellers ei at drives let paa Flugt;
Men for den sorte Diævel er jeg Niding.

(Gaaer.)

Hakon.

Utaalelig, med samt sin Ærlighed,
Med samt sin Kraft. En evig Tugtemester.
Hvor kildrer det dog den Forfængelige,
At revse, rette, hvor han seer en Higen
Hos Andre, som han selv ei har. Du finder
Din Fryd i Kampen kun; derfor skal Hakon
Kun finde Fryd i den; din Alderdom
Har slukket Elskovs-Ilden, derfor Hakon
Skal ogsaa dæmpe Flammen i sit Hierte.
Hvor viist! Den frosne Vinter, med sin Snee,
Bebreider Vaaren, at den staaer i Blomster.
Nei, elske vil jeg, elske med mit Hiertes
Ungdommelige Fylde. See saa Du
Mit Kongedom i Nidaros, i Bergen,
I Vigen, hvor Du vil; jeg skuer det
I Valborgs Hierte; det skal ingen Erling
Berøve mig, naar først min Kiærlighed
Har huldt erhvervet mig min skiønne Throne.

(Til Munken, som holder sig i en ærbødig Afstand.)

Kom nærmere! Kom Broder Knud! Alt Gubben
Er borte.

Knud.

Jeg forbauſtes ved at ſee ham
I Kirken her; den allerførſte Gang
I tyve Aar!

Hakon.

Tal! Har Du fundet Valborg?
Har ved forſtandig Tale Du forſøgt —

Knud.

Forſøgt? Ak, Eders Naade! ellers kan
Forſtandig Tale vel udrette meget;
Men her er Talen ſpildt; ſaa meget meer —

Hakon.

Hvad nu?

Knud.

I kiender jo de gamle Griller,
Den uforglemmelige Kiærlighed!

Hakon.

Og kan Du ei afmale den ſaa ſtyg
Med alle Helvedes ildrøde Farver,
At hun forfærdes? Kan Du ei beviſe
Desuden, efter al Sandſynlighed,
At ſlig en Beiler, ſom ſaa reent forſvinder,
Maa enten være trolos eller død?

Knud.

Det er en egen Sag at diſputere
Med Qvindfolk, Herre! Synderlig, naar heftigt
Der elſkes. Ingen Grund antages da,
Der agtes ingen Tid og intet Sted.
Den Elſkte bl'ier dem altid nær, om ſelv
Han tiente mellem Væringerne, hos
Kyrialax i Grækland; —

Hakon.

Grumme Skiæbne!

Knud.

Hvormeget meer, naar pludselig han staaer
I Nidaros.

Hakon.

Hvad siger Du?

Knud.

Jeg siger:
Hvormeget meer, naar pludselig han staaer
I Nidaros.

Hakon.

I Nidaros?

Knud.

Saa kaldte
Kong Olaf Tryggvesøn, Jer Stammefader,
Vor gode By.

Hakon.

Ha Munk!

Knud.

Tilgiv, min Konge!
Jeg troede vist, man havde sagt Jer alt,
At Axel Thordsøn kommen er tilbage.

Hakon.

Tilbage?

Knud.

Hvad? I veed det ei? Tilgiv
At jeg uskyldig bringer Eder da
Sligt ukiærkommet Budskab.

Hakon.

Axel her?

Knud.

Han søger Eder overalt, min Herre!

Hakon.

Har alle Magter sig da sammensvoret?
Hvad? Axel her! Og har han samme Tanker
Om Valborg?

Knud.

Tanker, Eders Naade? Ha!
Naar tænker Elskeren? Som Hekla brænder
Han ivrigt efter hendes Favnetag.

Hakon.

Nu vil vi see, hvo af os To, der vinder
Det Skakspil!

Knud.

Eders Naade vogte Kongen
For Løberen! Med Sindighed og Kulde
Kan Spillet vindes, Dronningen bevares.
Tillader I mig her at tale frit?

Hakon.

Tal!

Knud.

Axel er en Drømmer nu som før.
En Tidlang har han sværmet om i Tydskland
Og vovet eet og andet Lykkespil
Paa Henrik Løves Tog; den tydske Drot
Har med et Ord opmuntret Svendens Mod;
Nu svulmer han af Selvtillid og troer,
At Alt maa lykkes ham. Den gamle Pave,
Den hellige Hadrianus har omskiftet
Det Timelige med det Evige;
Nu strider Victor hardt med Alexander
Om Pavedømmet. Alexander valgtes
Vel af Conciliet, men Fredrik Rødskæg
Beskytter Victor imod Alexander.
Alt er i Kamp og Oprør; Henrik stormer
Mod Venden, Fredrik til Italien;

I Danemark og Norge raste længe
Mord, Ødelæggelser og Borgerkrige.
De stolte Riddre nytte denne Tilstand:
Jo meer en Overherres Vælde synker,
Desmere stiger enkelt Ridders Magt.
De mene: Paverne samt Fyrsterne
Har nok at gjøre nu med egne Sager;
Hver troer at kunne handle som ham lyster —
Og stigt et Øieblik benytter Axel.

Hakon.

Saa sandt jeg er en Konge —

Knud.

Eders Naade
Har huldt tilstedet mig at tale frit;
Jeg beder derfor om et gunstigt Øre,
Til jeg har udtalt. Eders Naade elsker
Skiøn Valborg — hvor naturligt! hun er skiøn.
I hader Axel Thordsøn — hvor naturligt!
Han er den Lykkelige. Eders Naade
Troer dog at vinde Seier, — hvor naturligt!
I er den Mægtige. Saavidt er Alt
Fornuftigt, i sin Orden, og naturligt. —
Nu gaae vi videre! Hiem kommer Axel
Og beiler om skiøn Valborgs Haand; skiøn Valborg
Er fader- moderløs; som Norges Konge
Staaer I skiøn Valborg i en Faders Sted.
Hos Jer, til hendes Haand maa Svenden beile;
En Haand, som I af ovenmeldte gode,
Naturlige, urokkelige Grund
Ei giver ham. Her er endnu ei Talen
Om noget Spil; vor Sag gaaer uanfægtet
Sin retlige, sin skiæve Gang; en Gang,
Der sikkert falder ud til Kongens Tarv.
Her Eders Naade har da nødig ei

At sætte Drottens Værdighed tilside,
Ved hidsig Ordstrid eller noget Sligt.
Ung Axel kommer som en Undersaat;
Frembærer Eder i Ærbødighed
Sit Ærind. — Udentvivl, da han er draget
Til Nidaros, vil han tilbyde Kongen
Sin Tieneste mod Erling Skakke. Nu,
Sligt Tilbud er ei noget Afslag værd.
Nu gaaer han videre og frier til Valborg —
Det er en Kirkesag! I sender ham
Til Præsterne. Jeg henter Kirkebogen,
Beviser Axels Slægtskab med skion Valborg;
Den gamle Biskop nødes efter Pligt
Til at forbyde, hvad han sikkerlig
Af Sindelag er heel uvillig til;
I rolig Høihed har sig Kongen holdt, —
Og dog er Maalet naaet.

Hakon.

Jeg føler dybt
Forskielligheden af den barske Sigurds
Umilde Stolthed og dit Venskabsraad,
Min Skriftefader! Ja, saa skal det være.
At gribe Lykken stræber Mennesket,
Og bruger hvert et Middel, som Naturen
Har stemplet med sin Lovlighed. Hans Elskov
Er imod Kirken, imod Sæderne;
Min er uskyldig, derfor Himlen vil
Beskytte den. Gaa, hent mig Kirkebogen!
Bring mig den ufortøvet, Broder Knud!

(Knud gaaer.)

Deri har Sigurd Ret: det sømmer sig
Normannakonning ei at sukke, syg
At tæres hen af Længsler. Hun skal vorde
Min Dronning, tvungen eller villig. Ha

En Mø er som et Barn; det græder efter
Hvad Viisdom nægter det, men glemmer snart
Sin Kummer, takker snart den kloge Leder,
Der tvang det til sin virkelige Lykke. —
Er Hakon ei en fagervoxen Mand?
Ung, rask og fyrig? Er han Konning ei?
Ei Konning over Throndelagens Bønder?
Et Folk saa stolt, at fast han skulde troe,
Der lod sig styre kun af Gud i Himlen.
Valborg skal vorde min. Men seer jeg ret?
Tving Dig, min Vrede! Svulm ei nu, mit Hierte!

Axel kommer.

Hil og lykkalig Hakon Herdebred!

Hakon.

Velkommen Axel! Man har meldet mig
Din Ankomst alt.

Axel.

Man sagde mig, at her
Jeg vilde træffe Dig; og da —

Hakon.

Velkommen!
Velkommen Frænde! — Hvad kan vi tilskrive
Den Lykke nu, at see Dig atter, Axel?
Vi alle troede, Du var vorden slig
En fornem Ridder hos den tydske Henrik,
At reent Du havde glemt det stakkels Norge.

Axel.

Det er ei Normands eller Danskes Viis
At glemme deres Fædreland. Normannen
Kan streife vidt og bredt i fremmed Land;
Han vender sikkert dog engang tilbage
Til Fædrelandet; eller ogsaa tager

Han Fædrelandet bort med sig, og stifter
Et lille Danemark og Norge, snart
I England, snart i Frankrig, snart i Velskland;
Hvor det nu saa kan træffe.

Hakon.

Mangen Helt
Drog ud af Landet paa den Tid, da Freden
Ham hiemme kieded; eller og naar Vandflod,
Naar Pest og Hunger drev ham fra sin Arne;
Med Dig har det en anden Art; Du gik,
Da dragne Sværd klang blodigt mod hinanden;
Da der var nok at tage Haand i, for
En ærlig Kæmpe. Deraf maa man troe,
Du foretrak et andet, fremmed Rige
Dit Fædreland.

Axel.

Mit Fædreland! Og hvad
Er Fædrelandet, hvad et Broderfolk,
Naar Raseri og Herskesyge giærer
I alle Aarer og omspænder Hiertet?
Hvad er en Undersaats, en Kæmpes Pligt,
Naar alle Pligter, alle Forhold løses?
Den er en Niding, som ei ærligt stander
I Modgang som i Medgang Kongen bi
Med Liv og Blod; men hvad skal Kæmpen giøre,
Naar fire Konger kives om et Land;
Og hver med lige Ret, og alle Brødre,
Skiøndt alle Tigre, Bødler mod hinanden?
Min Fader Thord Huusfreya var din Faders
Kong Sigurds ærlige, trofaste Mand;
Han stod og faldt med ham. Da Eisten kom
Fra Skotland, Hakon! tog sig af din Ungdom,
Og arved Throndelagen efter Sigurd, —
Jeg tiente ham, saalænge til han faldt

I Inges Hænder, og paa skiændig Viis
Blev hugget med en Øxe Kors paa Ryggen,
Imens hans blege Læber bed i Græsset.
Nu var kun Inge Konge. Skulde jeg
Dog blevet? Svoret Inge Troskab? Troskab
Din Faders Banemand? Da flygted jeg,
Med Rædsel uden og med Kummer inden.
Nu har sig Skiæbnen mildnet; Eistens Hær
Har kaaret Dig, og Du har fældet Inge.
Nu est Du Drot med Rette for vort Folk;
Og jeg er her igien, og byder Dig
Som Thrønder, Kæmper og din nære Frænde
Min høire Haand mod dine stolte Fiender.

Hakon.

I lang Tid, Axel! har Du været Ven
Af Danmarks Valdemar, min Avindsmand.

Axel.

Det var han ei, den Tid, jeg kiendte ham.
Han var en tapper, en elskværdig Helt;
Det er han end. Jeg laante ham min Arm,
Mens han, trods List og Svig, med Heltemod
Grundfæsted sig udi sit eget Rige.

Hakon.

Sit Rige? Du vil sige Barbarossas.
Har han ei taget Danemark til Lehn
Af Tydsklands Keiser?

Axel.

Et Spilfægteri
Var dette Lehn, det gialdt jo kun for Venden.
Med Rænker fik ham Fredrik lokket til
St. Jean de Laune; han maatte Haand ham række.
Al Verden loe af Keiser Fredrik Rødskiægs
Forfængelige List. Men Valdemar
I Tydskland var saa anseet og saa agtet,

At Mødre mødte ham i Stadens Porte
Med deres Børn, og bad ham røre dem,
At Held de kunde faae til Vext og Tugt.
Paa Landet bad ham Bonden tage Korn
I Haand og kaste det paa Agren ud,
At Sæden derved kunde vore bedre.

Hakon.

Og slig en Keiser tiente Du?

Axel.

Jeg tiente
Den store Henrik Løve, Saxens Hertug.

Hakon.

Vel stor! Jeg nys har hørt et Træk af ham
Som huer mig; som viser, at han er
Ei blot en Helt med Dristighed og Styrke,
Men selv en Christen med Samvittighed:
Han har sig ladet skille ved sin Hustru
Clementia, fordi de var hinanden
For nær beslægtede.

Axel.

Det var ei Grunden.
Henrik er Kriger, Løve; grunde vil han
En vældig Fyrsteslægt; hans Hustru skiænked
Ham ingen Sønner; det var Hovedsagen. —
At dette Træk ei huer mig, indseer
Du ganske vist, Kong Hakon! da Du veed
Jeg elsker Valborg, min Beslægtede;
Og haaber ei, at Du vil lægge Hindring
For min og hendes Lykke.

Hakon.

Er det muligt?
Du har end ei forglemt den Daarlighed?

Axel.

Saalidet, at jeg agter end i Dag,

Med din Forlov, at føre Valborg Brud
Til Alteret.

Hakon.

Ei Du est hurtig Axel!

Axel.

Den Beiler kan ei kaldes saa, som trolig
Har ventet lange fem Aar paa sin Brud.

Hakon.

Din Brud? Og er det da saa vist og afgiort,
At Valborg elsker Dig?

Axel.

See denne Krands
Om vore Navne! Den har Valborg bundet.
Fem Somre skienkte Marken daglig Blomster
Til slig en Krands, der bandtes af min Valborgs
Sneehvide Hænder.

Hakon.

Dette Navnetræk?

Axel.

Har Axel skaaret.

Hakon.

Denne Blomsterkrands?

Axel.

Har Valborg bundet.

Hakon.

Ha! —

Axel.

Hør mig, min Herre!
Jeg seer dit Die gløder, og jeg kiender
Dit Hiertes Tilstand. Lad os ærligt tale,
Som Normænd, om vor Sicels Anliggende.
Mig er Forstillelsen umulig, Hakon!
Jeg elsker Valborg, Valborg elsker mig.

See Hakon! Du eſt Konge til et Land,
Et ſtolt og ſtort og herligt Kæmpefolk;
Vil Du berøve nu en ærlig Frænde
Det Eneſte han har — ſin Fæſtemø?
Drot! Æren kalder Dig. Din Fødſel vinker
Til Kamp og Daad. End er ei Timen kommen
Til rolig Elſkov; det indſeer din Norne;
Hun kalder Dig til Hildursleeg. Velan!
Følg hendes Vink; udruſt Dig mod din Fiende;
Tilintetgiør den Modſtand, der vil rokke
Dig paa din Throne. Mangen tapper Mand
Vil følge Dig; og med det ſidſte Blod
Af Axels Hierte ſkal han Dig betale
Din Godhed, hvis Du ſkiænker ham ſin Valborg.

Hakon.

Du rober tydeligt din Tilſtand, Frænde!
Dit Hierte hidſes i et Øieblik
Af de forſkielligſte Bevægelſer.
Du beiler om en Mø, i det Du melder
Dig ſom en Stridsmand i din Konges Gaard;
Raad giver Du, Formaning, mig ſom Olding,
Imens Du ſom en heftig Ungerſvend
Din Tilflugt tager til mit Hiertes Godhed.
Find her Dig i, at Hakon kold og rolig
Med Værdighed Dig møder, og Dig ſvarer
Med Orden paa din Tales Vilderede.
Forſtod jeg ret, ſaa bød Du mig din Arm
Og Troſkab, ſom en indfødt Thrønder, mig,
Den Thrøndſke Konning, imod Erling Skakke?

Axel.

Det byder jeg med al Oprigtighed.

Hakon.

Og jeg modtager dette gode Tilbud
Paa ſamme Maade.

Axel.

Dette Haandtag gior
Mig til din tro, usvigelige Mand.

Hakon.

Jeg takker Dig, og skionner paa dit Værd. —
Hvad nu den anden Sag vedkommer, om
Den Elskovsild, Du troer at spore hos mig,
Om Grumheden, Du frygter for, med mere;
Da er det Ting, min Høihed maatte tage
For Mangel af Ærbødighed, hvis ei
Din Lidenskab var mig bekiendt. Ung Valborg
Er faderløs og moderløs forladt;
Min kongelige Magt beskytter hende.
Ifald jeg, ved at dele Norges Krone
Med denne hulde Skabning, lønne vil
En Dyd, en Skionhed, som er Kronen værd;
Ifald jeg derved vilde see at døve
Den Kiærlighed, som Kirken kalder syndig;
Faae hende til at glemme, ved min Ømhed,
En Beiler, som i fem Aar blev usynlig —
Var det en Brøde?

Axel.

Ædle Hakon! Nu
Forstaaer jeg Dig: Du vilde som en Konge,
En faderlig Velgiorer, huldt beskytte
Den skionne Mø, formilde hende Livet.
Du elsked ei, — og saa er Alting godt!
Den samme Godhed, samme Venlighed,
Der drev Dig til at ægte Valborg, vil
Formaae Dig til at afstaae fra dit Forsæt,
Naar Beileren er her, og Valborgs Lykke
Beroer paa denne hellige Forening.

Hakon.

Bestandig taler Du som den Beruste.

Jeg elsker ei? og hvorfor ei? Hvoraf
Har Du opdaget det? Formaaer kun Du
At skue Valborgs Skionhed, hendes Ynde?
Og kan en Helt ei føle Kiærlighed,
Fordi han ikke bruser vildt som Du?

Axel.

Du elsker altsaa Valborg?

Hakon.

Som en Mand,
Og som en Konge. Jeg vil hendes Vel;
Jeg vil, at hendes Ægteskab skal grundes
Paa Lovlighed og Uskyld; og forresten
Troer jeg at kunne giøre Valborg Livet
Saa lykkeligt og glædefuldt som Du.

Axel.

Den Elskende seer ene Livets Held
I den udkaarne Gienstand.

Hakon.

Du est altsaa
Den lykkelig Udkaarne?

Axel.

Valborg dele
Den Sag imellem os. Som ædel Helt
Ær Qvindes Villie; som en Konning agt
Din Undergivnes Ret; og som en Christen,
Glem ei det hellige Sagn om Naboths Viingaard!

Hakon.

Selvraadig vil jeg ikke handle her;
Men Valborg kan imellem os ei dele.
En Mø er efter Loven sat en Værge,
Hun kan ei raade, dele selv sin Sag.
Den hellige Kirke domme mellem os!

Axel.

Dermed er jeg tilfreds.

Hakon.

Tænk ei, at Hakon
Vil handle som Tyran; men tænk ei heller,
At daarlig han forsage vil sin Lykke,
Naar Kirkens Lov har udelukket Dig.

Axel.

Er det din sande Mening og din Agt?

Hakon.

Det hører Olaf, min udkaarne Helgen.

Axel.

For dette Sindelag behøver Retfærd
Ei at forsage, Kiærlighed at sørge.
Din Fordring grunder sig paa christen Pligt,
En Fordring, som sig Axel selv har giort.
Just derfor har hans Valborg ikke seet ham
I mange Længselsaar; og aldrig havde
Hun seet ham, ædle Hakon! hvis den Gud,
Der huldt beskytter trofast Kiærlighed,
Ei havde banet Veien ham til Valborg,
Igiennem Kirkens hellige Hvælvinger.

Hakon.

Hvad siger Du?

Axel.

Her giver jeg en Afskrift
Af Hadriani faderlige Brev
I dine Hænder; det, han selv har skrevet,
Er kommet alt til Erkebispen. Bullen
Ophæver Axels Slægtskab med Skion Valborg;
Vort Ægteskab er ingen Brøde meer.

Hakon.

(med udbrydende Heftighed).

O Argelist! Ha Helved!

Axel.

Er det muligt?
Kong Hakon Herdebred har Axel sat
Et ærligt Vilkaar, i den Mening blot:
Det blev umuligt ham at giøre Fyldest?

Hakon.

Viig bort fra mine Øine!

Axel.

Hakon! Hakon!

Hakon.

Bort, siger jeg! Hvorlænge vover Du,
En Undersaat, med plumpforvoven Færd
At sætte min Langmodighed paa Prøve?

Axel.

Jeg er en Thrønder af den Gilske Rod
Saagodt som Du; jeg var en agtet Kriger
I Henrik Løves Hær, og nu din Kæmpe,
Men ei din Træl; ung Valborg er min Brud.
Ei naaer din Magt til Kirkens Helligdom.
Jeg gaaer og bringer hende for Guds Alter.
Fat Dig! Betving dit Hiertes Lidenskab!
Den største Seier for en ærlig Helt.

Hakon.

Bort, siger jeg!

Axel.

Gud dele mellem os!
(Han gaaer.)

Hakon.

Og det var Enden paa den hele Drøm?
Det var din Skiæbne Hakon Herdebred?
Hin kommer for at røve Dig dit Rige,
Den Anden for at røve Dig din Brud.
Hvad har Du mere, der kan røves? Ha
Et opbragt Hierte! Vel! Men dette Rov

Blier ei saa let. Det svulmer efter Hævn,
Det tørster efter Blod, det vrede Hjerte.

(Han bliver Broder Knud vaer, som er kommen ind under Slutningen af foregaaende Optrin har henlagt Kirkebogen, og læser med stor Opmærksomhed i Pergamentet, som Hakon har ladet falde.)

Hvad vil Du Munk?

Knud

(rolig, uden at vende Øiet fra Pergamentet).

Tillader Eders Naade —

Hakon

(stirrer forbittret paa Krandsen og Navnetrækket, drager sit Sværd, og hugger det med en stor Spaan fra Søilen).

Vel truffet, Hakons Sværd! Saaledes skal
Du overhugge Baandet, der forbinder
Mit Eet og Alt til denne lumske Niding.
Hvor snedigt han forstod at dreie Sagen,
At lokke mig et Ord fra Læberne.
Men bi, Forræder! Nei, din falske Klogt
Skal ikke lykkes Dig. Du skal ei trykke
Den Fagre til dit Bryst, saalænge dette
Mit Hoved oven Mulden staaer. Det sværger
Jeg ved min Krone.

Knud

(bestandig læsende med tilsyneladende Glæde).

Dersom Eders Naade —

Hakon.

Gak med din Bog, og tie med dine Taler!
Det sømmer Munke sig ved Læbens Klogt
At bane Lykkens Vei; en Konge bruger
Sin kongelige Magt. Og, ved min Høihed,
Det vil jeg. Hakon skulde som en vakker Yngling
Vel holde Lyset for Dig her ved Altret?
Vel lyse Dig dermed til Brudesengen?

Din Brudeseng skal vorde smykt med Roser,
Med røde Lagen og med svovlblaae Bolstre.
Alt Løsnet givet er. — Hvad vil Du Munk?

Knud
(som har udlæst).

Tillader Eders Naade med et Ord —

Hakon.

Tie, Du Elendige! — Jeg vil ei længer
Hensmægte mellem Gravene; jeg vil
Ei sladdre Tiden bort imellem Munke;
Ei sværme, Sigurd! Nei det loves Dig.
Jeg rysker Elskeren af Armet; nyder
Min Glæde som en Mand, og møder Dig
Som Helt, min tappre Sigurd! og som Konge.

(Han iler bort.)

Knud.

Vild som en Ulv. Hør dog, Kong Hakon! hør dog!
Den hele Bulle vorder uden Kraft;
Glemt er det Vigtigste! Hør mig, min Herre!

(Han skynder sig efter Kongen.)

Tredie Handling.

Erkebiskop **Erland.** **Knud** med Kirkebogen.

Knud.

Tilgiv, ærværdige Fader! at jeg kalder
I Eenrum Eder hid fra Chorets Brødre!
Men Pligten byder, I maae forberedes
I Hast; ung Axel skynder paa sit Bryllup,
Og vi kan vente Brudeskaren her
Hvert Øieblik, den drager alt fra Borgen.

Erland.

Mig under Himlen før min Død den Fryd,
At sammenføie tvende gode Hierter.

Knud.

Det smerter mig, at maatte med et Ord
Forstyrre denne Fryd, ærværdige Fader!
Dog Skiæbnens Styrelse maa jo den Vise
Betragte som et Vink fra Himlen; derfor
Vil I hengive Jer i Herrens Villie,
Naar I erfarer, at Ung Axels Bryllup
Har ikke fundet Naadens Bifald; og
At ved en synderlig Omstændighed
Den Orlov, som den hellige Hadrianus
Har givet Axel, vorder uden Kraft.

Erland.

Saavist som Kirkens Arm med Vælde strækker
Ud over Kongernes, saa sikkert skal
Det hele Brev stadfæstes i sin Kraft.

Knud.

Den Bul er uden Kraft, ærværdige Fader!

Erland.

Har Hadrian ei tydeligt og klart
Ophævet Axels Slægtskab med Skion Valborg?

Knud.

Ret vel, Herr Biskop! Jeg har ogsaa læst
Den hele Bulle, har end ei forglemt
Saa ganske mit Latin, at jeg jo vel
Forstaaet har hvert Ord. Den hellige Fader
Tilintetgior det Forhold mellem Axel
Og Valborg, der er mellem dem, som Frænder,
Som Sødskindbørn; —

Erland.

Og er ei Dette nok?

Knud.

Det skulde synes saa. Selv Axel Thordson
Har udentvivl formodet, det var nok;
Thi ellers er det ubegribeligt,
Hvordan han kunde forbigaae en Sag
Af samme Vigtighed, som deres Frændskab.
Dog har formodentlig han selv ei vidst det.

Erland (studser).

Knud.

Som Sødskindbarn kan Axel elske Valborg;
Men som Daabsødskinde forbyder Kirken
Endnu dem Ægteskab.

Erland.

Hvad siger Du?

Knud.

Sandhed, som Kirkebogen skal bevidne.
Høiværdige Fader! I er nylig kommen
Til Stedet, efter Augustini Flugt;
Og derfor veed I ei saa god Besked
Om Kirkens Ting, som en aarvaagen Tiener,
Hvis Liv randt hen imellem disse Mure.
Jert fromme Levnet giorde Jer til Bisp.
Vel har man troet tilforn, at til med Hæder
At styre Bispestaven, hørte meer
End hellig Vandel. Absalon i Danmark
Har viist hvor smukt Staalbrynien klæder over
Det uldenhvide Pallium; at Hielmen
Kan ogsaa spændes om et raget Hoved;
At ei det bør en Biskop blot sig være
Ustraffelig, men vaabendiærv og stærk,
Som en Cherub i straalende Metal,
Med Vredens vældige Slagsværd for sit Eden.
Dog, Augustini Sledskhed lærte Hakon
At søge sig en Bisp, som forestaaer
Sin Post — uskadelig. Jeg ønsker Eder
Al Held og Lykke til det høie Kald.

Erland.

Jeg takker Dig. Lad mig med Fred og Ro
Henvandre det Par Skridt jeg har til Graven!
Jeg vil ei længe være Dig i Veien.
Spild Tiden ei! Beretningen om Axel
Bedrøver mig langt meer. En Yngling skuer
Sit Haab imøde; Oldingen er vant
Til Frost og Storm. Den Uforsigtige
Har kunnet glemme —

Knud.

Udentvivl har han
Saalidt som Valborg vidst det; thi som Sagen

Forholdt sig, har nok deres Mødre søgt
At skiule det. Den stærke Thord Huusfrey
Var Konning Sigurds Mand; saa vild en Kæmpe,
Som Sigurd her fra Reine. Denne Thord
Lod i en fem Aars Tid sin Søn, ung Axel,
Omløbe som en Hedning, uden Daab.
Da Immers Datter Valborg skulde døbes,
Og holdes over Daaben af Fru Helvig,
Bad han sin Frænke tage Gutten med:
„At det dog eengang kunde vorde giort
Fra Haand". Saaledes døbtes de tilsammen,
Skiønt Axel fem Aar ældre var end Valborg;
Og for at undgaae videre Skandal
Har deres Mødre dulgt det. Men i Bogen
Har Jon optegnet Alt. Jeg var tilstede
Som Famulus; og mange Vidner leve
Med mig, som kan bekræfte denne Sag.
(Han viser ham Stedet i Kirkebogen.)

Erland.

En gruſom Skiæbne følger denne Slægt.

Knud.

En gruſom Skiæbne følger stedse Synden,
Og straffer Synder i den Gilſke Slægt,
Som i hver anden. Dersom Thord Huusfrey
Smukt havde ladet døbe strax sin Søn,
Var Axel ei Daabbroder nu til Valborg;
Og elſked Axel ei mod Kirkens Bud
Sin nære Frænke, men en anden Mø,
Da hindred ingen Lov ham i hans Lykke.
Af Gilſkeslægten er Kong Hakon vigtigſt;
Vel! Hvad der straffer Overtræderen,
Lykſaliggiør h a n s dyderige Liv.

Erland.

I Ulykſalige!

Knud.

Jeg indseer vel
At slig Begivenhed, ærværdige Herre,
Bedrøver Eders Hjerte. I er gammel
Og Eders Helbred er just ikke stærk;
I troer kun slet om Broder Knud; jeg veed det;
Dog har maaskee han meer Hengivenhed
For Eder end I tænker. Gaae I kun
Med Fred til Klosteret. Jeg vil undskylde
For Kongen Eders Bortgang her, og gierne
Forrette Tieneſten i Dag for Eder.

Erland.

Forrette gierne Tieneſten? Jeg troer det.
Nei Knud! Du skal ei være deres Bøddel.
Det lindrer den Ulykkeliges Nød,
At høre Skiæbnens Dom forkyndes venligt
Med Skaanſel af Medlidenhedens Læbe.
Jeg vil forrette selv min haarde Pligt,
Og skulde saa mit gamle Hjerte briste.
Jeg vil af alle Kræfter virke for
De Ulykſalige. Jeg selv vil skrive
Til Paven, og udvirke dem en Orlov,
For Dette som for Hint.

Knud.

Derpaa er ei
At tænke, kiære Herre! Hadrianus,
Den gamle Normandsven, er død og borte;
Victor og Alexander kives ivrigt
Om Pavedømmet, gribe hvert et Middel,
For at indsmigre sig hos Kongerne.
Kong Hakon her har hyldet Alexander,
Og Alexander glemmer viſt ei heller
I slig en ringe Sag at være Kongen
Igien til Tieneſte.

Erland.

En ringe Sag!
To gode Menneskers Lykksalighed.

Knud.

Saaledes taler man paa Prækestolen;
I Vatikanet og paa Kongeborgen
Udfordrer sindrig Statsklogt anden Mening.

Erland.

Ha hvad de kalde Statsklogt! Helved eier
Ei værre Monstrum i sin skumle Kule —
Mod den var Hydra skion, og Cerberus,
Og Fenris i det hedenske Valhalla.
De viste deres Struber aabenlyst;
Men denne Satan, riig paa hver en Last,
Med bundløs Uforskammenhed tør kalde
Sit Nidingsværk Fornuft, og skiuler Dolken
Bag Værdighedens Flig, mens han forraader
Uskyldighed, som Judas, med et Kys.

Knud.

En prægtig Strøm af Ord, ærværdige Fader!

Erland.

Vee den, hvem Dydens Røst er ikkun Ord.

Knud.

Man nærmer sig; jeg hører Skaren komme.

Erland.

Styrk Dig, mit gamle Bryst og tom din Skaal!
Det var jo længst en Sieleforgers Pligt,
At følge den Ulykkelige til
Hans Golgatha.

Knud.

Nu maae vi gaae til Choret,
For siden i ærværdig Processions
At møde Skaren her og standse den.

Under en Choral kommer Brudeskaren i følgende Orden: først Kongens Drabanter med Hellebarder; derpaa en Skare Chordrenge i røde Kiortler og med Hætter af samme Farve paa Hovedet, bærende Brudeblus; Arel Thordson og Hakon; flere Riddere Par og Par; en Flok unge Piger med Kurve, hvoraf de strøe Blomster paa Kirkegulvet; Dronning Thora, som fører Valborg, klædt i hvidt Atlask med en Rosenkrands over de lange Haar; Dronningens Fruer og Jomfruer parviis. Toget gaaer rundt om Harald Gilles Liigsteen i Forgrunden og om begge Søilerne; derpaa standse de saaledes, at Mændene staae paa høire Side ved Arels, Qvinderne paa venstre Side ved Valborgs Familiebegravelser. De Elskende knæle og giøre en Bøn ved deres Forældres Grave. I Baggrunden stiller Kongens Drabanter sig i en Række, og foran dem staae de unge Piger og Drenge med Fakler og Blomsterkurve. I Midten mellem Pillerne lades en Udsigt giennem Hovedgangen til Høialteret og Choret, hvorfra Munkene komme i Processión; Broder Knud med Kirkebogen, Erkebispen med sin sølverbundne Stav. Imidlertid synger Choret:

Den Mand, Gud gav en Viv saa huld,
Han eier meer end Perler, Guld;
Et Kiøbmandskib hun vel er lig,
Hun giør lykkalig ham og rig.

Hun strækker ud sin Haand saa ven,
Til Rokken og den fulde Teen;
Hun virker Tæpper, Liin og Kiol,
Alt paa sin gyldne Væverstol.

Hun gaaer i Silke hvid som Snee,
Med Purpurbræmmer skiøn at see;
Saa smildt og fromt hun tale veed;
I Hiertet boer Uskyldighed.

Og Sønner skiænker hun sin Mand,
Og Dannemænd sit Fædreland.
Lov, Priis og Ære, Godheds Gud!
Lykkalig Svend! Lykkalig Brud!

Munkene.

Gloria in excelsis Deo!

Choret.

Amen!

(Arel og Valborg reise sig fra Bønnen. Kong Hakon leder Arel til Valborg, Enkedronningen Valborg til Arel. De række hinanden Hænder over Harald Gilles Liigsteen og vende sig derpaa, for at vandre Haand i Haand op imod Alteret. Mellem Kirkesøilerne mødes de af Munkechoret, hvor Biskoppen standser dem med sin Stav.)

Erland.

Ulykkelige! Efter Embedspligt
En Olding nødes til at standse Jer
Paa Haabets blomsterstrøede Vei. Fortvivler
Ei over Eders Skiæbne! Giver Eder
I Herrens Haand; og fatter Nag ei til
En Gubbe, der sin største Glæde fandt
I at forene Jer, hvis Himlens Villie
Tillod ham det.

Axel.

Gud! Christus! Hvad er det?
Ærværdige Herre! fik I Bullen ei?
Har I ei seet, vort Ægteskab er tilladt,
Og at vort nære Slægtskabsbaand er løst?

Erland.

Min gode Søn, udrust Dig mod din Skiæbne
Med Heltemod! Du tør ei ægte Valborg.
Jert Slægtskab er vel hævet; men I ere
Gudsødskinde, der bragtes hid til Daaben
Paa een og samme Tid af samme Qvinde.
Fru Helvig var Gudmoder for Jer begge.
Om dette Forhold ymter Bullen intet,
Og Kirken hindrer sligt et Ægteskab.

Axel.

Ha Bisp, hvad siger Du? O Gud, min Valborg!
Hun blegner. Piger! Hiælp!

Valborg
(understøttet af en Mø).

O det er Intet!
Lidt svimmel blev jeg kun. Laan mig din Skulder,
Svanhvide! Det gaaer over strax igien.

Axel.

Gudsødskinde?

Knud
(kommer med Kirkebogen).

Ja, Sødskinde for Gud.

Axel.

Staaer det der? Lad mig see, Du blege Judas!
Du lyver haaber jeg. Viis mig det! Axel
Kan ogsaa læse. Viis mig —
(Han stirrer i Bogen, som Knud holder hen for ham.)
Alting løber
I Eet for mine Øine.
(Han styrter for Valborgs Fødder.)
Valborg! Valborg!
Det er forbi.

Valborg.

Nei, nei!

Axel
(springer op).

Det er forbi!
Jeg seer det grant, jeg indseer hele Følgen.
Min Stræben i de lange fem Aars Tid:
At nærme mig den gamle Hadrian,
At skaffe mig hans Agtelse, hans Venskab,
At aabenbare ham mit Hiertes Tilstand,
Som endeligen lyktes mig; — det er
Nu spildt og uden Virkning. Hvis han leved,

Hvad var det meer? En kort Opsættelse!
Men han er død, og Alexander lever,
En listig Cardinal; og Hakon lever,
Min Avindsmand. Jeg seer Dig Ulv, Du lurer
Alt paa dit Bytte, smilker under Skind.
Min Stav er brudt! Alt er forbi, min Valborg!
(Han kaster sig atter paa Knæe og skiuler sit Ansigt i hendes Hænder.)

Erland
(med et strengt Blik paa Kongen).

Det var ei fromt, ei velgiort, at man lod
Det komme til saa yderligt et Skridt;
At spænde disse arme Hierter med
Et stakket Haab, for i den sidste Stund
At lade Haabets Sæbeboble briste;
Ei velgiort, at man overrumpled mig,
En Olding, der fortiener Agt, saavel for
Mit Embed som min Alder, med et sligt
Ynkværdigt Optrin.

Hakon.

Hele Skylden falder
Paa Axel Thordson selv, hans Heftighed
Har hid ham skyndet til hans bratte Sorg.
Ifald han havde fulgt sin Konges Raad,
Da havde klogt han givet Tid. Jeg kan
Ei spærre mine Kæmper Vei til Kirken;
Og Kirkens Love tale giennem Dig.

Knud
(kommer med et Linklæde).

Da Axel Thordson ei kan ægte Valborg,
Saa kræver Kirkens Lov et Mærke paa
Skilsmissens Vigtighed.

Erland (til Hakon).

Jeg tænker, vi,
Undlade denne Skik for dennegang.

Hakon.

Min Værdighed befaler mig med Strenghed
At hævde Landets Love. Giør din Pligt!

Erland

(nærmer sig de Elskende).

O mine Børn! Halvfierdsindstyve Vintre
Har knuget dette gamle Hierte; men
Ei drak det før saa bedsk en Skaal. Min Axel!
Tilgiv en ærlig, gammel Herrens Tiener
Sin Pligt. Mig er det ei; Dig skiller Skiæbnen
Fra Valborg; o men Savnet gielder kun
For dette Liv; hist kan I atter elske.

Axel og Valborg

(knæle for ham, gribe hans Hænder og kysse dem)

O min ærværdige Fader!

Erland.

Kiære Børn!
Stat op, min Axel! Elskelige Valborg!
Stat op! Tag med din Haand i denne Dug,
Min gode Ven! Du stakkels Pige! Tag
I denne Dug.

(Axel og Valborg tage hver i sin Ende af Linklædet. Kongen rækker Bispen sit Sværd, han nærmer sig for at skiære det sønder, men holder inde.)

Nei, nei jeg kan det ei.
Kom, Broder Knud! Du har tilbudet jo
Din Hiælp i denne Sag. Jeg er for gammel,
Jeg ryster paa min Haand; jeg har forglemt
At bruge Sværd i fyrgetyve Vintre.
Jeg kan det ei.

Knud.

Vel, ræk mig Sværdet, Herre!

(Han nærmer sig Axel og Valborg, træder imellem dem med Sværdet i Haand og siger):

Som Kongens Sværd, i Geistlighedens Haand,

Her overskiærer denne Dug, saaledes
Adskiller Himlen evig Axel Thordsøn
Fra Valborg Immers Datter.
(Han skiærer Klædet sønder imellem dem.)

Munkene
(i Baggrunden).
Amen! Amen!
(Pigerne tage den røde Rosenkrands af Valborgs Hoved, en hvid sættes istedet.)

Hakon.
Forretningen er endt. Man bringe Valborg
Til Klosteret. Tilgiv, min ædle Moder!
Hvis I var Vidnebyrd til et Optrin,
Som krænked Eder.

Dronningen.
Gud tilgive Dig!

Hakon
(rækker sin Moder Haand; idet han vender sig og betragter Axel og Valborg).
Forretningen er endt. Adskiller dem!

Erland (bestemt).
End ei! — Du har med Strenghed drevet paa
Den Lovs Opfyldelse, som maatte gyde
Sin bedske Malurtdrik i disse Hierter;
Velan, jeg bringer i Erindring atter
En anden Lov, der vennehuld tillader
Sligt ulykkaligt Par at tage Afsked
Først med hinanden.

Hakon (dvæler).
Vel, saa gior det kort.
Tag Afsked, Axel, med din Søster Valborg!

Erland.
Saaledes er det ikke meent; det stedes
Dem frit, at tale sammen her i Enrum.

Hakon.

For atter daarlig Leilighed at give
Til denne syndefulde Flammes Næring?
Urimeligt er dette Bud.

Erland (fast).

Men dog
Et Bud, der kræver Efterlevelse.

Hakon.

Og hvis nu Kongen ei tilsteder det?

Erland
(med Værdighed).

Saa overtræder han sin Skyldighed,
Og jeg erklærer ham i Kirkens Band.

Hakon.

Du taler dristigt.

Erland.

Som en Erkebiskop.

Hakon.

Hvo giorde Dig til Erkebiskop?

Erland.

Gud.

Hakon.

Ha Gubbe!

Erland
(befalende, i det han hæver sin Stav).

Man forføie sig herfra!
Man skiænke den Ulykkelige Ro
Til Hiertets Trøst, til Fatning, til Farvel.

Hakon
(tvinger sig).

Ha! — Du har Ret til at befale her.
(Han gaaer med sit Følge. Erkebispen giver Knud og de andre Munke et Vink, hvorpaa de forføie sig bort til Choret.)

Erland.

Intet forstyrrer meer den stille Kummer.
Nu giver Eders spændte Hierter Luft
Og tager Afsked, mine kiære Børn!
Men Tiden er kun kort, som skiænkes Eder;
Benytter den. Gud styrke Jer, I Arme!
(Han gaaer.)

Axel.

Tak, Gubbe! Tak! Du dækker Smertens Torn med
Medlidenhedens blege Rose.

Valborg
(tager Krandsen af sit Haar og betragter den).

Mærke
Paa hellig Elskov er den blege Rose:
Det jordiske, det røde Blus er slukt, —
Som Englevinger staae de hvide Blade.

Axel.

O Valborg! Valborg!

Valborg.

Trøst Dig, elskte Ven!

Axel.

Jeg trøste mig? Hvor er Du dog istand til
Saa let, saa snart at fatte Dig?

Valborg.

Jeg var
Alt forberedt.

Axel.

Du forberedt? Nei Valborg!
Jeg saae din Glæde, da Du steeg i Karmen.
Hvor smilte sødt din Læbe, kiære Pige!
Hvor tindrede dit Øie!

Valborg.

Øiet tindrer
Med stærkest Glands, naar det er fuldt af Taarer.

Axel.

Hvor kunde Valborg tvivle? Tegned' Alt
Ei til vort Held? Er jeg da som en Daare
Hidstormet til min drømte Lykke? Har,
Som Jakob, jeg med ufortrøden Stræben
Ei virket Aar for Aar, for at erhverve
Min elskte Rachel? Og nu træffer mig
Et saadant Stød? Nei, nei! Min Skiæbne var
Uforudseelig, skrækkelig, — den knuser
Mit hele Mod. Du havde Ret, min Valborg!
Da hist Du Pilegrimen knæle saae:
Han stander ved sin Grav, ei ved sit Maal.
Du havde Ret, den aabner sig som Favnen,
Som Favnen af en trofast Ven. Hvad har
Jeg over Jordens Flade meer at søge?
Min Sol er siunken og mit Lys er slukt.
Vel, luk Dig op min Grav! Du est jo luun;
Vel, luk Dig op, og tryk mig til dit Bryst;
Min Valborg tør ei trykke mig til sit.

Valborg.

Jo, Axel jo! Forsidstegang til Afsked
Tor Dig din Valborg trykke til sit Bryst.

Axel.

O Skiæbne! knus mig nu i hendes Arme!

Valborg.

Nei elskelige Svend! Nei Du maa leve.

Axel.

Hvad skal jeg leve for?

Valborg.

For Æren, Axel!
Erindre Dig dit skiønne Heltenavn:
Stor, herlig, riig, betyder Axel i
Vort gamle Sprog.

Axel.

Ja, det var Axel vorden,
Det var han vorden, hvis ei Skiæbnen havde
Berøvet ham sit salige Valhalla,
Sin Valborg, Kampens Løn.

Valborg.

O gode Svend!

Axel.

Krigsluren kaldte mig til Kampens Larm,
Ei for at vinde dunkelt Egelov;
Du sad paa Skyen, som min Norne, Valborg!
Og strakte Rosenkrandsen mod din Veiler,
Den røde Rosenkrands.

Valborg.

Nu visned Rosen.

Axel.

Jeg naaede Rom, jeg saae den gamle Pave;
Med Skiælven nærmed jeg mig Jordens Herre,
Drak Liv og Redning af hans Fadersmil.
Han rakte mig det kiære Trolddomsbrev.
Italienske sneebedækte Bierge!
Hvor hurtigt svandt I da i fierne Synskreds.
Mit Die, idelig mod Norden vendt,
Alt troede der at skue blege Nordlys.
De glimted som Erindringer fra Hiemmet.

Valborg.

Det var din Valborgs Følelser, min Axel!

Axel.

Den unge Pilegrim gik ufortrøden,
Snart over Klipper, snart i lave Dal,
Langt fra sin Arne med sin Vandringstav;
Et sikkert Haab om salig Fremtid lindred
Den kiælne Længsel, veemodsfulde Hiemvee;
Naar Lærken vakte ham, da sang den: Valborg!

Og Morgenrøden lued som hans Elskov.
Middagen drev ham i den dunkle Skov;
I mange velske Stammer, tydske Bøge
Staaer Valborgs Navn. O skynd Dig, runkne Bark!
At dække disse kiære Træk. Men Du,
Druide! Syng med sagte Røst i Stammen,
Om det ulykkelige Par i Nord,
For Sydens Hyrdepiger, mens Du ryster
I Aftenvinden dine grønne Lokker.

Valborg.

O Axel! Axel! Du har elsket mig.

Axel.

Nu skal Du atter see mig, vide Verden!
Men uden Vandringstav — min Stav er brudt.
Nu skal jeg vandre mellem Stammer atter
I Skovens Nat; men uden Maal og Stræben.
Den første lille Tue paa min Sti
Kan aabne sig og skiænke mig en Grav;
Der staaer min Arne.

Valborg.

Grumme! Saadan vil Du
Forlade Valborg?

Axel.

Axel skulde blive,
For rolig her at see Dig slæbes hen
Til Altret af din Bøddel?

Valborg.

Før skal han
Henslæbe mig til Retterstedet.

Axel.

Tiger!
Et saadant Hierte knuser Du, og kalder
Det Kiærlighed?

Valborg.

Mit Die, ſløvt af Taarer,
Vil ſnart ei kunne taale Dagens Lys;
Før Døden lukker det, vil huldt min Moder,
Den hellige Kirke laane mig et Slør.

Axel.

O Gud! Min Valborg Nonne! Disſe Haar,
De lange, gule, ſilkebløde Lokker
Affkaarne! Disſe ſkiønne Lemmer hylled'
I tykke, ſtive, ſorte Klæder!

Valborg.

Da
Skal ene mangen Nat jeg vandre her,
Og tænke paa min ſøde Drøm, og paa
Din Gienkomſt, Axel! og vor bittre Skiæbne;
Da ſkal mit Hierte ſtige fromt til Gud
I Bønnen og den høie Sang; og for
Min Bøns Skyld, ſkal han lette Dig dit Hierte.

Axel.

O Valborg!

Valborg.

Stille ſkal jeg ſidde ſaadan
I lille Celle; virke Guld i Silke;
Henleve blid og ſørgelig min Tid,
Som Turtelduen, der med al ſin Fromhed
Dog aldrig finder Ro; der aldrig hviler
Paa grønnen Green, om den er nok ſaa mødig;
Der aldrig drikker af det klare Vand,
Før den har muddret det med ſine Fødder.

Axel.

Og Axel?

Valborg.

Du ſkal drage til din Gaard,

Op til din Søster, til den gode Helfred;
Ei vild forsage reent dit Fædreland,
Ei heller blive paa et Sted, hvor daglig
Din Harme maatte vore. Tiden læger
I Verden Alt, den læge dine Saar.
Naturen i sin ædle, stille Storhed,
En kiærlig Søsters Omgang lindre Hiertet
Meer end det muntre Selskab. Derfor skal
Du drage til din Gaard, der kneiser høit
Paa Fieldets Kant, og skuer over Elven
Og over Dalen, over vilden Hav.
Saaledes skal Du skue paa din Skiæbne.
Begynder Hiertet alt for stærkt at banke,
Da grib dit Spyd, din Bue, styrt Dig i
De mørke Graneskove! Øv din Harm
Paa Biornen og den ondskabsfulde Los,
Som skrække Skovens Fred. Saaledes vil
Du efterhaanden overdøve Smerten.
Om Vinteraftnen skal Du sidde hos
Din gode Helfred tit, i Bielkestuen,
Og læse hende for af gammel Sagn,
Om Odin, Thor, og om den gode Baldur.
Ved Helfreds Harpe kan Du ogsaa synge;
Men vogt Dig dog for Signes, Hagbarths Vise,
Syng heller ei om Aag' og Jomfru Else.
(Hun bryster i Graad.)

Axel.

O Valborg! Valborg! Dem kun vil jeg synge.
(Han omfavner hende.)

Erland kommer tilbage.

Nu, mine Børn, det kan ei andet være —
Mig nøder Skiæbnen: I maae skilles ad!

Valborg.

Farvel!

Axel.

Farvel!

Valborg.

Vi sees igien.

Axel.

Hos Gud!

(De rive sig løs af hinandens Arme og gaae hver til sin Side, Valborg med Følge. Man bliver Vilhelm vaer i Baggrunden.)

Erland.

Ulykkelige Ædelinge! Blegt
Som Stierne kaster Eders Flamme Gienskin
Paa min Erindrings Vinter-Himmel. Ja
Det er en ufrisk Mand, som aldrig kiendte
Til Kiærlighedens Styrke. Gode Axel!
Min Skiæbne var din Skiæbne saare lig. —
Eleonora! — som en Maane straaler
Dit Minde ned paa min Decembersnee.
Blev Du din Erland tro til Døden? Ingen,
Ak ingen Læbe bragte ham et Budskab
Om Dig og om din Død.

Vilhelm i Baggrunden).

Eleonora
Von Hildesheim blev Erland tro til Døden,

Erland.

Er det en Røst fra Gravene, som taler?

(Han vender sig og bliver Vilhelm vaer.)

Vilhelm.

Selv tvunget af sin Fader Gebhard til
At ægte Rudolf, blev Eleonora
Dog Erland tro i Hiertet. Dig hun elsked
I Tankerne, naar paa den skumle Borg
Hun nødtes til at omgaaes den Forhadte.

Erland.

Hvo er den fremmede, den blege Mand,
Der taler til mig hist i Kirkens Baggrund?
Er det en Aabenbaring? Som en Støtte
Staaer han og læner fast sig til sit Sværd.

(Vilhelm gaaer ham imøde.)

Erland.

Hvo est Du Fremmede?

Vilhelm.

En Mellemting
Af Lam og Tiger, min ærværdige Fader! —
En Sneeblomst, klækket ud, i Kulden under
Et sælsomt Horoscop, da Venusstiernen
Formørkedes af en ildrød Komet.

Erland.

Du est —

Vilhelm.

En Søn af din Eleonore —
Af din Blodfiende Rudolf.

Erland.

Alle Helgne!
Du! Er det muligt? Ja, jeg dem gienkiender,
De kiære Træk; jeg seer dem blandte med
Den kolde Barskhed. O min Søn, min Søn!
Eleonoras Søn, kom i min Arm,
Kom, lad Dig trykkes til mit gamle Hierte!

Vilhelm.

Jeg mener det saa varmt og godt som Du,
Men Taarer har Naturen nægtet mig.

Erland.

Hvad er dit Navn, Eleonoras Søn?

Vilhelm.

Vilhelm, i Eders danske Sprog Vildhialmur.

Erland.

Og hvilken Engel bragte Dig til mig?

Vilhelm.

Een af de gode, haaber jeg, min Herre!
Selsom er min Natur og halv en Uting;
Af Elementer stridige forenet,
Af Kiærlighed og Had, af Trods og Ømhed,
Jeg føler i min Barm en evig Gicering,
Der ene skaffes Lise, naar jeg styrter
Mig rask i Krigens Tummel, eller naar
Med stum og kold, men prøvet Trofasthed
Jeg slutter til en ærlig Broder mig.
Saa har jeg sluttet mig til Axel Thordsøn.
Selv kan jeg vel ei elske; men jeg finder
Min Lindring i at hiælpe Den som elsker.
Jeg fulgte ham; jeg vidste, Du var her.
Min Moder havde paa sin Sotteseng
Paalagt mig helligt, at besøge Dig.
Hun vidste nok, Du havde byttet Pandsret
Med Munkekappen; heftigt bad hun mig
Engang at bringe Dig sit Livs Farvel.
Tilgiv! I Kampens Larm har jeg forglemt det
En halv Snees Aar. Ung Axels Reise mindte
Mig pludseligt derom, og vakte min
Samvittighed. Jeg troer, det mørke Tungsind
Har været mig en Straf, som vil forsvinde,
Nu, jeg har lydt min Moders sidste Villie.
Ærværdige Fader, ror mit vilde Hoved
Med Eders Haand, giv mig Velsignelsen!
(Han knæler.)

Erland.

Gud signe Dig!

Vilhelm.

Tak! Det har lettet alt.
(Staaer op.)

Jeg skuer Himlens Vink i dette Møde.
See, gode Gubbe! Du din Brud har mistet
For mange Vintre siden; dette Bryst
Er lukt for Elskov; men to Hierter her
Man skiller ad, kun skabt for Kiærligheden.
Velan, ærværdige Fader, lad os to,
Den ene Offer for, den anden Frugt
Af et usaligt Ægteskab, forhindre
Gientagelsen, og redde vore Venner.

Erland.

Min Søn! Hvordan?

Vilhelm.

Det kommer an paa Dig,
Saa redder jeg dem.

Erland.

Kiære Søn! Hvorledes?

Vilhelm.

Seilfærdigt ligger end vort Skib i Fiorden,
Og kan forlade Land, naar Ankret lettes.
Til Klostret bragtes Valborg; Klostrets Vei
Gaaer knn igiennem Kirken. For at hindre
Bortførelse, som Hakon holder mulig,
Skal Broder Knud med tyve Riddersvende
Selv holde Vagt inat ved Kirkens Dør,
Og give Nys om mindste Lyd, der høres.

Erland.

Og slig Forsigtighed, som giør al Redning
Umulig, fryder Dig?

Vilhelm.

Forsigtigheden
Giør ene Redning mulig. Luktes Kirken
Med sine jernbeslagne, tykke Døre,
Da var der ingen Redning; alt imorgen

Vil Hakon føre Valborg hiem som Brud;
Men giennem tyve Ridderſvende, giennem
Den ſkumle Munk, ſelv Eenogtyvende,
Veed jeg at giøre Plads.

Erland.

Og vil Skiærmydſlen
Ei giøre Larm og vække Borgens Kæmper?

Vilhelm.

Det hellige Kirkegulv ſkal ei beſudles
Med ærligt Blod af tappre Ridderſvende,
Som lyde deres Pligt og Kongens Bud.
Jeg veed et bedre Middel.

Erland.

Hvilket Søn?

Vilhelm.

Er, over Alteret, ei den gyldne Kiſte
St. Olafs Skrin? Og troer ei menig Mand,
At ofte ſig, ved given Leilighed,
Hans døde Legem reiſer op i Graven
Ved Midienat, ſom Gienfærd, for at ſkrække
Forbryderen, til Hiælp og Biſtand for
Den undertrykte Dyd?

Erland.

Saa troer Enhver.

Vilhelm.

Har Du ſom Erkebiſkop ei hans Guldhielm,
Hans jernbeſlagne Spyd og Sølvmorskaaben
I din Forvaring?

Erland.

Jo.

Vilhelm.

Saa reddes Axel!

Erland.

Min Ven! Du vil —

Vilhelm.

Betænker Du Dig paa,
Om det ærværdige Folkesagn engang
Skal virke til det Godes Fordeel; som
Det ofte misbrugt virkede til Syndens?

Erland.

Nei! — Det er ingen Synd! — Gud vil tilgive
Det rene, det uskyldige Bedrag,
Som Nødsfald kræver her til Dydens Frelse.

Vilhelm.

Bedrag? Og hvo har sagt, det er Bedrag?
St. Olaf kommer selv, ærværdige Fader!
Selv kommer han, han hyller sig i mig;
Jeg er hans Gienfærd. Er et Gienfærd ei
En jordisk Larve for en evig Aand?

Erland.

Ei anderledes staaer det til at indsee.

Vilhelm.

Velan, jeg er St. Olafs blege Larve;
Selv har han blæst mig Tanken i min Siæl,
Jeg kommer som hans virkelige Gienfærd.

Erland.

Min Søn! Dit dunkle Øie gløder stærkt.

Vilhelm.

Min Tanke dvæler helst i Evigheden.
Og ikke førstegang har Aanders Verden
Sig aabenbaret for mit Øie lukt. —
Jeg ilte først til Skibet, hvor jeg fik
Endeel at tage vare. Solen brændte
Utaaaleligt paa Dækket. Færdig der,
Jeg skyndte mig til Kirken, for at være

Ved Vielsen tilstede; kom for tidligt.
Den stille Kirke var saa herlig sval;
Jeg, af mit Arbeid træt, da mangegange
Jeg havde vandret Kirken rundt, betragtet
Hvert helligt Alter, stavet mig til Navnet
Paa mangen Liigsteen — satte mig tilsidst
I Choret hen i Krogen, op til Pillen,
Hvor grøn den gamle Kobberrustning hænger,
Og hvor fra Stangen mangen støvet Lap
Af Oldtids Æresbanner dingle ned.
Skraaes over for St. Olafs gyldne Skrin
Jeg faldt i Søvn; urolig var min Drøm
Og sørgelig. Thi hvad her foregik
Stod for mig i en giennemsigtig Taage.
Da nu den fule Munk skar Dugen sønder,
Opsprang jeg harmfuld for at ile Arel,
Min Ven, til Hiælp. Dog — af Forfærdelse
Jeg sank igien tilbage. Thi, som Dugen
Adskilte sig, saa skiltes Laaget hist
Fra Helgenskrinet; og en opbragt Mand
Opreist i Kisten stod og saae paa Munken.

Erland.

Hvorledes saae han ud?

Vilhelm.

En kraftig Helt
Af Middelhøide, med et lysgult Haar,
Blaae Øine; men et blodigt Klæde holdt
Han i sin Haand og trykte mod sit Saar.

Erland.

Ha, det var Olafs Aand.

Vilhelm.

Han peged op
Mod Rustningen, som nedhang over mig,
Og raabte: „Du inat skal i mit Pandser

Forræderiet straffe; Kiærligheden
Forsvare. Herligt brænde skal dens Lys!"
Saa talt, han brat forsvandt. Og da jeg vaagned,
Jeg hørte Kongen høit i Kirkedøren
Udstede til sin Munk Befalingen.

Erland.

Udvalgte Vilhelm, følg mig! Jeg er rede.

Vilhelm.

End er det Tiden ei. — Naar Dagen synker,
Og Duggen falder kold paa Gravens Steen,
Tvivl paa den Tappres Mod og Ængstlighed
Paa Synderens Samvittighed; naar Kirken
Er fyldt af det høitidelige Mørke,
Og Nattens Lampe kaster mat sit Skin
Igiennem Mulmet hen paa Gravene;
Naar Klokken toner hult sit tolvte Slag;
Naar Uglen tuder og naar Hanen galer —
Da stiger Olaf i sin Kongepragt,
Som Nattens Konning, at forfærde Lasten,
At fælde Nidingen, at tørre Graaden
Af Ufkylds Øie med sin Svededug.

Fierde Handling.

Nat. Lysekronen brænder svagt i Dæmringen. **Broder Knud** sidder med **Biorn Gamle, Kolbein** og **flere Kæmper** paa en Bænk ved den høire Kirkepille.

Knud.

Her bedst vi sidde, mine kiære Venner!
Ved denne Pille, ved de hellige Kors
Af tre høisalige Normannakonger.
Her vil i Gudsnavn vi tilbringe Natten.
Har, Endrid! Du et vaagent Øie havt
Med Kæmperne ved Døren?

Endrid kommer.

Ja, de vaage.

Knud.

Nu, vi vil ogsaa vaage. Undersaatten
Bør vaage for sin Konges Sikkerhed.
Just derfor har jeg valgt os denne Plads,
Ved Kongepillen, som den kaldes; hellig
Den hæver sig med sine trende Kors.
Seer Støtten derimod her overfor!
Skamstøtte burde man vel kalde den;

Der havde to forelskte Syndefulde
Udskaaret deres Navne. Daarligt trodsed
De Kongens Magt og Geistlighedens Lov.
Nu kommer Herrens Straf, Retfærdighedens!
I ædel Harm har Kongen med sit Sværd
Nedhugget dette Navnetræk, som voved
At plette Kirkens Træ med Elskovskrandse;
Nu visner Krandsen knust i Stovet der.

Biørn.

Ja, ja! Hvad due Blomster andet til
End til at visne? Lad den ligge der!
Med Kongens Kors har det en anden Art,
Jo meer det høiner sig, desbedre staaer det
Med Landets Tilstand, destomere stiger
I Kraft og Ære Riget. Derfor huer
Mig og det Øverste blandt disse Kors
For alle. De to andre hæve sig
Vel ogsaa noget, men de naae dog ei
Den høie Harald.

Knud.

Tal ei saa, min Gubbe!
Ei Olaf Kyrre, salig ihukommet,
Staaer under Harald Haarderaade; Freden
Har aldrig blomstret meer, end under ham;
Han var en Støttestav for Geistligheden.

Biørn.

Det var Ulykken just! — Forstaae mig ret:
Jeg mener Freden; Geistligheden, Herre!
Den er al Ære værd; det veed jeg nok.
Men Olaf Kyrre, Magnus Barfod lagde
De første Spirer til Fordærvelsen,
Ved at forandre Landets gamle Sæder;
Og derfor, mener jeg, de naae ei til
Den drabelige Harald Haarderaade.

Knud.

Vort Land har Olaf gavnet med sin Daad.

Biørn.

Før Olaf Kyrres Tid drak man af Horn,
Og Ilden brændte midt i Giesteſtuen;
Da ſad blandt ſine Mænd Normannakonning
Smukt paa ſin Langbænk; Ølket bragtes ham
Om Ilden; — det var Olaf ei tilpas!
Han ſkulde have ſig Høiſædet giort
Paa Gaffelbænken; — Ilden fik ei Lov til
At brænde varm og lyſtig midt i Stuen;
Den ſkulde ſtoppes i et Hul, affides,
Blot af den Aarſag, at de kiælne Lunger
Ei kunde taale Røg.

Knud.

Nu, Fader Biorn,
Den falder og paa Bryſtet.

Biørn.

Ei hvad Bryſtet?
En ærlig Karl maa have Mod i Bryſtet,
Og ikke bryde ſig om Røg og Damp.
At tale nu om Klædedragten, da
Har Olaf ſvare Synder, og vor Herre
Forlade ham det i hans Grav. Tilforn
Gik Kæmpen i ſit Harniſk, eller i
Sin hvide Vadmelskiortel; nu blev Brogen
Ham ſnørt om Lænderne med Guld og Sølv;
Guldringe ſpændt om Læggen, og i Folder
Det bløde Silke lagt om Arm og Skulder;
Endſkiøndt forreſten Ærmet var ſaa trangt,
At med et Værktøi paa det maatte drages.
Med Magnus Barfod var det ligedan,
Kun paa lidt anden Maade, han var Helt;
Men løb han, efter ſit irlandſke Tog,

Med stakket Kiortel og med bare Been,
Ei om paa Gaderne, som Betler, skiondt
Han var Normannakonning? Og kan ei
Han selv sig takke for sit Øgenavn?

Knud.

Nu, alt forandrer sig med Tiden, Fader!

Biørn
(ryster paa Hovedet).

Ifaldt de havde kun i Ære holdt mig
De gamle Drikkehorn, saa fik det være;
Men Øl og Miød af Bægeret at nippe,
Det er en Uskik, som vil bringe Landet
Seent eller tidligt i Fordærvelse.
En høvisk Svend udtømme maa sit Maal,
Ei sætte Skiæggelevninger paa Bordet.

Endrid.

Nu deri har vel Gubben Ret, Kong Harald
Var en udmærket Helt. I Grækerland
Staaer høit hans Navn endnu i Ære, fra
Den Tid han tiente Dronning Zoe, blandt
De tappre Væringer.

Biørn.

Du kommer lige
Fra Miklagard; hvor gaaer det? Giør I end
Det gamle Norden Ære, som i min Tid?

Endrid.

Alt er ei reent død ud med Dig, min Gubbe!

Biørn.

Saa sover I end paa den blotte Jord,
Med Hielm om Tindingen, med Skiold paa Bryst,
Med Sværdet over Hovedet, med Høiren
Om Hialtet, og med Mod og Blod i Barmen?

Endrid.

Ei anderledes.

Biørn.

Rider end Kong Olaf,
Den hellige Dødning, paa sin hvide Hest
I Eders Spidse, naar I gaae mod Fienden?

Endrid.

Det hændes ofte, Fader Biørn! Har Du
Ei hørt, hvad nylig sig tildraget har
Med Neiter, med hans Sværd?

Biørn.

Nei Søn, fortæl!

Endrid.

I veed at Ingebiørn, en tapper Svenske,
Tog dette Sværd, da Konning Olaf faldt
Paa Stiklestad. Det gik i Arv fra ham
Til Søn og Sønneson; hans sidste Slægt
Deeltog med mig i sidste Keiserkrig;
Vor Leir var slagen, Væringerne hvilte
Just som Du siger: hver i Rustning, med
Sit Sværd i Haanden over Hovedet.
Som Svenskken vaagner, har han intet Sværd;
Det ligger kastet langt paa Marken ud.
Saa gik det trende Nætter ham i Rad.
Nu spørger Keiseren hvad det vil sige?
„Ja, svared han, min ædle Kyrialax!"
(Betyder nemlig Herr Alexius;
Thi Kyrie paa græsk er Herre, veed I
Af Psalmebogen) altsaa: „Kyrialax!
Det Sværd, jeg eier, kaldes Neiter; det
Var Olafs Sværd, som med sit Liv han misted
Paa Stiklestad."

Biørn.

Velgiort af Konning Olaf,

Han vriſted Sværdet ud af Svenſkens Haand!
Hvad ſkulde han med Konning Olafs Sværd?

Endrid.

Ja, ja! Det indſaae Keiſeren og Alle.
Med ſtor Bekoſtning lod da Kyrialax
En Kirke bygge for St. Olaf, paa
Det Sted, hvor Sværdet laa; men over Altret
Blev Sværdet hængt, ſaaledes ſom hans Kiſte
Staaer over Alteret i Choret her.

Kolbein.

Hvor ſælſomt ſkinner det forgyldte Skrin
Igiennem Mulmet hid til os fra Choret.
Er det da ſandt, ærværdige Fader! gaaer
Kong Olaf her igien?

Biørn.

Er det et Spørgsmaal?

Knud.

I Normænd er et uregierligt Folk;
Da bli'er det vel nødvendigt, at ſelv ſtundom
De Døde ſtige frem af Gravene,
For at formane Jer til Frygt og Bedring.

Biørn.

Har Du ei hørt de hundrede Mirakler?

Kolbein.

Vel har jeg det; jeg veed kun ikke ret
Om de ſtaae til at troe.

Knud.

Forſynd Dig ei!
Saa gierne kan Du tvivle, Søn! om Himlen,
Og om din Salighed, ſom om St. Olaf
Og om hans Jertegn.

Biørn.

Tag Dig vare, Du!
At det ei gaaer Dig, som den danske Jarl,
Der misted Synet for sin Vantro.

Endrid.

Gubbe!
Fortæl os noget om den hellige Mand.
Din Alder har oplevet meget, veed jeg.

Kolbein.

Det hidser kun Indbildningskraften op;
Og da vi dog skal holde Vagt i Nat
I Kirken —

Biørn.

Est Du Niding?

Kolbein.

Ikke for
De Levende.

Biørn.

Vel svart, min Søn! Har Du
En god Samvittighed?

Kolbein.

Den har jeg.

Biørn.

Saa
Skal Du ei heller frygte for de Døde.
Kong Olaf vil ei skade Nogen her;
Thi alle vi — naar jeg undtager ene
Den fromme Broder Knud — har store Synder,
Men vor Samvittighed er reen; derfor
Vil Olaf ei tilføie Nogen Ondt.

Endrid.

Fortæl!

Biørn.

En Midienat i Kiøping her,
Som Klokken juſt ſlog tolv —
(Klokken ſlaaer tolv.)

Endrid.

Ha hørte Du?

Biørn.

Jeg er ei døv! En Nat, juſt Klokken tolv,
Da Hanen havde galet Midnatsgalet —
(Hanen galer.)

Kolbein.

Den galer! Hører I?

Biørn
(fortrædelig).

Skal jeg fortælle,
Saa maa Du tie! Hvad er det for Fagter?
Man kan ei høre meer ſit eget Ord,
For lutter Klokkeſlag og Hanegal
Og tosſet Snak. Det er en hæslig Vane,
At Ungerſvende blande næsviis ſig
I Talen; i min Ungdom taug han ſtille,
Naar gammel Kæmpe talde. — Men hvor var det
Vi ſlap?

Endrid.

Ved Hanegalet.

Biørn.

Rigtig. (til Kolbein) Falder
Du tiere mig i Talen, beed da Du
En tandløs Kiærring Dig fortælle Reſten. —
Nu da — en Midnat her, juſt Klokken tolv,
Som Hanen havde galet, kom St. Olaf
Fra Choret langſomt giennem Kirkens Gang,
I gyldne Ruſtning, med ſin lukte Hielm,
Omkrandſet af Karfunkelkronen; med

Sit lange Spyd og med en Sølvmorskaabe,
Der efter ham i Kirkegangen slæbte.
(En Skikkelse lader sig see i Kirkens Baggrund, just saaledes som Biørn fortæller; Kolbein, som først bliver den vaer, blegner og stirrer derhen med stive Blik.)
Hvad gaaer der atter af Dig yske Svend?

(Kolbein tier.)

Nu kan Du ikke lukke Munden op?

Kolbein.

Fortæl kun Du, jeg skal ei falde Dig
I Talen; men det vil jeg melde kun
I Forbigaaende: der staaer en Mand
I Gangen hist, livagtig som Du siger.

Kæmperne.

Christ fri os!

(Munken flygter; nogle ville følge ham.)

Biørn.

Bliver! Er I norske Mænd,
Bli'er! Er I ærlige, trofaste Kæmper!
Den er en Niding, en Ildgierningsmand,
Som flyer. Nedkaster Jer paa Eders Knæe,
Som jeg! — Saa! — Blotter Eders Hoveder!
Andægtigt folder Eders Hænder! — Saa!
Den er en Stimand, som forfærdet flyer
For Olafs Aand. Hvad er I bange for?
Han er vor Skytspatron. Hvi flygter I?
Maaskee han tale vil med sine Børn.

Kolbein.

Det kommer nærmere.

Kæmper.

Gud staae mig bi!

Spøgelset
(med dyb Røst).

Hvad hvisler i min Hvælving,
Hvor Døden hviler?

Hvad kalder Kongens Knokler
Af Kobberkisten?
Hvad buldrer, hvor den Blege,
Blodløse blunder?
Forlader uden Larmen,
Med Sværd og Landser,
De mulmbeklædte Mure,
Det bælne Mørke!
Men lader før fra Læben
Ei Ordet lyde,
Før Solen i sin Skionhed
Min Grav bestraaler.

(Kæmperne staae op, neie, korse sig og forlade Kirken.)

Knud

(kommer tilbage med Dørvogterne).

Jeg siger Jer, det er Bedrageri!
Det var mig kun ved Overraskelsen
Lidt sært, før jeg fik Tid til Eftertanke.
Der staaer han! nærmer Eder! Vi er nok!
Omringer ham med Eders Hellebarder,
Og fanger mig ham levende, den Giøgler!
Der spøger ingen Aander, det er Fordom.
Man vil bedrage Kongen; overvinder
Al Overtro! St. Olaf er en Støvhob,
En Ormesæk; hans Magt er længst forbi.

(Skikkelsen gaaer med hurtige Skridt ind paa Knud og støder ham Spydet igiennem Brystet.)

Kæmperne.

Christ frels os! Han er falden paa sin Synd!
Flyer! Lovet være Gud og alle Helgne!

(Alle flye, Spøgelset forsvinder.)

Knud (alene).

Det blev mit Banesaar. Hiælp! Redning! Hiælp!
Forlader mig i Nøden ei! — Ha jeg
Er ene! — Jeg forbløder mig. Var det

Et Menneske? Han stødte Spydet mig
I Brystet med en unaturlig Kraft,
Igiennem Pandsret, som min Kaabe skiuler.
Nei nei det var en Dødelig! Alt døer!
Der er jo ingen Evighed.
(Klokken slaaer Et Qvarteer til Eet.)
Ha hvad
Betyder dette dybe Klokkeslag?
Den stærke Klang — den Eenklang fra det Høie?
O Skræk o isnende Fortvivlelse!
Er Intet her, hvormed jeg stiller Blodet?
(Han famler omkring og finder Valborgs Krands, som Hakon har nedhugget.)
Her, her er Urter, som kan stille Blodet. —
Det rinder stærkere! Hvad seer jeg? Gud!
Skion Valborgs Blomsterkrands! Barmhiertighed,
Forbarmelse! O beder, beder for mig,
I unge Elskende! Mit Hierteblod
Har farvet Eders Krands! O beder for mig!
(Han døer.)

Vilhelm kommer tilbage med **Valborg** og **Erkebispen.**

Vilhelm.

Skiælv ei, min ædle Jomfru! I er frelst.
Min Svend er hurtig og han henter Arel.
God Vinden er, Alt klart forinden Borde.
Og Lykkens Alfer puste venligt for os
I Skibets Seil; skion Freyas lyse Stierne
Nedfunkler klar fra Nattens mørke Hvælving.

Erland.

Min Søn, Gud takke Dig for denne Daad!

Vilhelm.

Min Daad er ringe, Fader Erland! Dig
Kan Arel ene takke for sin Lykke.

Valborg.

Ak, Eder begge maae vi begge takke!

Vilhelm.

Der er han!

Axel kommer med Sværd og Skiold.

Vilhelm! Elskte Valborg! Fader!

Vilhelm.

Er Veien ryddelig til Skibet, Axel?

Axel.

Tom Gaden er; jeg saae den rædde Flok
Udstyrte nys af Kirkedøren, som
En Fluesværm, der jages bort af Hallen
Med Lindekviste. Munken mangled kun,
Der skulde gribes og i Lænker lægges.
Jeg frygter, han har skiult sig i en Krog,
At han forraader Alt.

Vilhelm.

Vær uden Frygt!
Forræderiet fundet har sin Skranke.
(Han viser ham Munkens Liig.)

Axel.

Knud i sit Blod!

Valborg.

O hellige Jomfru!

Erland
(med et bange Blik paa Vilhelm).

Myrdet?

Vilhelm (rolig).

Nei dræbt. Hans Frækhed og hans Vantro jog
Bespotteren i Skiæbnens og St. Olafs
Iiskolde Jernspyd.

Erland.

Arme blinde Synder!
Henrevet uden Bod og Sacramente.

Axel.

Hvad knuger han i sine blege Hænder?
Min Valborgs Krands. Tæt har han kryfset den
Til Hiertet i sin Dødskamp.

Valborg.

O den Arme!
Han har fortrudt sin Synd, Gud naade ham!

Axel.

Det vil han for din Bøns Skyld, ædle Pige.
O Glæde! Seer mit Die Dig igien?

Valborg.

To Engle har udrevet os fra Døden.

Vilhelm.

To Menneffer! Og nu, mit kiælne Par!
Nu giælder Hurtighed. Naar Alt er lykket,
Naar tryg den høie Schwarzburg med sin Ringmuur
Og med sit faste Taarn beskytter os;
Naar Fader Erland har i Borgkapellet,
Hvor Leonora tvunget blev til Rudolf,
Lagt Eders Hænder i hinanden; da
Blier Stunder nok til Kiærtegn; da skal I
Forvandle Schwarzburg til et Weissenfels;
Da skal vor Fader Erland see sig ung
I Eder, og den barske Vilhelm blid;
Da vil vi ogsaa synge Sicælemesser
For denne Synders Salighed; men nu
Gior alting kort og godt, og følger Vilhelm!

Valborg.

Christ, hvor mit Hierte banker!

Axel.

Lad os knæle
Paa Haralds Grav, og tage Afsked med
Vort Fædreland.
(I det de Elskende knæle, hører man tre huult hylende Toner af et Horn langt borte.)

Vilhelm.

Hvad nu? Der kommer Nogen.
Frygt ei, min ædle Jomfru! det er Gotfred,
Min ærlige, trofaste Svend. Hvad bringer
Du Gotfred? Hvad betyde disse Toner?

Axel.

Jeg kiender dem; det var en Krigerluur.

Gotfred.

Alt gior os Flugten let. I denne Stund
Er Erling Skakke løbet ind i Fiorden
Fra Bergen med en talrig Flaade, for
At overrumple Hakon Herdebred.
Det Horn, I hørte, lød fra Erlings Skib,
Som Tegn til Angreb. Intet hindrer os
Nu i at flygte. Alt er i Forvirring.

Vilhelm.

Den vrede Skiæbne gaaer med raske Skridt
Sin Hævn imøde. Kom, min bolde Broder!
At Du vil ikke stride mod din Frænde,
Forbyder Dig dit Ædelmod, det veed jeg;
Vel, overlad ham til hans egen Skiæbne,
Men følg, hvorhen din gode Norne vinker.

Axel
(efter et Øieblikks Taushed).

Min gode Norne vinker til min Pligt.

Vilhelm.

Hvordan? — Du troer —

Axel.

Nu kan jeg ikke reise;
Det er umuligt, plat umuligt, Valborg!

Vilhelm.

Du vil?

Axel.

Forsvare Hakon Herdebred.

Vilhelm.

Din Avindsmand?

Axel.

Hvad Avindsmand? Ham har
Jeg trodsig Ryggen vendt; nu er min Konge
Bestædt i Nød, ham skylder jeg mit Liv.

Vilhelm.

Du skylder Fædrelandets Vel dit Liv,
Ei Hakon. Mener Du at gavne Norge
Med at forsvare ham, den unge Daare,
Som overtræder alle Pligter, for
Sin Lidenskab? Som ringeagter Dyden
Og Undersaatens Ret? Som glemmer ganske
Det Heles for sin egen Tarv. Nei Axel!
Hvo Konge være vil, ham bør det sig
At tænke, handle kongeligt. Kom! Erling
Er en berømt og tapper Høvding, ædel.
Forsink ham ikke Seiren; han vil ei
Misbruge den. Lad Norges Septer funkle
Fra Heltens Haand; det ruster i en Nidings.

Axel.

Lad ei din Læbe med spidsfindig Kløgt
Forvirre Dig dit Hiertes Ærlighed.
Ei Hakon er en Niding; Munkens List
Forstod at nære lumsk hans Lidenskab.
Uheldig Elskov, Ungdom, onde Raad!

Eet af de Tre var nok til at forvirre
Det bedste Hjerte. — Hakon vilde trodsig
Berøve mig min Brud, — det leed jeg ikke;
Nu vil man trodsig røve ham hans Rige, —
Det taaler jeg saa lidt som hint. Han er
Min Slægtning; Erling taler slet om Harald
Vor Stammefader; han ydmyge vil,
Udrødde Harald Gilles Æt, og sætte
Sin egen Søn paa Norges Kongestol.
Var jeg en Thrønder af den Gilske Rod,
Ifald jeg taalte sligt? En ærlig Svend,
Ifald jeg svigted Hakon i sin Nød?
Har jeg min Haand ei lagt i Hakons Haand?
Fortiener Axel denne Liliehand,
Dit Venskab, hvis han blev sin Konge troløs?

Erland.

Min unge Helt Du taler Pligtens Ord.
Jil at forsvare Kongen med dit Sværd!
Hvi nægter Gud mig alderstegne Mand
At følge Dig?

Vilhelm.

Trøst Du den vene Mø,
Jeg fylde vil din Plads i Kampen, Fader!
Jeg kiender ei Forholdet her saa nøie,
Som Du og Axel. Hvis I begge troe,
At ærlig Troskab kalder ham til Kamp, —
Vel, Sværdet er alt draget, og jeg følger.

Axel.

O græd ei Valborg! Al min Frygt er endt,
Mit Hjerte slaaer ei længer tungt og bange.
Jeg vil ei røve Valborg, nei jeg vil
Fortiene hende. Ha vor Stammefader,
Nu først forstaaer jeg Dig! Du lægger Haand
Paa Sværd; din Mine siger: „Red min Ære!

Forlad ei Fædrelandet!" Vel, min Elskte!
Vi vil forsone Skiæbnen, Hakon selv
Vil vi forsone; Ynglingen skal lære
Paa ærlig Helt i Kamp at sætte Priis.
Selv skal han, efter vundne Seir, forene
Høimodig Dig, min Valborg! med din Beiler,
Her, — over Graven af den Hævnede.

(Hornet lyder.)

Jeg kommer Hildur! Dine Kæmper komme;
Vi skiænke Kampen Blod i Throndhiems Fiord!
See, min Veninde! tvende røde Hierter
Staae brændende foreent i Axels Skiold,
Halv i den blaa, halv i den hvide Grund;
Det tyder: „Elskov, Uskyld, Himlen." Valborg!
Vor Elskov er uskyldig, Himlen vil
Belønne den.

Valborg.

Ja med sin Salighed!

Axel.

I Skyndingen har jeg forglemt at spænde
Sværdbeltet om min Lænd; jeg greb kun Sværdet.

Valborg

(tager et himmelblaat Skiærf af sin Skulder).

Kom, elskte Kæmpe! Lad mig skiænke Dig
Dit Axelskiærf.

Axel

(knæler, hun hænger ham Skiærfet over Skulderen)

O dyrebare Valborg!
Jeg er din Ridder, og Du tvivler om
Den sikkre Seir?

Valborg.

Du est min Kæmpe; jeg
Er din Valkyrie.

Axel.

O græd ei, Valborg!

Valborg.

Jeg vil ei græde længer. Pigen, Axel!
Kan ogsaa vise Mod i stille Taal.
Gak, min udkaarne Ven, min elskte Helt!
Din Valborg skiænker Dig til Fædrelandet.

Vilhelm.

En ærlig Pige, ved St. Innocents!
Farvel, ærværdige Fader!

Erland.

Mine Sønner!
Guds Engle følger og beskiærmer Eder.

Axel.

Farvel, min Valborg!

Valborg
(holder ham tilbage i sine Arme).

Vi et Øieblik!
Lad mig endnu engang, for sidstegang,
See Axel i sit skionne Helteeie.

Axel
(kysser hende).

Farvel!

Valborg.

Nu gaa! Nu glemmer jeg Dig aldrig.
(De skilles ad.)

Femte Handling.

Axel kommer ind med **Kong Hakon**, som er saaret i den høire Arm.

Axel.

Her er vi sikkre for en Stund, min Herre!
Her i Guds hellige Huus. Sæt Dig paa Bænken,
Og lad mig nu forbinde Dig din Arm!
En Kæmpe maa forstaae Saarlægekonsten;
Man har ei altid Hiælp ved Haanden. — Saaret
Er dybt, men ikke farligt. — Havde vi
Et Stykke Linned kun.

Hakon.

Din Godhed saarer
Mig mere dybt end Erling Skakkes Sværd.

Axel.

Lad ei min Troskab saare Dig; det var
Jo ganske mod dens Hensigt.

(Han søger i sin Barm, drager et Klæde ud, studser, men fatter sig strax og siger):

Her er Linned.

Hakon.

Hvi studser Du? Almægtige Guds Navn!
Jeg kiender dette Klæde.

Axel.

Tving din Feber!

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde?

Axel.

At ikke Blodet skal forløbe Dig.

Hakon.

Du vil forbinde mig med dette Klæde,
Hvormed jeg sønderrev dit Liv?

Axel.

Min Herre!
Det er en anden Dug.

Hakon.

Nei, nei! Det er
Linklædet, som den ondskabsfulde Knud
Skar over mellem Dig og Valborg, Axel!
Jeg kiender det. Ha svøb det ei om Armen,
Det brænder mig, det martrer mig kun meer.

Axel.

Det er naturligt, at et Saar maa brænde;
Forbindingen er altid smertelig.
Vær rolig, hvil et Øieblik, min Konge!
Tag Sværdet saa i venstre Haand og følg
Paany med Axel, mod din stolte Fiende.
Nærværelsen af Kongen styrker Folket;
Og jeg vil være Dig din høire Haand.

Hakon.

Er det Foragt, en stolt indsløret Hævn?
Er det naturlig, reen Høimodighed?

Hvordan forstaaer jeg Axel? Tænker Du
At sanke gloende Kul paa Hakons Hoved?

Axel.

Ved Gud og Mænd! Tro vil jeg tiene Dig;
Ei krænke Dig, ei forekaste Dig.

Hakon.

Ha denne Hoimod smerter mig kun meer.
Ulykkelige Hakon Herdebred!
Din bedste Kæmpe ringeagter Dig.

Axel.

Ved Gud i Himlen, ved min Valborg, Hakon!
Jeg agter Dig.

Hakon.

Nu troer jeg Dig, min Frænde!
Du svor en hellig Eed. Vel; — er det saa, — —
Thi Hakon handled som en heftig Elsker
Paa Kongethronen, Axel; ei som Niding.

Axel.

Hvo kiender Elskovs Magt, og fatter ei
Dens Virkninger?

Hakon.

Nu taler Du aldeles
Mig af mit eget Hierte, bolde Kæmpe!
Din Troskab og din Godhed rører mig.
(Pludselig vild.)
Og dog; — ifald jeg mærked, at Du troede,
Det var en kvindlig Blødhed foraarsaget
Af legemlige Smerter; — Axel Thordsøn!
Jeg rev mit Sværd med venstre Haand fra Hoften,
Og fordred Dig til Kamp paa Liv og Død.

Axel.

Jeg svor ved Valborg, at jeg agter Dig.

Hakon.

Velan! Saa skal Du og høiagte mig.
Thi jeg vil giøre Dig et Offer, Axel!
Men Offeret er stort; det er nødvendigt,
At Du indseer dets Kostbarhed.

Axel.

Min Konge!

Hakon.

Jeg indseer hvad jeg vover, ved at byde
Dig i en saadan Tilstand slig en Gave:
„Nu har den stolte Ungersvend engang
Da faaet Øiet op; nu indseer han
Nødvendigheden af sin Thrones Værn;
Nu trænger han til sine Kæmpers Troskab,
Og derfor kiøber han sig Ven med Mø,
Udi sit Hiertes Angst og Nød.“ O fy!
Jeg vilde hade Dig, jeg vilde kalde
Dig en barbarisk Fiende, kold og sløv,
Ifald Du kunde drømme saa.

Axel.

Min Herre!

Hakon.

For Valborg mister Hakon Norges Rige —
Og Valborg — mister han for Valborgs Skyld.
Skiøn paa min Gaves Værd! Man lønner ei
Det Mindre med det Større, for at tækkes
Sin Egennytte.

Axel.

Hakon, ædle Frænde!

Hakon.

Men jeg har feilet; og din rene Siæl,
Dit Adelsind har aabnet mig mit Øie;
Og fri og frank, fordi jeg vil det Gode,

Bevinger jeg mit Hiertes Lidenskab,
Og skiænker Dig din Valborg; skiænker Dig
Det Kiæreste, jeg elsker her i Verden.
Miskiend mig ei, — see min Opoffrelse!

Axel.

Jeg seer den, og Gud seer den, ædle Konge!

Hakon.

Omfavn mig nu!

Axel.

O tag din Arm i Agt!

Hakon.

Nu brænder Saaret længer ei, nu smerter
Ei Klædet meer; det kiøler mig, som Saften
Af friske Urter.

Axel.

O min Konge!

Hakon.

Lad
Nu Erling overvinde Hakon! Hakon
Har overvundet kiæk sig selv; hans Seir
Er størst.

Axel.

Men det skal ikke blive derved;
Den anden Seier vil vi ogsaa vinde.
(Man hører Larm udenfor Kirken.)
Vær rolig! Hvil endnu et Øieblik.
Din gyldne Hielm er tung, dit Hoved trænger
Til Lettelse: giv mig din Hielm! Der har
Du min istedet, den er lettere.

(Larmen tager til; Axel kaster Kongens Purpurkaabe, som er løst af under Forbindingen, om sine Skuldre.)

Hakon.

Hvad giør Du, Axel?

Axel.

Vær kun rolig, Herre!
Der kommer Nogen; muligt er det Fiender;
Lad Axel være da dit Skiold!

(En Flok Fiender styrter ind.)

Formanden.

Der staaer han!
Der staaer han! Seer I? Med den gyldne Hielm,
I Purpurkaaben. Det er Kongen. Trænger
Jer ind paa ham og dræber ham!

Hakon.

O Axel!
Nu fatter jeg din underlige Færd.
Giv mig min Hielm tilbage!

Axel.

Drag dit Sværd!
Stil Dig saaledes, at din høire Arm
Bedækkes af mit Legem. Naar Du seer
Dit Snit, hug ud, og træk Dig flux tilbage!
(Han raaber):
Herfrem I Uslinger! Her stander Hakon,
Hans Sværd er draget, og han frygter ei
Et Nidingsoverfald i Herrens Huus.
Herfrem I Mordere, som vover ei
At stevne Mand mod Mand i ærlig Kamp,
Men Guldet vinde vil for Hakons Mord!
Min blanke Lovetunge blinker tørstig;
Kom, lad den lædske sig i Nidingsblod!

Hakon

(drager sit Sværd).

Han daarer Eder! Her staaer Norges Drot,
At fælde Stimænd med sin venstre Haand.

Axel.

Ti, Axel Thordson! Du est saaret; Hakon
Kan selv forsvare sig.

Fienden.

Ind paa ham! ind!

(Strid. Man hører Larm udenfor af andre Kæmper; der raabes):

Til Hiælp, til Hiælp! Man overfalder Kongen.

Den fiendtlige Kæmpe (til Axel).

For silde kommer Hiælpen!

(Han saarer ham.)

Ier! Flygter!

Han fældet er. Slaaer Jer med stærke Slag
Igiennem Biarkebeinerne til Erling.
Hakon er fældet; bort!

Sigurd af Reine og **Vilhelm** styrte ind med en Skare Biarkebeiner.

Sigurd.

Ha hugger, stikker!

Forfølger Morderne!

(Fienden drives paa Flugt.)

Sigurd (til Kongen).

Dit Liv er frelst!

(Bliver Axel vaer.)

Hvad? Axel i sin Konges Kaabe? Blodig?
Med Kongens Hielm?

Axel til Kongen).

Nu tag din Hielm igien,
Nu er den mig for tung; følg dine Kæmper,
Og lad mig ene med min Vaabenbroder.

Hakon.

Min Broder! Er dit Saar —

Axel.

Forlad mig, Konge!
Styrt Dig mod Fienden, hævn Forsmædelsen,
Følg Sigurd og de barkeklædte Kæmper!

Sigurd.

Ja Hakon! Norges Skove selv har rustet
Sig ud, for at forsvare Throndhiems Drot.
See disse Kæmper! Elvegrymmer! Biorne!
Lutter bevægelige Granestammer
Fra Fieldets Kloft. I Mangel af et Harnisk,
Bedækker Træets Bark de tappre Hierter;
Og Ellestangen, hærdet med sin Spidse
Ved Arnens Ild, gior Fyldest for et Spiud.
Saaledes kæmpe de for Arnens Fred
Og Kongens Ære. Stil Dig fremst i Flokken!
Saa storme vi og hævner Axels Drab.
Du doer en prægtig Død, min norske Broder!
Du falder for din Konge. Vi vil følge
Maaskee Dig snart, og hilse Dig hos Gud.
Kom Hakon! Lad ham ene med sin Ven!
Livet forlanger Strid, men Døden Fred.

Hakon
(til Kæmperne, idet han peger paa Axel).

I norske Mænd! Han blegned for sin Konge.

Biarkebeinerne
(støde utaalmodigt deres Træspyd mod Jorden).

Vi, vi vil ogsaa blegne for vor Konge!
Før os i Døden, før os imod Fienden!

Hakon
(omfavner Axel).

Farvel! Vi sees igien før Solen synker.
(Han følger Kæmperne.)

Vilhelm
(nærmer sig Axel).

Min Broder, er din Vunde dødelig?

Axel.

Ja. Løs af Skuldren mig mit Axelskiærf;
Drag Skeden ud, giv mig den bløde Dug,
At jeg en liden Stund kan stille Blodet

Og friſte Livet. Tak! Nu led mig hen
Til Søilen hiſt, ſom bærer Valborgs Navn. —
Her ſidder jeg ſaa godt. Saa! Lad mig ſtøtte
Min Ryg mod Muren, at jeg falder ei,
Naar jeg afſiæles.

Vilhelm.

Lider Du af Smerte?

Axel.

Nei, jeg er let og rolig i mit Hierte.

Vilhelm.

Vil Du ei ſee din Valborg før Du døer,
Endnu engang i dette Liv?

Axel.

Ak Vilhelm!

Vilhelm.

Jeg iler op og henter hende flux.

Axel.

Et Øieblik! — Det kunde hændes, Vilhelm,
At Axel var ei meer, naar Valborg kom;
Siig da min Siæls Udvalgte: Axel døde
Med hendes Navn paa Læberne.

Vilhelm.

Det ſkal jeg.

Axel.

Siig hende: Hakon er en ærlig Helt;
At Axel ei blev ſkuffet i ſit Haab
Om Kongens Hierte.

Vilhelm.

Det ſkal efterkommes.

Axel.

Hils Helfred, hils min gode Søſter, Vilhelm!
Paa Immersborg; tak hende kiærligt for

De Følelser, de Glæder og de Sorger,
Som hun fra Barndom deelte med sin Broder.
Ak hun forstod mig, kiendte mig saavel!
Siig Helfred: Axel har ei glemt sin Søster
I Dødens Stund.

Vilhelm.

Godt! — Jeg skal hilse hende.

Axel.

Men Valborg først og sidst! Høit ønsker jeg
At slumre ved min elskte Piges Liig
I Graven, naar hun her har endt sit Liv.

Vilhelm.

Vel. Er der mere?

Axel.

Nei.

Vilhelm.

Saa — gaaer jeg da.

Axel
(rækker ham Haand).

Min ærlige, trofaste Vaabenbroder!
Tak for dit Venskab, din Hengivenhed;
Du viste den i Daad, i Ord kun sielden.
Tag af min matte Haand mit Livs Farvel.

Vilhelm.

Farvel! — Farvel!

Axel.

Vilhelm! Var jeg din Ven?

Vilhelm.

Min Eneste. Nu har jeg ingen mere.
(Han gaaer.)

Axel (alene).

Jeg dør for Land og Drot, som mine Fædre.
Hvad kan en ærlig Normand ønske bedre?

Jeg træder tillidsfuld for Dig, min Gud!
Jeg hisset skal min Valborg atter finde;
I Evigheden er hun Axels Brud;
Der røver Ingen ham hans Sicels Veninde.

(Solen skinner igiennem Thorvinduet.)

Du liflige, nyfødte Morgenlue!
Du kommer for mit brustne Blik at skue,
Den Bleges Kind Du farver venligmild.
Snart skal et Morgenrødt ham hist tilsmile,
Der aldrig hidser sig til Middagsild;
Et Aftenrødt, som aldrig gaaer til Hvile. —

Men, mine Haab! I kom ei for at svinde:
Gud skiænkte mig en trofast Elskerinde,
En Ven, en Konge, som sit Hierte lød;
Som er ved Axel Thronen værdig blevet;
Som han har reddet med sin egen Død.
Vel, Axel! Du kan døe, thi Du har levet.

Og Du, min Sicels Udvalgte! Hisset binder
Guds Engle Krandsen af de blaae Kiærminder,
Der træffes ei af Lidenskabens Sværd.
Der skal forklaret Dig din Axel møde,
Din Skionhed og dit Hierte mere værd;
Hvor hellig Kiærlighed er ingen Brøde.

Farvel min Valborg . . . . . .

(Han døer.)

Vilhelm kommer med **Valborg.**

Vilhelm.

Axel lever end.
Han lever! Hørte Du? Han nævnte Valborg.

Valborg.

Jeg tog hans Livs Farvel.

(Hun betragter ham.)

Han er ei meer. —
Min Axel! lever Du? Ifald Du lever,
Oplad dit Øie da for sidstegang,
Du ædle Siæl, og lys Velsignelsen
Paa Valborg, med de brustne Dødens Blik! —
Han er ei meer? — Ak han er død! — Han døde
Med Valborgs Navn paa Læberne. — Vel, Du
Har udstridt, gode Svend! — Han faldt jo for
Sin Konge?

Vilhelm.

Som en Helt.

Valborg.

O skiønne Død!
Langt bedre den, end flye til fremmed Land,
Og friste Livet i Landflygtighed,
Og tæres hen af Hiertesorg, min Axel!
Nu lider Du ei meer, hiertelskte Svend!
Du har erhvervet Dig en evig Ære.
Dit Fædreland, den ædle Moder Norrig
Er stolt af Axel, af sin tappre Søn.
I mange Tider vil dit kiære Navn
Bestandig svæve hende friskt paa Læben;
Paa Thinget vil man ofte nævne høit
Din Heltedaad; og tit i Fruerstuen
Om Aftnen, i en gammel Vise, siunges
Om Axels Elskov og hans Trofasthed.
(Til Vilhelm)
Hvor han er smuk i Døden! — Dine Lokker
Sig hvirvle vildt omkring den blege Pande.
(Hun ordner hans Haar med sin Haand.)
Saaledes! Denne Pande skal ei dækkes;
Den hvælver høi og ædel sig som Himlen.
Han smiler i sin Død.
(Hun kysser ham.)

Farvel, min Axel!
Din Valborg kommer snart.

(Hun staaer op, lægger Haanden paa sit Bryst, i det hun drager sin Aande dybt og tungt.)

Ja snart, ret snart!

Vilhelm.

Min ædle Valborg, Du est bleg!

Valborg.

Min Axel
Er blegere. Ti stille, gode Vilhelm!
Forstyr mig ei her i min Ensomhed.

(Sværmerisk)

Hvor det er godsligt her i denne Kirke!
Hvor muntert Solen skinner giennem Vindvet,
Ret som igaar ved denne Tid, min Axel!
Da først Du trykte Valborg til dit Bryst.
Hvor er husligt, smukt i denne Kirke!
Her skal vi leve ret fornøiet sammen;
Boe roligt ligeoverfor hinanden;
Du hos din Fader, Valborg hos sin Moder.
Naar Klokken da slaaer tolv, og Droslen synger
I Birken udenfor vort Kirkevindve, —
Da revner Muur og hviden Marmelsteen;
Da mødes vi ved Harald Gilles Grav;
Da gaae vi Haand i Haand opad mod Altret,
Og sætter os i Choret der i Maanskin,
Og lade Maanen skinne sølverbleg
Paa vore blege Kinder, mens vi høre
Paa Droslens Foraarsang, og mindes grant
Vor Kiærlighed og Trofasthed i Livet.
Naar Maanen skiuler sig bag Kirkemuren,
Da gaae bedrøvet, langsomt vi tilbage;
Tregange Harald Gilles Liigsteen rundt.

Saa ſtandſe vi og tage kiærligt Afſked
Til næſte Nat. Saa ſlumre vi ſaa ſødt
Dybt i vor Grav, imens de Levende
Derude larme.

Vilhelm.

Axels Ønſke var
At jordes i den ſamme Grav ſom Valborg.

Valborg.

I ſamme Grav? Ak det var herligt! Men
Det gaaer ei an, min ædle Ridder! Axel
Og Valborg var dog ei Trolovede.
Det gaaer ei an. Hvormeget gav jeg til,
At ſamme Kiſte maatte giemme Valborgs
Og Axels Been. — Men ædle Vilhelm, ſiig —

(Hun ſtirrer ned for ſig.)

Hvad glimter hiſt i Støvet, der i Ridſen,
Ved Haralds Liigſteen?

Vilhelm.

Seer jeg ret, ſaa er det
En Ring.

Valborg.

En Ring?

Vilhelm
(tager den op).

Ja, det er Axels Ring.
Jeg kiender den.

Valborg.

Ei trilled den i Graven?
Vor Stammefader! Nu forſtaaer jeg Dig.
Og jeg forſtod Dig ſtrax. Giv mig min Ring!

(Hun ſætter den paa ſin Finger.)

Nu er jeg din Trolovede, min Axel!

Nu er jeg Axels Brud! Nu kan vi jordes
I samme Grav tilsammen.

Vilhelm.

Stakkels Pige!

Valborg.

Hvad stakkes Pige? Lykkelige Pige!
Ei sandt, min ædle Ven! — Jeg kalder Dig
Min Ven; thi Du var Axel Thordsons Ven; —
Ei sandt, min Ven! Du kan den gamle Sang
Om Aage Ridder og om Jomfru Else?

Vilhelm.

Den danske Bisp har lært min Moder den;
Hun lærte mig den i min spæde Barndom.

Valborg.

Jeg veed, Du mindes den.

Vilhelm.

Fuldkommen vel.

Valborg.

O skiønt! — Min Axel har fortalt mig, at
Du har en herlig Stemme; kiælen ei,
Som den, der kildrer Menneskets i Livet,
Men dyb, høitidelig og stærk, som Rosten
Fra Gravene. Vel, ædle Vilhelm! vil
Du vise mig den Godhed, for min Axels
Og Eders Venskabs Skyld, at synge Visen
For Valborg, medens hun til Giengiæld sætter
Sin Ring paa Axels blege Haand?

Vilhelm.

Jeg vil
Ei vægre mig, hvis det kan troste Dig.

Valborg.

Min Axel har fortalt mig, at Du est
En herlig Harpeslager.

Vilhelm.

Ofte dysser
Dens Toner mit oprørte Sind til Ro

Valborg.

Vel! Seer Du hist i Krogen, kiære Vilhelm,
Tæt ved min Moders Grav — en Harpe stande?
Hvormangen søvnlos Nat har Valborgs Røst
Ved den sig hævet mellem Gravene!
Hvormangen Gang har hun ved den begyndt
Paa Ridder Aages Vise! Aldrig sang
Jeg den til Ende; hede Taarer qvalte
Den svage Stemme. Vel, min ædle Ridder!
Dig skiænkte Gud en mere stærk Natur;
Saa tag den gyldne Harpe; sæt Dig hen
Ved Søilen, ligeover for min Axel;
Og syng ved Strængens Klang din Sang tilende,
Mens Valborg knæler ved sin Axels Liig;
Og reis Dig ei, før alting er forbi,
For Else har sin Aage fulgt i Døden.

Vilhelm.

Jeg synger Dig din Trøst i Morgenrøden.

(Valborg knæler ved Axels Liig; Vilhelm tager Harpen, sætter sig og synger:)

Det var Ridder Herr Aage,
Han red sig under Ø;
Fæsted han Jomfru Else,
Hun var saa ven en Mø;
Fæsted han Jomfru Else,
Alt med hin røden Guld;
Maanedsdag derefter
Laa han i sorten Muld.

Det var Jomfru Else,
Hun var saa sorrigfuld;
Det hørte Ridder Herr Aage
Dybt under sorten Muld.

Op stod Ridder Herr Aage,
Tog Kisten paa sin Bag,
Lakked saa til hendes Buur,
Sig selv til megen Umag.

Han klapped paa Døren med Kiste,
Fordi han havde ei Skind.
Hør Du Jomfru Else!
Kom, luk din Fæstemand ind.
Gienssvared Jomfru Else:
Jeg lukker ei op min Dør,
Før Du kan Jesu Navn nævne,
Saa som Du kunde før.

Hvergang Du Dig fryder
Og i din Hu er glad,
Da er min Kiste forinden
Med røde Rosenblad;
Hvergang Du er sorrigfuld
Og i din Hu er mod,
Da er min Kiste forinden
Alt med hint levret Blod.

Alt galer Hanen den røde,
Til Graven maa jeg ned;
Til Graven skulde de Døde,
Thi maa jeg følge med.
See Du op til Himlen,
Op til de Stierner smaa,
Da mærker Du hvor sagtelig
At Natten den mon gaae.

Op saae Jomfru Else,
Op til de Stierner smaa;
I Graven sank den Døde,
Hun ham ei mere saae.

Hiem gik Jomfru Else,
Hun var saa sorrigfuld;
Maanedsdag derefter
Laa hun i sorten Muld.

(Vilhelm tier; Valborg ligger ubevægelig med sit Hoved paa Axels Haand.)

Vilhelm.

Endt Visen er, min ædle Valborg — Valborg!

(Han reiser sig.)

Stat op igien! Jeg har fuldendt min Sang.
Hun rører sig ei meer. — Kold, bleg! Hun aander
Ei længer. — Himmel, det har anet mig!
Valborg er død! Som Nanna med sin Baldur,
Som med sin Hialmar Ingeborg, som Else
Med Ridder Aage. Hendes Hierte brast
Af Kummer over hendes Axels Liig. —
O Troskab! Troskab! Du est stor i Nord. —
Der ligge de nu i hinandens Arm,
Affiælede! men kun een Siæl hos Gud!
Og Eders Gravsang skulde Vilhelm synge?
Velan, det var jo Venskabs sidste Pligt.

(Krigsmusik udenfor Scenen.)

Gotfred kommer.

Kong Hakon faldet er, og Erling seirer.
Man bringer Kongens Liig.

Vilhelm.

Uddøet af Jorden
Er altsaa nu den hele Gilske Slægt. —
Vær hurtig Gotfred! Skynd Dig op til Bispen,
Bring ham til Skibet ud, og vent mig der.
Før Solen synker seile vi fra Throndhiem.

(Svenden gaaer.)

Vilhelm
(drager sit Sværd).

Og nu, I elskelige, kiære Venner!
Til Graven aabner sig og tæt forener
Hvad Livet adskilt har, skal Vilhelm vise,
Som trofast Ven, Jert Støv den sidste Ære.
Jeg holder Vagt ved Eders Liig; jeg lægger
Dit Skiold, dit Sværd paa Kisten, tappre Ridder!
Omvundet af din Piges Blomsterkrands;
Og graver i den blanke Kobberplade:
Her hviler Axel Thordsøn og Skiøn Valborg;
Han døde Kongen, — hun sin Veiler tro!

Erik og Abel.

(1821.)

Erik, Danerkonning, kaldet Plougpenning.
Abel, Hertug i Slesvig, hans Broder.
Sophia, Abels Datter.
Otto, Greve af Oldenborg.
Esgar, Biskop i Ribe.
Lauge Gudmundsøn, Eriks Marsk.
Henrik Emeltorp, Ridder.
En blind Olding.
Hans Dreng.
Strange, Lauges Svend.
Prechta, Sophias Tærne.
Regner, Abels Kammersvend.
En Fisker.
En Krokone.
Jørgen, hendes Dreng.
Broder Niels.
En anden Munk.
Drabanter, Munke.

Handlingen foregaaer ved Dannevirke, i Sortebrødrekloster, Slesvig og Omegnen, Aar 1250.

Første Handling.

Plads med Træer. I Baggrunden en Strækning af Dannevirke, med sine forfaldne Taarne og Porte. I Forgrunden et Herberg.

Kong **Erik, Lange Gudmundsøn, en gammel blind Mand** og hans **Dreng.**

Den Blinde
(synger ved Harpen).

Danmark, deilig Vang og Vænge!
Lukt med Bølgen blaa,
Hvor de vorne danske Drenge
Kan i Leding gaae,
Mod de Sarer, Slaver, Vender,
Hvor man dem paa Tog hensender;
Een Ting mangler for den Have —
Ledet er af Lave!

At disfnarer færdes kunde
Værket med Behør,
Dronning Thyre lod fra Grunde
Reise, hvor man kjør',
Giennem Volden sig en Bure,
Paa det Værk at have Kure.
Slet sig noget kun vil føie
Under fremmed Øie.

Efter Ønske vorte Volden,
Dannevirke kaldt,
Som har mangen Tørning holden,
Før den slet forfaldt.
„Ledet", sagde Dronning Thyre,
„Har vi hængt, Gud Vangen hyre,
At den ingen Fremmed bryder,
Eller Hofbud byder!"

Danemark vi nu kan ligne
Ved en frugtbar Vang,
Hegnet trindt omkring, Gud signe
Det i Nød og Trang!
Lad som Korn opvore Knægte,
Der kan kiækt mod Fienden fægte,
Og om Dannebod end tale,
Naar hun er i Dvale.

Erik.

Tak Fader, Tak! Det var en deilig Vise.
Har selv Du digtet den?

Oldingen.

Nei, strenge Ridder!
Jeg kan ei rime; denne Sang er gammel,
Og tit har jeg den siunget i min Velmagt,
Da jeg var stærk, og fulgte Konning Wolmer
Paa sine Tog.

Erik.

Saa har Du altsaa tient
Kong Waldemar?

Oldingen.

Hvo tiente ikke ham,
Som var istand dertil?

Erik.

Og talt med ham?

Oldingen.

Ja tit, dog tiere med hans Dronning Dagmar.

Erik.

Hun var høit elsket her i Danmarks Rige.

Oldingen.

Hun var en Engel! Hvor hun gik og stod,
Der blomstrede Velsignelsen for Bonden.
Hun gjorde Kongen Livet kiært; og havde
Hun levet længer — aldrig var Kong Wolmer
Da fristet, lokket i et skiændigt Fængsel.
Hun var den anden Thyre Dannebod;
Og længe gik det Sagn — I hørte jo,
Jeg sang om Thyres Bur, hist over Porten
Til Dannevirke, hvor hun sad og passed
Paa Arbeidsfolkene?

Erik.

Jeg hørte det.

Oldingen.

Jeg stakkels Gubbe, jeg er blind disværre; –
Men seer I Hullet over Porten der,
Begroet med Brombær og med grønne Buske?

Erik.

Jeg seer det grant.

Oldingen.

Der boede Dannebod;
Og ofte, siger man, at hun og Dagmar
End sidde der i Qveld, saasnart det mørknes,
Og smile ned til Landet; vandre sammen
Ad Volden, Arm i Arm, og svinde først
Bag Taarnet hist.

Erik.

Man synger mange Viser
Om Dagmar.

Oldingen.

Ja jeg kan dem alle, Herre!
Hun var saa from, at da i Riberby

Hun døde, da Kong Wolmer græd ved Liget
Og kaldte hende med fortvivlet Røst,
Da reiste hun sig atter op fra Baaren
Med røde Kinde; — veed I vel hvorfor?
Fordi hun havde syet sig Silkeærmer
En Søndagformiddag. Tænk Jer engang!
Det var den hele Synd i Dagmars Liv,
Hvorfor hun ei fandt Riist og Ro i Graven.
Hvor finder man en slig Samvittighed?

Lauge.

Dum Folkeovertro!

Erik.

Forstyr ham ei.

Oldingen.

Og havde hendes Søn, den unge Junker
Prinds Wolmer levet, — men han fandt sin Død
Ved Kammersvendens Piil paa Hiortejagten.
Det Gode trives kort.

Lauge.

Hvad siger Du
Om Konning Erik?

Oldingen.

Plougpeng?

Lauge.

Saadan skiælder
Almuen ham, fordi han paalagt har
En høistnødvendig Skat.

Oldingen.

O ja! Nødvendig,
For atter Krig at føre mod sin Broder.
Dis værre, Ridder! — tilgiv Oldingen,
Hvis I fortørnes; Synet har jeg mistet,
Og veed ei hvo I er; men, ved St. Knud!

Jeg har ei andet end et usselt Liv
At tabe, som jeg agter slet, og siger
Min Mening reent ud: Erik er vel ei
Saa slem som Abel; men de kives baade
Som Hedninger, og Gud forlade dem,
For hvad de syndet har mod gamle Danmark.
Man mærker, det er Bengierds Børn.

Lauge.

Hvad har Du
Saameget imod Bengierd?

Oldingen.

Intet nu;
Thi hun er død, og man bør aldrig hade
Den Døde; men saalænge Danmark staaer,
Vil heller ikke Bengierds Vise glemmes.

Lauge.

Man burde strengt forbyde Folket slige
Nidviser.

Erik.

Nei! Vox populi, vox Dei.
Siig mig et Vers deraf!

Oldingen.

Hun vilde lægge
Det danske Folk i Lænker, kue Bonden!

„Hvad tør Bonden vel mere ved,
End Vidiedør og Flagreled?
Hvad tør Bonden med meer i Bo,
Foruden to Øren og en Ko?"

Men Den, som synger sidst, han synger bedst:

„Nu ligger Bengierd i sorten Jord,
Endnu har Bonden Øren i Gaard.
Langt bedre stakket at leve med Ære,
End høre hver Mands Klag' og Kære."

Men det er silde, mærker jeg; thi Duggen

Staaer fugtig i mit Skiæg, og jeg har langt
Til Hytten. Nu Guds Fred, I gode Mænd!

Erik.

Bi, jeg maa dog betale Dig din Vise.
Hvor boer Du?

Oldingen.

I et Lynghuus midt paa Heden.

Erik.

Er alt din Hustru død?

Oldingen.

Min Hustru, Broder,
Tre Sønner og to Døttre.

Erik.

Alle døde!
Hvorledes mistede Du dem?

Oldingen.

I Krigen,
Dengang Kong Erik brændte Svendborgby.

Erik.

Og Dinene?

Oldingen.

Dem udstak mig en Rytter,
Den meest medlidende blandt hele Flokken.

Erik.

Hvordan?

Oldingen.

Han vilde skaane mig for Synet
Af mine Rædsler.

Erik.

Store Gud i Himlen!
(Giver ham Penge.)
Gaa, stakkels Gubbe! Beed den hellige Jomfru

Tilgive Kongen og hans Broder Abel.
De kives ikke meer.

Oldingen.

Gud give det!
Jeg frygter Ilden ulmer kun i Asken.

Erik.

Christ styrke Dig!

Oldingen.

Tak for Jert Ønske, Herre!
Iligemaade Jer! Jeg seer Jer ei,
Men mærker dog paa Eders Røst og Adfærd,
I er en blød og en barmhiertig Ridder.

Erik.

Det vil jeg vorde.

Drengen (til den Blinde).

Fader, det er Guld.

Oldingen
(rækker Pengene tilbage).

I har forgrebet Jer.

Erik.

O tag den Skiærv!
Et Glimt til dine Dages Aftenrøde.
Din Hustru, Børn, dit svundne Manddoms-Held
Kan ikke Kongen selv giengive Dig.

Oldingen
(folder sine Hænder).

O Gud tilgive Kongen!

Erik.

Amen, Amen!

Oldingen.

Han er ei ond, men hidsig, herskesyg;
Og han har onde Raad, Gud bedre dem!
Farvel og Tak! — Kom Dreng, leed mig ved Kiæppen!
(Den Blinde gaaer med sin Dreng. Kongen staaer tankefuld.)

Lauge.

Du gamle, blinde Viisdomsugle, Du!

Erik.

Skiæld ikke min Prophet!

Lauge.

Nei, Eders Naade!
Jer Hex i Endor; vil I være Saul?

Erik.

Han skuer grant, den Blinde.

Lauge.

Høie Drot!
Han synger som en Stær sin gamle Vise.

Erik.

Af Oldinger, af den Ulykkelige,
Hvem ingen Fordeel frister meer til Smiger,
Skal Konger høre Sandhed. Denne Gubbe
Har ikke kiendt mig; hvad han sagde, kom
Ufremtet meent, oprigtigt fra hans Hierte.

Lauge.

Jeg tvivler ei derom, at han er ærlig,
Saa ærlig som hans Uforstand tillader;
Man ærlig være kan og taabelig.

Erik.

Man klogtig være kan og være falsk.

Lauge.

Og falsk er ærlig Dumhed uden Klogt;
Det see vi her.

Erik.

Han havde Ret.

Lauge.

Hvori?
Tilgiv, at jeg modsiger Eders Naade;

Slet ikke! Nogle dumme Viser kan han:
Fra Folkesnak har han sin hele Viisdom.
Hvad Sammenhæng er der i denne Færd?
Om Dannevirke kan han gamle Kvad;
Et taabeligt, ugrundet Glædesraab,
Fremavlet af et taabeligt Forsøg.

Erik.

O spot ei denne Sang! Den rørte mig
Og rysted dybt min mørke Sicel til Veemod.
At ogsaa netop her den skulde lyde,
Hvor mægtig den hoitidelige Vold
Med sine Porte, sine gamle Taarne
Staaer, som et svart uhyre Taagebilled
Fra Hedenold. — O Gud, o Gud, o Gud!
Beskiærme skulde denne Vold mod Fiender,
Mod Fremmede; — men jeg — og Du, min Broder!
Hvad hialp os et tredobbelt Dannevirke?
Da Pesten er i Landet, kunde Magt
Afholde den fra Grændsen? — Lauge, Lauge!
Stor staaer den mørke Skygge for mit Blik,
Som Fingals Aand for Skotten i sin Sky,
Og minder mig — om tabt Samdrægtighed!

Lauge.

Han roste Thyra Dannebod og Dagmar,
Han meente gode Træer bar gode Frugt;
Men var ei Harald Blaatand Thyras Søn?
Ved Gud en herlig Frugt! Og Dannevirke!
En kraftig Skiærm for Riget. Skade kun,
At dette Led har aldrig sluttet ret
For Vangen imod Ulven, naar den trued
De danske Faar. Hvad gavned Dannevirke
Svend Tveskiæg imod Jomsborg, da de tog ham,
Og han, som Eders Fader Waldemar,
Sin Frihed maatte kiøbe dyrt for Guld?

Et herligt Leb! saa nyttigt næstendeels,
Som Muren hist ved Chinas Tartari:
Selsomt for Alderdommens Forsker; høit
For Skialden, naar med qvindligt Sværmeri
Han med sin Harpe kryber op i Kloften,
Og synger, hvad han seer i Digterrusen,
Men hvad der findes ei. Hvo var den Dagmar?
En skikkelig, enfoldig Dannekvinde,
Som i en tarvelig Undseelighed
Holdt sig til Bonden, fordi Sielen ei
Var høi nok til at føle Adelsglæder;
Som tigged Eders Fader Waldemar
Saa lang Tid om igien at skiænke Bispen,
Morbroderen, sin Frihed, til han fik den,
Og bragte Landet i Elendighed.
Men det veed Bonden ei! Hun hilste ham
Saa venneſaligt; saae paa Malkepigen,
Avlskarlen, naar de gik til Dont; gav dem
En Øre Sølv; — og saa var Hiertet rørt.
I Sandhed, dette lumpne dumme Had
Mod Eders Naades dyrebare Moder,
Den ædle Bengierd, har fortrudt mig tit;
En ussel Blind, en ufri Mand, en Træl
Kan ikke tirre mig; men kom en Ridder —
Jeg skulde tugte Kaadhed med mit Sværd!

Erik.

Jeg veed ei ret, om jeg skal takke Dig
For saadan Iver, Lauge Gudmundson!
Endnu jeg haabe vil — at den er velmeent.
Dit Væsen tykkes mig paa nogen Tid
Forblommet og sig selv modsigende:
Saa kold som Jis, med Haan og bittert Smil,
Jeg hører Dig bedomme Verdens Idræt;
Saa blusser atter Du som Ungersvend;
Med listigt Blik skarpsindig stirrer Du

I Tidens Værk, og lader Dig saa lidt
Af Skinnet blindes, at Du tvertimod
Blev blind af lutter Stirren tit, og tog
Gud Herrens Sol paa Himlen for en Skygge.
See Lauge! Jeg vil skrifte Dig det frit,
Maaskee det ligger kun i mig, ei Dig;
At Du est ei forandret, men kun jeg;
Thi alt en rum Tid, haaber jeg til Gud,
Er Erik ei den samme. Hvorfor lever
Da Menneskет, om ikke for at bedres?
Af Rog staaer Ilden klar, af Tornen Rosen,
Af Taagen Solen; blege Blomst, som lesler
Med Foraarsvinden, rødmer og blier Frugt; —
Skal Mandens Hierte kun forstene sig?

Lauge (smilende).

Ved Gud og Mænd, Herr Konge! Lauges Bryst
Er ei forstenet, det er vel saa blødt
Som nogen Ridders i al Christenheden.

Erik.

For Vellyst, — muligt selv for Elskov, Lauge!
Men — knap for Kiærlighed, og ei for Venskab.
Ung lærte jeg at kiende Dig: man skiælner
Heel slet som Ungersvend; din ranke Vært,
Et klogtigt Ansigt, dette raske Væsen
Indtog mig, og jeg deelte længe med Dig
Letsindigheden. Dog det er forbi;
Med andre Øine seer jeg Dig; — tilgiv,
Hvis jeg miskiender Dig.

Lauge.

O, Eders Naade!
I hædrer mig med slig Fortrolighed.
Tal, at jeg kan forsvare mig.

Erik.

Udsprungen

Af Axel Hvides Stamme, forekom
Du mig en Absalon, imens jeg selv
Indbildte mig at være Waldemar.
Nu er jeg vaagnet, Lauge! Ha hvor langt
Staae begge vi fra Maalet.

Lauge.

Jeg har tient
Med Liv og Blod, som Absalon. Mit Sværd
Har flere Gange bragt Jer Seier hiem.

Erik.

Det nægtes ei. Og heller ikke var
Min Tak et visfent, et ufrugtbart Træ;
Jeg hæved Dig til Rigets Marsk. Men siig,
Hvo hidsed mig til Kamp imod min Broder?

Lauge.

Han selv, hans Hovmod og hans Egensind.

Erik.

Hvo brændte Byerne? Det skionne Svendborg?

Lauge.

Jeg — og til Hævn for Odense; men Herre!
Glem heller ei, jeg fanged med det samme
Christopher, Eders Broder, Laalands Hertug,
Og skaffed Laaland, Falster varig Fred.

Erik.

Nu Kolding, Hatherslov, nu Apenrade?
Ha som en røgfuld Lavastrøm, der bølger
Fra Bierget ned i Dalene, betegnes
Min Vei og Abels Vei. Hvad er nu Danmark?
En Valplads, et uhyre Brandsted. Snart
Oprette kan man store Kampedysser
Paa Hederne, med Indskrift: Her stod Danmark.

Lauge.

O Danmark blomstrer snart igien; end staae

Dog Skovene. Blandt alle større Dyr
Er Mennesket det flinkeste til Avl,
Han kliner Hytten op, som Bien Cellen;
Snart banker Hamren, Væverstolen stamper,
Og Saugen hviner, Høvlen skræller Biælken.
Hvad siger det, om ogsaa Kæmpens Fod
Nedtræder stundom disse Myretuer?

Erik.

Glem ikke, Lauge, Du est selv en Myre!
Ja maaskee mindre, skiøndt Du troer Dig stor,
End mangen liden. Ved min Naades Tab,
Lad mig ei høre tiere sligt et Ord. —
Ha, hvad jeg frygted for, stadfæster sig;
Men naar dit Navn er støvet og forglemt,
Staaer mit, som hæsligt Arr i Tidens Ansigt
Paa mangen fæl Misgierning. — Ak, en Konge
Misundes for sin Værdighed? Beklag ham!
Der skeer i Verden mindre Godt end Ondt;
Det Gode vil Enhver tilegne sig;
Men Tidens Laster hvile kun paa ham.

Kongens Drabanter (bringe en ung Pige i borgerlig Dragt, samt hendes Tærne.)

En Drabant.

Tilgiv os, Eders Naade, hvis vi feile!
En Jomfru bringe vi, samt hendes Tærne;
Thi hendes Færd er sær besynderlig.
I Ribe boede hun i otte Dage
Heel nær ved Kongeborgen; ofte gik
Hun om i Urtegaarden, saae til Vinduet,
Og naar vi der opdaged hende, mærkte
Vi tydeligt, hun blev forvirret, skiælved.
Paa Veien hid til Dannevirke fulgte
Hun os i Hælene. Nu standse vi
Ved Sortebrødrekloster, — og hun dvæler

Fra Reisen, i det nære Veiens Herberg.
Thi fandt vi raadeligst da geniſten
At bringe hende hid, paa det I ſelv
Maa dømme Pigen ſkyldig eller fri.

Erik
(betragter hende venligt).

Behandle ſlig en yndig Glut ſom Speider?
Fy ſkam Dig, Ebbe! Kan en Mø ſaa ung,
Med ſligt et Uſkyldsblik, med ſlig en Pande,
Begaae et Nidingsværk? Hvor er den Fold,
Hvori ſig underfundig Liſt kan ſkiule?

Drabanten
(med et Blik paa Lauge).

Man være kan ſaa glat ſom ſelv en Aal,
Og dog en Slange. Er hun ſkyldfri — nu
Desbedre, høie Konge! Men det maa
I ſelv bedømme.

Erik.

Du har giort din Pligt!
Hvem er Du, ſmukke Barn?
(Drabanterne træde tilbage.)

Pigen.

Mit Navn er Agnes.

Erik.

Og Du eſt ædelbaaren?

Agnes.

Eders Naade!
Min Fader er en Tømmermand i Slesvig.

Erik.

Og hvorfra kommer Du?

Agnes.

Fra Nonnerne,
Fra St. Margretakloſteret i Asmild.

Erik.

Ha fra min gamle Gunnars Nonnekloſter!
Hvorledes lever han, den ſølvgraa Gubbe?

Agnes.

Godt, høie Konge! Skiøndt han fylder ſnart
Nioghalvfems, er han dog raſk og rørig,
Fuldfører daglig end ſin Dont, beſøger
Sit Stift, har ofte Giæſtebud, og ſidder,
Iblandt de ſtrenge ſtolte Riddersmænd,
I Kappen graa med hvide Lammeſkind.
Han drikker kun af Øl det gode danſke;
Thi ſaxiſk Øl er ham for ſtærkt. Hver Feſt
I Kloſteret han Nonnerne beværter
Med Miød og Fiſk, med Melkemad og Kiød.
Han ſover aldrig Middagsſøvn, og ſelv
Igiennemſeer han ſine Regninger;
To Munke har han altid ved ſit Bord,
Og daglig ſætte ſig hans Lærlinge
Med Pergament og Griffel ved hans Fødder.

Erik.

Din Fader er da vel en holden Mand,
Naar han har Raad at ſende ſine Døttre
Til Kloſtertugt?

Agnes.

Han ſtaaer ſig godt, og har
Ei flere Døttre.

Erik.

Hvorfor ſkynder Du
Dig ikke hiem da til en kiærlig Fader?

Agnes.

Jeg vented, Eders Naade ſkulde reiſe,
For trygt beſkiærmt bag Eders Heltehær
At drage hiem ad farlig Landevei.

Her vrimle mange Stimænd, Hærens Udskud,
For feige til at staae i Kamp mod Mænd,
Men kiække nok til Overfald mod Qvinder.

Erik.

Fornuftigt! Vel betænkt! — Ha dette Barn
Særdeles huer mig.
(Tager hende under Hagen.)
Gaa Du med Gud,
Min vakkre Glut, og hils din Fa'er i Slesvig!
Nu er jo Hertug Abel og Kong Erik
Forsonede.

Agnes.

Ha gid det var saa vel!
Men Eders Naade nærmer Eder atter
Dog med en vældig Hær? —

Erik.

Mod Friserne.

Agnes.

Saa vi har ingen Fare?

Erik.

Nei, ved Gud!
Gak Du med Fred!

Agnes (knæler).

Tillader Eders Naade,
Jeg kysser Eders Haand?

Erik.

Det kiære Barn.
(Han kysser hende paa Panden.)

Agnes.

Og maa jeg dvæle her i dette Herberg
I Nat, og reise først imorgen aarle?

Erik.

Ret gierne, Barn! Jeg sover selv i Klostret,
Min Leir er nær herved, Krigstugten streng.

Agnes.

Farvel da, fromme Konge!
(Med et omt Blik paa Lauge.)
Bolde Ridder,
Lev vel!

Lauge.

Farvel min vene Jomfru Agnes!
En Skioldvagt sætter jeg ved Eders Dør.

Agnes.

O I er al for god og alt for naadig.
(Hun gaaer med sin Pige.)

Erik.

Hold Fred i Leiren, Lauge! Straf paa Stand
Hver Frækhed. Vi er paa min Broders Grændse,
Da kræves Mandstugt meer end nogetsteds.
Maaskee kan Friserne, Dytmarskerne
Til Lydigheden tvinges uden Slag.
Man siger, de har ladet deres Helgen
St. Christian forgylde, bragt hans Billed
I Hæren. Jeg er ei tilsinds at stride
Mod nogen Helgen meer. Jeg ønsker Fred
I Landet, Fred i Hiertets Inderste.

Lauge.

Men Eders Naade, tør jeg vove —

Erik (afbrydende).

Nei!
Gaa, tie og adlyd! Dermed skeer vor Villie.
(Kongen gaaer med sit Følge.)

Lauge bliver tilbage med sin Svend.

Din Villie? Har Du nogen, strenge Plougpeng?
Han rykker ned mod Holsteen? Neppe kommen
Til Slesvig, falder han paa andre Tanker?
Krig maa han ville! Rytteren maa plyndre,

Sig Landsekvægten vedergvæge maa
I Marskens fede Bondergaarde. Selv
Maa Hæren gjøre sig betalt iaar.
Hvad er hans Mening? Er han kied af mig?
Ha Henrik Ämeltorp, min svorne Fiende!
Tag Dig iagt, at ei Du steges i
Din egen Ild bag Rendsborgs Volde, Du!
End har jeg Magt i Hæren. Abel lurer
Som Ræv i Hulen; — bragte jeg endeel
Af Folket ham, — han gav mig neppe Kurven.

(Dette sidste har han sagt noget høiere; i det han vender sig mod sin Svend. Han studser da han seer ham nærmere, end han havde formodet.)

Hvad vil Du, Strange?

Strange (smilende).

Ja naturligt, Herre!
Naar fik vel Ridder Gudmundsøn en Kurv?

Lauge.

Du lytter til min Tale?

Strange.

Nei, Herr Ridder!
Men skiøndt just ingen Hare, har jeg dog
Ret lange Øren.

Lauge.

Og hvad hørte Du?

Strange.

Hun gav Jer neppe Kurven, mener J.

Lauge.

Hvo?

Strange.

Liden Agnes, tænker jeg.

Lauge (beroliget).

Ret, Strange!
Jeg seer, Du veed min Hemmelighed alt.

Strange.

Den har jeg længe vidst; men veed I min?

Lauge.

Din?

Strange.

At I synes godt om denne Mø,
At Pigen elsker Jer og følger Jer
Fast som en Skygge; — see det vidste jeg.
Men veed I hvem hun er?

Lauge.

En Borgerdatter
Fra Slesvig, hvis hun ellers skrifted ærligt.

Strange.

Hvor ærlig hun har været, vil I høre.

Lauge.

Umuligt! Hun er ærbar, sædelig;
Fast var jeg sindet at forlade hende,
Thi Maalet staaer for vanskeligt, for fiernt;
Og Du begriber let, jeg ønsker ei
At lade Tommermandens Øxe male,
Som Tilgivt i Skialm Hvides blanke Skiold.

Strange (tør).

Nei, dertil var den ei Blodøxe nok. —
Men Slesvigs Løvepar i gylden Grund,
Hvad synes Eders Strenghed vel om dem?

Lauge.

Hvad vil Du sige med din Gaadetale?

Strange.

Nu Ridder! Kort og godt: Skion Agnes kommer
I Sandhed fra Margretaklosteret,
Gaaer virkelig til Slesvig; hendes Fader
Er ganske rigtig Landets Tommermand;
Men ingen Borger, — han er Slesvigs Hertug.

Lauge.

Umuligt!

Strange.

At en Hertug har en Datter?

Lauge.

Sophia snige sig forklædt omkring?

Strange.

Af Frygt for hendes Faders gamle Fiende.
Naar var vel Erik, Abel længe Venner?

Lauge.

Ha, lyver Du ei, Strange? Hvoraf veed Du —

Strange.

Af hendes Tærne, som er min Veninde.
I veed, som Herren er, saa er hans Svend;
Og Maanen efterligner mangen Nat,
Hvad Solen først har lært den hele Dagen.

Lauge
(omfavner ham).

Min Ven! Mit Evangeliums Forkynder!

Strange.

Og hvad, Herr Ridder, vil I nu?

Lauge.

Forfølge
Mit kongelige Vildt, indtil det standser
Og skiælver, synker for Cupidos Piil.
Kom nu I Fristelser! I Regnbuefarver,
Som smelte Pigehierter: Suk og Taarer,
Høimod, Opoffrelser og Troskabsløfter!
Laan, Maane! mig dit sværmerskblege Smil,
Din Lethed i Omskiftelser. Viol,
Giv mig din blyg Beskedenhed! Og snart,
Snart trykker jeg da Fyrstehatten kiækt

Omkring min Tinding — naar jeg først har trykket
Den hulde Gioglerske til dette Hierte.
(Han gaaer med Strange.)

Klosterhallen.

Kong Erik. Biskop Esgar.

Erik.

Det glæder mig, min gamle Ven! at træffe
Dig her igien.

Esgar.

Nu er jeg Bisp i Ribe
Tre Aar; for Sortebrødrekloster var jeg
Prior i tyve, men i andre tyve
Præmonstratensermunk paa samme Sted;
Saa kan jeg ikke glemme disse Haller!
Og naar min Tid er til det, kommer jeg,
Tilbringer Sommermaanederne her,
Og er Abbed endnu for mine Munke.

Erik.

Det gior Du Ret i, gamle Tugtemester!

Esgar.

Ved Eders Broders Gunst forundtes mig
Stig Rettighed; skiondt dette Kloster hører
Ei under Riberstift, men under Slesvig.

Erik.

Det glæder mig. Min Broder Abel viser
Mig Hæder, ved at hædre Riberbisp.

Esgar.

Jeg var hans Lærer, jeg var din, min Konge!
I lærte lidt Latin, og Biblen læste

Vi sammen; see, det kan I aldrig glemme!
Du gav mig Ribe Bispestol; nu søgte
Han ogsaa mild at bøde paa den Strenghed,
Da han paa St. Vitalis Martyrs Dag,
For tre Aar siden, satte mig i Fængsel
Paa Segeberg, dengang han indtog Ribe.

Erik.

Du veed, at vi er' enige, forligte?

Esgar.

Gud Herren styrke dette Broderbaand!

Erik.

At jeg er her med Herreskiold, det gjælder
Ei Abel dennegang, men Holsteens Grever,
Som fordre Rendsborg, der tilhører Danmark
Fra Arilds Tid; de kræve denne Fæstning,
Som om den laa paa deres Grund. Jeg kunde
Saa gierne skiænke Nøglen dem til Danmark.

Esgar.

Usalig Usamdrægtighed!

Erik.

Du veed,
De har forbundet sig med Bremerbisp,
Med Paderborn og med de Lybske. Trodsigt
Nu Friserne har atter rystet Landsen,
Vil ikke give Skat; Dytmarsken kaster
Sig under Bremen. Skal jeg taale sligt?

Broder Niels kommer med to andre Munke; de bære et Maleri indsvøbt i et Klæde, men standse, da de see Kongen.

Erik.

Kom Brødre! Lader Eder ei forstyrre.

Esgar.

Tilgiv, min høie Konge! Broder Niels

Er nylig kommen fra det hellige Land,
Og bringer os et Maleri til Klostret.

Erik.

Hvorfra kom dette Billed?

Niels.

Eders Naade!
Fra Florents, malet af en herlig Kunstner.
(Der ringes i Kirken til Aftensang.)

Esgar
(beskedent afbrydende).

Tilgiv, min ædle Konge! — Ordnens Pligt —
Vor Aftenmesse kalder —

Erik.

Gud forbyde
Mig at forstyrre den. Gaaer, fromme Brødre!
Gaaer ind i Eders Chor; her vil jeg høre
Paa Sangen. Kirken støder lige, veed jeg,
Til Hallen jo.

Esgar.

Gud glæde Dig, min Konge!
(Munkene gaae.)

Erik (ene).

Hvi afbrød Bispen ham? Hvi maatte jeg
Ei vide hvad det Billed forestiller?
(Han blotter det.)
Kain og Abel! — Tænkte jeg det ei?
Ha Esgar, Esgar! — hvorfor skiulte Du
Det Billed for din Konge? Frygter Du
Den altfor bittre Virkning paa min Siæl?
(Messen synges i Kirken.)
De stærke Gubbestemmer klinge godt!
Den dybe Bas, som Viisdoms egen Røst,
Sig blander med uskyldige Diskant
Af Barnestemmer. Denne Messe hørte

Jeg i min Ungdom tit. I Vinduet staaer
End Urtepotter med Geranium,
Med Sempervirens, Ambra, Krusemynt.
Der maner intet dog saa trylleriſk
De svundne Dages Følelser tilbage,
Som Blomsterduft og gamle Melodier.
Her, Broder Abel! kom vi begge fordum,
Og der i Klostergaarden legte vi.
O høie, fromme Toner! — Ja min Broder,
Jeg vil besøge Dig endnu i Dag.
Guds Engle svæve ned paa Sangens Vinger;
I dette Hierte smelter al min Stolthed.
Endnu i Dag, det er besluttet, Abel!
Den gamle Borg, hvor først vi Lyset saae,
Skal see os Mænd som Børn igien. Med Anger
Vil vi begræde hver Vildfarelse,
Forsonet smelte sammen Arm i Arm;
Hoimodighedens Engel skal udslette
Med hviden Haand det sorte Regnebræt!

(Han gaaer.)

Anden Handling.

Udenfor Herberget.

Lauge Gudmundsøn. Strange.

Lauge.

Giv mig din Landse, Kappen og din Hielm,
Og giem min Hat, min Kaabe!

Strange.

Strenge Ridder!
Vil selv I være Skioldvagt, i den kolde
Dugfulde Morgenstund?

Lauge.

Jeg haaber ei,
Det vare skal ret længe; thi skiøn Agnes
Forsover sig idag vist heller ei.
(Han bytter med ham.)
Og gak saa lidt tilside, men ei længer,
End at jeg finder Dig, naar det behøves;
Og røb mig ikke for den smukke Tærne!
Din Husbond — hører Du? — Din Husbond selv
Har vaaget for skiøn Agnes hele Natten.
Forstaaer Du?

Strange.

Ja, Herr Ridder! Jeg forstaaer
At lægge til og tage fra.

Lauge.

Nu gaa!

(Strange gaaer.)

Ha denne Tilstand huer mig. Det kildrer
Den kiække Mand, at lægge Magten villig
For Herskerindens nydelige Fod.
Vel er det kun et Skiælmeri; men pondser
Hun ei paa lige Kunster? Hvorfor fletter
Skion Jomfru glat sit lyse Silkehaar?
Mon ikke for at knytte Fuglenæt?
Hvi famler hun med hviden Haand i Lokken?
Mon ikke for at vække Kysselyst?
Hvi blottes halvt den skionne Himmelhvælving?
For at studeres skal Astrologie?
Alt er Bedrag paa denne Verdens Ø,
Hvi skulde Kiærligheden være meer?
Men den er Livets bedste Selvbedrag
Og bedste Tidsfordriv; den driver Blodet
Til Hiertet med en Sødhed — o en Sødhed!
Skion er Sophia, det er ei Bedrag;
Ei hendes Sværmen, hendes Deilighed
Har tændt en Ild for Tømmermandens Datter,
Der ikke slukkes nu, fordi jeg hører
At hun er Slesvigs høie Hertuginde. —
Nu eller aldrig! Nu er Øieblikket.
Benyt det med den Dristighed, Du skylder
Din Ære; med den Troskab, Du har svoret
Din egen Fordeel. Sommermorgnen rødmer
Og smelter Agnes. Kunde jeg kun digte!
En gammel Sang er som en gammel Ven,

Og den skal hiælpe mig til Myrtekrandsen;
Til Laurbærkrandsen hiælper jeg mig selv.

(synger)

Herr Iver tiener i Kongens Gaard,
Han er en Ridder fin;
Han fæsted stolten Rosenvand
Til Allerkiæresten sin.

Jomfru vil jeg Eder bie,
Det lover jeg for sand,
Og kommer I ei tilbage med Seir,
Da blegner Rosenvand.

Det var stor Ynk at see derpaa,
De bøde hinanden god Nat;
Give Gud Fader i Himmerig
At vi maae findes brat.

Hun lytter bag Gardinet, hun har hørt mig;
Hun er alt paaklædt. — Det er sagtens aarle,
Dog, aarle vil hun reise; Kiærligheden
Undskylde maa mit tidlige Besøg.

(Han gaaer tilside.)

Værelse i Herberget.

Sophia. Prechta.

Prechta.

Han ilte hen at tale med sin Svend,
Men kommer vist herop.

Sophia.

Saa lad ham komme!
For sidstegang jeg tager Afsked med ham.
Bliv Du tilstede, Prechta!

Prechta.

Eders Naade
Mistænker ham med Uret.

Sophia.

Gid saa var!
See, jeg forstaaer mig ei paa Verdens List.
Hvor let kan han bedrage mig! Mit Bryst
Er stærkt bevæget, det vil ei betvinges;
Jeg mærker grant, at det er Kiærlighed,
Jeg føler for ham, — rødmer for mig selv.

Prechta.

Hvi rødme for en dydig Kiærlighed?
Det er kun Nonnerne, som ei tør elske;
Lad deres Tale, deres Omgangsvæsen
Ei smitte Jer. I er en Hertugdatter,
Og Lauge Gudmundsøn af gammel Æt.

Sophia.

Men sømmer det sig en uskyldig Mø,
Strax som hun har forladt sin Klostertugt,
At fæste Hiertet til den første Mand,
Der møder hende?

Prechta.

Hvorfor ei, min Froken?
Naar det tillige træffer sig saa heldigt,
At denne Mand er Danmarks bedste Ridder?

Sophia.

Ja han er skiøn og mandig, snild og tapper;
Men man vil sige, han er kold og streng.

Prechta.

Kold?

Sophia.

Og letsindig. Noget i hans Die

Har altid sært forskrækket mig, selv naar
Han smilte venligst.

Prechta.

Det var Kiærligheden,
Thi den forskrækker altid unge Møer;
Dog vænner man sig snart til denne Skræk,
Og sørger, naar man ei forskrækkes meer.

Sophia.

Der er et Billed i vor Klosterkirke,
Som forestiller Paradisets Hauge,
Med Slangen slyngt om Træet og med Eva.
Nu veed Du, at man ellers pleier male
Den falske Snog med Krokodillehoved;
Hin derimod er som et Menneske;
Med milde Læber, med et deiligt Ansigt,
Der stikker frem med yndigtsnoete Lokker
Af Æblelovene. Men tænk Dig, Prechta!
Den Slange ligner Lauge Gudmundson.

Prechta (smilende).

Og Froken, dog?

Sophia (sukker).

Dog staaer han i mit Hierte.
(Trøstende sig selv)
Thi Slangen, seer Du, for at tækkes Eva,
Har sig forvandlet til en deilig Mand;
Valgt, for at naae sit Maal, den bedste Farve;
Men Lauge Gudmundson er ingen Larve,
Er ei forvandlet ved en Diævlekunst;
Han er, hvad hin vil synes kun at være. —
Letsindig? Ak han sukker dog saa dybt.
Kold? Nei, — kold er han ei, kun altfor varm!
Haard? Streng? Det er desværre mangen Ridder,
Og det er Qvindens Pligt at mildne dem.
Min Fromhed kunde blødne Lauges Sind,

Hans Klogskab giøre mig bekiendt med Verden.
Min Fader vil ei vredes, thi han ynder
Skialm Hvides Slægt. — Men Eet maa først jeg vide.

Prechta.

Hvad, Eders Naade?

Sophia.

Om han er saa stolt,
Som virkelig han synes. Kan ei Agnes
Høit elskes for sin egen Skyld, og blot
Som Tømmermandens Datter, er hans Ild
Et flygtigt Lefleri, da skal han aldrig
Erfare, jeg er Hertug Abels Barn.

Prechta.

Han kommer.

Sophia (sm).

Han har vaaget ved min Dør
Den hele Nat.

Prechta.

Det var, min Tro, dog ærligt!

Lauge kommer.

Tilgiv mig, skionne Jomfru, at jeg vover
Saa tidlig mit Besøg! Jeg vidste jo,
I var alt oppe længst. Paa Eders Kammer
Jeg Lys har seet for tvende Timer siden.

Sophia.

Herr Ridder — I har vaaget ved min Dør —

Lauge.

Man skilles, veed I, fra det Kiære nødig,
Og for et trofast Hierte var det Trøst.
En ærlig Pudel følger Herrens Lig
Og døer af stille Troskab paa hans Grav;
Tilgiv min Elskov, som har fulgt i Nat
Sit Haab til Jorden.

Sophia.

I er sær bedrøvet.

Lauge,

(som kæmpende med sig selv).

Og er hun død for Dig, og Du for hende?
Hvad holder Dig tilbage, stolte Sjæl? —
Du selv! — Og gyser for en indbildt Qval!

Sophia

(prøvende ham).

Maae vi nu skilles ad?

Lauge.

Nei Agnes, nei!
Bort usle Fordom, som omtaager Sjælen.
Nei, Agnes! Vaabenrust skal ei fordunkle
Min Roses Purpur; Gravkapellets Dunst
Fortrænger ei Violens friske Lugt.
Bort Hovmod fra Skialm Hvides Kobberkiste!
Dens Æddergrønt er ikke Haabets Farve.
Syv og halvfierdsindstyve Stæder blomstre
Ved Donaus, Rhinens, Elvens, Havets Bredder;
Borgmestren staaer i Stavn som Admiral.
Ny Stand, ny Sæder; Skialm! dit Skiold er hvidt,
Sølvblankt: jeg lader male Roser i det;
Og rynk saa Brynet, hvo der vover det,
At Tømmermandens Datter!

Sophia

(aflides, glad).

O han elsker!

(høit)

Hvorledes Ridder? Ha forstaaer jeg ret?
Med Agnes vil I dele Skioldemærke?

Lauge.

Tilgiv mig, at jeg satte Dig paa Prøve
Ved hyklet Hovmod, Spøg, Betænksomhed.
O Agnes! Kiender Du ei nok den Sang

Om Ridderen og den nødbrune Pige?
Nu veed jeg Alt om Dig, min Lilievand?
Som han om sin. Her lægger jeg mit Vaaben
For dine Fødder;

(knæler)

og om otte Dage
Jeg beiler hos din Fader om din Haand.

Sophia (hæver ham).

Stat op, Herr Ridder Lauge Gudmundsøn!
Jeg kiender Vísen om den brune Pige,
Tit sang jeg den udi vor Klosterhauge,
Mens fromme Søstre var i Otteſang.
Men kiender I vel Eventyret, Ridder,
Om Alfen, der i Skoven viste sig
For Jægeren som fattig Bondepige?

Lauge
(til Prechta).

Hvad vil hun sige? Hun forfærder mig.

Sophia.

Oprigtighed imod Oprigtighed:
Jeg er ei Agnes, heller ingen Alf,
Jeg er Sophia, Hertug Abels Datter.

Lauge.

Sophia? — Abels Datter? —

Prechta.

Ja, Herr Ridder!
I taler her med Slesvigs Hertuginde.

Lauge.

O Gud!

Sophia.

Hvordan?

Lauge.

Et Tordenslag nedstyrter
Mig i en Afgrund.

Sophia (sagte).
O han elsker mig!
(Høit)
Bedrøver denne Tidende Herr Lauge?

Lauge.
O ædleste Fyrstinde! Lad i Skiul
Mig flygte bort for Eders Øines Straaler.
Hvad har jeg vovet? — Daare! — Stakkels Lauge! —
Uvidenheden blot undskylder dig.
Sophia? — Abels Datter! — Eriks Frænke! —
O derfor kysted Du saa datterligt
Min Konges Haand, og knælte saa elskværdig. —
Men var det Ret at skuffe dette Hierte? —
O, jeg er vaagnet af en salig Drøm:
Jeg vilde sætte Ridderhielmens Staal
Om Borgerpigens Tinding; da forvandled
Sig Hielmen til den fyrstelige Krone,
Hvis Guld fra Himlen funkler nu — som Maane,
Der blot kan sukkes efter, aldrig naaes!

Sophia.
Og Lauge, hvorfor ikke haabe meer?
Staaer Hertugdattren mere fiern fra Marsken,
End Marsken fra den ringe Borgerpige?

Lauge.
En Mand har Villie til at vælge selv,
En Datter lyde maa sin Faders Villie.

Sophia.
Og var jeg Borgerdatter, maatte dog
I ikke beile til mig hos min Fader?
Og var det sagt, at strax han gav sit Ja?
Vel muligt, at han frygted for en Brudgom,
Som Alting bragte, selv ei Andet fik
End Barnets Kiærlighed. — I alle Lande, —
Har man mig sagt, — maa Bruden bringe Gaven.

Det giælde skal en Prøve, Ridder Lauge!
Endnu idag hiemreiser jeg til Slesvig;
Besøg min Fader der som Landets Ven!
Skaf Slesvig, Holsteen Fred! Forsøn min Fader
Fromt med sin Broder, med den ædle Konge,
Som høit jeg elsker fra den Stund, jeg saae ham.
Til Giengiæld venter Eder — Agnes Hierte —
Og — hvis min Fader vil sin Datters Vel, —
Min Haand.

Lauge.

O Salighed! (knæler.)

Sophia
(rækker ham Haand).

Farvel, til den Tid.
(med mere Ømhed)
Farvel!

Lauge
(kysser hendes Haand og siger med al mulig Indsmigren og Elskov).

O hvis Du elsker mig — en Gidsel!
En Gidsel til min Sikkerhed, Sophia!

Sophia (svag).

Hvad meer?

Lauge.

Et Kys!

Sophia
(bøier sig over ham, men skiælver tilbage).

Nei Ridder — intet Kys!

Lauge.

Saa streng?

Sophia.

Endnu ei, Ridder! — Vær beskeden!
En ærlig Beiler, naar hans Hierte flammer
Af dydig Elskov, maa det være nok
At vide sig gienelsket.

Lauge.
Er jeg det?

Sophia.
Spørg mig i Slesvig, Ridder! Nu farvel!

Lauge (reiser sig).
Farvel, Du Fagreste!
(Affides)
Ved Gud i Himlen!
Jeg elsker hende, og jeg ønskte nu
At være saa ufkyldig som hun selv.
(Gaaer.)

Prechta.
Den stakkels Ridder! Hvorfor nægte ham
Et ærbart Kys? Jeg var jo dog tilstede.

Sophia.
Det var min første Tanke; —

Prechta.
Men hvad bragte
Jer strax paa andre Tanker?

Sophia.
Billedet
I Klosterkirken.

Prechta.
Froken!

Sophia.
Fristeren
I Æbleløvet.

Prechta (misfornøiet).
Eders Naade sværmer.

Sophia.
Dengang han bøied sig med yndig Smigren
End halvt paa Knæ, saa kiælent mod mit Ansigt,

Og bad — da Lauge ligned alt for stærkt
Det gyselige Billed.

Prechta.

Frøkner burde
Man ei opdrage meer i Nonneklostre.
Thi man fordærver dem med Overtro.

Sophia
(stirrende mod Jorden).

O jeg er sær veemodig og forstemt.
Jeg føler mig usalig uden ham —
Og med ham — venter da mig Salighed?
(Hun gaaer ind med Prechta.)

Klosterhallen.

Kong **Erik** sidder og skriver. Biskop **Esgar** træder ind.

Esgar (afsides).

Han er beskiæftiget saa tidlig alt —
Saa vil jeg tøve lidt.

Erik
(bliver ham vaer).

Bliv, Fader Esgar!
Ærværdige Biskop!

Esgar.

Eders Naade skriver —

Erik.

Mit Testament; dog det er kort og godt,
Og færdigt alt.

Esgar (forundret).

Dit Testament, min Konge?

Erik (munter).

Nu, sørg kun ei! Jeg agter ei at døe

Saasnart for det. Den Karskeste bør stedse
Sig forberede paa sit Endeligt.

Esgar.

Vel sandt, — den tappre Helt, som gaaer i Kamp —

Erik.

Ja — han især! Dog var idag det ei
For den Sags Skyld jeg gjorde Testament.
Har Du et sikkert Gjemme?

Esgar.

Ja! Der staaer
Indmuret med en Pladedør af Jern
Et Skab i Væggen, Herre! Der er Nøglen.
(Erik gjemmer Pergamentet, og tager Nøglen til sig.)

Erik.

Mit Tilbud gaaer til Holsteens unge Grever;
Afstaae dem Rendsborg kan jeg sagtens ei,
Men jeg har budet billigt Vederlag.

Esgar.

O hvilken himmelsk Eftergivenhed!
Min Erik — Konge — Du forbauser mig.

Erik.

Med Eftergivenhed? (sukker) Jeg troer det nok!
Den kommer silde, — men den kommer dog.
Nu kan jeg handle! Før? Naar kunde jeg?
Og maatte ikke hele Verden troet,
Jeg svag gav efter kun for Andres Trods?

Esgar.

O jeg har altid sagt: Kong Eriks Hjerte
Var blødt som Guld; kun uretfærdig Trods
Forhærded og forbittred Dig. See Bækken,
Der rinder let i Vaaren gjennem Blomster,
Selv eftergivende for svage Siv,
Gjør Frosten dog til Jis, saa skarp som Horn.

Erik (grundende).

Hvad holdt jeg paa med slig Haardnakkenhed?
Den golde Stang af Guld, der burde blomstret
Som Aarons Mandelkiæp ved Lovens Tavler,
Blev i min Haand kun til et Tugtens Riis.

Esgar.

I dette Sindelav, min Konge! svulmer
Den første Foraarsknup til Danmarks Haab.

Erik.

Held Hyrden hisset under Hyttens Tang!
Fornøiet med sin Armod seer han blid
Den brogetstolte Sværm gaae sig forbi;
Han vogter sine Faar, paa Himlen skuer
Han klare Stierners natligvante Gang;
Ham blomstrer Skoven som en stille Kirke!

Esgar.

Saaledes leve her i denne Hvælving
Vi gamle Munke daglig, fromme Konge!

Erik.

Jeg veed det, Ven! Og hør nu min Beslutning!
Du kiender mig fra første Barndomsdage,
Du saae, min Tro var altid reen og stærk;
Dog blændte man mig ei med Munketant;
Og — efter Frelserens Exempel — skilte
Jeg stedse Tolder grant fra Pharisæer.
Derfor ei mange Præster lide mig.
Niels Stissøn, Roeskilds stolte Biskop flygted;
Paa fierde Aar tog Kronen Stiftets Gods.
Imod min Villie Peder Ærkedegn
Blev Ærkebisp i Lund. Dengang han fulgte
Hin strenge Domprovst Jakob Erlandsøn,
Og, paa Conciliet for Innocenz,
Hialp til at støde Frederik fra Thronen,
Holdt ene jeg og Frankerkongen Ludvig,

Med Keiseren, skiondt han var sat i Band.
Du veed, for fem Aar siden bøde mig
Kurfyrsterne den tydske Keiserkrone;
Men jeg afslog det plat, thi det var Uret,
Og Paver skal ei skiænke Kroner bort.
Nu altsaa — jeg er ingen Munkekonge;
Men derfor elsker jeg dog Klosterhallen,
Ei som en Hule for Skinhelligheed,
Men som et Tilflugtsted for fromme Sixle.
Jeg siger, som den Hellige paa Bierget:
„Her er det godt at være". — Fader Esgar!
Velan, saa hør da nu din Drots Beslutning:
Jeg afstaaer Riget til min Broder Abel,
Og agter selv at — klostergive mig.

Esgar.

I Kloster? Du, min Konge?

Erik.

Jeg er kieð
Af denne Verdens Fiendtlighed og Strid.

Esgar.

Dit Land har Fred, hvis Du forsoner Dig
Med Holsteens Grever.

Erik.

Abel har ei Fred,
Hans stolte Hierte higer efter Magt.

Esgar.

Du smagte hidindtil kun Magtens Beedskhed
I Feidens Stund; vil Du ei smage Sødmen
Af gyldne Fred?

Erik.

I Himlen først er Fred,
Paa Jorden ei.

Esgar.

Hvi vil Du skille nu
Dit Rige ved en vennesæl Regent,
Hvis Manddoms Modenhed kan signe Landet?
Den unge Fyrstes vilde Brusen koster
Kun Fædrelandet Taarer; Landet vorder
En Planteskole for hans Vovelyst,
Og for at føie daarlig Uforstand
Maa Viisdom græmmes tit og Uskyld bløde;
En Konge først, som har tilbagelagt
Sin Ungdoms Aar kan kaldes Landets Fader.
Du rysted Danemark med din April,
Hvi skille det ved Frugten i August?

Erik.

Et Aar er Abel yngre kun end jeg.

Esgar.

Hans Sindelav er ingen Bæk i Blomster.

Erik.

Hæm ei den stærke Strøm med snevre Dæmning,
Leed den til Fædrelandets Møllehiul,
Saa virker den vindskibeligt med Kraft,
Og oversvømmer ikke Landet meer.

Esgar.

Min Konning, jeg er Munk, Abbed og Bisp,
Det ei tilkommer mig, som Kirkens Barn,
At hindre Dig i dette — raske Forsæt,
Som Geistligheden vist vil kalde fromt;
Dog, jeg var Eriks Lærer, er hans Ven,
Jeg kan ei tale mod min Overtydning, —
Nedlæg ei Kronen, Erik! Vord ei Munk!

Erik.

Nei, ei som Adolph, Holsteens gamle Greve,
Der overgiød sig Tindingen med Melk,
Til Straf, fordi han skammed sig ved Krukken,

Da han som Tigger mødte sine Børn.
Jeg vil tilkæmpe mig min Rolighed.
Jeg gjør et Korstog først til Lifland, Esgar!
Her Alting er i Orden bragt: Sophia,
Min Datter, ægted Waldemar af Sverrig;
Min Ingeborg fik Norges Hakonson;
Christopher sidder roligt hist paa Femern,
Lykkalig med den deilige Margreta;
Kun Abel tæres hen af skumle Nag.
Men, Esgar! Jeg besøger ham idag,
Og ved vor salig Søsters Hvilested
Skal Blodet atter føle Blodets Magt.

Esgar.

Min Konge, denne hurtige Beslutning —

Erik.

Ei hurtig! Har jeg ikke seiret før
I Estland og fremtvunget Roligheden?
Ei bygget Padis-Klosteret for Reval? —
Dog vil jeg aabenhiertig skrifte Dig,
Et Syn i Nat har fremskyndt min Beslutning.

Esgar.

Et Syn?

Erik.

Jeg lytted her til Aftenmessen,
Og dybt den rørte mig. Det tyktes mig,
Som Krigsdrometens Skrald opløste sig
I milde Suk, som om de Slagnes Skrig
Blev Harpeklang, som om de reiste sig
Fra blodig Mark og fløi til Gud som Engle.
I disse Tanker sank jeg paa mit Leie, —
Jeg slumred sødt; — men snart dog blev min Søvn
Forstyrret af forfærdelige Drøm.
Jeg saae Cherubers og Seraphers Hær,
I svare Rækker, Skulder trængt ved Skulder;

I blanke blaatanløbne Staal de gik
Mod Lucifer og mod hans Helvedflok,
Hvis røde Harnisker gav grønne Blink.
Og begge Hære vinkte mig; men mellem
Dem begge var en Afgrund. Da forsvandt
Det stærke Syn; — og paa den øde Mark
Jeg saae en dødbleg Mand, som stille stod
Stiv som et Liig; — saa vandred han ad Marken,
Og stirred paa mig med de brustne Øine.
Vildt vifted Haaret hen for Nattens Blæst.
Da han kom nærmere, da skiælned jeg
Ved Maanens Skin et saare venligt Ansigt;
Men Hovedet var knust, og Blodet flød
Ham over Brystet fra den venstre Skulder.
Og venligt han betragted mig og sukked.
Hvo er Du, raabte jeg, hvad vil Du mig?
„Jeg er den hellige Venceslav" var Svaret —
„En Helgen for det vilde Vendens Christne.
Gak frem som jeg! Saa vorder Martyrkronen
Dig ogsaa vis." Saa sukked han — og svandt.

Esgar.

Den hellige Venceslav har aabenbar't sig
For Dig i Nat?

Erik.

Nu staaer min Hu til Venden,
At christne Hedninger og døe som han.

Esgar.

Min fromme Konge, kiender Du hans Skiæbne?

Erik.

Nei, men jeg ønsker at erfare den.

Esgar.

Den hellige Venceslav var ædel, tapper,
En Kongeson i Bohmen, Hedninger

Han christnede, som Du; men ei han faldt
For Hedninger, — han faldt for Broderhaand

Erik.

O Gud! —

Esgar.

Hans grumme Broder Boleslav
Lod hemmeligt og ynkeligt ham myrde.

Erik.

Umuligt, Biskop!

Esgar.

Altfor vist, disværre!

Erik.

Et Eventyr! Et Munkedigt! — Nei, Broder
Kan ikke myrde Broder.

Esgar.

Ak, min Konge!
Begynder ikke selv vor hellige Skrift
Med sligt et Sagn?

Erik.

Det er en anden Sag!
Kain kan myrde Abel; — men jeg er
Ei Kain, Bisp! — og Abel er uskyldig.

Esgar.

Et Navn er ligegyldigt og tilfældigt.

Erik.

Nei Esgar, stille! — Lad ei tomme Drøm
Forstyrre vore gode vaagne Forsæt.

Esgar.

Tit er en Drøm en venlig Ven, som varer.

Erik.

Min Røg skal ikke stige stolt i Sky
Og tirre Broderhiertet; Altret brænder
Med stille Flamme, røgløst og beskedent.

Esgar.

Fat Dig, fat Dig, min Erik, ædle Drot!
En Fremmed kommer. Jeg vil gaae tilside. —
Hvad? Troer jeg mine Øine? Ved St. Peder,
Lyslevende Herr Henrik Ameltorp,
I Staal og Plader, som en Vredesengel.
(Han gaaer.)

Henrik Ameltorp træder ind.

Hil Danerkongen! Eders høie Naade!

Erik.

Hvad seer jeg? Henrik Ameltorp? Du her?

Henrik.

I egen stærklavstammede Person,
Fiirskaaren, arret som en Huggeblok;
Men med et Hierte dog, som slaaer for Kongen,
Og med et Sværd, som hugger kun for Danmark.

Erik.

Det veed jeg, Henrik! Men jeg troede vist,
Du var i Rendsborg. Hvad betyder dette?
Har Fæstningen alt overgivet sig?
Har Grevehæren trukket sig tilbage?

Henrik.

Nei, Grev Johan har sluttet Vaabenstilstand,
Og gav mig Orlov, paa mit Ridderord,
At ile hid og tale med min Konge.

Erik.

Hvad bringer Du for Tidender?

Henrik.

Heel stærke,
Heel stærke Tidender, min gode Konge!
Som det i Kæmpeviisen ofte hedder.
Men jeg er glad derved, at gammel Jæger
Tilsidst engang kan fange falske Ræv;

Og ved St. Knud! Jeg tænker, at han kaster
Ei heller Sand i Øine meer paa Dig.

Erik.

Hvem mener Du? Hvo er den Ræv?

Henrik.

Du har
I egen Hær din allerværste Fiende;
Thi dine Bannere følge ham.

Erik.

Nu mener
Du atter Lauge Gudmundsøn.

Henrik.

Hvem ellers?

Erik.

Hør Henrik Ømeltorp! I krænker mig.
I er en ærlig, en mandhaftig Ridder,
Men jeg kan ikke lide denne Viis —
At sværte Den, man hader. —

Henrik.

Sværte Lauge?
Saa vil jeg ogsaa male Fanden sort.
Nei, Herre, nei! Men vaske vil jeg ham,
Vil reent bortvaske ham den hvide Sminke;
Og staaer han ikke da saa negerhudet,
Som Satan, naar han mistet har sin Grime,
Saa kald mig — Lauge Gudmundsøn!

Erik.

Beviis!

Henrik.

Dem har jeg. Brændt Barn vogter sig for Ild.
Jeg veed hvor tit alt hans fordømte List
Har ført sig kold min Hidsighed til Nytte.
Han smutted som en Aal mig af min Haand;

Jeg stod tomhændet latterlig igien,
Og fik Bebreidelser som Skolepog.

Erik.

Jeg altid agtet har din Tapperhed,
Jeg elsket har din Troskab og dit Hierte;
Ifald jeg ønskte Dig Besindighed,
Da var det ikke for at krænke Dig;
Jeg vilde nødig, at Du skulde give
Misundelsen en Skingrund til sin Dadel.

Henrik.

Misundelsen en Skingrund? Hvad forhindrer
En Skingrund, Herre? Hvor den ingen har,
Der lyver den sig een. See, jeg er født
Blandt frie Bønder paa det flade Ditmarsk,
Vant til at dige mod et mægtigt Hav,
Og ellers ingen snevre Grændser agte.
Mit Hierte vandt Du, og jeg svor Dig Troskab —
Mit Liv, mit Blod er dit, saalænge som
En Draabe slaaer i dette gamle Bryst —

Erik.

Det veed jeg vist. Men Lauge —

Henrik.

Er en Niding,
En kalket Grav, en spraglet Snog.

Erik.

Beviis!

Henrik.

Dem har jeg. Troer Du ellers, jeg forlod
Mit gode Rendsborg? Mener I jeg firer
For Greverne? Ha lad dem komme kun!
Min stærke Fæstning vender haarde Bryst
Til Trods imod Muurbrækkeren. Jeg sidder
Som Ørn i Fjeldet. Kaste de mig Lunter

Og Svamp derop i Reden? Vil maaskee
De brænde mig lyslevende? Jeg brænder!
Det er en lystig, varm, en hurtig Død.
I Rendsborg er ei Borgerfolk og Qvinder,
Der dæmpes Modet ei af Barneskrig.
Jeg har indtaget alt saamangen Fæstning;
Vel! Lad dem giøre Giengiæld, hvis de kan.
Men, ved St. Knud! Den Nød blier haard at knække;
Thi Skallen er for tyk. — Her er Beviset!

Erik.

Beviset —

Henrik.

For at Gudmundsøn er Skurk.

(Rækker ham Breve.)

Du finder her opfangne Breve, Konge!
Fra Landsforræderen til vore Fiender;
Forstaaer sig, sat paa Skruer, ikke just
Saa man kan strax radbrække ham derfor;
Dog bli'er det let at vise, hvordan Lauge
Hvert Aar har pustet hemmeligt til Ilden,
Og smeddet for sin Hovmod, til sin Fordeel,
Mens Helvedluen giorde Jernet varmt. —
Hvem kæmpe vi da for? For Land og Drot?
En herlig Ære, ved den hellige Knud!
At lade sig i Rendsborg indestege,
For at tilvende Lauge Hærens Sold.
Læs Brevene, min Drot! Og paa det ei
Det lade skal, som Henrik Ameltorp
Var bøddelgrum, og smutted bort fra Rendsborg,
Blot for at faae en ussel Stymper hængt —
Saa giv ham Lobepas, og lad ham rende
Hvorhen han vil, men kun med Skam fra Danmark.
Det er mit Venneraad, min Ridderbøn.

Erik (streng).

Jeg læser Brevene. Vee Den, som vover
At handle mod sin Pligt, sin Ære.

Henrik.

Vee ham!

Erik.

Vee Den, som blindt antaster uretfærdigt
Sin Næstes Rygte.

Henrik.

Vee ham dobbelt!

Erik.

Vent!

(Han gaaer ind.)

Henrik.

Jeg venter Dig, min Konge! Giv kun Tid,
Og undersøg Du roligt og besindigt.
Læs flittigt om igien, naar der er Noget,
Som tykkes Dig for svart ved første Læsning,
Og naar Du ikke troer dit eget Øie.
Jeg skal ei vige.

Lauge Gudmundson kommer studsende.

Henrik Ælmeltorp!

I Ridder her?

Henrik (kold).

Og hvorfor ikke det?

Fordi vi træffes, er det ikke sagt,
Jeg er endnu i Helved.

Lauge.

Hvorfor staaer
I der og seer paa mig, stiv som en Støtte?

Henrik.

Saadan stod ogsaa Loths forbauste Hustru,
Dengang hun vendte sig mod Sodoma.

Lauge.

I er dog ikke meget bittersalt
Af slig en Støtte just at være, Ridder!

Henrik.

Vel muligt, at jeg ikke smager Jer,
Jeg staaer paa Veien som en Anstødsteen;
Tag Eder vel iagt, I ikke vælter.

Lauge.

Hvad vil I her? Forlader uden Orlov
I Eders Pligt? Veed I, at Eders Plads
Er inden Rendsborgs Volde?

Henrik.

Jeg har talt
Med Kongen, og han veed mit Ærind alt.

Lauge.

Hvi vender I Jer ikke først til mig?
Hans Naade har saa mange Ting at agte,
Saa maa man skaane ham for Overhæng.
Hvad vil I?

Henrik.

Styrte Jer!

Lauge.

Hvordan?

Henrik.

I Støvet.

Lauge.

I mig, Herr Henrik? Raser I?

Henrik.

Nei, nei!
Nu er jeg rolig, kold, ei længer opbragt.
I kan ei skade mere, hvorfor skulde
Jeg da vel hade Jer? Gud bedre Jer!

Kong Erik kommer.

(Da han seer Lauge, føler han en stærk Sindsbevægelse men tvinger sig, gaaer med Fatning hen imod ham og rækker ham Brevene.)

Her, Lauge! — I har havt et Uheld, seer jeg,
Med nogle Breve, som formodentlig
Er ikke faldne just i rette Hænder;
De bragtes mig. — For at I oftere
Skal ikke plages med sligt Skriveri,
En Sag som, saa forsigtig end den drives,
Kan være mislig, seer I — raades Eder
Strax at forlade Hof og Land, og ile
Til Eders Venner! Eders Gods i Danmark
Tilfalder Kronen, som en slet Erstatning,
For hvad I snedig længst beroved den.
Vogt Jer, at overskride Danmarks Grændse!
Maaskee jeg ikke var barmhiertig stemt,
Og Eders frække Hoved faldt paa Blokken. —
Gaa skumle Niding! Gud omvende Dig!

(Han gaaer ind.)

Lauge

(drager Sværdet imod Henrik).

Det er dit Værk, Elendige!

Henrik

(trohiertig, fast).

Nei dit,
Forhærdede! Hvad vil det Væsen sige?
Du trækker blank i Klostret? Kongens Hal?

Lauge.

Forbandet være Kongen og hans Kloster!
Du har mig drevet til det Yderste,
Træk ud, at jeg kan skille Dig ved Livet.

Henrik.

Giv Tid, og lad os gaae i Skoven sammen.

Lauge.

Tid? Har den Landsforviste Tid? Træk ud,
Du gamle Niding!

Henrik.

Gammel er jeg vel,
Men jeg er ingen Niding, det er Du!

Lauge.

Betænker Du Dig?

Henrik.

Naar det maa saa være —
Tilgiv mig, Sancte Knud! at Sværdet blinker
I Klosterhallen, det er Selvforsvar.
(De kæmpe. Lauge saarer Henrik.)

Lauge.

Traf det?

Henrik.

Det traf!
(Han tager et Tørklæde frem, holder det for Saaret, og synker paa en Stol.)
Nu har jeg stridt saa tit
Mod bolde Helte! Skal tilsidst jeg døe
For Nidinghaand?

Lauge.

Mit gode Sværd har viist Dig,
At jeg er ogsaa bold.

Henrik.

(med ærlig høi Foragt).
Du est en Skurk!
En Niding, en Forræder mod din Drot,
Om Du fra Issen saa ned til din Fod
Indvikled Dig i grønne Laurbærkrandse.
Du est et Trællehjerte, skiondt det Blod,
Som rinder giennem Dig, engang var Adel.
Ordsproget siger: Fanden frier nok Sine,
Det har vi atter her Exempel paa.
Men gak Du kun og pral! Din Time kommer! —
Tungt nok at stikkes af en Skorpion,
Naar man har fældet Løver. — Gudmundsøn!

Tænk paa mig, naar dit Timeglas udrinder!
Da vil Du ikke dø saa sødt som Henrik.
Der græder ingen Viv og Børn for mig;
En Grav vil undes mig ved Egetræet,
Og paa min Steen skal staae: „Herunder hviler
En ærlig Mand, som dræbtes af en Skurk".
Gud være nu mig arme Synder naadig!
(Han folder sine Hænder, og synker hen.)

Lauge
(efter et Øieblik at have stirret paa ham).

Det kunde føiet sig langt bedre, hvis
De blinde Magter have villet det.
Jeg havde snelt forsonet Brødrene;
Naar først jeg da var Abels Svigerson,
Var det min Fordeel selv at ende Krigen.
Skion Agnes smeltet dette stolte Bryst,
Jeg mærkte noget Mildt bevæge sig, —
Et Frø maaskee til hvad de kalde Dyd.
Men siden nu den vilde Vredesengel
Har blæst til Oprør — ha saa lad det storme
Da mod den anden Kant, til Undergang!
Vel, at jeg atter her har Brevene.
Jeg skriver andre, som jeg viser Abel,
Jeg iler hurtig med min Brud til Slesvig,
Oppuster heftigt Broder imod Broder;
Thi enten Erik eller jeg maa falde.
Vi spille farlig Skaktavl, Erik Plougpeng!
Det gjælder Ære, Gods og Kiærlighed,
Paa *min* Haand, — Krone, Liv igien paa *din*.
Velan Fortuna, Du est *min* Gudinde!
Saa deilig som letfærdig siger man;
Hos slig en Skionhed gior jeg sikkert Lykke. —
Dog kunde let Du glide paa din Kugle, —
Jeg springer Dig til Hiælp, ifald Du snubler!
(Han gaaer.)

Tredie Handling.

I Slesvig paa Hertugens Borg.

Hertug Abel. **Lauge Gudmundsøn.**

Abel
(med de falske Breve).

I disse Breve, Ridder Lauge! finder
Jeg intet Tegn til Landsforræderi.
At Vennen skriver Ven et Vennebrev,
Hvori der gives Vink til bedre Maader
At ende Krigen paa — det bør undskyldes.
I taler steds med Agt om Eders Konge.
Den lille Spog om Eriks Vægelsind
Er ingen Grund til hidsig at forstøde
Den Marsk, der tiente ham med Liv og Blod.
I dette Skridt gienkiender jeg disværre
Min Broders smaalige Forfænglighed.
At I har taget Eder som en Ven
Af min Sophia, da hun maatte liste
Sig giennem Eriks Leir som Borgerpige,
Fortiener Tak og Giengiæld. I har vundet
Det lille Hierte; Kongens har I tabt,

Og Eders Pligt er løst fra ham. Velan!
Jeg svigter ikke Lauges gode Tillid.
Hvis I vil tiene mig med al den Iver,
Som I har spildt paa ham, da er I min.
Den Kiærlighed, I vandt hos min Sophia,
Vil Abel heller ei berøve Jer.
Jeg veed, den Fader gior sig latterlig
Som tvinger Datterhiertet; vel at mærke,
Naar det har valgt fornuftigt og anstændigt.
I har mit Ja!

Lauge.

O Hertug, ædle Fader!
Mit Hierte svulmer af Taknemlighed,
Og jeg skal vise den i Daad, min Fyrste!
En Trediedeel af Eriks Hær er fremmed,
Er tydske Stridsfolk, hværvet under mig;
Nu Tiden er tilende, svigte de
Ei længer nogen Eed; det staaer dem frit
At tiene hvem de vil. I er forligt,
Og tyve Ridd're traadte frem paa Dagthing
Som Gidsler, villig at forlade den,
Der overtraadte Freden først. Velan!
Ei Ondt jeg tale vil for Kongen her,
Det kunde tykkes som det var af Hævn;
Men — Erik staaer for Slesvig med en Hær,
Og I er slet bevæbnet. Det forstaaer sig,
I hylded ham som Konge; men behersker
Dog Slesvig end som Hertug. Eders Hylding
Vedkom kun Eriks Rang; og hvis han farer
I fremmed Krig, da skylder I ham Hiælp.
Kan Nogen nu fortænke Jer deri,
Hvis I modtager disse Krigerskarer?
Hvo fordrer vel, at Slesvigs Fyrste blindt
Skal overlade sig til Eriks Hoimod?

Abel.

Jeg takker! Jeg skal tænke paa dit Forslag.

Sophia kommer.

Abel.

Sophia, kom min Datter! — Skam Dig ei!
Gud gav os Dine, til at see med, Hierte,
Til varmt at føle Kiærlighed for dem,
Som vil os vel, — og Had mod vore Fiender!
Du skiælned snildt, — han er en fager Mand;
Du følte høit, — han er en høvisk Ridder.
Hvi rødmer Du? — Skam Dig ei ved at rødme!
Det klæder Rosenknuppen godt at blusse.
Kom! Læg din Haand i hans. Og saa et Kys
Til Seigl paa fælleds Troskab.

Sophia.

Høie Fader!
Naar selv I byder det —

Lauge.

O min Sophia!
Saa vaagner dog mit Held?

Gamle Regner melder:

Den unge Grev
Otto af Oldenborg er kommen, og
Besøger Eders Naade; holder med
Sin Svendeflok til Hest ved Borgeled.

Lauge (afsides).

Fordømte Skiæbne! Naar jeg sætter Bægret
For Munden, rives det fra Læberne.

Abel.

Velkommen mig! Bring ham herop!
(Regner gaaer.)

Jeg ynder
Ung Otto; jeg har ikke seet ham nu
Paa fierde Aar. En fager Ungersvend!
Hans Broder er min Ven. Jeg fandt det snildt
At staae sig godt med sine Nabofyrster.
Der hænger end et Billede paa Væggen,
Han har foræret mig; det forestiller
Skovjomfruen, med Krands og løse Lokker,
Som for halvtrediehundred Aar forleden
Paa Osenberg gav Otto, Stammefad'ren,
Et gyldent Horn med Miød; men Miøden kasted
Han snelt bag Hesten. Haarene faldt af
Hvor Miøden stænkte; Hornet han beholdt,
Og det blev giemt som et Klenodie.
Johan har lovet mig, jeg skulde see det.
Maaskee den unge Broder bringer det. —
Sophia, tag imod ham! Han og Du
Er gamle Venner. Jeg maa tale først
Om Ting af Vigtighed med Ridder Lauge.
(De gaae.)

Sophia (ene).

O jeg er sær forvirret! — Jeg skal atter
See Otto. Jeg var Barn, sidst han var her,
Tolv Aar — og han var sexten — og vi talde
Saa gierne sammen. — Jeg har nægtet Lauge
Mit Kys — nu falder det mig ind, at Otto
Afslog som Dreng et Kys, han havde vundet
Fra mig i Panteleeg, fordi de Andre
Udloe ham, drilte ham. — De vilde tvinge
Ham til at kysse mig, — da løb han bort
Og kom ei hiem igien den hele Aften.
Dog stedse var han mig en Ven; jeg veed,
Min Lykke glæder som hans egen ham.
Jeg vil dog see, om end han kiender mig.
(Hun træder hen i en Krog og vender ham Ryggen.)

Otto kommer, fulgt af gamle **Regner.**

Otto.

Hvor er hun?

Regner.

Der, Herr Greve!

Otto (munter).

Bild mig det ind,
Du sølvgraa Skalk! Jeg kiender Dig for vel
Fra gamle Dage. Husker Du, dengang
Paa Jagten Du fortalte mig, at Storken
Eet Been kun havde, naar den stod i Mosen,
Og trak det andet op høit under Brystet?

Regner
(kysser hans Haand).

O Gud velsigne Jer, at I ei glemmer
Saa ringe Smaating om en gammel Tiener.

Otto
(kysser ham).

Min bolde Regner! Hvor det glæder mig
At see dit ærlige, dit brune Ansigt.
Jeg kommer ned til Jer i Borgestuen,
Naar jeg har hilst paa Herskabet.

Regner.

Men skikker
Det sig for Eder nu?

Otto.

At være trofast,
Og mindes gamle Venner, Fader Regner?
Ja vist! Det skikker herligt sig. Nu gaa!
Nu hent mig Frøkenen!

Regner.

Hun staaer i Krogen
Og vender Eder Ryggen.

Otto (smilende).

Virkelig?
Nu — Alting har forandret sig fra sidst,
Saa er hun med forandret. Men det Andet
Mig forekommer mindre, Fader Regner!
Er dette virkelig min Legesøster,
Da er hun tvertimod nu meget større.
(Regner gaaer, Otto nærmer sig Sophia.)
Vend Eder om, min Frøken! Hvis Jer tykkes.
Jeg kommen er fra Delmenhorst som snareſt,
At bede Jer, betale mig det Kys
Jeg vandt i Pantelegen, og som dengang
Jeg var for dum, at lade mig betale.
Forstanden kommer først med Aarene.

Sophia
(vender sig venligt om).

Min kiære Otto! Kiender I mig dog?

Otto
(forundret over hendes Skionhed).

Nei, ved St. Knud — dog jo! — Jeg saae et Udkast
For fire Aar, til denne skionne Bygning;
Nu er den opført, mærker jeg, og meget
Forherliget, fuldstændiggiort. — Tilgiv,
Jeg skiæmted; jeg er fast saa skamfuld nu
Som sidst! Og dersom I vil kysse mig,
Saa løber jeg afsted igien i Skoven.

Sophia.

Saa munter som tilforn. Min kiære Ven!
Hvor glæder det mig, at vi atter sees.

Otto.

Har I dog tænkt lidt paa mig?

Sophia.

O hvor tit!

Otto.

Ei glemt mig i det fromme Nonnekloster,

For lutter Bønnebøger, Alterlys,
Røgkar og Sang og Suk? Jeg var i Krig;
Men kan forsikkre Jer, at Krigsdrometen
Har ikke blæst Erindringen af Hiertet.

Sophia.

I Sandhed, I er voxet til en Mand.

Otto.

Og frisk I blomstrer som en deilig Mø.
Sidst var I Barn, og jeg var Dreng. Hvo veed, —
Naar næstegang jeg nu besøger Eder,
Er jeg vel Olding, I — en gammel Frue.

Sophia.

Saalænge dvæle? Jeg har længtes efter
At tale med Jer; aldrig meer end nu.
Jeg har jo ingen bedre Ven end Otto,
For ham udgyder jeg mit hele Hierte.

(Tager venligt hans Haand.)

Min Ven! I hilser en forlovet Brud.

Otto (studsende).

En Brud? — Ei — alt —

(fatter sig.)

Jeg ønsker Jer til Lykke.

Sophia.

Gud signe Jer for dette gode Ønske.

Otto.

Og Brudgommen?

Sophia.

Herr Lauge Gudmundsøn.

Otto.

Dankongens Marsk?

Sophia.

Han selv.

Otto.

En tapper Ridder!
Er han saa god, da er I lykkelig.

Sophia.

Det er han.

Otto.

Vel! — (afbrydende) Men — før jeg hilser paa
Jer Fader, Frøken! maa jeg giøre Jer
Deelagtig i min Skiæbne ligerviis.

Sophia.

Hvad? Ogsaa Brudgom?

Otto.

Nei — det haster ei.
En Smaating imod Eders, dog en Sag
Af nogen Vigtighed. — Jeg havde lovet
At vise Hertug Abel Drikkehornet,
Som fordum Alfen gav min Stammefader,
Min Navne. — Da jeg reed i Skoven, hang
Det mig ved Siden i et Skulderbaand.
Jeg reed omkring den Bøg, hvor tit vi sad
I Skoven før, Sophia! fyldte Hornet
Ved Kilden, drak det klare Vand og tænkte
Paa den forsvundne, lykkelige Barndom.
Jeg stirred i den fierne Fremtids Taage,
Luftslotte bygged jeg og glemte ganske
Horn, Kilde, Skov og hvad der var omkring;
Svang mig paa Hesten, reed igien af Skoven,
Og nu først saae jeg — Hornet var der ei.
Jeg reed tilbage, har forgieves søgt
Paa Vei og Sti, ved Træets Rod, i Busken.
Tillader I, at nogle Folk af Eders
Endnu i Aften —

Sophia.

Alfehornet tabt?

Min Gud! Og her hos os! — Hvad vil min Fader —
Hvad Eders Broder sige? Jeg skal strax
Udsende Folkene.

Otto.

Det haster ei.

Sophia.

Jo sikkerligt! Hvert Øieblik er kostbart!

(Hun gaaer.)

Otto

(efter en kort Taushed, hvori han har staaet hensunken i Tanker).

Jeg elskte hende ei; hun stod bestandig
Blot for min Siæl som Barn endnu; jeg vilde
Kun atter see min Ungdoms Legesøster;
Og dog — dog slaaer mig denne Tidende,
Som Lyn, og driver Glæden ud af Hiertet!
Thi hende var det dog, jeg længtes efter,
Hvergang jeg tænkte paa den gamle Borg.
Imens hun var i Klostret kom jeg ikke,
Thi jeg kan ikke lide denne Hertug;
Hans vrede Skumlen, undertrykte Stolthed
Har intet Kiært for mig. Men hun — hun svæved
For min Erindring som min Barndomsengel. —
Hun vorden er en ven, en fager Mø.
Hvor herligt kunde vi nu leve sammen!
Om Somren ride hen i Rosenlund
Paa Hiortejagt; fortælle gamle Sagn
Om Vinteren ved Arnens muntre Lue. —
Men — hun har lovet Lauge Gudmundsøn!
Hun elsker ham — hvad er der da tilovers
For Otto? Nei — her kan jeg ikke dvæle.
Bort, bort! Jeg søger Alfehornet atter;
Og saa afsted i Verden, at forglemme
De søde Følelser, der glæde Hiertet
Saa stakket kun, og som saa let forbittres.

(Gaaer.)

Hertug Abel kommer med Lauge.

Abel
(i dybe Tanker).

Man finder Mennesker, der ei kan modstaae
Den søde Druesaft som hidser Hiernen.
Sæt tusinde Mark Sølv for Drankeren,
Og Sølverkruset hos med Druesaften, —
Han tømmer Bægret og la'er Sølvet staae.
En Anden seer en ung og deilig Viv,
Og Elskov bæver giennem alle Nerver;
Og som en Hiort i Fiskemaaneden
Sin Hind forfølger, følger han den Skionne.
Forførerisk omruller Lykkens Hiul!
Og selv den fri German, naar Alt var tabt,
Sin Frihed satte rasende paa Spil,
Og lod sig binde villig som en Træl. —
Saaledes gaaer det og med Herskelysten,
Den Alt betvinge kan, kun ei sig selv.
En ædel Siæl foragter feige Ro,
Anstrengelser og Farer er dens Lyst;
Og som Apollo med sit Straalespand
Igiennemkiører Luften, holder stram
De sikkre Tømmer uden Frygt for Snublen;
Og som Neptun, med Stormen i sit Tangskiæg,
Stærk i sin Harm, med frygtelige Fork
Slaaer Bølgens Trods til Skum, — saa Verdenshelten,
Hvis Villie tvinger Menneskenes Kraft.

Lauge.

Hvor herligt gotter I engang mit Øre,
Med slige stærke Lyd af blanke Luur;
Jeg, som har maattet døie nu saa længe
Den ynkelige, skrattende Skalmeie.

Abel.

Jeg veed, Naturen smedded mig til Drot;

Misundelig kun drilte Lykken mig;
Min Vugge satte den paa Thronens Trin,
Og Erik, blød, barnagtig imod mig,
Fik Septret som en Vaand at lege med.
Og hvorfor skal jeg ikke søge nu
At gjennemvade dette sidste Stræde,
Der skiller mig fra mit Elysium?
Et Aar kun skilte mig ved Danmarks Krone;
Men har ei yngre Brødre herskет før?
Veeg Knud Danast for Harald Blaatand ei?
Slog unge Knud ei gamle Ethelred?
Og spilled Hardeknud og Gode Magnus
Ei Dødens Tærninger om Dan og Nor?
Svend Estrithsøn var kun et Jarlebarn,
Dog blev han Drot; og alle Sønner efter!
Sex Brødre! Harald Hein, den hellige Knud,
Samt Olaf Hunger, Erik Eiegod.
Svend sig forhasted paa den snelle Reise
Til Thinget; Niels og Ubbe stred høimodigt,
Hvor ærligt det var meent, maa Himlen vide;
Ved Døden veeg den Ældre dog den Yngre.
Tilsidst kom Erik Emund; drukne lod
I Slien hist han sine Brødersønner,
Og fik fortiente Løn af Sorteploug.
Den unge Waldemar, Knud Lavards Søn,
Skiøndt yngst, har overstraalet langt Svend Grathe,
Knud Magnussøn, og med sit store Navn
Gienvundet Danemark den gamle Glands.
Skiøndt Siette Knud var Drot, kom dog vor Fader,
Den yngre Broder efter ham paa Thronen;
Han blev den seiersælle Waldemar,
Og han beherskeð Østersøens Kyster,
Som Romerfolket fordum Middelhavet. —
Hvorfor ei Abel? Hvorfor skal kun Abel
Ydmyge sig i Støvet for sin Broder,

Som ei engang ham undte, — nidsk og gierrig,
Hvad der ham tilkom, ubeskaaret, heelt?

Lauge.

Der Ingen kan bebreide Dig, min Hertug!
At Du har stridt om Riget med din Broder.

Abel.

Hvad Riget? Jeg har aldrig stridt om Danmark;
Om Slesvig har jeg stridt, som uafhængigt
Jeg arved fra min Fader; og om Svendborg,
Mit Patrimonium, mit kiære Svendborg,
Med sine Bøgeskove, med sit Sund.
Jeg fandt det lavt, uværdigt, at modtage
Til Lehn af Erik, hvad min store Fader
Gav mig i Eiendom. Først tvungen har
Jeg bidt i sureste Eble, fundet mig
I hvad der ei kan hindres. Nu jeg takker
Kong Erik for den Luft, jeg aander, Lauge!
Men Eet har han endnu dog ikke tvunget:
Mit Hierte, mere stærkt og høit end hans;
Og det har lært — dybt at foragte ham.

Regner kommer.

To Pilegrime staae i Borgegaarden,
Ved Gravkapellets lave Billeddør.
De lade til at være Fremmede.
Borgfogden maatte bringe dem i Kirken;
Den Ene var især opmærksom der.
Dog er det sikkert ingen Speider, Herre!
Det lader til, Borgfogden kiender ham,
Han har et aabent, ærligt, venligt Ansigt.
Og Vindebroen, Fæstningsgravens Dyb,
Borgmuren, — lagde han ei Mærke til;
Han stirred til vort Blytag, glædte sig
Ved Dragehovderne paa Tagets Render,

Veirhanen over Borgens store Skorsteen,
Det gamle Helgenbilled over Porten,
Og Gaardens brustne Fliser. Dybt i Tanker
Han grov i Flisefugerne med Stokken,
Og luged Græsset op; jeg troer han græd.
Saa bad han, Eders Naade vilde skiænke
Ham Huus inat, og vise ham den Gunst,
At tale med ham først i Gravkapellet,
Ved Eders salig Søsters Hvilested.

Abel.

Besynderligt! Har I fra Borgens Taarn
Havt Die med den danske Hær?

Regner.

Den trækker
Sig nok tilbage, for at gaae til Jylland.
I flere Miles Afstand seer man intet
Til danske Kæmper.

Abel.

Og den Fremmede
Kom ene, siger Du?

Regner.

Selvanden, Herre!

Abel
(til Lauge.)

Hvad tykkes Jer om dette Gravbesøg?

Lauge.

Skiænk ham et Nattely og lad ham bie
Til Morgenstunden. Sligt et Aftenstevne,
Ved Gravens lukte Skrin, har noget Sært,
Som ikke huer mig.

Abel.

En stakkels Munk!
Sandsynligviis min Søsters Skriftefader,

Der kom fra Brandenburg, at hilse mig,
Bør ikke kyse Værten paa hans Borg.

Lauge.

Saa føi ham, hvis I finder det for godt.
Dog hvis —

Abel.

Hvad hvis?

Lauge.

Ifald det var en Stimand?
Man være maa beredt paa Alt.

Abel.

En Niding
Gaaer ei af Vindelyst i sikkre Død.

Lauge.

Men vel en Hævner, — Sværmer!

Abel.

Gudmundsøn!
I henter Muligheden altfor langt fra.
Saa kan en Tagsteen falde ned
Og dræbe mig.

Lauge.

Jeg frygter ei for mig,
Min ædle Hertug!

Abel
(rækker ham Haand).

Nu — jeg takker Eder
For Eders Omhu. I kan holde Jer,
Men skiult, med nogle Væbnede mig nær,
Og lægge Mærke til den sære Giæst.
Jeg kan som Ridder og som Borgens Vært
Ei vise Frygt og glemme Giæstfriheden.

(Han gaaer.)

Lauge (ene).

Hvad vil det sige? — Hvorfor ængstes jeg?
Før falder Himlen ned, før Det vil skee.
Og dog — ifald det virkelig var saa?

(Efter en kort Taushed)

Ha fromme Dyr! vogt Dig for Løvens Hule,
Læg Mærke til de dybe Spor i Sandet:
Blot indad vender Sporet, aldrig ud.

(Han gaaer.)

Gravkapellet,

(oplyst af en svag Lampe.)

Kong Erik (alene, hyllet i en Kappe.)

Jeg glæder mig til denne Sammenkomst,
Bebreider ikke mig mit Eventyr;
Thi det Sædvanlige neddrager Aanden
Til Hverdagslivets Pøl; den Lysets Alf
Som boer i Sjælens Inderste, bortfrømmes
Af frække Bulder, lig en ærbar Mø.
De vilde Lidenskabeligheds Gjæster:
Ærgierrigheden i sit Kobberharnisk
Med Hidsighedens Blus paa vrede Kind;
Forfængelighedsgjøglerfken med Speilet,
Hvori hun seer forgabet kun sig selv;
Drik, Fraadseri, trangbrystet kolde Spot,
Hvis Blik og Smil kun isner og forhærder; —
Al denne Svireskare maa tilsengs!
Saa kommer først Uskyldighed med Lampen,
Som travl Huusholderske fra Borgens Kjælder,
Og gjør sit sildigfromme Natbesøg. —
Hvad jeg besluttet har i Testamentet,

Skal ei min stolte Broder strax erfare;
Han skal ei troe, jeg kommer, for i Glands
At staae med Palmer her i Hænderne,
Som før, i Feidens Tid, med Laurbærkrandse.
Jeg giæster ham som Broder – byder ham
Oprigtigt Venskab — sover her i Nat; —
Og naar imorgen jeg er atter hiemme
Trygt i mit Kloster, — da først skal han vide,
Hvad Erik broderligt har offret ham.

Hertug Abel kommer.

Hvad vil Du, fromme Fremmede! som stevner
Mig til min Søsters Grav? Min gamle Foged
Forsikkrer, at han kiender Dig, og veed,
Du kommer at fornye et fordums Venskab.

Erik
(som Pilegrim).

Guds Fred, min ædle Hertug! Ja det gior jeg.
Men siig mig først: er dette virkelig
Den salig Frues Grav?

Abel.

Her hviler hun.
Har Du Sophia kiendt?

Erik.

Som lille Glut,
Hos Konning Waldemar, min høie Herre.
Han bygged denne Fløi til gamle Borg,
I leged ofte der i Gaarden sammen,
I Hertug, Danerkongen og Sophia.
Da var I gode Venner; naar I stredes,
Forstod Sophia strax at mægle Fred.

Abel.

Hun var en Fredens Engel.

Erik.

Mindes end
I Stiernen vel i bruſtne Marmorfliſe?
Jeg ſeer, den ſtaaer endnu ſaa ſplintret der,
Som da den ſtore Teglſteen faldt fra Taget
For treti Somre ſiden, mellem Jer
Og Konning Erik, ſom I ſtod og ſkiendtes.
Den kunde knuſt Jer begge, — tauſe blev I!
Sophia føied Eders Hænder ſammen
Og raabte: Kiære Brødre kives ei!
Gud ſkaante Jer, — ſaa ſkaaner dog hinanden!

Abel.

Jeg mindes det.

Erik.

Jeg ſaae de dybe Revner
Derude, — men med Ukrud tykt begroet;
Jeg luged Tidslen op med denne Stav,
Og kom at knæle ved den Frommes Grav.

Abel (ſagte).

Jeg kiender denne Stemme. (høit) Ganſke rigtig!
Nu voxer Avindstidſlen frodigt atter
I Venſkabsrifterne. Vee Den, ſom ſaaede
Det første Frø. — Siig mig, Kong Erik! Hvad
Betyder dette fromme Mummeſpil?
I kommer til min Borg ſom Pilegrim?
Vil I mig levende begrave her?
Vogt Jer! Jeg fanges ikke levende.
Før vælted jeg, ſom Samſon, Huſets Piller,
Og lod mig knuſe med Philiſterne.

Erik

(ſlaaer Kaaben tilſide).

Nu, — da Du kiender mig, — god Aften, Abel!

Abel.

Hvi lokker Du mig ned i Gravens Dyb?

Erik.

Jeg kommer ene med en gammel Svend
Med Tillid til Dig, uden andet Leide.
Min Hær har trukket sig fem Mil tilbage;
Sletingen veed hvor Danerkongen er.

Abel.

Hvis det er sandt, da er det daarligt handlet;
Fremfusende, som altid.

Erik.

Du har svoret
Mig Troskab, Broder!

Abel.

Tvungen. — Mindes Du
Den Eed, vor store Fader svor i Fængslet?
Den løste Paven dog ham atter for.

Erik.

Men Paver kan ei løse Broderbaand.

Abel.

Spild ikke smukke Navn paa stygge Ting.

Erik.

Jeg kommer ikke for at kives, Abel!
Jeg kommer at forsones.

Abel.

At forsones?
Vi er forsonede. Der Fred er sluttet,
Og Gidsler sat. Jeg hylder Dig, min Konge!
Hvad vil Du meer?

Erik.

Meer, meget meer.

Abel.

Ei, ei!
Og hvormed skal jeg atter tvinges dertil?

Erik.

Med Frihed! Med din egen gode Villie.

Abel.

Tænk ei at daare mig med Talemaader.

Erik.

Nei, jeg vil vinde Dig ved Handlinger.

Abel.

Du har alt handlet, Du har naaet din Hensigt:
Du tvang mig taalig til at kysse Riset.
Kom Du i Aften, under Faareskind,
Og skiuler Ulven, som mig sønderfled?

Erik.

Jeg har belavet mig paa slig en Hilsen,
Og finder mig taalmodigen deri.
At Du var vred paa mig, det vidste jeg,
Og derfor kom jeg hid ved høie Midnat,
Om muligt, at forsones med min Broder,
For Gud og min Samvittighed. Jeg kan
Ei atter drage Dig saa nær forbi
Og gaae til Danmark med dit bittre Fiendskab.

Abel.

Hvad Danmark? Danmark? Krigen skal jo føres
Igien i Holsteen.

Erik.

Den er endt idag.

Abel.

I Sandhed?

Erik.

Jeg kan have giort Dig Uret
I mange Ting, men jeg har aldrig løiet.

Abel
(med Agtelse).

Nei, det er sandt, det maa jeg lade Dig.

Erik.

Jeg giæster ikke Dig inat som Konge.
Da var jeg dragen med en talrig Flok,
Med Sværd og Fakler. Ene kommer jeg, —
Om ei Du vil som Broder til en Broder,
Dog som et Menneske til Mennesket.
Forsmaa, foragt ei kold min gode Villie!
Selv Guddomsgnisten i din Fiendes Barm,
Naar den til Himlen stræber, bør Du nære.

Abel.

Hvad vil Du?

Erik.

Ærlig, inderlig Forsoning! —
Jeg holder denne Spænding meer ei ud.
Vi, som har under samme Hierte hvilet,
Og diet Melk af samme Moderbryst,
Vi hade, vi forfølge dog hinanden?
Ha! — Haaret reiser sig paa Hovedet
Ved denne Tanke; — vore Undersaatter
Foragter os. Bank paa hver Hyttedør,
Du finder Armod der, — men Kiærlighed.
I revne Klæder sidde Børn ved Lampen,
Og stakkels Pilte slumre Barm ved Barm
Paa slette Bolstre; smile dog saa sødt
Som Engle, sammenklynget hist i Sky.
Kun Broderhadet sidder purpurklædt
I Guld og bløde Hermelin paa Thronen.
I Borgens Hal belyse hundred Kærter
Den gustne Avind i et rynket Ansigt;
Og medens Septret blinker over Landet,
Indsnærpes Hiertet til et usselt Fængsel.

Abel
(med et undertrykt Suk).

Du skildrer dierpt en — ei lykkalig Tilstand!

Erik.

Og hvorfor førte vi den lange Strid?
For denne Verdens usle Herlighed!
Er Kongen meer end Betleren, saasnart
Den hvide Beenrad banker med sin Lee?
See her i Hvælvingen! Her slumre de
Beskedent alle nu, sagtmodige,
Med Hænderne stivt foldet over Brystet.
Hver Lidenskab, hver Storm er raset ud,
Paa Hielm og Fane falder Støvet tykt;
Det mindste lille Dyr, den usle Møl
Fortærer tryg det seierrigste Banner;
Og Alles Haab staae kun paa Dommedag
Til Guds Barmhiertighed.

Abel.

I Sandhed, Erik —
Du taler som en Christen.

Erik.

Abel see —
(Peger paa sin Søsters Grav)
Der slumrer Hun, vor gode Genius.
Saalænge hun var hos os, stred vi ei;
Hun fulgte med sin Husbond til hans Land, —
Ak, da forlod vor Frelses Engel os,
Og Tvedragtsdiævlen foer os ind i Hiertet.
Hun kom igien! Skiøndt høifrugtsommelig,
Forlod hun Husbond dog og Huus og Hiem,
Og trodsed Veiens Fare, Vintrens Kuld,
Blot, blot for at forsone sine Brødre!
Det lyktes ei; — da slukte Døden grum
Brat Diets Lys; det skiønne Hierte brast.
En dødfødt Søn laa ved den Dødes Bryst —
Og — Broder Abel — vi var Morderne!

Abel.

Ti ſtille! — Du forfærder mig.

Erik.

Her knæler
Jeg ved den fromme Martyrs Grav. — O Abel,
Kom i min Arm! Forſon Dig med din Broder!

Abel.

Du ſmelter mig —

Erik

(ſpringer op og iler ham imøde med aabne Arme).

Min Broder!

Abel.

Tag min Haand!

Erik.

O jeg er lykkelig, jeg vandt min Abel!
(De omfavne hinanden.)

Abel

(efter at have fattet ſig).

Velan — jeg vil forſones med min Broder.
Din Ild, din Tale, dine Følelſer,
Alt mig forvisſer om din Hensigts Reenhed.
Jeg rækker gierne Haanden til Forlig,
Vil ogſaa ſtrax ydmyge mig for Dig,
Modtager ſom en Gave, hvad ſaalænge,
Som Ret, jeg vilde trodſe fra min Fiende. —
Du føier altſaa dog mit Ønſke Broder?
Tilſtaaer mig Slesvig, ikke blot ſom Lehn,
Men ſom ſelvſtændigt eget Hertugdømme?

Erik

(venligt afbrydende).

Tal ei om ſlige Ting i Aften, Abel!
Lang Tid nok glemte Hertugen og Kongen,
At de var Brødre, — lad i Aften da
Kun diſſe Brødre glemme, de er Fyrſter.

Abel.

Det klinger smukt, jeg kappes ei med Dig
I smukke Talemaader. I Paris
Har Du studeert, det mærker man paa Alt.
Jeg holder mig enfoldigt kun til Tingen;
Jeg vide maa, — skal Du mig være kiær, —
Om Du har væsenligt forandret Dig.
Vil Du endnu behandle mig som Lehnsmand?

Erik.

Nei, ved den evige Gud!

Abel.

Saa skiænker Du
Mig Slesvig frit igien?

Erik.

Spørg mig ei meer!
Find Dig endnu i denne sidste Grille;
Lad mig beholde mine stille Forsæt
Til Overmorgen! Ved vor Søsters Minde,
Du vorde skal tilfreds.

Abel (mistænkelig).

Og hvorfor bier
Du med din Mening til i Overmorgen?
Hvad der er velmeent, billigt og retfærdigt,
Det kan Du sige strax.

Erik
(alvorlig og bestemt).

Min Broder: Himlen
Har kun een Sol! Hvor mange Fyrster herske,
Der trives Avind og Uenighed;
Særdeles taaler ikke dette Rige,
Som ei er stort, at stykkes ud i Parter,
Det gav Anledning kun til evig Splid.
Een Konge vælges jo til Landets Tarv,
Saa bør hver Lidenskab, hver heftig Attraa

Sig underordne denne Hovedsag.
Blev Slesvig uafhængigt reent fra Danmark,
Saa fordred strax Christopher Laaland, Falster,
Knud Halland, Bleking; vore Børnebørn
Da vilde kives kun om disse Stykker,
Og gamle Danemark blev sønderslidt.
Een bør kun herske.

Abel
(med mørk Foragt).

Nu forstaaer jeg Dig.

Erik (med Ild).

Nei, nei, ved Himlen; Du forstaaer mig ei!

Abel.

De Følelser, de Yttringer Du tolker,
Det er et koldt Mundsveir paa dine Læber.

Lauge kommer.

Tillader Eders Naade — der er draget
Tilbørlig Omsorg for den høie Giæst.
Vi har alt Værelserne tilberedt.

Erik
(med vred Bestyrtelse).

Hvad seer jeg?

Abel (rolig).

Ikke meer dit Riges Marsk.
Herr Lauge finder sig beskedent i
At være Marsk paa Hertug Abels Borg.

Erik (opbragt).

Bort fra mit Aasyn, Du Elendige!

(Lauge bukker og gaaer.)

Abel.

Hvordan? Hvo byder her? Jeg troede dog,
At i mit eget Huus —

Erik (opfarende).

Du er min Lehnsmand,
Min Undersaat, har svoret Troskabseed,
Og tager mod den Niding, jeg har viist
For evig fra mit Aasyn?

Abel.

At Du seer ham,
Er jo din egen Skyld. Du kommer her
Saa uformodentlig —

Erik.

Er dette Lehnspligt?
Veed Du, han er en fredløs Mand?

Abel.

Jeg veed,
At Du i Vreden har befalet ham
At gaae til sine Venner; — det er skeet.
Forbudt ham, ei at komme Dig for Øine —
Han kommer ei til Dig, men Du til ham!
Mig har endnu Du ei forbudt at handle
Som Husbond i mit eget Huus.

Erik.

Og kiender
Du Brevene, han skrev?

Abel.

Ja, jeg har læst dem.

Erik.

Og dog?

Abel (stolt).

De saare din Omsindtlighed,
Begriber jeg; jeg finder ingen Grund
I dem, til at forstøde ham i Harm.

Erik.

Det gaaer for vidt!

Abel
(bittert smilende).
Ei! Falder Masken af?

Erik.
Ha Broder! Broder!

Abel.
Husker Du, dengang
Min Datter, som en fattig Almuespige
Sig maatte liste fast paa bare Been
Din Leir forbi?

Erik.
Hun frygted ei for mig;
Og endnu eier jeg, vil Gud Saameget,
At jeg kan kiøbe hende Skoe igien.

Abel
(truer med Fingeren).
Nei, nei, Du skal ei giøre mig det tiere!

Erik.
Jeg Intet har at tale med Dig meer.
Viis mig mit Kammer for i Nat! Du laaner
Mig dog et Hvilested?

Abel.
Det vises Dig.

Erik (heftig).
Men ei af Lauge!

Abel
(vinker Svende, der nærme sig i Baggrunden med Fakler).
Viser Danerkongen
Sit Sovekammer.

Erik.
Nu god Nat!
(Gaaer.)

Lauge kommer listende.

Min Fader —

Herr Hertug — hvad befaler Eders Naade?
Hvordan skal jeg opvarte Danerkongen?

Abel
(med et ondt Blik).

Gjør med ham hvad Du vil! Du har min Fuldmagt.

(Gaaer.)

Lauge.

Forstaaer jeg Dig, min Hertug? Eller skal
Jeg lade, som jeg ganske misforstod Dig? —
Og bruger Du mig som et Værktøi kun,
For siden fromt at trøste Dig ved Tanken:
„Det ei var mig, men Daggerten som stak?" —
Jeg har ei hidindtil begaaet Mord.
Der ligger noget Plumpt og Dumt deri,
Og det er ofte misligt. — Men hvad Udvei?
Skal jeg for denne mørke Sværmers Skyld
Opgive Livets Fryd? — Nei, Erik, nei!
I Havsnød støder Den, som bedst kan svømme,
Den Anden bort fra Bjælken. — Her de hvile
Saa fromt? Velan her skal Du ogsaa hvile.
Hver Lidenskab er her forbi? Godt Erik!
Jeg ender Dig dit Uveir. Siden Du
Dog troer saa sikkert paa et evigt Liv,
Hvad er det meer? Jeg aabner Dig den Dør,
Hvis Sprække Du nysgierrig titter efter. —

(Seer sig om med Gysen.)

Hvad nu? Mig tykkes at der lød et Gisp, —
Et Suk hen over disse sorte Kister,
Og tabte sig med Klynk i Krogen hist?

(Fatter sig.)

Det var min Fordoms Gienfærd, som forsvandt;
Det sidste Spræt af Frygtens Uglevinge.
Fort! Ingen ussel Frygt for Spøgelser!

Han har fornærmet blodigt; og en blodig
Fornærmelse kun tvættes ud med Blod.
(Gaaer.)

Værelse.

Kong Erik alene.

Jeg lod mig overile, jeg blev vred.
Ak Hovmod! som jeg troede vist betvungen, —
Hans Myndighed var for opirrende. —
Det vidste jeg! — Hvor kan det overraske? —
Alt har sin Grændse! For en ærlig Siæl
Er intet meer utaaleligt, end naar
Den gode Villie mødes af Foragt. —
Men har ei Abel Grund? Thi dette Forsæt —
Hvor kan han vente det? Hvor kan han troe,
Hans Broder afstaaer villig ham en Krone,
Som han i lang Tid stred saa heftigt for? —
Dog — Lauge Gudmundsøn! Det gik for vidt! —
Og er ei Lauge Gudmundsøn en Skurk,
Hvis Sledskhed, Vittighed, hvis Løgn og Ræenker
Kan vinde Hierter let en stakket Tid?
I syv Aars Tid har han bedaaret mig,
Kan Abel ikke lade sig bedrage
Blot nogle Dage? — Han har Brevet læst,
Og dog? — Men hvilket Brev? Det Rette? Neppe.
Det Falske, Lauge selv har sammensmeddet. —
Tilgiv mig, Abel! Jeg har giort Dig Uret.
Imorgen, naar den skiønne Sommersol
Opklarer Alt, hvad gik til korte Blund,
Skal hver uværdig Tanke flye vort Bryst.
(Seer sig venligt om.)
Her er jeg atter i mit Barndomshiem.

Jeg kiender hvert et Tegn i disse Mure:
Den mørke Plet i Kalken over Arnen,
De Blomster under Loftet! Her i Ruden
Staaer mit og Abels og Sophias Navn.
Og der i Sovekamret blev jeg født!
En let Altan udrager over Slien,
Hvorfra man overskuer Egnen vidt.
Der vilde jeg saa gierne staae som Barn;
Jeg hængte mig forvovent over Gittret,
Min Fader aldrig kunde lide det,
Han frygted for, jeg skulde falde ned,
Og trak mig tit i Armen bort derfra. —
Der vil jeg knæle nu og læse fromt
Min Aftenbøn, og bede Gud tilgive
Mig arme Synder al min Hidsighed.
God Villien er, men Kiødet skrøbeligt.
Gud staae mig bi, og skiænke mig en naadig
Og salig Henfart, naar min Time kommer.

(Han ringer paa sin Svend og gaaer ind i Sovekammeret.)

Lauge Gudmundsøn
(sniger sig ind fra den anden Side).

Den klinger ikke længer, Erik Fromme!
Dens Traad er overskaaret. Saadan brat
Jeg overskiærer dine Dages Traad,
Og faaer en farlig Klokke til at tie.

(Kiger ind ad Døren.)

Han staaer ved skrøbelige Spinkelværk
Og beder. Brist, Du gamle møre Bret!
Og skaan mig for en Daad, jeg heller takker
Tilfældet for, end egne Kræfter. Nei —
Det holder — Nu — her giælder ingen Dvælen!
Vel Erik Plougpeng! Spring fra Borgaltanen
I Flodens Bølger! — Charon venter Dig.

(Han iler ind. Efter nogle Øieblikke kommer han tilbage igien, og holder begge Hænderne for Ansigtet.)

Sophia (kommer hurtig fra den anden Side)
Ak, kiære Lauge! I er her? Hvor er
Kong Erik? Jeg maa hilse paa min Farbroer.
Han komme maa til Nadver med os andre.
Hvad er der hændt? Min Fader tier mørk,
Gaaer op og ned; I holder Eders Hænder
For Øinene. Gud! I er bleg og blodig?

Lauge (skiælvende).
Det er mit eget Blod! Jeg rev min Haand
Dybt — paa det ruſtne Sværd. —

Sophia.
Men hvor er Kongen?

Lauge.
O Agnes — Elſkte — græsſelige Skiæbne —

Sophia.
Hvad er der hændt?

Lauge (peger ind).
Nedfalden — ſtyrtet ned —
Den gamle Borgaltan — det møre Tralværk —

Sophia.
Jeſu Maria!
(Hun iler ind i Sovekammeret.)

Lauge (fortvivlet).
Satan, ſtaae mig bi!
Jeg har forſkrevet mig til Dig i Nat
Med dette Blod.
(Han vikler et Klæde om ſin Haand.)

Sophia
(kommer tilbage og vrider ſine Hænder).
O alle gode Helgne! Gud i Himlen!

Lauge
(yderſt forvirret).
Ja viſt min Agnes — elſkede Sophia —

En høist — en ulykſalig Hændelſe.
Saa god en Konge! — Miſte ſlig en Fader!
Jeg bløder — jeg har ſtødt min Haand tilblods.

Sophia.

Og Blod var ogſaa paa det knuſte Tralværk.

Lauge.

Det var ei Danerkongens. Paa min Ære —
Mit, mit! Jeg vilde gribe ham — da faldt han.

Sophia

(ſeer ham ſtivt i Øinene.

Ha Mord er!

(Hun falder beſvimet til Jorden.)

Lauge.

Min Sophia! Kiære Brud!
Fat Dig, for Guds Skyld! — Hvad maa Verden troe,
Ifald man træffer os i denne Tilſtand?

Fierde Handling.

Hertugens Værelse.

Hertug Abel. Regner.

Abel.

Det har ei været muligt mig at sove
Den hele Nat et Øieblik. Saasnart
Jeg blunded, vaktes jeg af fæle Drøm.
Siig, Regner, har min Datter bragt min Broder
Til Nadveren i Aftes? — Jeg gik bort.

Regner.

Nei, Eders Naade!

Abel.

Nu, — det var at vente.
Hvad Tid er det paa Dagen? Det er lyst —
Jeg har ei sovet længe.

Regner.

Kun en Time.

Abel.

Saa kort en Tid og dog saa rædselfuld!
Nu vel, — det var en Drøm. — Man sover slet
I dette lyse, lumre Sommersolhværf,

Der ingen Forskiæl er paa Dag og Nat. —
Naturen kræver dog sin Ret.

Regner.

Tilvisse!
Naturen kræver altid streng sin Ret,
Og nægtes det, da gaaer det Trodsen ilde.

Abel.

Hvad vil Du sige med dit Tankesprog?

Regner.

Ei meer end jeg har sagt, min høie Herre!

Abel.

Saa har Du vaaget hos mig?

Regner.

Da jeg hørte
Jer gispe, kom jeg ind.

Abel.

Du skaaner Dig
For lidt, min gamle Tiener! Paa din Alder —

Regner.

Behøver Legemet ei megen Hvile,
Det trættes ei ved Dagsanstrengelser.
Den lange Hvile stunder snarlig til,
Saa kan der soves nok.

Abel.

Du veed, jeg er
Ei overtroisk; men det er dog sært
Med disse Folkesagn, de præge sig
Dybt i Hukommelsen, og ofte kan
Den vorne Mand ei glemme Barnets Frygt.

Regner.

Hvad mener I?

Abel.

Jeg mener Eventyret
Om Erik Emunds Brodersønner.

Regner.

Hertug!
Det er disvær ei noget Eventyr;
Han lod dem begge drukne her i Slien,
Her under Vindvet; deres Fader blev
Halshugget her i Kiælderen.

Abel.

Det veed jeg.
Men at de spøge, det er Folkesnak!
At man i Kiældren hører Øxehugget,
Der trænger ind i Nakken; at paa Slien
De blege Drenge stundum svæve sees,
Og kysses, Arm i Arm med vaade Lokker;
At man i Maaneskin dem flagre seer,
Bevinged' op mod Riddersalens Vindver,
At banke paa Blyruderne som Ugler,
Og dampe bort med Knald og Skoggerlatter: —
Det, Regner, det er Galskab, Daarlighed,
Som skiæmmer en fornuftig Mand at troe.

Regner.

Hvo tvivler derom?

Abel

(sætter sig ned, og støtter Hovedet til sin Haand).

Ikke destomindre
Har jeg dog selv oplevet Alt i Nat. —
Jeg hørte det, at Øxen gvæsted Halsen
Dernede tit. De blege Drenge stode
Nær ved min Seng, drivvaade; men mig tyktes,
At der var Een endnu — en Ældre med —

(gysende)

Som jeg slet ikke kiendte.

Regner.

Selsomt! Selsomt!

Lauge Gudmundson kommer.

Gaa, Regner! Jeg maa tale med din Herre.

(Regner gaaer.)

Abel (staaer op).

Hvad vil I mig saa tidligt, Ridder Lauge?
Hvad fattes Jer? I er saa bleg, som om
I steget var af Graven.

Lauge.

Nei, jeg lever —
Men lever slet, min Hertug; — thi jeg har
Oplevet, hvad der kunde skræmme Livet
Af mangen Anden.

Abel.

Skræm det ei af mig!
Siig kort og fyndigt Jert Orakelsprog.
Hvor er Dankongen? Sover han?

Lauge.

Nei, nei!
Han vaager! Vaager evigt!

Abel.

Gud i Himlen,
Hvad er der skeet? Hvad har I giort?

Lauge.

Jeg? Intet. —
Udrettet Eders Villie, strenge Hertug!

Abel.

Min Villie?

Lauge.

Fulgt Dankongen — til sin Ro.

Abel.

Ha tal!

Lauge.

Her hiælper ingen Omsvøb længer,
Jeg nødes til at saare Broderhiertet
Med dette Rædselsbudskab.

Abel (gysende).

Er han myrdet?

Lauge (sagtmodig).

Bevares Gud! Nei, nei! — I gav mig Fuldmagt,
Befalte mig at handle som jeg vilde;
Hvor kunde jeg da ville Jer imod?
Jeg ilte til hans Naade, for at bede
Ham komme ned og spise Nadver, inden
Han gik tilsengs —

Abel.

Nu og hvad saa? Hvad saa?

Lauge.

Nu kiender I den gamle Blyaltan,
Med ormestukne Tralværk —

Abel.

Lauge! Lauge!

Lauge.

Hans Naade fandt det udentvivl for lummert,
Han aabned lette Fløidør til Altanen,
Just som jeg treen til ham i Værelset.
Jeg saae ham træde did — jeg hørte Knagen —
Strax — ufortøvet sprang jeg ind — greb til —
Det var for silde — Tralværksliften brast —
Hans Naade styrted ned i Sliens Bølger.

Abel (med Rædsel).

Til Erik Emunds blege Broderssønner!

(med Affky)

Ha Sorteploug!

Lauge.

Jeg vilde redde Kongen;
Da rev jeg mig paa Sømmet fælt tilblods.
I min Forvirring, som jeg stod og skiælved,
Kom Eders Datter; da hun Alt erfoer,
Besvimed hun. Jeg strax har hende bragt
Til hendes Piger og paalagt dem Taushed;
Og jeg har sendt min Svend paa Øieblikket
At efterspge salig Kongens Liig.
I sov; for ei at giøre Larm paa Borgen,
Fandt jeg det bedst at bie til I vaagned.

Abel.

I havde liden Hast.

Lauge.

Jeg burde vist
Nok handlet anderledes; men i slig
En Angest veed man neppe hvad man giør.

Abel.

Ja sikkert, Lauge! sikkert burde Du
Her handlet anderledes.

Lauge.

Eders Naade,
Jeg haaber I ei krænke vil mit Hierte
Med fæle Tvivl; jeg er den Værgeløse,
Da jeg uheldigviis var vidnelos.

Abel.

Hvi tog Du ikke Vidner med?

Lauge.

Min Hertug!

Abel
(vrider sine Hænder).
O Gud, min Broder, o min stakkels Broder!
Hvad har jeg giort imod Dig?

Lauge.
Eders Naade!

Abel.
Du treen med Tillid i min Urtegaard,
Da slap jeg løs en giftig Orm i Græsset,
Der stak Dig i dit redelige Hjerte.

Lauge.
Det vilde være følesløst af mig
At fordre Billighed, i Øieblikket
Da Overraskelse, Sorg, Lidenskab,
Betager Eders Hjerte. Jeg kan kun
Uskyldig lægge Haanden paa mit Bryst.

Abel.
Hvad har jeg syndet? Alle Helgene!
Hvortil har Blindhed, Raseri forført mig?
Er jeg en Christen? Selv den vilde Hedning,
Som plyndrer fremmed Vandringsmand i Ørken,
Er venlig Vært, saasnart hin gjæster ham
I fredelige Hytte, vaager for ham,
Bespiser ham og leder ham paa Vei;
Men Abel, Du, Du var den første Morder
Af Odins Ætt, som dræbte Gjæstfriheden.
Fra nu af hersker den ei meer i Nord!

Lauge.
Min Fader, I fornærmer mig!

Abel.
Hver Mand
Bekæmpe maa sin Diævel. — Dette Skridt
Af Erik, vidned om en ærlig Villie.
Af Venlighed, ei for sin Fordeels Skyld,

Bød han Forsoningshaand; det burde skionnes.
Om end Forfængligheden var for stor
Til sand Opoffrelse, — hvi kiølte jeg
Det gode Forsæt med min Egennytte?
Nu skriger hans uskyldige Blod om Hævn!

Lauge.

Hvormed skal jeg bevise Jer min Uskyld?
Har for I seet slig Unatur hos mig?
Og foretrækker I Urimelighed
For klar Sandsynlighed? Er det utroligt,
At gamle Biælker briste?

Abel
(drager sit Sværd).

Tør I sværge
Paa Christi Kors, — med Eders Hoire strakt
Til Gud, — ved Eders evige Salighed, —
Saa vil jeg troe det.

Lauge
(med undertrykt Rædsel).

Ja — det tør jeg gierne.

Abel.

Der kommer Nogen! — Bi! — Jert Die vidner
Mod Eders Læbe. Bi! For end I dynger
Den ene Helvedsynd fræk paa den anden.
I har alt Nok at bære.
(Til Regner, som kommer)
Nu, hvad vil Du?

Regner.

Hvi skal en Tiener i hoi Alderdom
Opleve slig en Rædsel? Jeg var syg
I Vaaren, havde Gud da taget mig,
Saa var jeg frelst fra denne Jammer.

Abel.

Tal!

Hvad vil Du? Klynk ei!

Regner.

Eders Naade! Svenden,
Som Ridder Lauge sendte ned til Floden,
Har bragt en Fisker med, der dyrt bevidner,
At han kan give sikker Efterretning
Om salig Kongen og hans Endeligt.
Men han vil tale med Jer selv.

Lauge.

Jeg skal —

Abel.

Hvad vil I? Bliv!

Regner.

Han siger, han maa tale
Med Hertugen.

Lauge.

Men Sagen angaaer mig. —
Den Skygge, der kan kastes over mig —
Den Misforstaaelse, der kan forvilde,
Men som et Ord kan hæve —

Abel.

Nu saa bliv,
Og skiul Jer bag ved dette grønne Forhæng!
Saa hører I hvert Ord, men ei forstyrrer
Den Fattige, med Blik og Trudselsminer.
Skiul Jer! Og er I brødefri, — kom atter!
Hvis ei — da ønsk, at Mulmets evige Nat
Maa skiule Jer for Solen og min Hævn.

(Lauge gaaer bag Forhænget.)

Regner bringer **Fiskeren** og gaaer.

Abel.

Hvad vil Du, Fisker? Siig, hvad melder Du?
Tal ærligt, frygt ei!

Fiskeren.

Eders Naade! Frygte
Gior ingen ærlig Somand; og en Somand
Bli'er ærlig, uden selv at vide det;
Thi ved at kæmpe mod det falske Hav,
Er der tilsidst ham intet meer forhadt,
End Underfundighed.

Abel.

Hvad vil Du mig?

Fiskeren.

Først bringer jeg et Brev, jeg fandt i Aftes
Paa Landeveien. Jeg kan ikke læse;
Maaskee det er af Vigtighed for den,
Som tabte det; Han er der ei; derfor
Betroes det bedst til Eders Naade først.

Abel
(modtager det).

Godt. Nu det Vigtigste! Du saae i Nat?

Fiskeren.

Et hæsligt Syn! langt mere fælt og grumt
End blege Havfru, med de grønne Haar,
Med slappe Bryst, i Stormen paa en Banke.
Min Hustru var i Barnsnød, og jeg lob
At hente Hiælp i Byen. Det var Midnat,
Men Maanen skinte klar paa gamle Borg,
Hvis røde Mure speilte sig i Vandet.
Jeg bad en Bøn i min Enfoldighed
For liden Kirsten; vel er Reden fuld,
Men man kan aldrig faae for mange Børn,
Og der er Fiske nok til Livets Ophold.
Som nu jeg gik i de Betragtninger,
Og stirred op til Slottet og til Gittret, —
Udtræder pludselig en Mand af Døren,
Skarlagenklædt og med et gyldent Belte.

Han strakte sine Hænder fromt mod Himlen,
Og holdt formodentlig sin Aftenbøn.

Abel.

Hvi tier Du? Saa tal, Hvad saae Du meer?

Fiskeren.

Hvad meer? — Nu, jeg er vant til Ondt paa Soen,
Men, ved St. Morten! troer jeg ikke fast
Hun kuler ofte værre her fra Land.
Vel veed jeg, Smaafolk skal ei blande sig
I store Herrers Kiv; men alt med Maade!
Jer Fader Waldemar var heller ei
At spøge med; han jager tit endnu
Med Hest og Hund i Natteskyens Blæst;
Da kaster jeg mig stedse næsegruus,
Og mukker ei et Ord, før han er borte.
Men hvad der er for galt, — det er for galt.

Abel.

Tal ikke plumpt og lavt om høie Ting.

Fiskeren.

Hold Eder ei til Ordene, men kun
Til Meningen, det er det Vigtigste.
Thi jeg er vis derpaa: den skumle Niding,
Som greb hin fromme Mand paa Borgaltanen,
Og stred med ham, til han fik Bugt med ham, —
Jeg vædder, at den Kiæltring bedre veed
At sammenflikke smukke Talemaader
End Klaus; og dog jeg bytter ei med ham.

Abel.

Han faldt ei af sig selv? Altanen brast ei?

Fiskeren.

Den brast, som Løvens Kiævebeen, da Samson
Adsplitted det; han faldt, som Granen falder,
Naar Natteстormen splintrer den fra Klippen.

Og hvis ei Nidingen var kommen lumsk,
Jeg havde holdt paa Riddersmandens Haand.
Men Satan havde her den hele Fordeel,
Som det er oftest. Herre! det var gruligt
At see den fromme Ridder styrte ned
I Maaneskinnet med sin Flaggerkaabe
Fra sorte Blytag. Jeg begriber ei,
Hvor Maanen kunde speile sig saa roligt
I Vandet, hvor han faldt. Men jeg kan tænke,
Det var en from og en gudsfrygtig Herre.

Abel.

Hvi kom Du ikke strax at melde sligt?

Fiskeren.

Min Hustru var i Barnsnød. Reddes kunde
Dog ei den Døde; det var Faderpligt
At sørge først for mine Levende.

Abel.

Saa skynd Dig flux! Tag Baade! Brug din Kunst!
Bring alle dine Nøt og dine Bundgarn,
Og gjør Dig Flid at finde Liget atter.
Jeg skal belønne Dig!

Fiskeren.

Behøves ei.
Det er jo sidste Christenpligt mod Næsten,
At skaffe ham en Grav paa Kirkegaarden,
Hvis muligt er. Man furrer selv til Skibs
I Nødsfald kun den Døde til et Bræt,
Og kaster ham for Vind og salten Bølge.

Abel.

Gaa, skynd Dig! Veed Du, det var Danerkongen?

Fiskeren.

Var han en Konge? — Nu er det forbi.
Nu staaer han som en Undersaat for Gud!

Og hvis han var en Christen, er han salig.
Farvel! Jeg gaaer og gior mit Bedste, Herre!

(Gaaer.)

(Abel læser Brevene.)

Lange (kommer frem med fuldkommen Fatning).

Min Hertug! Før I overvælder mig
Med Bredesord, og før I strengt begaaer
I Heftighed en overilet Handling,
Tillad en Ridder at forsvare sig!
I er retfærdig, og det nægtes Ingen.
Hvad denne Fisker i Enfoldighed
Har troet at see ved Maanens Gioglelys,
Modstrider ei mit Udsagn. Jeg har grebet
Dankongen for at redde ham, ei for
At styrte ham. Det gamle Rækværk brast,
I det jeg satte Haanden derimod.
Jeg rev mig selv tilblods; og paa et Haar nær
Var jeg nedstyrtet med min bittre Fiende,
I det, som Christen, jeg ham sprang til Hiælp.
Det Sandhed er, og derved bliver det.
Mistanken blot kan ikke fælde mig.
Vel sandt, Dankongen var min Avindsmand,
Og han var Eders, Hertug! Hvad I følte
For ham — hvor kiær han var Jer, — yttred I.
De Gaadesord: „Gior med ham hvad Du vil,
Du har min Fuldmagt" — var jo Borgen mig
Desuden for hver Overlast; thi Herre,
De blev ei skaansomt sagt; og sandelig
De fulgte med en Mine, med et Blik,
Som sagde meer end selv et Ord formaaer.
Ifald jeg havde — misforstaaet Eder; —
Ifald mit Had til Den, som skilte mig
Ved Æren, ved mit Gods, mig havde fristet
Uoverlagt at handle, som I talde? — —

Det var tilgiveligt! Det blev en Sag
Imellem os, hvis Stævne, Værneting
Er ei paa Jorden, men i Evigheden.

Abel
(som har læst Brevene).

Af denne Tale følger altsaa klart,
Du est en ærlig Mand.

Lauge.

Det er jeg, Hertug!

Abel.

Og har Du ingen Lyder?

Lauge.

Jeg er Synder,
Da jeg er Menneske.

Abel.

Et Menneske,
Som slet anvender sine sjeldne Gaver,
Er vist det farligste blandt alle Dyr.
Nu har Naturen sørget dog tildeels
For Andres Redning, da den skabte Slige;
Thi nogle varsle Folk med sære Lyd;
Endeel har deres svage Sted paa Kroppen,
Hvor de kan fældes, naar de træffes ret.
Siig, Lauge! Har Naturens vise Moder
Med ingen Modgift dæmpet os din Gift?

Lauge (studser).

Abel.

At Du est listig, som en Slange, veed jeg;
Men staaer i Misforhold din Lumskhed ei
Til din Letsindighed? Og har ei ofte
Din Skiødesløshed spillet Dig et Puds
Lig Klappersangens Rangle?

Lauge (urolig).

Eders Naade —

Abel.

De Breve, som Du skrev til Eriks Fiender,
Blev snappet op, har Du mig selv fortalt;
Han gav Dig dem tilbage. Bange for
At tabe dem igien formodentlig,
Tog Du endnu en Afskrivt, den fik jeg;
Men, som jeg seer ved Sammenligningen,
En slet Copie kun af Originalen.

(Han viser ham det rette Brev.)

Lauge (afsides).

Fordømte Skiæbne! Ja, det er en Skiæbne!
To Gange? — Det er Satans Værk.

Abel.

Og nu
Min ærlige, miskiendte Mand, som lider
Af uforskyldte Tvivl, — ei sandt, nu bør
Jeg ogsaa troe, Du vilde redde Kongen?
Ei sandt, Du Niding? — O jeg læser i
Dit Slangeblik, hvad Du tør ikke sige.
Ja, jeg har syndet! Satan har forført mig
Ved Dig, sit Sendebud. Men jeg vil ei
Undskylde mig; det vilde pine meer.
Ja, — i mit Ord, mit Die var der Gift;
Jeg veed det; men Du tog, Du brugte den.
Et Ord, Du Skurk! slaaer ingen Mand ihiel.
Tit har jeg bruset op mod ham; min Mund
Har ofte sagt, hvad ei mit Hierte meente;
Det var det vilde Blod, som kogte kun.
Men Du har brygget Giften af mit Blod!
Mit Blik, ved Dig, blev til et Dolkestik. —
Det Ord, der kunde flygtet bort i Luften
Til tusind andre, greb i Flugten Du,
Og smedded den uskadelige Lyd
Til skarpe Morderjern. Du burde smægte

Vel under Jorden femten Favne; Ravnen
Udhugge burde Dig dit Die, Niding!
Paa Steilens Hiul; — men gaa Du kun! Men gaae!
Viig Satan! som har Abel giort til Kain!
Jil i Landflygtighed! Den Evige
Vil ramme Dig, før Du det venter mindst.
Bort Skiændige, med min Forbandelse!
Min Angstelse, min Synd, mit knuste Hierte,
Min Dødsstunds klamme Sved forgifte Dig!

(Lauge flyer. Hertugen sætter sig stærkt bevæget ved et Bord, og skiuler sit Ansigt i sine Hænder.)

Efter et Ophold træder **Strange** ind.

Min høie Hertug, tilgiv naadigst! Jeg
Begaaer en Feil imod Ærbødigheden,
Da uanmeldt jeg staaer for Eders Aasyn;
Men Sagen kræver Hast.

Abel.

Hvad vil Du mig?
Jeg kiender Dig! Ha Du est Lauges Svend.

Strange.

Ifald saa er, da veed I min Forretning:
Jeg børster ham hans Klæder, sørger for
At Fiæren sidder strunk og Kraven stiv,
At Sporen skinner blank og Støvlen sort;
Kort sagt, jeg pynter ham den ydre Skal.
Paa den er Intet, tænker jeg, at dadle.

Abel.

Hvad vil Du?

Strange.

Bringe Jer et Trøstensord.
I sørger over Eders Broders Død;
Men hvordan Sagen rigtig hænger sammen

Veed I vel neppe selv, da I er saa
Fortørnet paa min Husbond.

Abel.

Træl, Du dadler? —
Hvo est Du? Har Du længe tient hos Lauge?

Strange.

Jeg er en Borgerson af Axelstad.
Min Fader var en Vaabensmed, som misted
Sit Værksted, da de Lybske brændte Slottet.

Abel.

Hvordan kom Du i Lauges Tieneste?

Strange.

Han er af Axels Æt, og Axel staaer
Som Erkebisp med Krumstav og med Hue
Paa Stenen over Porten til vor By,
Som Skytspatron for Axelhuserne.
Thi tiente jeg hans Æt, den danske Mark,
Og svigter ikke, før jeg veed hans Brøde.

Abel.

Den faaer Du snart at vide.

Strange.

Det er muligt!
Men Eders Naade, som har været selv
En vældig Høvding og en tapper Kæmpe,
Veed dog, det gaaer ei altid til i Leiren
Som Præsten præker! Sværmet har min Herre
Som Sommerfugl, jeg har ham trolig fulgt
Som Aftenbakke, det kan ikke nægtes;
Men vidste jeg, han var en giftig Flue,
Der sloi kun, for at mætte sig paa Liig —

Abel.

Hvad vil Du?

Strange.

Give Jer et Vink blot om,
At Danerkongen muligt ikke var
Jer saa bevaagen, som I fromt formoder,
Nu, han er død.

Abel.

Ha, hvis Du talde sandt —
Kan Du mig lette denne Steen fra Hjertet —

Strange.

Tilfældet viste mig, hvad jeg blev vaer.
I veed, at Danerkongen kom igaar
Fra Sortebrødrekloster; der om Natten
Han blev, ei langt fra Leiren; og jeg har
En Morbroer, som er Munk i Klosteret.
Jeg sneeg mig ogsaa did, at hvile lidt.

Abel.

Nu da?

Strange.

Men Natten var saa heed og lummer,
Mod Morgen blev det svalere. Jeg gik
Et Ærind for min Husbond — kom igien;
Alt sov endnu i Klosteret. Mit Vindve
Stod aabent, med et lille tyndt Gardin,
Og hist i Fløien ligefor mit Vindve
Var Kongens Kammer, skilt fra mit, ved Gaarden
Med Fliser, Blomsterpotter, Buegange,
Paa Klosterviis; og der var kiolt og svalt.

Abel.

Vær ei omstændelig!

Strange.

Da saae jeg: Kongen
Gik op og ned med heftigstærke Skridt;
Han satte sig igien at skrive Breve;
Han talde hemmeligt med Biskop Esgar,

Som blev bestyrtet, bad, paamindte ham.
Det hialp ei, Kongen sagde ham imod.
Et Skrin af Jern, i Væggen muret ind,
Blev aabnet, Breve lagt deri, og Kongen
Selv giemte Nøglen. Denne Nøgle fandt
Imorges jeg paa Danerkongens Disk
I Sovekamret, der hvor Gittret brast.
Her er den! (Rækker ham den.)

Abel
(modtager Nøglen).
Veed din Husbond hvad Du melder?

Strange.
Nei; thi han var saa vred igaar, saa hidsig,
At ei jeg vilde puste strax til Ilden,
Og tirre meer. Men nu — nu da han styrter
Fortvivlet ud af Eders Hal, saa bleg,
Saa skiælvende — nu føler jeg det Pligt,
At staae ham bi med dette Vidnesbyrd.

Abel.
Hvad siger mig det stumme Skuespil,
Som Du har seet?

Strange.
Jeg hørte Kongen tale,
Min Morbroer hørte det.

Abel.
Hvad hørte Du?

Strange.
Kun afbrudt, naar imellem Kongens Røst
Stærk toned hen mod Vindvet; men dog nok
Til sikker Gisning.

Abel.
Tal, hvad hørte Du?

Strange.
„Har", spurgte Kongen, „Du et sikkert Giemme?"

Da viste Biſpen ham det ſkiulte Skrin
Og ſukked: „Konge, Du forfærder mig.“
Da ſagde Kongen: „Før, naar kunde jeg?
Og maatte hele Verden ikke troe,
Jeg ſvag gav efter kun for Andres Trods?“
„Dit Land har Fred, hvis Du forliger Dig.“
Gav Biſpen ham til Svar engang; han raabte:
„Nei, Abel har ei Fred, hans ſtolte Hierte
Kun higer efter Vælde.“ — „Høie Konge!
Jeg kan ei tale mod Samvittigheden.“
Var Biſpens Ord; men han gienſvarte Biſpen:
„Jeg vil tilkæmpe mig min Fred og Ro.“

Abel.

Ha, lyver Du ei for mig, Ungerſvend?

Strange.

Hold mig i Fængſel, til jeg har beviiſt
Min Sanddruhed; til Biſpen og min Morbroer
Stadfæſter Ord for Ord mit Vidnesbyrd.

Abel.

Hvad ſkal man troe i denne falſke Verden,
Naar Taarer, Hiertets fulde Kraft, naar Dydens
Begeiſtring, ſtrømmende fra Læberne,
Selv kun er Skalkeſkiul for lumſke Rænker?
Gaa bort, og lad mig aldrig høre fra Dig!
Thi lyver Du, vil det forfærde mig,
At ſee ſaa plat fordærvet alt en Sicel
I tidlig Ungdomsalder; er det ſandt —
Drev Du dog af min Hu den ſidſte Tro
Paa Ærlighed i Verden. Gaa! Forlad mig!

(Strange gaaer.)

Jeg maa afſted — derhen. Har Erik ſyndet
Saa rænkefuldt, da var ei Abel grum;
Da vil ei meer den blege Natteſkygge,

Naar Hanen galer, staae for Leiet mig,
Og tørre sine Lokker med mit Lagen.
Jeg maa derhen! — Dog bæres det mig for,
Jeg finder ingen Trøst. Jeg streifer vildt,
Som Morderen, paa golde nøgne Klipper,
Med Bødlen i det eget pinte Bryst.

Sophia kommer.

(Hun er klædt som Nonne, nærmer sig stille sin Fader, og kysser hans Haand.)

Abel.

Der er den første drøvelige Skygge!
Ulykkelige Barn! Ei Lyset bryder
For Dig sig længer i et farvet Stof;
I Sort begraver Du din Ungdomsglæde.
Gak i den aabne Grav, det skumle Kloster!
Hvad andet Valg er der vel nu for Dig?
Og naar din Fader Dig engang besøger
Ved Sprinkelværket, naar din Lampe lyser
Paa Kronens Guld, — misund ham ei, min Datter!
Han er ei mere lykkelig end Du.
(Han trykker hende til sit Bryst.)

Regner kommer.

Ak Eders Naade! Sorrig over Sorrig!
Ulykke fulgt af Ulykssalighed.

Abel.

Siig frem! Det er kun i Begyndelsen,
At Smerten martrer.

Regner.

Eders Søn —

Abel (forfærdet).

Min Søn?
Hvad han? Jeg har to Børn, — min Datter staaer

Alt med den ene Fod i Graven her;
Min Søn bør ikke svigte mig; han er
Min Fremtids Haab.

Regner.

O Gud!

Abel.

Om det var Jakob,
Saa græd han dog for Joseph, skiøndt der end
Var Elleve tilbage; — jeg har Ingen,
Hvis Waldemar forlader mig. Hvor er han?

Regner.

Den unge smukke Junker drog igien
Med Thrugil Witt, sin gode Tugtemester,
Fra Frankrig til det kiære Fædreland;
Da greb ham Collner Erkebisp, som stedse
Holdt med Kong Erik. Han har kastet ham
Dybt i et fugtigt Fængsel, hvor han sidder
Fra Lyset skilt, til Erkebispen hører,
At I har understøttet Danerkongen
I Fred og Krig, og til Kong Erik selv
Anraaber ham om Naade for Jer Søn.

Abel.

Han kan ei raabe længer! — Bølgen dæmper
Hans Stemme, — Lungen er alt fyldt med Vand —
Og Læben bleg og slap, som skulde tale. —
Ret saa! — Ja nu forstaaer jeg Dig, min Drøm!
Nei, nei! Det var ei Emunds Brødersønner,
Du bragte med i Nat, Du blege Broder!
Men det var Abels Børn, som fulgte Dig,
Og som begraves levende, som Du
Hist i din Flod, — i Klosteret og Fængslet.
Nu staaer min Hu kun til det skiulte Skrin!
Mit Haab er levende begravet der,

Det maa forløses. Hvis han er uskyldig?
Ha jeg er straffet alt! — Men var han Niding —
Skal atter Kronen skiænke Hiernen Kraft,
Og frelse mine Børn. — Farvel, min Datter!
Jeg gaaer at møde Skiæbnen som en Mand.

(Sophia omfavner sin Fader, han river sig løs og gaaer.)

Femte Handling.

Herberg i Skoven.

Henrik Wemeltorp. Værtinden.

(Henrik sidder i en Lænestol ved et lille Bord, med et Bæger Vin for sig, han er meget bleg.)

Henrik.

Nu, det fornøier mig at træffe her
En Landsmandinde.

Værtinden.

Ja, saa gaaer det, Herre!
Dytmarskeren har kiær sit Fædreland,
Forlader det ei gierne; men der kan
Dog gives Aarsag undertiden. I
Svor Danerkongen Troskab, jeg min Husbond.
Han døde, jeg begræd ham lang Tid efter,
Jeg drev paa samme Sted det samme Værtskab,
For Ridder, Bonde, Jæger og Kulbrænder.
De Fleste kom her alt da Markvard levede,
Han kiendte dem; naar de besøge mig,
Det tykkes mig, som var han der endnu.
Saadan hendrømmer jeg min Alderdom!

Henrik.

Og har I Børn?

Værtinden.

Nei, Ridder!

Henrik.

Det er vel!

I vil ei gifte Jer igien?

Værtinden.

I spøger.

Henrik.

Hvorfor? Ved Gud, det er mit ramme Alvor.
Jeg veed en gammel Frue, som har mistet
Sin gode Husbond, som har mange Børn,
Der lide vil, fordi de faaer en Stedfa'er.

Værtinden.

I mener Danmark. Ak nu græmmer I
Jer atter over Danerkongens Død.
Husk, Ridder! I er selv ei ret ved Kræfter;
Skiøndt I har fristet Livet, har I mistet
For meget Blod —

Henrik

(lægger Haanden paa sit Bryst).

Jeg har saamange Draaber
Tilbage dog, at jeg kan hævne ham!

Jørgen kommer med en Krukke.

Værtinden.

Naa, Jørgen, er Du der?

Jørgen.

Ja. Der er Krukken
Med Fluegiften.

Værtinden.

Sæt den hen, min Søn!

Nu skal de stille deres Graadighed
For sidstegang. Man har ei Fred, Herr Henrik!
For Fluer, Humler, Gedehamse, Myg,
I denne varme Sommertid i Skoven;
Det hiælper ei, vi feie dem paa Dør
Hver Nat med Lindegviste; næste Morgen,
Naar Vindvet aabnes, er de der igien.

Henrik.

Det er en egen Ting med disse Kryb!
De spotte Magten steds med deres List.
Ustraffet stikke de selv Kongens Hals,
Syv Hestefluer dræbe kan en Ganger;
Og Løven selv er værgeløs, saasnart
En Sværm af Bier sig hænger i dens Manke.

Værtinden.

Hvad Nyt?

Jørgen.

En Vandrer, som formodentlig
Vil hvile her, staaer ved det gule Sand
Bag Busken hist og taler med sin Svend.
Jeg troer de skiendes.

Værtinden.

Ellers intet Nyt?

Jørgen.

Jo: nogle Gravere fra Digerne
Gaaer om fra By til By med skarpe Spader,
At træffe Ridderen, som dræbte Kongen.
De svoret har, at hvis de finde ham,
Skal han begraves levende paa Stedet. —
Der er den Fremmede!

Henrik

(seer ud af Vinduet, sagte).

Ha — Ridder Lauge! —
Dig leder Dommens Retfærd for mit Sværd.

Tak, fromme Konge! — Salig Herre! Ja
Det var dit Værk fra Himlen.

(Høit)

Lad os gaae. —
Mit Sværd! Jeg seer den Bonde bærer Sværd.
Følg mig — jeg er lidt mat endnu.

Værtinden.

I er
Saa bleg som Døden.

Henrik (smilende).

Jeg er ogsaa Døden,
Jeg gaaer kun ind at hente mig min Lee.

(De følge ham.)

Lauge kommer forklædt som Bonde.

En lummer Dag, en Luft som smeltet Bly.
Min Vei gaaer over Hederne; mig svigte
Selv Skovens Træer og Buske, Skiul og Skygger;
Nu maa jeg rende, som de ræddе Harer
I Maanskin over Lynget. Lige godt!
At hungre, tørste har jeg ogsaa lært;
At sove paa den blotte Jord, — at bruge
Mit Sværd. — Vel Strange, Træl! Du mig forlod,
Da endelig engang Du fik at vide,
Hvad ei jeg vilde skiule. — Skade kun
At Trofast, at min skiønne store Pudel
Med Trællen gik, og vendte Herren Ryggen.
Forlades af sin Hund, — det er dog haardt!
Men ligemeget! Jeg vil finde Venner,
Brødløse Folk; og i et oprørt Vand
Er godt at fiske. Denne Pung med Guld
Skal hiælpe mig.

Jørgen kommer.

Lauge.

Kom Søn! (sagte) Her kunde jeg
Maaskee paa Timen faae mig Svend igien.
Den Dreng seer ud som Lykkens Slegfredbarn.
(høit)
Hvad hedder Du?

Jørgen.

Jeg hedder Jørgen, Herre!

Lauge.

Og har Du Fader, Moder?

Jørgen.

De er døde.

Lauge.

Du er vel fattig?

Jørgen.

Som en Kirkerotte.

Lauge.

Har det kun slet i Huset her?

Jørgen.

Stort Slid
Og liden Løn.

Lauge.

Din Koftes Lapper vidne —

Jørgen.

Godt Klædningen forholder sig til Kosten.

Lauge.

Vil Du forbedre dine Kaar?

Jørgen.

Hvo vil
Ei det?

Lauge.

Hvis Du vil tiene mig, betaler
Jeg femten Ører Sølv i Ugeløn.

Jørgen.

Ha, I maa være riig. Er I en Bonde?
Hvor ligger Eders Mark?

Lauge (smilende).

I Maanen, Jørgen!
Den skiænker gule Neg med gyldent Ax.
Der har Du Guldkorn! Vil Du tiene mig?

Jørgen.

Guld? Læg det hen paa Bordet.

(sagte)

Ha, der har
Vi udentvivl vor Mand. (høit) Hvis jeg skal tiene,
Maa først jeg vide, hvo I er.

Lauge.

Et Stedbarn
Af Lykken, som Du selv.

Jørgen.

I ligner meer
En Ridder.

Lauge.

Virkelig?

Jørgen.

Hør! Skulde jeg
Net tiene Nogen med Fornøielse,
Da blev det Ridderen, som givet har
Den danske Konge sin fortiente Løn,
For al den Nød, han i en blodig Krig
Har paaført Slesvig i saa mangt et Aar.

Lauge.

Min gode Jørgen! Du seer ærlig ud,
Man skulde troe, Du mente det oprigtigt.

Jørgen (ligegyldig).

Naa vil I ikke troe mig, saa lad være.

Lauge.

Man siger, at der søges efter Lauge;
Er det i Sandhed saa?

Jørgen.

Ja, det er vist.
Jeg raader Jer at skiule Jer i Skoven,
Hvis det er Jer; thi Digegraverne
Vil levende begrave Jer.

Lauge (sagte).

Han lyver
Dog ikke for mig.
(Høit)
Jørgen! Jeg er tørstig,
Jeg kan ei gaae, før jeg har læsket mig.
Skaf mig et Bæger Viin! Og følger Du
Og deler Lykken med mig, nu velan!
Jeg gior Dig riig og mægtig. Vil Du ei, —
Tag Pengene, giv mig en Læskedrik,
Og overlad mig til min egen Skiæbne.

Jørgen.

Vi har ei Viin, men der staaer Øl paa Bordet.

Lauge.

Vel,ræk mig Kanden da!

Jørgen.

Nei, — tag den selv!

Lauge
(tømmer den hurtigt).

Det qvægede.

Jørgen.

I vil ei tørste meer.

Lauge.

I brygger Ølet med for megen Humle,
Det har en bitter Eftersmag. — Hvi stirrer
Du paa mig, Jørgen? Hvorfor skuer Du
I Luften op og folder dine Hænder?

Jørgen (bedende).

Tilgiv, St. Jørgen, mig, min Skytspatron!
Nu har jeg ogsaa Dragen dræbt, som Du.

Lauge.

Hvad har Du givet mig i Ølet?

Jørgen.

Gift.

Lauge.

Ha Helved! — I har brygget denne Drik —

Jørgen.

For lumske Kryb, der stikke Folk i Søvne.

Lauge.

Bi Niding!

(Han drager sit Sværd.)

Jørgen.

(springer rask til, vrister ham Sværdet af Haanden, sætter sin Fod derimod, bryder det sønder og kaster Stumperne for hans Fødder).

Jeg er vel saa stærk som I.

Lauge.

Du har forgivet mig —

Jørgen (rolig).

Saa tak mig til!
Det var Barmhiertighed.

Lauge.

Du spotter, Træl?

Jørgen.

Saa dør I dog, før man begraver Jer.

(Gaaer.)

Lauge (alene).

Saa er det da forbi? — Hiælp! — Skam Dig Lauge!
Der kommer Ingen, — Du er mellem Fiender,
Dø som en Mand! — Du snart har overstridt,
Alt skiærer i min Indvold Dødens Lee.

(Med Skræk)

Saa skal jeg dø — jeg som har elsket Livet
Saa høit — O Gud! Imorgen skinner Solen,
Naar det er Nat for mig — og fugtigt Mulm
Indknuger mine Been, mens unge Mø
Bag Blomsterhækken kysses af sin Beiler.
Hvor mange Roser visne med mit Liv!
En deilig Piges Brudgom — Kongens Marsk —
Apollo paa bevinget Pegasus —
Nu snart — et Aadsel — og min Herskerstav,
En trøsket Kiæp, som hver en Dreng kan bryde.

(Sætter sig.)

Var det forbi kun, naar det er forbi; —
Men Graven aabner sine sorte Kuler
Og sender Skrækkebilleder. Fy Lauge!
Dø som en Helt, — og frygt kun ikke for
Det sorte Mulm! — De lægge Dig i Solen,
Høit, luftigt, paa et giennemsigtigt Hiul.
De muntre Fugle vil fortære Dig,
Og siunge Liigsang paa din Mindesteen.

(I Dødsangsten knælende med foldede Hænder.)

Giv mig et Vink, Almægtige! — Giv mig
Et Varsel fra Udødeligheds Land —
Saa vil jeg haabe. — Dine Præster sige:
Barmhiertighedens Dør er Ingen lukt,

Mens Hiertet banker. Viis mit brustne Blik
Dit Sendebud — saa vil —

Henrik Emeltorp
(træder langsomt ind, dødbleg, med Sværdet i Haand).

Lauge (forfærdet).
Ha — Henriks Aand!
Forsoning! — Gud! Der er et evigt Liv!
(Han styrter tilbage og døer.)

Henrik
(til sine Svende, som komme).
Det arme Skrog! Det gior mig ondt for ham.
Der ligger Sommerfuglen nu som Orm,
Med svedne Vinger i sit eget Lys.
O kunde hver en Niding see din Død,
Han følte sikkert: Ondskab skader vel,
Men ingen meer dog, end sig selv tilsidst.
Han tænkte nok, han saae et Spøgelse,
Han troede, jeg var død og at mit Gienfærd
Kom, som en Guds Herold; ved dette Syn
Anraabte skrækket han Barmhiertigheden.
Saa bør jeg ogsaa være nu barmhiertig!
Han var min Konges Morder, — leved han,
Gav ham mit Sværd sin Rest; men han er død,
Og ingen Christen hader efter Døden.
Jeg kiendte slet min salig Herres Hierte,
Hvis jeg formoded, at i Himmerig
Han ønskte denne Siæl fordømt til Helved.
Kom, tag ham, Alf og Holger! Bærer ham
I Vognen ud! Og skiuler Legemet
I Halmen. Almuesværmen kommer alt,
Den skal ei handle frækt og grumt med Liget,
Og bilde sig og Verden ind, det skeer
Af Retfærds Iver. — Kom!

Holger.

Jeg troer, det regner.

Henrik.

Det siger intet. Bag min lille Kirke
Ved Muren, er en gammel Beenhuushvælving,
Der vil vi jorde ham i Stilhed, Holger!
Og aarlig vil jeg — af min egen Lomme —
Betale Kirken for en Siælemesse,
Ja sætte Summen i mit Testament,
At man fra denne Dag i femti Aar
Kan bede for den arme Synders Ro.
Saa slipper han maaskee dog med en Skiærsild,
Og saadan hævner jeg min salig Konge
Bedst i sit Paradis. Nu følger mig!

(De gaae med Liget.)

Klosterhallen.

Biskop Esgar med en Angel i Haand;
Broder Niels ligesaa.

Esgar.

Kom, Broder Niels! det bli'er en deilig Aften.
Veldædig Regn faldt ned, og slappe Vært
Har atter reist sit Hoved. Slig en Regn
Er Guld værd. Bonden sukked, Herrens Engel
Har gydt sit Fyldehorn ud over Landet;
Nu styrkes Lungen karsk af kiølig Luft,
Og Munterhed og Livskraft, Siælens Blomst,
Har ogsaa denne Regn fremkaldt af Knuppen.

Niels.

I Sandhed, Heden trykker ofte meer
I Nord end selv i Syd, ved Sommertid.

Esgar.

Nu lad os vandre til vor Aftensysel!
Mens Bonden gaaer til Kroen, Ungersvenden
I Skyggelunden til sin Hiertenskiær,
Mens Riddren sidder i sin Borg ved Bægret,
Og Hyrden blæser i sin Eng Skalmeie —
Hvormed kan bedre vi fordrive Tiden,
End med at fiske? Var Apostlerne,
Var Simon Peder og Andreas Broderen,
Var Jakob og Johannes Zebedæi
Ei Fiskere? — Ha jeg kan aldrig sidde
Taus med min Angel ved den stille Flod,
Naar Solen synker og i Bølgen kaster
Sit sidste Purpur, uden at mig tykkes,
Jeg seer min Frelser staae ved Flodens Bred,
Som i Judæa ved det sølvblaa Hav,
Og raabe: Følger mig! Jeg kaarer Eder
Til Menneskenes Fiskere.

En Munk kommer.

Herr Biskop!

Esgar.

Hvad fattes Dig, min Søn? Du est saa bleg!

Munken.

En rædsom Tidende.

Esgar.

Hvad er der hændt?

Munken.

Vi drev i Floden med den lille Jolle —

Esgar.

Hvad der?

Munken.

Vi kasted ud vort Garn —

Esgar.

Saa tal!

Munken.

See selv! — jeg frygter, jeg forfærder Eder
Med Ordet.

Esgar.

Ha — vil Synet skrække mindre?

Munken.

Et Liig — vi drog et Liig af Bølgerne.

Esgar.

Har en Ulykkelig af vore Brødre
Aflivet sig?

Munken.

Nei — han er myrdet grumt!

Esgar.

Hvo?

Munken.

Har I ikke Rygtet hørt?

Esgar.

Hvad Rudolph?

Munken.

Om Kongen?

Esgar.

Erik?

Munken.

Danerkongens Mord —

Esgar.

Er Kongen dræbt?

Munken.

Hans blege Legem ligger
Med vaade Lokker strakt paa Dødningbaaren,
Indhyllet i den sorte Sørgedug.

Alt nærmer Skaren sig; man venter Eders
Befaling til at sætte Kongens Liig,
Med Siælemesser, her i Klosterhallen.

Esgar.

O Gud, min Erik! — Alle Helgene!
(Iler ud.)

Broder Niels.

For Jesu Skyld, saa siig —

Munken.

En rædsom Daad!
Den onde Lauge Gudmundsøn har styrtet
Dankongen ud fra Vinduet i Slien.
En Fisker, som os kom tilhiælp paa Floden,
Har Alt fortalt os. Udentvivl er Mordet
Fuldført med Abels Villie. Han har mistet
Al Siælefred med Eriks Død. Man siger,
Han iler hid, for i vor Klosterhal
At finde Vidnesbyrd om Kongens Trædskhed;
En Pengesum, bestemt til Krig mod ham,
Og Breve, som Dankongen skrevet har
Til Abels værste Fiender. Der i Væggen
Staaer Skrinet. — Gud, hvor Ondskab gaaer i Svang
Dog steds i Verden! Og hvad nytter os
Vor Tilflugt til de stille Klostermure,
Naar Lasten selve der forfølger os?

Broder Niels.

Man bringer Liget. Lad os møde det
Og tage Deel i Sangen, Broder Rudolf!
For denne gode Konges Salighed.
Han var en ærlig Mand, uskyldig myrdet.
Og Himlen vil forbarmes over ham,
Endskiøndt han blegned uden Sacrament.

(De gaae.)

Skov i Nærheden af Slesvig.

Sophia kommer i sorte Klæder, med flagrende Slør og Lokker, stærkt bevæget og sværmerisk.

Før Hiemmet jeg forlader,
Naturen, Kiærligheden og min Fader,
Maa jeg til Afsked træde
Bag disse Hække trange,
Til disse Buegange,
Som sluttet ind min Barndoms første Glæde.

Farvel, I muntre Bøge!
Nu skal jeg meer ei Eders Skygge søge,
Nu skiller Klostermuren
Sophia streng fra Livet og Naturen;
Hun gaaer ei meer i Haven,
Hun plukker kun det Græs, som staaer paa Graven.

Ei Perler og Koraller,
Kun Dødningbeen og hvide Hovedskaller
Skal denne Kiortel smykke;
Et Crucifix skal disse Læber trykke.
Som eensomt Kilden rinder,
Skal stedse Taaren væde disse Kinder.

Men jeg har stridt og vundet!
Naturen tabt — jeg har min Himmel fundet.
Jeg krympes ikke længer
I dette Støv, jeg ei til Glæden trænger;
Min Siæl, paa Troens Vinger,
Sig did, som Enoch, som Elias svinger.

Reen staaer jeg, fri for Lænker,
Og paa mit arme Fædreland kun tænker.
Skal Danemark Du lide?
Kun bore Sværdet i din egen Side? —

Skal Broderhadet være
Din Gift, og evig i din Indvold gjære?

O Naade fra det Høie!
Hør Pigens Suk, see Taaren i mit Øie.
Glad gaaer jeg selv tilgrunde,
Hvis Fædrelandets Haab jeg sine kunde.
Skal vrede Frænder dele
Det Land, Naturen som et yndigt Hele
Forcente som en Moder,
Med Sund, med Fiord, med Belter og med Floder?
(Folder sine Hænder i høi Begeistring.)
O see mit Hjerte flamme!
Gud! Aabenbar mit Blik den Kongestamme,
Som christeligt og frederigt skal bære
Den danske Krone til dit Riges Ære,
Ei voldsomt sønderrives,
Men i en kiærlig Arvefølge trives!
(Hun støder med sin Fod mod Hornet.)
Hvad seer jeg her? Hvad blinker?
Et gyldent Horn mig blankt i Græsset vinker?
(Tager det op.)
Det Oldenborgske Horn, som var forsvundet?
Ha, det er atter fundet!
Det bringes Otto atter,
Til Affked rækker ham det Abels Datter.

Otto kommer.

Sophia!

Sophia (høitidelig).

Hil Dig Otto, bolde Greve
Til Oldenborg! Frygt ei for Skovens Mø,
Hun rækker Hornet Dig, men uden List
Og uden Gaadetale, vil ei daare

Din Tørst med Trylledrik. Mit Horn er tomt,
Men skionne Lyd i blanke Hvælving boer,
Som raaber høit min Spaadom over Nord:
Hil Dig! Din Æt skal vorde Danerkonger!

Otto.

Sophia, Du er her — i denne Tilstand —
Med løse Lokker — i en Sicælsforvirring —

Sophia.

Jeg fandt dit Alfehorn, og rækker det
Med hellig Spaadom. Troer Du, det er Vanvid?
Nei, jeg er ved min Samling. Jeg har fundet
En sikker Havn i Guds Barmhiertighed.
Mit Haab, min Fryd paa denne Jord er død;
Bær Agtelse da for den Døende,
Som i sit Dødens Øieblik er Himlen
Og skiulte Skiæbne mere nær end Du.
Jeg bad til Gud, hengav mig kiærligt i
Min Skabers Villie; bad om intet Held
For mig paa denne Jord, kun for mit Land;
Den Trøst nedraabte jeg fra Naadens Magt,
At den i Tidens Syndflod vilde sende
Mig Duen hid med Fredens Olieblad,
Til Tegn paa bedre Tid for Fædrelandet;
Da fandt jeg dette Horn fra Oldenborg;
Og ingen kolde Tvivl skal mig betage
Min sikkre Tillid til Forjættelsen.

Otto.

Sophia, vene Mø, min Sicæls Veninde,
Fat Dig! — Et Nidingsværk har rystet Dig
Og bragt din Sicæl i sygelig Forvirring.
En Usling daaret har og nedrig misbrugt
Din Uerfarenhed; nu troer din Uskyld,
Din altfor bløde skionne Qvindlighed,
At Du maa gaae tilgrunde. Men hvorfor?

Kan ikke Glæden smile Dig paa ny?
Kan Tabet ei erstattes?

Sophia.

Hvilket Tab?
Min Fæstemand en Stimand, Fader Morder,
Hans Broder myrdet, og min Broder Træl!
Kan, troer Du, slige Tab erstattes mig?

Otto.

Følg mig til Delmenhorst! En kiærlig Søster
Din Tilstand lindre vil, — en Ungdomsven!
Din Nød er græsselig; men Du kan reddes.
Erindrer Du, hvor tit i Barndoms Dage
Jeg under Bøgen her fortalte Dig
Bedriften om en Helt af mine Fædre?
Om Huno, som uskyldig blev fordømt
Af Keiseren, at stride mod en Løve?
Han var alt Gubbe, men han reiste dog
Til Goslar med sin Søn den unge Frits.
Da udbad Fredrik sig af Keiser Henrik,
At maatte stride for sin sølvgraa Fader.
Det blev ham tillabt. Med en Mand af Straa
Hvis Brug var fyldt med Oxens lunkne Tarm,
Kiek mødte Helten Dyret strax i Skranken;
Og medens Løven anfaldt Billedet,
Stak Fredrik Sværdet giennem glubske Hierte.
Ha mindes Du, hvor tit ved den Bedrift
Vi følte Styrken i det gamle Sprog:
Naar Noden stærkest er, er Hiælpen nærmest. —
Hvi vil Du da saa reent fortvivle?

Sophia.

Ven!
Jeg vilde stride tappert, hvis jeg havde
Som Frederik en god uskyldig Fader
At stride for. Farvel for evig, Otto!

Du seer mig aldrig mere. Klosteret
Mig skilte før fra Dig, det skiller atter.
Ei burde jeg forglemt min Ungdomsven!
Min Følelse forvirred mig. Som Fuglen
Udsluppen af det snevre Buur, jeg lod
Mig lokke, fangtes alt for taabeligt
I listiglumske Fuglejægers Næt.
Min Munterhed har knækket sine Vinger —
Jeg kan ei følge Dig. Du giemte tro
Dit Barndomsminde, jeg har svigtet mit. —
O græd ei, Otto! Nu jeg føler først,
Hvad Du i Livet kunde vorden mig.
Jeg seer dit ærlige, dit Die stort
Med tunge Taarer fyldes. — Ja jeg føler,
Du har mig kiær. Men glem mig heller aldrig!
Tænk paa den ulykkelige Sophia,
Naar Du om nogen Tid er lykkelig,
Og hendes lille Grav i Klosterhaugen
Bedækkes af Violer. — Nu Farvel!
Jeg sværet har en Eed, den kan ei brydes:
Jeg er Guds Brud; men Du er Himlen kiær,
Og som en Engel skal jeg favne Dig,
Farvel min Ven! Næk mig din Haand!

Otto.

Sophia —
Du spaaer min Stammes Held — og knuser mig.

Sophia.

Gud signe Dig!

Otto.

O bliv!

Sophia.

Far evig vel!

(Hun gaaer.)

Otto.

Jeg tør ei følge hende. — O Sophia,
Nu er min Ungdom blot en Natviol,
Om Dagen farveløs og uden Duft;
I Mørket skal den aabne først sin Kalk,
Mod Himlen, til den blege Drømmerske
Som smiler mildt for Veemod og Erindring.
(Han gaaer.)

Klosterhallen.

(Kong **Eriks** Liig staaer tildækket i Baggrunden paa Baaren. Over Liget hænger en Lampe, og paa Væggen, under Lampen, Billedet fra første Handling, med et grønt Forhæng).

Esgar. En Munk.

Munken.

Hans Naade Hertug Abel kommer strax,
Han søger Eder, fromme Fader!

Esgar.

Veed han,
At Kongens Liig er fundet alt i Fiorden?

Munken.

End ei. Men han er vred, han spurgte barsk
Om Eders Hal. Der er han.

Esgar.

Gaa, min Søn!
(Munken gaaer.)

Abel

(kommer i heftig Bevægelse, og nærmer sig Forgrunden, uden at mærke Nogen).

Hent Bispen!

Esgar.
Han er her.

Abel
(hører ham ikke, hensunken i Tanker).
Jeg haaber atter!
Min Trost og min Retfærdiggiørelse
Blev indelukt i denne skumle Hal. —
Ha sælsomt! — Ja, det var Guds Finger, Strange!
Da netop jeg en Miil fra Klostret traf
Din Frænde Munken, som stadfæstet har
Ethvert dit Ord. See — her er Vinduet,
Derude Gaarden, hisset Munkens Kammer,
I Muren finder jeg det sorte Skrin,
Og her —
(Tager Nøglen frem)
her har jeg Nøglen til min Gaade.
(Høit, uden at vende sig)
Gaa, skynd Dig Munk! Hvi noler Du? Afsted,
Hent Bispen!

Esgar (nærmere).
Han er her.

Abel
(bliver ham vaer).
Nu — est Du der?
Hvi maaler Du mig med dit stolte Blik?
Hvi læser i dit Ansigt jeg Foragt,
Forfærdelse? Ha tal, hvad vil Du mig?
Du har vel ogsaa Rygtet hørt, som gaaer
Om Danerkongen?

Esgar.
Hvilket?

Abel.
At han blev
I Nat paa Borgen myrdet hos sin Broder?

Esgar.

Det veed jeg.

Abel.

Og nu troer Du, jeg er skyldig;
Ei sandt? Thi hvor I Munke finde Noget
At troe, der er I glade; var Legenden
End nok saa usandsynlig, taabelig.

Esgar.

Min Hertug: Had og Ubarmhiertighed
Begaaes desværre tit i denne Verden.

Abel.

Og troer Du, Abel sig nedlade kunde
Til Snigmord?

Esgar.

Ikke selv.

Abel.

Men ved en Anden?
Alt bedre! Du er overtydet om,
At jeg lod Erik dræbe?

Esgar.

Jeg har troet det;
Nu veed jeg det.

Abel.

Hvor læste Du din Vished?

Esgar.

Ulykkelige Broder, i dit Die!

Abel.

Ei, ei! — Men stil Dig ei saa hellig an!
Viid, jeg er kommen efter Eders Rænker.
Ei sandt? Kong Erik giæsted mig som Ven
Saa broderligt, for at forliges med mig?

Esgar.

Med meer Uskyldighed skal ingen Engel
Til Himmerige.

Abel.

Bi, og hør mig først!
Sæt, at kun Erik lumskelig var kommen,
For at udspeide mig i Vennelarve?
Sæt, at han havde samlet hemmeligt
En Skat til Fremtids Krige mod sin Broder,
Og skrevet Breve til sin Broders Fiender?
Ja hvis nu denne Skat og disse Breve
Her gjemtes i et gammelt Klosterskrin?
Hvad saa?

Esgar.

Hvo trøsted Dig, Ulykkelige!
Med sligt et usselt Eventyr?

Abel.

Bekiend!
Jeg veed det Alt. Tilstaa mig det! Jeg veed,
Du est uskyldig, Du har raadt derfra.
Men har ei Kongen skrevet hemmeligt
Hos Dig i Hallen her?

Esgar.

Og gjemt sit Skrift
I dette Skrin? Hvi skal jeg nægte det?

Abel.

Hvad var det, Erik skrev?

Esgar.

Sit Testament.

Abel.

Sit Testament?

Esgar.

Han aned alt sin Død.
Jeg raadte ham indstændigt fra Besøget,

Fordi Du ikke var saa god som han;
Det hialp ei; Erik drømte: Du ham sveeg:
Dog agted han ei Drømmen, troede Dig,
Skiøndt den var ærlig — og Du selv —

Abel.

Og jeg?—
Hvor har Du Testamentet? Skynd Dig Munk!

Esgar.

I Kisten hist han giemte Pergamentet,
Og medtog Nøglen.

Abel.

Af en Hændelse
Har Abel fundet den.

Esgar.

Vel, saa luk op!
Du est hans Broder, Dig tilkommer det
At efterse hans efterladte Sager.

Abel (ved Skrinet).

Hvi skiælver jeg? Hvi er det Skrin saa fort?
Hvi hviner Nøglen? Var det mig maaskee
Meer tienligt, hvis den Laas blev evig lukt?

Esgar.

Ulykkelige!

Abel.

Ha — Du ynker mig?

(Aabner Skrinet.)

Det er fuldbragt! Saa tal, Orakel, tal,
Og siig min Skiæbne mig, — men kort og godt. —
En Bylt kun med en gammel Munkekaabe?
Et Pergamentet?

Esgar.

Læs Hertug, har Du Mod!

Abel (læser):
Danmark, min anden Moder!
Jeg ende vil din Harm;
Jeg iler til min Broder,
Forsones ved hans Barm;
I Klostret vil jeg træde,
Der skal jeg finde Trost,
I Herrens Huus begræde,
Min egen Ungdomsbrøst.

Let kan et Uheld møde —
Tænk i dit Liv paa Død!
Dog om jeg skulde bløde,
Hvad agter jeg min Nød?
Sig hæver som en Lilie
Min Siæl til Salighed!
Og her min sidste Villie
Frivilligt lægges ned.

I Undersaatter bolde!
Klærker og Riddersmænd!
I Ære vil I holde
Min Bøn, hør Eders Ven!
Skiænk Abel Danmarks Rige!
Da i min Klosterstand
Mit Suk skal daglig stige
Til Gud for Fædreland.

Jeg Thronen Ryggen vender,
Jeg lyder Hiertets Bud,
Og strækker mine Hænder
Til Naaden hos min Gud.
Hvad mig af Verden gaves,
Er her tilbage bragt. — —
Dør jeg, — vil jeg begraves
I denne Munkedragt! —

(Abel svimler, Bispen griber og understøtter ham.)

Abel (mat).

Tak Gubbe! Tak! — Kom — før mig til din Løibænk —
Jeg blev lidt svimmel — det gaaer over strax.

(Stærkere)

Nei — lad mig stande — støtte mig til Sværdet!
Jeg vil ei sidde meer. — Han vil begraves
I Munkekappen, — var det ikke saa?

Esgar.

En bitter Anger sønderknuser Dig.

Abel.

Har Du Medlidenhed, Graahærdede?
O Erik har den hist i Paradis.
Han veed, hvad jeg har handlet, veed min Straf.
Nu raaber jeg forgiæves; før min Tale
Var kraftig, Munk! Et Ord har dræbt en Ven.

Esgar.

Følg mig af Hallen, Hertug!

Abel.

Og hvorhen?
Mig tykkes her i Hallen er min Havn.

(Opdager Liget.)

See der! Der Een alt ankret har i Havnen.
Et Liig paa Dødningbaaren? Hvo er det?

Esgar.

Kom, kom! Her er ei godt for Dig at være.

Abel.

Mig tykkes just! Her vil jeg bygge Hytter,
For Moses, mig, Elias — for min Broder.
Et Billed hængte over Liget, skiult
Af grønne Forhæng? Grønt er Haabets Farve,
Det passer ikke meer for mig — Vort Haab!

(Han river Forhænget tilside og opdager Billedet af Kain, som ihielslaaer sin Broder.)

Ha Kain! — Rigtig!

(Skiælver tilbage fra Billedet og trækker Biſpen hen i Forgrunden.)

Huſker Du, min Fader!
Det Billed ſtod med ſkiønne Farver malt
I din latinſke Bibel? Mindes Du
Den Aften, da vi ſad paa dine Knæe,
Dankongen, jeg? — det var en Juleqvæld;
Sex Aar var han, hans Broder var kun fem;
Da kiendte vi ſaalidt endnu til Verden,
At ſlig en Brøde forekom os plat
Umulig og afſkyelig.

(Støtter ſig ſtærktſkiælvende til ham.)

Man lærer
Dog meget, naar man bliver ældre, Biſp!

Esgar (bedende).

Følg mig af Hallen!

Abel.

Hvorfor ſkiuler Du
Mig dine Skatte? Skal ei Abel ſee
Sin Broders Liig? Troer Du maaſkee, at jeg
Udholder ei hans Aaſyn? — Det er muligt! —
Dog glæder det mig, I har fundet ham;
At ei han ſkal af Fiſkene fortæres.

(Smeltet)

Begrav ham chriſteligt! Han har fortient det.

(Efter en kort Taushed)

Men jeg vil ikke ſee ham meer i Verden —
Med aabent Die, — thi med lukte ſeer
Jeg ham beſtandig, hvor jeg vender mig —

(Sønderknuſt)

Og Martyrkronen om den blege Tinding

Ei trykker nær saa skarpt, som Kongekronen
Om Abels Isse. —

(Med rask Heftighed)

Ha, nu vil jeg see ham!

Esgar.

O nei, o nei!

Abel.

Hvorfor?

(Tager Svededuken lidet tilside.)

Nu er det skeet. —
Der ligger han! — O Gud, hvor sort og blaa!
Ukiendelig! Qvalt af sin Broders Haand.

(Han styrter ned ved Baaren.)

Ha Erik! Dyrt har jeg betalt din Krone! —
Sophia, — sort besløret, — Waldemar
I tunge Lænker, — svæver alt som Skygger
Omkring din Baare! — Ei det varer længe,
Før Abel følger Dig! Hans korte Liv,
En evig Storm mod Skiebnen, mod sig selv,
Vil vorde Straf, som Døden ender først.
Beed da til Gud om Naade for min Siæl!
At han for din Skyld i min sidste Stund
Nedsender mig Barmhiertighedens Engel!

Oehlenschlägers

Tragødier.

Siette Bind:

Dronning Margareta.
Tordenskiold.

Kiøbenhavn, 1842.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker,

Badstuestræde Nr. 124.

Dronning Margareta.

(1833.)

Dronning Margareta.

Kirsten, Ingeborg, } hendes Jomfruer.

Anders Mogensen, Abbed i Sorø.

Ivar Lykke, Marsk.

Albrecht af Mecklenborg, afsat Sveakonge.

Ragnhild Jonsdatter, en norsk Bondekone.

Oluf, hendes Søn.

Rudolf, forhen Biskop i Skara.

Grev Otto af Rupin.

Grev Geert af Holsteen.

Viggo Moltke, Breide Limbek, Hans Abildgaard, Steen Bengtsen, } danske Riddere.

En Drost.

Hans, Erik, } Drabantere.

Henning Podebusk.

Ikke Norby.

Algot Magnussen.

Dronningens Hofnar.

Almue, Hoffolk, Drabanter.

Handlingen foregaaer i Sorø, Aar 1388.

Første Handling.

En liden Hal i Dronningens Gaard.

Jomfru Kirsten. Jomfru Ingeborg.

Kirsten.

Est Du nu ikke glad, min Ingeborg!
At Du est bleven Frøken hos Margreta,
Vor store Dronning?

Ingeborg.

Kiære Jomfru Kirsten!
I ærker min Fortrolighed, og I
Fortiener den; saa vil jeg skrifte frit,
At jeg var gladere tilforn i Norge.

Kirsten.

Men det begriber jeg aldeles ikke!
Din kiære Fader fulgte Dig herned
Til Danmark; her er alle dine Frænder.

Ingeborg.

Men ikke mine Fielde, mine Fosse,
Min Graneskov.

Kirsten.

Er Bøgeskoven ei,
Som krandser Søens Bredder ved det skionne
Det muntre Sorø, meget smukkere?

Ingeborg.

Vel smuk! Her er særdeles vakkert her,
Det kan ei nægtes; men det er saa smaat,
Saa fladt, — eensformigt, uden Dristighed.
Min Graneskov var meer høitidelig.

Kirsten (smilende).

Og Biørn og Ulv var Dig vel mere kiær,
End Køer og Lam?

Ingeborg.

Ja det er da naturligt!

Kirsten.

Naturligt? Dyr, som bringe Skræk og Fare
Til ingen Nytte?

Ingeborg.

Skrækken kildrer; Faren
Fremkalder Modet, som betvinger den.

Kirsten.

Ja ja! Saaledes høres altid Normænd
Og norske Gienter; men de foretrække
Tilsidst dog Sicelland for den golde Klippe.

Ingeborg.

Det vil jeg aldrig. — Og nu Eders Bønder,
De stakkels Trælle; vil I ligne dem
Med Norges Odelsbønder? Adelsmænd
I Vadmelskofter og med lange Skiæg.
Og vore Fiskere —

Kirsten.

Nei, Barn! Nu bliver
Du for nærgaaende. Jeg skulde troe,

At Danerkysten havde Fiskeleier,
Der kunde kappes med den norske Strands.

Ingeborg.

Ja, her er raske Fiskere, det nægter
Jeg ikke; men de er saa stygge.

Kirsten (leer).

Stygge?
Ei alle; her er mange smukke Folk.

Ingeborg.

Du skulde seet en ung og deilig Fisker
Jeg kiendte, før jeg drog til Danerhof!
Kun sielden saae jeg ham, men han fortalte,
Han stammed ned fra Landets gamle Jarler;
Dog var han Fisker slet og ret. Han gav mig
En Angelsnor at mede med; den har jeg
Endnu.

Kirsten.

Han har dog dermed ikke medet
Dit Hierte?

Ingeborg.

Ha det var en vakker Gut.

Kirsten.

Nu maa Du ogsaa vide lidt Besked
Om Landets Tilstand her, mit smukke Barn!
Saa hør: Du kommer i en saare vigtig
Og farlig Stund. Vi er i Krig med Sverrig.

Ingeborg (adspredt).

Med Sverrig? Er vi det?

Kirsten.

Ja! Med Kong Albrecht,
Der har fornærmet Dronningen paa fleer
Affkyelige Maader. Han har sendt
En Slibesteen herned, hvorpaa han vilde,

Hun skulde slibe sine Naale; han
Har kaldt vor Frue, vor Formynderske
Kong Brogløs; — og — den Uforskammede! —
Fordi hun ynder Anders Mogensen,
Abbeden her i Sorø, som Du kiender,
Og gierne taler med den vise Mand, —
Den Niding skiælder hende Munkedeie.

Ingeborg
(bestandig adspredt, i sine egne Tanker.)
Det maa hun hævne!

Kirsten.
Ja, det skal hun hævne.
Men Lykken — Lykken er bedragelig.

Ingeborg (sukker).
Ja, ja, det veed jeg!

Kirsten.
Og den skiller os
Tit pludselig ved vore største Goder.

Ingeborg.
Det har jeg i min Ungdom selv erfaret.

Kirsten.
I Vestergotland møder disse Dage,
Den svenske Marsk Herr Erik Kieldsen Vasa,
Samt Ivar Lykke, Margaretas Marsk,
Den tydske Albrecht. Tydsk jeg kalder ham,
Svensk kan han ikke kaldes; thi han hader
De Svenske; sine Tydskere forærer
Han Rigets Marv og Velstand, og udsu'er
Med Skatte Landet, for at lønne dem.
Og naar saa Landets Børn beklage sig,
Saa svarer han dem haanligt paa sin Tydsk:
„Ik kan es bettern nicht, min leue Knecht!"

— Men hører Du, hvad jeg fortæller, Barn?
Mig tykkes, Du est adspredt.

Ingeborg.

Nei, slet ikke.
Du sagde: Lykken er bedragelig.

Kirsten.

Jeg haaber, dennegang den svigter ei.
En Fisker bragte gode Tidender,
En Anden bragte slette; men hvor kan
Man troe en Fisker?

Ingeborg
(pludselig opmærksom).

Hvorfor ikke det?

Kirsten.

Han er ei bedre vel end Skipperen,
Og vidt berømt er jo en Skipperløgn.

Ingeborg (ivrig).

Det er Bagvaskelse! En Fisker kan
Saagodt som nogen Anden tale Sandhed.

Kirsten.

Man venter Flaaden hiem endnu idag.
Snart vide vi, hvad end os Mørket skiuler:
Om Margareta Dronning vorde skal
For alle Nordens Riger, eller tabe
Med Sverrige maaskee tillige Norge.

Ingeborg
(igien i Tanker).

Det er naturligt, at hun elsker Norge!

Kirsten.

Men, Barn Du staaer jo som en Drømmerske.

Ingeborg.

Nei, jeg forsikkrer Dig, jeg hørte Alt.

Kirsten.

Hvad hørte Du?

Ingeborg.

At her en Fisker var,
Som talde ærligt; at man venter Baaden
Tilbage snart.

Kirsten (forundret).

Med hvem?

Ingeborg.

Med Fiskeren.

Kirsten.

Og det var Alt?

Ingeborg.

Har Andet Du fortalt?

Kirsten.

Slet intet hørte Du om Krigen?

Ingeborg.

Krigen?
Ja det er sandt, — Du vilde jo fortælle
Mig ogsaa lidt om den.

Kirsten.

For hvem har jeg
Nu staaet her og talt?

Ingeborg.

Jeg er ei vant til
At høre efter, naar om Krig der tales.
Det er ei unge Pigers Sag. Statssager
Forstaae vi os ei paa; men Du er ældre,
Langt klogere.

Kirsten.

Gid I blev klogere,
Før det for silde var!

(Hun gaaer hen til et Skab og tager en Sølvskaal ud deraf.)

Tag denne Skaal!
Som yngste Jomfru ved vor Frues Hof
Er det din Pligt at bringe den til Davre.
Vor Dronning drikker sødt og varmet Øl
Af den, med sine Møer, naar hun dem hilser
I Morgenstunden. Ikke just for Tørst, —
Den er kun liden; det er saa en Skik,
Som tyder: Huuslighed, Samdrægtighed.
See! Den er buet til hver Jomfrus Mund,
Og Vaabenet er gravet under Randen
I Sølvet der. Du finder ogsaa dit.

Ingeborg (sukker).
Ak! Gid for ingen af os Livets Drik
Maa være brygget med for bitter Malurt.

(De gaae.)

Klosterhal.

Rudolf af **Skara** kommer med **Viggo Moltke.**

Rudolf.
Jeg hader hende! Hun har røvet mig
Min Bispestol. Jeg er min Konge tro —
Albrecht af Mecklenborg — nu Sveakonge!

Moltke.
Hvad vil Du sledske Munk, som Albrecht satte
Til Skaras Bisp, men som Margreta kaldte
Til Danmark? See, jeg elsker Margareta
Høit, som min Fader elskte Valdemar.

Rudolf.
Det Gud tilgive Dig! Men, kiære Herre,
Jeg skal bevise Dig, at Margareta

Fortiener ei din Kiærlighed, din Tillid;
Og derfor har jeg bedet Dig at følge
Mig hid i Klosterhallen.

Moltke.

Og hvad skal jeg?

Rudolf.

Tilgiv en List, som har en ærlig Hensigt!
Her boer Abbeden Anders Mogensen.
Her seer Du hans Studerekammer, Herre!
Men der — der er et lille Værelse,
Hvor ubemærkt man kan opdage Ræven.

Moltke.

Om Ræven taler Du, i Øieblikket,
Da selv Du over Rævestreger, Munk!
Hvad skal jeg her hos Anders Mogensen?

Rudolf.

Han kommer strax herhid med Danmarks Frue,
Med Margareta, vor Formynderske.
Hun ta'er Lection af ham — selv i Latin,
Saavidt som Rygtet gaaer. Nu vilde jeg
Saa gierne, Du et Vidne skulde være,
Fra dette lille mørke Sidekammer,
Til hendes Fremskridt og Lærvillighed.
Og gierne selv jeg vilde være Vidne.

Moltke.

Fordømt, Herr Bisp! I vil forføre mig
Til Lurendreieri?

Rudolf.

Sæt nu: hun leved
I skammelig Forstaaelse med Munken?
Troer I da vel, den Hæder hun fortiener,
At være Dronning for tre stolte Riger?

Moltke.

Nei, ved mit gode Sværd.

Rudolf.

Saa er Forsøget
Erfaringen vel værd. Hun kommer strax
Med sin Abbed. Skal hun os finde her
Til ingen Nytte, Ridder? Vil I tilstaae,
At I blev lokket af mig? Vil I vække
Mistanken mod Jer? Skal jeg gaae tilgrunde,
Saa seer I selv, jeg maa forsvare mig.
Mit Nei er da saa godt som Eders Ja.
Følg mig i Kamret! Hvis hun er uskyldig,
Bli'er dette Skridt en Hemmelighed evigt
Imellem os. Skynd Jer! — for Himlens Skyld —
Der kommer Nogen.

Moltke.

Ha fordømt! Hvad hiælper
Det Elefanten, den er stærk og ærlig,
Naar Listen dækker Gruben til med Riis,
Og ned den styrter med Fremfusenhed?

(Han gaaer ind i Sidekammeret med Bispen.)

Abbeden kommer.

Du stille Klosterhal, saa sommersval,
Saa vinterluun i kiære Herthadal!
Modtag et fromt Godmorgen af din Søn!
I Kirken lød til Gud alt Munkens Bøn,
Da Solen steg bag Sø med Rosenkind.
Nu smiler Formiddagen venligt ind
Ad broget Rude til min Bogreol,
Der giemmer mangt et Glimt af Aandens Sol.
Du gamle Kloster, bryd chaotisk Dunst!
Ei Troen blot, men Videnskab og Kunst
Udbrede sig fra din høirede Muur,
Og blande sig med Danemarks Natur.

Jeg vandrer paa den Sti, Du gik, Ansgar!
Der hist nu straaler som en Helgen klar;
Hvor Rimbert gik, der talde Sandheds Ord,
Saa at for Korset styrted Asathor.
Men Bispen, paa de gamle Guders Grav,
Ei noiedes meer med sin Bispestav;
Han rusted sig til Kampens vilde Færd,
Hans Hyrdestav forvandledes til Sværd.
Ja — Held den Aand, som stor i Kamp og Ro,
I Fred, i Krig, kan styre begge to;
Men det er sieldent. — Baade Fred og Strid!
Og eengang fødes kun en Axel Hvid.
Nei, Absalon! Ei kommer Du igien.
Et Glimt af Dig var Anders Sunesen; —
Men Jacob Erlandsøn i Lund! Du blev
En Munkedrot, som Christus Dig fraskrev;
Og ofte Tvedragt siden kun gik ud
Fra dem, der ivrigt skulde tiene Gud.
Heel vel, at sidst, da Oluf nævntes Drot,
Den Lov blev indført — mig den huer godt, —
At ingen Geistlig meer sig blande maa
I verdslige Forretning. Jeg gior saa!
Jeg lever kun for Tro, for Kiærlighed
Til Gud og Næsten; det min Dronning veed.
Derfor hun hædrer med sin Tillid mig;
Og til sin Tidsfordriv hun morer sig
Med Videnskab hos mig, med Digte, Sprog;
Thi, sandelig, hun er en Qvinde klog!
Og Valdemar fik Ret: Hun har Forstand,
Som fordres tit og savnes hos en Mand.
Men Uret har han, „at Natur greb feil!"
Thi sandelig, hun er et Qvindespeil,
Og hun forener Mandens Kraft, jeg veed,
Med qvindlig Dyd og med Elskværdighed.
Og derfor Gud forlade Hver, som slet

Besudler hende med den mindste Plet
Af egen Ondskab, selv i syndigt Liv;
Som Venskab ikke mellem Mand og Viv
Kan tænkes mulig, uden anden Fryd,
End den, der kiøbes med den tabte Dyd.

(Han gaaer hen i Baggrunden og møder Dronning Margareta, som kommer med en Bog under Armen.)

Margareta.

God Morgen, fromme Broder Anders!

Abbeden.

Hil Dig,
Min naadige Dronning!

Margareta.

Du forundrer Dig
Dog ikke ved at see din Lærling her,
Til sin latinske Time, som sædvanlig?

Abbeden.

Min Dronning ynder Aabenhiertighed,
Og derfor maa jeg tilstaae: jo, idag
Det undrer mig, at see min høie Lærling
Saa rolig komme med sin Læsebog,
Som om slet intet Vigtigt foregik;
Da denne Dag bestemmer dog, om vor
Margreta herske skal i trende Riger.
Dog, det beviser — som saameget Andet —
Din ualmindelige Sicælestyrke.

Margareta.

Ja, fromme Broder! Det er saa min Viis;
Jeg handler med den Kraft, som jeg formaaer
Og siden lader jeg vor Herre raade
For Alting; thi han raader Alting bedst.
Fortiener det Beundring? Giør ei Bonden
Det samme? See, han ploier, saaer, han harver,

Saa venter han paa Regn. Selv raader han
For Regnen ei og ei for Lykkens Sol;
Han graver daglig ei, som Barnet, atter
Af Jorden Spiren, for at see, hvor vidt
Den kommen er, — han lader Herren raade.

Abbeden.

Vel har Du saaet. Den raske Ivar Lykke —
Det aner mig, han bærer ei sit Navn
Forgieves — han vil bringe Lykken med.

Margareta.

Det ønsker jeg! Men, fromme Broder Anders!
Veed Du hvorfor jeg ikke haaber det?

Abbeden.

Nei, høie Frue!

Margareta.

Haabet kunde svigte;
Men hvad jeg haaber ei, det svigter ei.
Jeg forestiller altid mig det Værste,
Naar noget Stort skal skee, som ikke selv
Jeg raader for; jeg gior fortrolig mig
Med hvert et muligt Vanheld; at det siden
Skal ikke smaaligt sønderknuse mig.
Saaledes har idag jeg ikke tænkt
Paa Andet, Anders! end den Mulighed,
Maaskee at skilles ved de trende Riger.
Men skulde derfor usselt jeg forsage?
Nu er jeg Dronning — vel! Men jeg er meer!
Min Krone gav mig andre Mennesker,
Min Menneskelighed fik jeg fra Gud.
Og derfor vil jeg dyrke kiæk min Gud
I selve Farens Øieblik, og vænne
Mit Mod til ei at bugne feigt i Vanheld.
Og derfor vil jeg læse Tacitus
Med Dig, min Broder! om Germanerne;

Og glæde mig ved denne Romers Roes,
Naar vore Fædres Haardforhed og Dyd
Han sammenligner med sit eget Lands
Fordærv, Forfald og purpurklædte Trældom.

Abbeden
(giver hende et Brev).
Her er et Brev fra Roeskilds Borgere;
Min Ven, Borgmester Peder Mikkelsen
Har sendt mig det til Dig, min høie Frue!
Jeg troer nok, det er en Taksigelse,
For den Tilladelse de fik, at fylde
Med Stene Fiorden mod Søroverne.
(Margareta læser Brevet.)

Abbeden.
Det var nødvendigt; men jeg nægter ei,
Det smerter mig. Nu lukkedes for evigt
Den skionne Isefiord, hvor Oldtids Helt
Indseiled dristigt med sin stolte Snekke.

Margareta
(som har læst Brevet).
Det gior mig ogsaa ondt, men det kan dog
Ei anderledes være. Hanseaten
Ei glemme kan det Svar, min bistre Fader
Ham gav. Syvoghalvfierdsindstyve Høns
Blev skiældt: syvoghalvfierdsindstyve Giæs.
Den fangne Borgemester satte han
I Vordingborg i Taarnet, kaldet Gaasen.
Der dreier sig endnu saa let om Spiret
Veirhanen som en Gaas, i gyldne Pragt;
Det ærgrer dem. Dog meer end Spot og Haan,
Var det Erobringen af Gulland, Visby,
Forstyrrelsen af deres Varelager,
Som har forbittret dem. Thi Pengefordeel —
Det er det omme Sted paa Kræmmeren.
Og gierne vilde disse Pebersvende

Beherske Nordens Handel, høste Frugt
Af den alene. Men det skal ei skee!
Det gior mig ondt, at jeg maa spærre Havnen
For disse frække Victualiebrødre,
Der ængste Staden med Søroveri.
Dog — Tiden føder ei blot andre Slægter,
Den reiser ogsaa andre Stæder, Anders!
Nu Axelstad er kun en ringe By,
Men, troe mig, den vil reise sig engang;
Dens Havn til Handel er langt meer bequem
End Issefiord; jeg forudseer i Aanden:
Den vorder Fremtids Leire, Fremtids Roeskild.

Abbeden.

Skal vi nu læse?

Margareta.

Ja. Men det er sandt!
Hvor har Du Visen om Svend Vonved, Anders,
Som Du har lovet mig, som Absalon
Affkrevet har med egen Haand?

Abbeden.

Min Dronning!
Jeg ei begriber, hvor jeg har forlagt den.
Jeg giemmer tit saa godt, at ei jeg finder
Hvad jeg har giemt, fordi jeg glemte, hvor
Jeg giemte det. Dog skal endnu idag
Jeg stige ned i Kielderhvælvingen
Ved Kirken, som til Beenhuus tiente før,
Men nu til Giemmested for gamle Skrifter.
Der ligger eet og andet i et Skrin,
Som ei er uden Værd for Oldtids Grandsker.
Og meget muligt, at den gamle Vise
Har skiult sig der.

Margareta.

Hvad fattes Dig, min Ven?

Du er forstemt. Er det Forventningen
Om Slagets Udfald, som beklemmer Dig?

Abbeden.

Min Dronning: Ærligheden varer længst;
Jeg vil tilstaae Dig, det er ikke Slaget
Alene, skiøndt det vel bidrager Sit.

Margareta.

Hvad er det da?

Abbeden.

Befaler selv Du mig,
At jeg skal sige det?

Margareta.

Hvorfor befale?
Tilsidst man bliver kied af at befale,
Og takker Gud, at der er Venskab til,
Hvor man kan bede. Ven! Jeg beder, siig,
Hvad fattes Dig?

Abbeden.

Ak! det bedrøver mig,
At jeg maaskee om føie Tid skal miste
Det Kiæreste jeg har, mig Gud har skiænket,
For Klaffertale.

Margareta.

Hvad skal Du da miste?

Abbeden.

Dit Venskab, veed jeg, vil jeg aldrig miste;
Men muligt Frugten dog deraf: din Omgang.

Margareta.

Den kan kun Døden rove Dig.

Abbeden.

Du veed —
Bagvaskelsen —

Margareta.

Dens Røst var ikke svag;
Thi Fama laante Løgnen sin Trompet;
Og selv den Fyrste, som jeg nu bekæmper,
Har mættet tit sit Nag med Ondskabsord.
Men Anders, see! Saa vist Margreta hader
Alt det Uværdige, saa dybt foragter
Hun ogsaa det Elendige. Nei aldrig
Jeg lader mig af Avindsord forkue
Til Slip at give paa en ærlig Ven.
Du er mig mere værd, end Skurkens Agt.

Abbeden.

Men — Qvinden trænger til sit gode Rygte.

Margareta.

Ja Qvinden! Det vil sige: Hustruen,
Samt Bruden, Datteren og Søsteren;
Hun er afhængig, som den svage Vedbend,
Og trænger til at slynge sig om Egen.
Men en regierende Fyrstinde selv
Er Eeg, min Broder! Lod hun sig forkue
Ved Klaffertale, blev hun snart en Tærne.
Nævn mig en Dronning, herskende som Drot,
Paa hvem Bagtalelsen ei Steen har kastet!
Slig Usselhed opirrer kun til Trods.

Abbeden.

Ja trodse kan din Uskyld Nidingsværk.

Margareta.

At Margareta Hoved har, det kan
Man ikke nægte; gierne bildte man
Nu Folket ind, at hun var uden Sæder
Og Hierte. Selv jo ved min Olufs Død
Der siges, at jeg var saa kold som Jis.
Om jeg var sorgfuld, Anders! veed Du bedst.

Jeg slutted ind mig med min stille Kummer;
Thi klynke skal en Dronning ei paa Thronen.
At ei jeg vilde see min Søn som Liig,
Da balsameert han bragtes mig i Kisten
Fra Skaane, — see det misforstod man atter.
Og dog var det blot Kiærlighed til Oluf,
Som mig forbød at aabne Kistens Laag.

Abbeden.

Og det gav atter dine bittre Fiender
Anledning til den taabelige Løgn:
At Oluf ei blev jordet, ei er død;
Men at han skiules i Landflygtighed
Af Frygt, fordi Du staaer ham efter Livet.

Margareta.

Kom, Anders! Lad os læse Tacitus!

Froken Kirsten kommer hurtigt.

Min høie Frue! Tilgiv — jeg forstyrrer,
Men I har selv befalet mig at kalde,
Hvis nogen kom — og her Herolden er —

Margareta
(springer op fra Bordet).

Fra Sverrige?

Kirsten.
Med skiønne Tidender.
Vor tappre Landsmand, Eders gode Marsk
Herr Ivar Lykke bringer Konning Albrecht
I Lænker fangen med til Danemark.
De Danske vandt en Seir, som ender Krigen
Og sikkrer Eder Svearigets Krone.

Margareta
(henrykt med foldede Hænder).

Herre! Jeg takker Dig.
Du har beskyttet mig,

Endt er min Sorg.
Stolt i lykſalig Stund
Fryder ſig Øresund
Og Vordingborg.

Sorø! Din Bøgeſkov
Qviddre til Herrens Lov
Høit under Sky!
Glæd Dig, o Isſefiord!
Hæv Dig ved Seirens Ord,
Absalons By!

Skagen! Dit Flyvesand
Hvirvle mod blaalig Strand,
Bland Dig med Lyn!
Dvæl ei med Bølgen mat,
Bruſende Kattegat!
Sprudl imod Fyen!

Sverrige! Fryd Dig med.
Ei ved dit Arnested
Tydſkes Foragt
Spotter et ædelt Blod;
Svenſkens og Danſkens Mod
Brød deres Magt.

Norge! Vær glad med os.
Sarp! Lad din ſtolte Fos
Suſe med Lyſt.
Nu trykker Dølen ſnart
Danſken med Broderart,
Varm til ſit Bryſt.

Herre! Jeg priſer Dig.
Du har beſkyttet mig

Danemarks Flag!
Hvad ei en Kongerad
Mægted — det mægter glad
Qvinden idag!

(Hun gaaer hurtig bort, fulgt af Abbeden og Hoffrøkenen.)

Rudolf af **Skara** kommer ud af Sideværelset med **Viggo Moltke.**

Moltke.

Nu, Bisp? Hvad siger Du da vel til det?
Ei sandt? Nu har Du fuldelig beviist mig,
At Margareta var en Munkedeie?
(Drager sit Sværd og truer ham med det over Panden.)
Du har forført mig til at lure, Munk!
Og egenlig fortiente Du, at jeg
Dig skulde slaae ihiel.

Rudolf.

Tilgiv, min Herre!
Det var, ved St. Birgitte, ærligt meent.
Det glæder mig, at jeg har taget feil.
Nu seer jeg, at vor Dronning er et Mønster
For alle Qvinder; og nu har i mig
Hun til sin Død — og min — en trofast Tiener.
Forraad mig ei!

Moltke
(støder Sværdet i Balgen).

Munk! Jeg forraader Ingen.
Fordi Du selv er slig en Judas, troer Du
At jeg er een? Dog havde Du fortient,
At jeg afhugged Øret Dig, som Petrus
I ærlig Vrede hugged det af Malchus,
Til Straf for dette usle Lureri.
Dog, Intet er saa slemt i denne Verden,
At det jo følges tit af noget Godt;

Nu kiender jeg tilfulde Margareta,
Og havde før hun en hengiven Tiener
Og Ven i mig, saa har hun nu en dobbelt.
(Gaaer.)

Rudolf.

Og nu har hun i mig en dobbelt Fiende.
(Gaaer.)

Stor kongelig Sal med Throne i Forgrunden til den ene Side.

Hoffolkene ere allerede tilstede, endeel Almue i Baggrunden. En Marsch spilles. **Margareta** kommer med Krone, i Purpurkaabe, fulgt af sine Frøkener, og sætter sig paa Thronen.

Drosten
(træder frem for Thronen).

Tillader Du, vor Dronning! Ivar Lykke,
Din Marsk, at træde frem for Thronens Fod?

Margareta.

Indbringer ham, den ædle Danerhelt!

Marschen spilles igien. **Ivar Lykke** kommer, fulgt af flere Høvdinger, med Dannebrogsfanen i sin Haand. Naar han staaer for Thronen, svinger han den og raaber:

Hil Margareta! Længe leve Danmarks
Og Norriges og Sverrigs ædle Frue,
Formynderske!

Folket.

Vor Margareta leve!
(Pauker og Trompeter.)

Ivar Lykke.

Og nu, vor Dronning! For jeg meer beretter,

Tillader Du, at efter vante Viis
Vi hilse Dannebrog, som faldt fra Himlen
Til Valdemar i Estland? Den er her!
Nær var den gaaet tabt; en Skare Tydske
Henstævned mod det Sted, hvor Fanen vaied,
Og vilde røve den; men hundred Danske
Tilsatte deres unge Helteliv,
Og vandt os den tilbage; og med Fanen
Fik Danerhæren en fordoblet Kraft.
Vi vandt afgiørende den bedste Seir,
Paa Vestergotlands Marker ved Falkiøping,
Og bringe Dig i Lænker Konning Albrecht,
Grev Otto af Rupin, Grev Geert af Holsteen,
Samt fleer Hærførere. Vor Kamp er endt,
Tak være Dannebrog og Heltemodet!

Margareta.

Saa lader os nu, ved Basuners Lyd,
I fromme Chor, med gudelige Tanker,
Det hellige Banner hilse, som sædvanligt.

(Hun stiger ned af Thronen og knæler med Folket; kun Ivar Lykke bliver staaende og strækker Fanen høit i Veiret.)

Choret.

Gud signe Dannebrog i Heltevrimlen,
Og høit paa Bølgen hvid!
I Farens Stund faldt den til os fra Himlen,
Og skienkte Seir i Strid.
Dens røde Dug betyder Kamp og Styrke;
Flyd Blod! paa Ærens Bud.
I hviden Kors vi dyrke
Den sande Fredens Gud.

Bevar, o Dannebrog! vort elskte Rige,
Stærk, ved Kartovers Lyd;
I Fredens Dage dine lette Flige
Kun være Snekkens Pryd.

Vai lystig til hver Fest paa Kongeborgen,
Du korsbetegnte Flag!
Og bortvift altid Sorgen
Saa kraftig som idag!

(Pauker og Trompeter. En Kriger modtager Fanen og bærer den bort. Folket staaer op. Margareta sætter sig igien paa Thronen.

Ivar Lykke.

Vor Dronning! Nu Du veed det Vigtigste.
Kong Albrecht har uværdig selv forspildt
Sin Throne, før vi kom, og Svenskен selv
Har affat ham. Hans latterlige Hovmod,
Hans Vildskab, Praleri, Udsuelser,
Forkiærlighed for hvad der kun var fremmed,
Hans Had til Norden, — Alt har skadet ham;
Og Erik Kietilsen, den svenske Marsk,
Har hiulpet som en ærlig Mand dit Banner.
Men, høie Frue! Det maa jeg dog sige:
Een Dyd har Albrecht: han er ganske tapper.
Hans Tydskere slog med fortvivlet Mod;
Og hvis en sumpig Eng ei havde hiulpet,
Var Seiren ikke vorden os saa let.
Thi anbefaler jeg den fangne Drot
Til din Høimodighed.

Margareta.

Vel. Lad ham komme!

Kong Albrecht indbringes i Lænker.

Ivar Lykke

(sagte til ham, foran paa Skuepladsen, fierneſt fra Thronen).

For alt hvad Helligt er, betving Jer nu!
Husk, at I er i Margaretas Vold!
Glem ei de blodige Fornærmelser,
I har tilføiet Dronningen. Hvis ei
I tale kan med Sindighed, saa tie!

Tie heller stille! Det er mindre farligt.
Nu agtes I som den Ulykkelige,
Ægg Hævnen ei mod den Dumdristige!

Albrecht.

Lær Du mig ei, Du blinde Høne, Du!
Som endelig tilsidst dog fandt et Korn,
Hvorledes her jeg tale skal og tie.

Margareta
(med rolig Værdighed).

Velkommen Frænde! her for førstegang
I Danmark. Sidst, vi saaes, var det i Holsteen,
Ved mindeligt Forlig.

Albrecht
(haanligt og forbittret).

Jeg seer, I sidder
Paa Thronen, Moster! Det var Ret af Jer.
Hvo skulde troet, at I var kommen der?
Dog — den stod ledig — og I krøb derop!

Margareta (fortørnet).

Ifald I taler saa, forvovne Fange!
Er alt Samtalen endt. Bortbringer ham
Til Fængselet!

Albrecht (som før).

Hvorfor var I ei med
I Slaget, Moster! da I dog er Mandfolk?

(Dronningen staaer op og gaaer bort.)

Dronningens Nar (trænger sig, med ringlende Bjælder og Æselsøren paa Huen, giennem Mængden, med en Slibesteen og et Par Burer under Armen. Han tager Albrecht meget fortrolig i Haanden og siger):

God Dag, min Bro'er! Min gamle Dreng!

Albrecht (vred).

Hvad vil Du?
Hvem er Du?

Narren.

Albrecht! Kiender Du mig ei?
Umuligt! Taler ikke Blodets Røst?
En Nar, som Du, dog ikke nær saa stor.
Jeg stroer ei Peber i mit eget Saar,
Jeg flætter Tamp ei til min egen Ryg.
Dog — Du har mistet Alt, kun ei dit Mundlæ'r;
Det har Du Lov at bruge, som Du vil.
Det Kiærlingvaaben skiænker Dronningen
Dig gierne. Vær Du Qvinde kun i Brog,
Mens hun er Konge med din Krone paa!

Albrecht.

Du understaaer Dig at tilsidesætte
Den Agtelse, Du skylder mig, en Konge,
Forvovne Giæk?

Narren.

Forvovne Giæk! Og glemmer
Du ikke, hvad Du skylder Dronningen? —
Men, om alt Andet ogsaa reent var glemt,
Eet maae vi ikke glemme. Man maa bringe
Smukt Eieren igien, hvad man har laant.
Jeg hilse skal saa flittig fra vor Frue!
Nu bruger hun ei meer den Slibesteen,
Som Du har hende sendt til hendes Naale;
Nu kan derpaa Du slibe dine Sværd.
Og disse Hoser — Du Mandhaftige!
Tilkommer det alene Dig at bære.
Jeg dem har laset lidt; — og det betyder:
At nu er Mecklenborgeren en Prakker.
Men endnu Eet! Du svoret har, at ikke
Du vilde sætte dig Nathue paa,
For Du ydmyget havde Margareta;
Nu troer Du vel, Du har ydmyget hende
Med Skiældsord? Men ved St. Crispin, vor Helgen,

Saa sandt jeg er en ærlig Mand, nu skal
Du ogsaa have Narrehætten paa.
Og gak med den til Hættebrødrene!

(Han vil sætte ham Huen paa Hovedet.)

Albrecht
(støder til ham, saa han falder).

Træl! Hvis det ei beskiæmmed mig, saa skulde
Du aldrig aande mere Livets Luft.

Narren (paa Gulvet).

See det var Ret! See nu er Krigen udbrudt
Imellem Albrecht og Margretes Nar.
Saa bør det være. Lige søger Lige!

Albrecht
(slaaer sig fortvivlet for Panden).

O Albrecht! Gyseligt mishandles Du.

(Til **Margareta**, som kommer tilbage.)

Er dette Høimod mod en Drot i Lænker?

Margareta (rolig).

Selv har I givet Tonen an, Herr Fætter!
Som man i Skoven raaber, faaer man Svar.

(Hun giver Narren et Vink, han gaaer.)

Hvad end jeg har at sige Jer, Kong Albrecht!
Er kort og godt: I skilte Magnus Smek
Ved Riget, og hans største Synd var dog,
At han med mig trolovede sin Søn.
Derfor I feided mod ham mangt et Aar,
Til hele Nordens Meen; og stakkels Magnus
Syv Aar tilsidst i Fængslet maatte smægte.
Det kan I ogsaa prove! Muligt lærer
I Christendom, Retfærdighed, herefter,
Fra Verden skilt og dens Forfænglighed.
Det er ei Drotten, ei den fangne Fiende,
Jeg her behandler haardt; nei, jeg har lært

At agte den Ulykkeliges Nød;
Men I er ei ulykkelig; nei, Albrecht!
I er Ulykken selv. Var I kun Daare,
Blot Praler, blot Hovmodig; o hvor gierne
Tilgav jeg Eder! Selv Bagtalelsen,
Skiøndt lumpnere, naar den ueftertænksom
Fløi af en opbragt Mund, tilgav jeg med;
Men I er grum! Om ikke just blodtørstig,
Koldhiertet dog og føleløs mod Folket,
Hvis Nød I spotter. Hættebrødrene,
En Røverflok fra Tydsklands Landeveie, —
Jeg veed det — udgiør Eders bedste Livvagt.
Jeg kiender ogsaa godt Fortegnelsen
Paa hundredoghalvfierdsindstyve gode
Stockholmske Borgere, der skulde skilles
Ved Livet med det første. Derfor løses
I ei fra Lænkerne, men gaaer i Fængsel.
Afsindighed blot kunde falde paa
At løse Ulven, naar den bragtes bunden.

(Hun gaaer. Albrecht bringes bort.)

Folket.

Hil Margareta! Hil vor ædle Dronning!

(Pauker og Trompeter.)

(Mængden fordeler sig og gaaer; i Sværmen er Rudolf af Skara og Ragnhild Jonsen, der have været tilstede i Baggrunden, komne frem, og møde hinanden foran paa Skuepladsen.)

Rudolf.

Hvordan? Bedrager ei mit Die mig?
I her Veninde?

Ragnhild.

Rudolf!

Rudolf.

Ragnhild, ha!

Ragnhild.

Herr Biskop! Vil I hævne Konning Albrecht?
Vil I befrie ham af hans Fangelænke?

Rudolf.

For Himlens Skyld tal ei saa høit! Hvad vil I?
Hvad har I for?

Ragnhild
(stikker ham en Seddel i Haanden).

Besøg mig, hvor jeg boer.
I finder mig selv anden der, Herr Bisp!
I et afsides lille skummelt Kammer;
Men denne Anden, som I finder der —
(hvisker ham i Øret)
Margreta skiller han ved hendes Krone!

(De gaae.)

Anden Handling.

Et lille Værelse med Vindvet høit oppe.

Ragnhild. Oluf (sidder og læser i en Bog, som han lægger fra sig paa et Bord, idet han staaer op).

Oluf.

Nu er vi da i Danmark, Moder Ragnhild!
Hvor Du har lovet mig min Ingeborg.
Men jeg begriber ei din Adfærd, Moder!
Og skiøndt jeg vant er, blindt at lyde Dig
Tilforn som Dreng, er jeg dog nu en Gut,
Hvem vel Du kunde sige dine Forsæt,
Især naar de angaae mig selv.

Ragnhild.

Det skal jeg
Min Oluf! og det er den høie Tid.

Oluf.

Skiult i en gammel Kofte, med en Hue
Nedtrykt i Øinene, ja med et Skiæg
Om Hagen, maatte jeg nedfølge Dig,
Fra Mioſen, fra vor kiære Fædrehytte;

Som jeg i nitten Somre blot forlod,
For Jagten efter Biørnene paa Fieldet,
For Fiskeriet paa vor skionne Sø.

Ragnhild.

Det maatte Du, min Søn!

Oluf.

Om Natten kom vi
Til Danmark, og om Natten kiørte vi
Til Sorø. Dette Kammer har et Vindve
Som Fængsel, høit paa Væggen. Intet kan
Man see, hvad ude foregaaer.

Ragnhild.

Og Ingen
Kan kige giennem Vindvet ind til os.
Undskyld mig, Oluf! Jeg fik Dienspaghed
Paa Veien, jeg kan godt ei taale Sol.

Oluf.

Du spøger, troer jeg; Du har Falkeøine.

Ragnhild.

Ja, ja! Jeg seer, som Uglen godt i Mørke,
Men Lyset blænder mig.

Oluf.

Men siig mig nu,
Om Ingeborg er her? Den vene Mø,
Hvem jeg paa Miøsen lærte først at kiende,
Da vore Baade mødtes; som mig elsker!
Hun selv har sagt mig det; men hun blev tvunget
Af en hovmodig Fader til at reise
Til Danmark, for at vorde Frøken hos
Margreta.

Ragnhild.

Hun er her. Og hendes Fader, —
Hvem hun besøger daglig, naar hun har

Fra Hoffet fri en ledig Formiddag,
Boer strax i Nærheden af dette Huus.

Oluf.

O Himmel! Lad mig flux da komme did!

Ragnhild.

Det tænkte jeg, Du raske vilde Biørn!
At brat Du vilde sprænge Muur og Væg;
Derfor jeg maatte sætte Dig i Mundkurv.
Her gjælder det Forsigtighed, min Oluf!
Ifald din Kiærlighed skal vinde Seir;
Men seire vil den, hvis Du lyder mig.

Oluf.

Ja, naar Du skaffer mig min Ingeborg,
Saa lyder jeg Dig gierne blindt i Alt.

Ragnhild.

Jeg skaffer meer end det.

Oluf.

Det kan Du ei,
Thi der er ikke meer.

Ragnhild.

Ak, Ungdomsdrøm!
At sætte flygtig Elskov over Alt.

Oluf.

Ja, flygtig blev min Elskov, da hun flyede
Fra Norge; men den flygted blot med hende,
For at indhente hende strax igien.

Ragnhild.

Altsaa — din Ingeborg — hun er Dig Alt?

Oluf.

Alt!

Ragnhild.

Men Du har din norske Krønike
Dog taget med paa Reisen.

Oluf.

Ja! Næst hende
Den er mig kiæreſt. Thi jeg finder der
Beretningen om mine Helteſædre.

Ragnhild.

Hvad læſte Du?

Oluf.

Om Sverre.

Ragnhild.

Ha — Guds Finger!
Næk Bogen mig, min Søn! og lad mig læſe
Lidt med.

Oluf
(rækker hende Bogen).

Hvad Moder?

Ragnhild.

Kun Begyndelſen.
(Læſer)

„Kong Sigurd Haraldſon fik en Søn med en Qvinde, ſom Gunhild hed; den lod han kalde Sverre, og det ſkete kort Tid, før han blev ſlagen. Efter Kongens Død blev ſamme Qvinde gift med Unas Smed, Biſpens Broder paa Færø; og blev Sverre Sigurdſøn opfødt i Norge, indtil han var fem Aar gammel, og vidſte ikke andet, end at Unas Smed var hans Fader. Og der Sverres Moder hørte, at Erling Skakke og Kong Magnus ſtode efter at ødelægge al Kongeſlægten i Landet, da drog hun til Færø med ſin Mand, og der blev Sverre opfødt og til Skole holden hos Biſpen, ſaalænge til han viede ham til Præſt. Da Gunhild hans Moder det fornam, begyndte hun at græde. Da ſagde Sverre: Hvi græder Du, Moder? Jeg meente, Du ſkulde glædes ved den Ære, ſom mig ſkal ſkee. Hun ſvarede: Denne er ringe,

mod den Dig burde med Rette at have; thi Du eſt
Kong Sigurds Søn af Norrig, og ikke denne Mands
Søn, ſom Du mener —"

(Hun falder i dybe Tanker.)

Oluf.

Hvad grunder Du?

Ragnhild.

Min Søn! Jeg tænker paa
Hvad ogſaa Du engang viſt faaer at vide.
Dog veed Du nok alt, for at lyde mig,
Naar kun Du veed — Du ſtammer ned fra Sverre.

Oluf.

Det veed jeg, og derfor det ſmerter mig,
At Hakon Jonſon Droſt, din egen Broder,
Lod ſig af Algot Magnusſen forkue, —
Af Henning Podebuſk, — til at fraſige
Sig Ret til Norges Krone.

Ragnhild.

Kiære Barn!
Han tvungen blev dertil af Margaretas
Haandlangere; og vilde Hakon Jonſon
I Norge blive, maatte han fraſige
Sig Krav paa Riget; men knap var det ſkeet,
Før han ſvandt hen af Sorgen ſom en Skygge.

Oluf.

Vil Du maaſkee, jeg giøre ſkal min Ret
Til Norges Rige giældende?

Ragnhild.

Ja, ja!
Det vil jeg; men med Vaaben, ſom Du eier.
En Krigshær har Du ei. Med Liſt og Rænker
Min Broder Hakon overumpledes; —
Min Søn — med Liſten maa Du hævne ham.

Oluf.

Gud naade mig, jeg er kun lidet listig.

Ragnhild.

Saa har Naturen været det for Dig.
Det kommer an kun paa din egen Villie,
Saa faaer Du Ingeborg til Viv, og vorder
En Konge for de stolte Nordens Riger.

Oluf.

Nu drømmer Du!

Ragnhild.

Det var ei førstegang,
At man har drømt sig norske Kroner til.
Hvis Olaf Trygvason, hvis hellig Olaf
Ei havde drømt saa godt, saa var de aldrig
I Norge vordne Konger. Men jeg støtter
Mit Haab til meer, end til en flygtig Drøm.

Oluf.

Hvorledes da?

Ragnhild.

Man lever ikke meer
I gammel Tid, da mangen Kongeson,
Da mangen Ætling af den ægte Rod
Sig kunde skaffe Ret ved Sværd og Jernbyrd.
Kom Harald Gille, Sigurd Slemmedegn,
Kom Erling Steinveg, — Intet vilde lykkes.
Nu hersker Listen, som en kronet Qvinde,
Men den maa fældes med sit eget Vaaben.

Oluf.

Saa lær mig da, hvordan jeg vorder listig;
Og jeg vil gierne være det, hvis dermed
Jeg glæder Dig og vinder Ingeborg.

Ragnhild.

Saa Æren, Oluf — Æren er Dig Intet?

Oluf.

O jo! Hvis jeg kan vinde den med Liſt,
Saa vil jeg ogſaa gierne vinde den;
Men — Liſt og Ære — kan de følges ad?

Ragnhild.

Naar Du eſt Nordens Drot, da har Du Æren —
Jeg ſkulde troe — fremfor hver Underſaat.

Oluf.

Ja det er ſandt! Og Elfkov ynder Liſt.
Velan, min Moder! Jeg vil være liſtig.

Ragnhild.

Vær ikke ſaa fremfuſende letſindig!

Oluf.

Fortryder det Dig, at jeg lyder Dig?

Ragnhild.

Nei; men jeg vil, at Du ſkal tænke ved det.

Oluf.

Tænk Du for mig, ſom Du eſt hidtil vant!
Saa har jeg det fornøieligſt, bequemmeſt.

Ragnhild.

Selv maa Du handle med Selvſtændighed,
Skal det gaae godt.

Oluf.

Saa ſiig mig, hvad jeg ſkal.

Ragnhild.

At Margaretas døde Søn, Kong Oluf,
Du ligner paa et Haar, det veed Du dog?

Oluf.

Ja, ja! Det har hans Amme, din Veninde
Den gode Sara mig fortalt ſaa tit,
At ſagtens jeg maa vide det. Jeg veed
Desuden alt hvad der er hændet ham;

Alt hvad han talde med sin Moder om.
Hans Vaner kiender jeg, og har dem selv.
Hans Liv var som det kunde være mit;
Thi andet hørte jeg i fiorten Aar
Ei af den gode Saras Mund; det var
Jo Emnet for Jer Aftenunderholdning.

Ragnhild.

Og hvad ham hændtes i den sidste Tid,
Erfared Du af Stein, hans Kammersvend,
Af Saras Søn, som efter Olufs Død
Kom til sin Moder, i vor Fieldehytte.

Oluf.

Ja, ja! Jeg kunde gierne været Oluf.

Ragnhild.

Velan min Søn! og Du skal vorde ham.

Oluf (leer).

Jeg skal udgive mig for Konning Oluf?
Ha det var Løier det!

Ragnhild.

Nei, det er Alvor. —
Hør mig, min Søn! Tro ei, jeg vil forføre
Din Uerfarenhed. Du skiller ei
Ved Riget Margareta med dit Udsagn;
Nei tvertimod, hun skilte Dig ved dit,
Og ved din List Du vinder kun dit Eget.

Oluf.

Ja, ja! Det er iøinefaldende.

Ragnhild.

Og hvis Margreta virkelig har elsket
Sin Søn saa høit, som hun forsikrer Folk,
Maa det jo være hende ret en Glæde,
Den største Fryd — at han er ikke død.
Som Enkens Søn af Nain kommer Du

Og giør den ſtakkels Moder lykkelig,
I det Du reiſer Dig fra Dødningbaaren.

Oluf (leer).

Som Enkens Søn af Nain ſkal jeg komme?
Seer jeg da ud vel ſom en Dødning, jeg?

Ragnhild.

Jeg taler billedligt. Et fromt Bedrag
Dig ſkiænker Dit, — og Dronningen ſin Søn.
Lad hende ſtyre Landet da med Dig,
Saa har hun, hvad hun ønſker. Selv kan hun
Dog ikke længe blive Nordens Frue;
Hun vælge maa en fremmed Foſterſøn.
Nu faaer hun Dig. Maa det ei glæde hende
Langt meer, at herſke med ſin egen Søn,
End dele Magten med en ganſke Fremmed?

Oluf

(kyſſer hende kiærligt).

Men Moder! Troer Du, jeg vil ſkifte Moder?
Troer Du, jeg vinde vil tre Kongeriger,
Og miſte Dig?

Ragnhild.

Du ſkal ei miſte mig,
Jeg bliver dog din Moder. Ingen veed det;
Men det er nok, naar vi To vide det.

Oluf.

Og maa min Ingeborg ei vide det?

Ragnhild.

Paa ingen Maade! Nei, for Himlens Skyld.
Paa Pſalmebogen maa Du ſværge mig
Ved Gud og hellige Mænd, at Du vil tie.

Oluf.

Velan, velan!

Ragnhild.

Jeg venter Biſkop Rudolf

Af Skara hvert et Øieblik; han vorder
Endnu deelagtig i vor Hemmelighed.
Thi skiøndt en Qvinde, som med Øinene
For nogen Mand ei blinke skal, behøver
Jeg dog en Ven — Raadgiver — og en Mægtig,
Der understøtte kan med Penge mig.
Thi Du maa træde frem i nogen Glands,
Som den tilbagevendte Konge.

Oluf.

Ha
Det var ret skiønt! Jeg pynter gierne mig.

Ragnhild.

Snart strunker Du i Fløil og Hermelin.

Oluf.

Ha det var herligt!

Ragnhild.

Gak nu ind i Kamret,
Og vent derinde til jeg kalder Dig.
Snart skal Du see din Ingeborg, min Søn!
Thi — som jeg siger — hendes Faders Hauge
Til dette Baghuus grændser. Derfor satte
Man Vindverne saa høit; for at der Ingen
Fra Værelserne her skal see i Haugen.

Oluf.

Nei er det sandt?

Ragnhild.

Kun rolig og fornuftig

Oluf.

En Muur kun skiller mig fra Ingeborg?
O søde Lykke!

(Gaaer.)

Ragnhild.

Denne Muur er ei

Saa let at sprænge, som Du tænker, Oluf! —
Godt nok, at han er barnlig og letsindig,
Det er nødvendigt for at lede ham;
Men kan han ogsaa staae paa egne Been?
Frisk Mod! Den vinder ei, som Intet vover.

Biskop Rudolf af Skara kommer.

Rudolf.

Guds Fred, Veninde! See, her er din Ven.
Men længe kan jeg ikke dvæle her
I denne slette Vraa, hos Kirkens Graver;
Det Opsigt vilde giøre. Thi Du veed dog,
Du boer hos Graveren?

Ragnhild (leer).

Ja ja, det veed jeg;
Og det er ei for intet, at jeg har
Indgravet mig hos ham.

Rudolf.

Du stammer ned
Fra Sverre; Hakon Jonson Drost, din Broder
Blev nødt til skriftligt at fraside sig
Sin Ret til Thronen. Du har al din Tid
Som Enke levet paa en eenlig Gaard
Bag Fieldet, langt fra Folk, blot med en Søn.
Tilfældigviis jeg giorde dit Bekiendtskab
For trende Somre siden hos din Broder;
Din Søn var ikke med. Da viste Du
Mig Gjæstfrihed, som Rudolph ikke glemmer.
Vort Had til Margareta fast forbandt os;
Og lunknere blev Hadet neppe siden,
Da Krænkelser har Hakon lagt i Graven,
Og Margareta haanlig mig har skilt
Ved Skaras Bispestol, saa her jeg vandrer
Til Spot i Sors mellem andre Klerker.

Ragnhild.

Den Søn, Du ikke saae, ham seer Du nu.

Rudolph.

Og han Margreta skille skal ved Riget?

Ragnhild.

Han!

Rudolph.

Og ved hvilken Magt? Thi veed Du ei,
At Ivar Lykke, Erik Kieldsen Vasa
Har slaaet Albrecht? At han sidder nu
Bag Fængslets tykke Muur, en ussel Fange?

Ragnhild (leer).

Og troer Du ei, jeg kiender Olien til
Min egen Ild?

Rudolf.

Hvad skal da tvinge Magten?

Ragnhild.

En uretfærdig Magt betvinges billigt
Med en retfærdig List.

Rudolf.

Margreta selv
Er listig nok; Du narrer ikke Ræven.

Ragnhild.

Jo, med et Speil, hvori den seer sig selv.

Rudolf.

Forklar Dig tydeligt!

Ragnhild.

Ved Olufs Død
Blev Margareta Nordens Herskerinde:
Ifald han leved end, da var hun skilt
Ved Riget atter.

Rudolf.

Men, disværre Ragnhild!
En hidsig Feber Ynglingen har dræbt
Ifior i Falsterbo, og dermed svandt
Vort sidste Haab; thi han var god og svag,
Og Adel, Geistligheden under ham
Ei havde faaet Vingerne saa stækket.

Ragnhild.

Men — om han leved end?

Rudolf.

Det Almuesrygte,
Som hver Fornuftig spotter, vil kun hiælpe
Dig lidt.

Ragnhild.

Siig ikke det! En liden Tue
Kan undertiden vælte store Læs.
Thi — kort og godt, som selv Du ønsker det —
Kong Oluf er ei død! Han faldt i Sygdom
I Falsterbo — og døde — men kun Skindød.
Hans Hirdmand, Byrge Ulfsen, som var hos ham,
(Og heldigviis er virkeligen død)
Var en Forræder.

Rudolf.

Byrge Ulfsen, Ragnhild?
Det var jo Margaretas høire Haand.

Ragnhild.

Just han! Han tragted Oluf efter Livet.
Da Kongen laa paa Dødningbaaren, hørte
Han Byrge Ulfsen sige til sin Svend:
„Ifald han ei var død, han skulde døe!
„Den svage Ungersvend forhindred kun
„Margreta i at virke med den Kraft,
„Som Himlen hende gav til Nordens Frelse."
Knap hørte Kongen det i Dødens Slummer,

Saa vakte Skrækken ham; han reiste sig
Fra Dødningbaaren, hiulpen af en Svend.
Og hyllet i en ringe Bondekofte
Ved Midnat flygted Oluf op til Norge,
Hvor Hakons Søster ham tilfældigviis
Traf i en Klippekloft og hused ham.
Den feige Byrge slagen blev af Skræk
Og skiulte Flugten selv for Dronningen.
Til Danmark sendte han den tomme Kiste;
En ond Samvittighed har dræbt ham alt. —
End er ei Kisten aabnet.

Rudolf.

Det er sandt,
Den er ei aabnet, men kan aabnes let.
Der ligger Kongens Liig.

Ragnhild.

Begriber Du
Nu, hvi jeg boer hos Graveren, Herr Bisp?
Den sløve Gubbe maa Du overtale,
Ved store Løfter om Foræringer,
At tage Liget ud og giemme det
Paa et affides Sted, hvor det ei findes.

Rudolf.

Hvad hiælper det?

Ragnhild.

Den rette Oluf bringer
Jeg selv.

Rudolf.

Din Søn?

Ragnhild.

Der ligner hin saa grant,
At strax Du vilde troe, det var Kong Oluf,
Hvis Du ei vidste bedre.

Rudolf.

Ha, i Sandhed?

Ragnhild.

Du Troen snart skal faae i Hænderne.
Men tal ei længe med ham! Oluf er
Vel rask og smuk og stærk og hiertevarm,
Men Dommekraften er kun svag i ham.
Letsindig sværmer han endnu som Barn,
Forelsket i en ung og deilig Mø;
Og kun med denne Mading fik jeg ham
Nedlokket fra sit Field til grønne Sorø.
Tænk ei, han higer efter Land og Riger!
Blot for at føie mig, blot for at vinde
Sin Giente, som var ellers tabt for ham;
Blot for at glæde hende, med at hæve
Paa Thronen Ingeborg — samtykker han.
Vel vogte maae vi os, at ei hans Hierte,
Kun altfor blødt og hvad man kalder godt,
Forfærdes ved en Daad, som er retfærdig,
En ædel Hævn, som Hakons Skygge kræver.
Nei! — Selv af Kiærlighed til Margareta

(leer)

Han handle skal. Han skienke skal en Moder
Sit Barn igien. Det har jeg bildt ham ind;

(alvorlig)

Men Rudolf! Vi som bedre Sligt forstaae,
Vi kan ei ønske lang Samdrægtighed
Imellem ham og hende. Tvertimod,
Det vilde lede til Opdagelser,
Ifald han længe blev hos Dronningen.
At Margareta elsker ei sin Søn,
At hans Tilbagekomst forbittrer hende,
Fordi hun selv gaaer Glip af Kronerne —
Det maa Almuen troe. Saa gaaer det godt.

Du vorder Skaras Bisp igien; og Ragnhild
Maaskee engang hvad Margareta var.

Rudolf.

Ha jeg forbauses ved din Dristighed.
Men hvis nu Skibet strander?

Ragnhild.

Heller drukne
Brat i en liflig Storm, end smægte svagt,
Og døe af Krænkelser en langsom Sot.

Rudolf.

Og Oluf?

Ragnhild.

Elsker jeg, som nogen Moder
Sit Barn, og derfor giør jeg ham til Konge.

Rudolf.

Men hvis han gribes nu som er Bedrager?

Ragnhild.

Det kan han ei; han er retmæssig Arving
Til Thronen; thi han stammer ned fra Sverre.
Og har han først en Hær, saa kan han være
Sit Krigspuds og sit rette Navn bekiendt.

Rudolf.

Og denne Lighed — den er virkelig
Saa skuffende?

Ragnhild.

Det seer Du nu om lidt.
Men husk, hvad jeg har sagt! Indlad Dig ei
Vidtloftigt med ham!

(Kalder, idet hun aabner Døren til Sideværelset):

Oluf! Kom min Søn!
Her er vor Ven, den bolde Biskop Rudolf
Vil Dig bestyrke til dit raske Forsæt.

Oluf kommer.

Rudolf (forbauset).

Ha det er meer end Mennesker kan troe!

Oluf

(hilser ham smilende).

Herr Bisp! I finder virkelig min Lighed
Med den begravne Drot saa skuffende?

Ragnhild.

Tal ikke saa, min Søn! Strax maa Du vænne
Dig til at være, hvad Du synes blot.
Du est Kong Oluf! Intet Spørgsmaal om!
Ei sandt, Herr Biskop? Han er Nordens Konning?

Rudolf.

Ja ja, det er han. Han maa vænnes til
At hedde Oluf.

Oluf (leer).

Det er let for mig,
Det er mit Døbenavn.

Rudolf.

Nei virkelig?
Alt træffer sammen.

(Lægger sin Haand paa hans Isse.)

Yngling! Jeg indvier
Dig til dit høie Kald. Hvad kun Du syntes,
Det est Du: Ætling af den gamle Stamme,
Saa godt som Oluf. Vær ham selv! Derved
Du sparer Blod — og Sorg; og Margareta
For Kronen faaer igien en elsket Søn.

Oluf.

Ja, Moder, det er ganske rigtigt! Vindvet
Derinde vender ud til hendes Hauge;
Og naar jeg stiger paa en Stol paa Bordet,

Saa seer jeg, hvad i Haugen foregaaer.
Jeg tænker, at hun kommer snart.

Rudolf.

Hvo kommer?

Ragnhild
(ryster paa Hovedet).

Han mener Ingeborg. — Saa gaa kun ind,
Mit kiære Barn! kig ud igien af Vindvet!
(Det hiælper dog ei, jeg forbyder det)
Men hold Dig hemmelig! Den gode Bisp
Forkynder os, naar vi skal gaae til Hove.

(Oluf gaaer.)

Rudolf.

Vel! Jeg forstaaer Dig grant. Med denne Lighed
Og med den Mislighed, der finder Sted,
Kan Alting lykkes. Margareta staaer
Paa Lava, som end ei er bleven kold,
Og under hende brister Skorpen let.
Hun har benaadet Otto af Rupin,
Grev Geert af Holsteen; men de hade hende.
Imod sig har hun end en mægtig Deel
Af Adelen, af Folket. Geistligheden
Er for det meste vel paa hendes Side;

(smilende)

Dog, Ragnhild! har hun ogsaa Fiender der.
To Ting udfordres kun — dem sørger jeg for:
Den døde Konges Liig maa tages bort —
Dertil jeg overtaler Graveren;
Kong Oluf bruger Penge, for i Glands
At træde frem og blænde Mængdens Øine —
Dem skal han ogsaa faae. Jeg veed, Kong Albrecht
Har Guld, som Dronningen ei røver ham.
I Fængslet kan han lege blot dermed
Som Regnepenge; men i Olufs Haand

Det vorder Ædelstene. Lad mig raade!
Nu vil jeg tale først med Graveren.

Ragnhild.

Vel! Han skal tage mig mit Haab af Kisten.
(I vild Begeistring)
Ja ja, det kommer! Ja det lykkes brat,
Hvad længst mig bares for saa mangen Nat,
Naar vaagen, fra min Hyttedør, med Gys,
Jeg saae paa Himmelen de røde Lys,
Som Aander dandse frygteligt i Nord,
Der før var Konger paa den norske Jord.
Tit blege, tit i Blus paa Kæmpeviis,
De trued, snart med Sværd og snart med Riis.
Høit suset over Skoven deres Røst:
Hævn Halfdan Svartes Æt! Skiænk Vålen Trøst!
Lad Sydens Ridder ei forfænglig, svag
Beherske Nordens Land! Den Atterdag
Der kom med Valdemar, med ham forsvandt;
Men Stormen tuder end om Klippens Kant;
Forfængligheden, som i Syden groer,
Skal ikke trives paa den norske Jord.
Bort Ridder til Turnering paa din Hest!
I Storm, paa Snekken, Viking kæmper bedst.
Bort, spæde Landse, Skiærf og lumske Dolk!
Med Øre, Breide, bedst man træffer Folk.
Bort Fløil og Silke, langt fra Sund og Belt!
Til Jern og Vadmel trænger kun en Helt.
Og Barkebeinen kommer, klædt i Bark,
Med Trøst, som Duen før til Noahs Ark.
I Svagheds Syndflod skal vi ei forgaae;
Det Nye skal fløye, det Gamle skal bestaae.
Og — hvis en Qvinde først med Giften kom —
En anden Qvinde bringer Lægedom!

(De gaae.)

Haugen ved Nabohuset.

Ingeborg alene.

Saasnart en Stund kun skiænkes mig,
Jeg iler herhid alene,
Fra Hoffets Pragt, fra Støi og Larm,
Til Haugens Abildgrene.

Indsluttet af et Plankeværk
Er kun Trægaarden lille,
Jeg seer ei hisset mit sortgraa Field,
Ei Miøsens Bølger trille.

Dengang jeg vandred ved Miøsens Bred,
Det var alt andet hiemme!
Min Gran, min Fos, mit Bielkehuus
Ret aldrig kan jeg glemme.

Og mindre glemmer jeg den Svend,
Hvis Billed lifligt sidder
I dette Hiertekammers Krog,
Skiøndt han er ingen Ridder.

En Fisker er han, saa rask og let;
Skiøndt ei hans Klæder bramme,
Han stammer ned fra gammel Æt,
Fra norske Kongestamme.

Men stammed han end fra Bønder blot,
Det vil jeg ærligt sige:
Hytten opveier tit et Slot,
Elskov gior alle Lige!

(Tager en Angelsnor frem og kysser den.)

Med denne liden Medesnor
Han fanget har mig Arme.
Maria! Jomfru! rene Mø!
Dig over mig forbarme.

(Oluf stiger ud af Vinduet paa Baghuset, som stoder til Haugen, og klavrer ned af et Træ, som staaer ved Muren.)

Men ha hvad seer jeg? Aabnes hist
Ei Vindvet der paa Huset?
En Yngling stiger ned fra Qvist.
Er denne Svend beruset?

Er det en Tyv som stiæle vil?
Vil han mig overfalde?
Jeg ængstes af en selsom Skræk!
Skal jeg paa Hiælpen kalde?

Oluf kommer.

For Guds Skyld nei, min Ingeborg!
Til Danmarks Kongeborge
Din Oluf drog fra Dovrefield,
Han fulgte Dig fra Norge.

Ingeborg (henrykt).

Du fulgte mig?

Oluf.

Det undrer Dig?
Og følger ikke gierne
Med Maanen i sin blide Glands
Den lykkelige Stierne?

Ingeborg
(omfavner ham).

Saa vil jeg ogsaa være din,
Og altid hos Dig bygge.
Og ikke skilles fra mig Du før,
End Manden fra sin Skygge.

Oluf.

Nei, ikke skilles Du før fra mig —
(Mit Mod skal Intet rokke —)
Før Klangen til min Jordefærd
Sig skiller fra sin Klokke!

Steen Bengtsen kommer.

Steen.

Hvad seer jeg? Daarer mig et Gioglebilled?
Min Datter i en fremmed Ynglings Arm?
En Almuesmand i slette Bondekofte?
Forvovne Niding! Ikke kommer Du
Herfra med Livet.

(Oluf vender sig imod ham.)

Jesu Christ! Hvad seer jeg?
Hiælp os Maria! Alle Helgene!

(Han slaaer Kors for sig.)

Ingeborg
(holder Oluf endnu i sine Arme).

Hvad seer Du, Fader? Vil Du myrde ham,
Saa myrd mig med! End er han ingen Dødning.
Hvi blegner Du? Hvi slaaer Du Kors paa Kors?

Steen.

Min Datter, frels Dig for et Spøgelse!
Rør ei den luftige Skygge! Thi det er
Ei noget Menneske. Det er en Aand!
Kong Oluf spøger her ved hoilys Dag;
Det er vor døde Konge.

Oluf.

Jeg er Oluf;
Men jeg er ikke død.

Steen.

Det er hans Røst.

Oluf.

Det er ham selv, Steen Bengtsen! Frygt kun ei!
Jeg lever end.

Steen
(slaaer Hænderne sammen).

Saa havde Rygtet Ret,

Og et forfærdeligt Bedrag opdages.

(vil knæle)

Min Konge!

Oluf

(reiser ham).

Ven, stat op! Er jeg Dig kiær
Saa tie, forraad mig ei. Saaledes kan
Jeg ikke træde frem; det var imod
Min — Kongeværdighed. Jeg kommer lige
Fra Norge, hvor ifior jeg kiende lærte
Din Datter, Steen! Dig uafvidende.
Her boer jeg! Der, i dette Nabohuus,
Med en Veninde, som mig følger tro,
Og som har været mig i Moders Sted.
Endnu idag fremtræder jeg som Drot.
Lad, Ridder! som om end Du intet vidste.
Naar jeg er Konge, hæver jeg din Datter
Til mig paa Thronen. Lad mig nu i Haugen
Et Øieblik alene med den Vene!
Jeg gaaer den Vei tilbage, som jeg kom.

Steen.

Er det en Drøm? Jeg troer endnu, det er
En Drøm.

Oluf.

Tro hvad Du vil! Læg Dig tilsengs
Og sov, imorgen vil Du finde mig,
Naar Du er vaagnet.

Steen.

Herre! Du vil ægte
Min Datter?

Oluf.

Ja — saasandt som Himlen hvælver
Sig over Jorden med sit luftblaa Tag.
Men lyd nu, Steen! ifald jeg er din Konge.

Steen.

Din Underſaat, min Drot! er tro til Døden.
(Gaaer.)

Oluf
(til Ingeborg, ſom holder ſig ængſtelig i en Afſtand).

Min Ingeborg! hvi træder Du
Tilbage ſaa urolig?

Ingeborg.

Ak, Herre! jeg tør ikke nu
Meer være ſaa fortrolig.

Oluf.

Er ikke jeg din Oluf meer?
Nu ſkal ei Haabet glippe.

Ingeborg.

Jeg ønſked, at I var endnu
En Fiſker fra vor Klippe.

Oluf.

Og har Du vundet ei?

Ingeborg.

Nei tabt!

Oluf.

Hvad tabte Du da, Pige?

Ingeborg.

Min Tro paa Eders Ærlighed.
I er ei meer min Lige!

Oluf.

Jeg Konning er, og vælge kan
Min Huſtru ſelv ſom Konning.

Ingeborg.

En Riddersmø? Det gaaer ei an,
Hun tør ei vorde Dronning.

Oluf.

Jeg ſværger Dig —

Ingeborg.

Sværg ikke meer!
Det sikkrer mig ei Freden.
Den Mand, hvis Ord jeg ikke troer,
Troer ikke jeg paa Eden.

Oluf.

Og sveg jeg da mit Ord?

Ingeborg.

Ja ja!
I taled ingenlunde
Med Ærlighed. Hvor tit har I
Mig sagt: I var en Bonde.
Hvor gierne troede jeg det ei?
Hvad kunde meer fornøie?
Jeg læste Aabenhjertighed
Af et uskyldigt Die.
Men det bedrog, og medens I
Som fattig Yngling sværmed,
I var en mægtig Drot; Ak I
Har grusomt mig fornærmet.
Nu forekommer mig hver Stund,
Da vi tilsammen taled,
Blot som en Drøm, en flygtig Blund,
Før Morgenhanen galed.

Oluf.

Du elsker mig da ikke meer?

Ingeborg.

Jeg veed det ei. Min Smerte
Bortjager hver lykkalig Fryd
Fra det beklemte Hjerte.

Oluf.

Du gaaer alt bort?

Ingeborg
(kæmpende med sig selv).
Og det med Ret!

Oluf.
Bliv! — Dine Taarer trille —

Ingeborg
(med udbrydende Taarer).
Jeg er til Dronning Jer for slet,
For god til Eders Frille.
(Gaaer.)

Oluf (fortvivlet).
O Gud! hun gaaer. Jeg Alt har tabt. —
Hvad har jeg mig formastet —
Jeg til Ulykken kun er skabt,
Og Tærningen er kastet.
Hvad hiælper det, o Moder! nu,
Du loved mig et Rige,
Naar glip jeg gaaer af Livets Held,
Og mistet har min Pige?
Hvor blev hun af? Hun smutted ud
Af Haugens lille Laage.
Jeg tør ei følge med. O Gud!
Jeg svimler som i Taage.
Ad Landeveien vel hun gaaer
Til Dronningen tilbage.
Mon ei, naar jeg i Træet staaer,
Jeg hende kan opdage?
(Han stiger op i et Træ i Forgrunden og seer over Plankeværket, men springer ned igien, dødbleg og skiælvende.)
O Himmel! — Hvilket rædsomt Syn! —
Alt svandt, hvad mig har glædet. —
Det traf mit Die som et Lyn. —
Jeg skued — Retterstedet!

Ja ja! det intet Blændværk var.
Fiernt — paa den grønne Veile —
Derude — sort — paa Bakken — staaer —
En Galge med en Steile!

Tredie Handling.

Ragnhilds Værelse.

Ragnhild. Oluf prægtig klædt.

Ragnhild.

Ha hvor den Fløielskiortel klæder godt!
Og Sværdet med Guldhialte ved din Side.
Nu ligner Du først Kongen! Men Du maa
For alting ei see saa bedrøvet ud.

Oluf.

Ak Moder! Hun forlader mig. Hun vil
Ei tiere see mig. Ei hun troer, at jeg
Kan kaare hende til min Ægte-Dronning.

Ragnhild.

Ei, Børnestreger! Agt ei hendes Tro!
Naar Du kun først er Konge, gior Du hende,
Saasnart det lyster Dig, til Landets Dronning.
Men vogt Dig, Søn! for al Fremfusenhed.
Fremfusende det var i største Grad
At stige giennem Vinduet til Gienten
I Abildgaarden. Men, Gud være lovet!
Det vendte sig til Held for os, og det

Bestemte Dig. Det første Skridt er giort.
Steen Bengtson tog Dig strax for Konning Oluf;
Og, som en Gnist i tørre Lyng paa Heden,
Udbredte Rygtet sig. Men godt og vel,
At vor utrættelige Ven Bisp Rudolf
Var snar som Du. Thi Graveren ham lød;
Og Rudolf var i Fængslet hos Kong Albrecht,
Som sendte strax Dig denne Pung med Guld.
Deel ud deraf til Folket, mens Du gaaer
Til Dronningen i Hallen! Det vil hiælpe.
Naar Betleren først har en Skiærv i Haand,
Da raaber han Dig ud til Konge flux.

Oluf.

Men — det har rystet mig, og det har giort
Mit Blod til Jis, — at jeg saae Retterstedet!

Ragnhild.

Est Du en Karl, som eier Mod i Barmen?
Est Du en ægte Gut? En Dalens Døl?
Fy skamme Dig! Tænk paa den fromme Drot,
Der lagde sig i Kors for Alteret
Og lod saa Morderne ham spalte Ryggen.
Tre Kroner vinker — og Du frygter Døden?
Hvor mange norske Konger døde Straadød?
See! Olaf Trygvason i Havets Bølger
Ved Svolder — smiler end. Ved Stiklestad
Staaer Hellig Olaf blødende for Øren,
For Thorer Hund; — men om hans lyse Haar
En Gisel staaer af Himmeriges Straaler.

Oluf.

De faldt i mandig Kamp, — men jeg bedrager.

Ragnhild.

Ja, som Kong Alfred, Barn! bedrog de Danske,
Da han i Leiren kom som Harpespiller.
Du kalder Dig Kong Hakons Søn —

(Kæmpende med sig selv.)

Hvo veed —
Jeg kunde sige Dig — —

(Afbrydende)

Men nei! Han skal
Ei vide det. (høit) Du stammer ned fra Sverre,
Det er Dig nok. Og Sverre kalder Dig.
Red gamle Norden fra Forkielelsen.
Søn! Red den norske Tunge! Lad vort Sprog
Beholde Havets friske bittre Kraft!
Ei vorde Brakvand, ved at blandes sødt
Med Elbens og med Rhinens ferske Floder.

Oluf.

Hvor kan jeg hykle Kiærlighed og Troskab
For Margareta?

Ragnhild.

Ha det skal Du ei!
Hun ei erkiender Dig; men ligegodt,
Naar Folket giør det. Du forlader hende,
Naar hun har seet Dig. Jeg Dig stander nær,
Og hiælper Dig. Du skal kun tale lidet,
Det Høistnødvendige. Det lykkes vist;
Thi vi har mange Venner alt i Landet.
Herr Ridder Breide Limbek saae Dig nys,
Og strax han hylded Dig. Det samme giør
Grev Otto af Rupin. Saa giør de alle.

(Bringer ham et Bæger.)

Tøm dette Bæger, nyd den gamle Miød,
Drik Styrke, Mod og Haab, og følg din Moder!
Der kommer Skaren for at hente Dig.

Oluf

(drikker og rækker hende Bægeret tilbage).

Jeg beder ei til nogen Helgen meer;

Men — Ingeborg! — af Kiærlighed til Dig
Jeg voved Alt, — din Kiærlighed beskytte!
(De gaae).

Lystskov ved Kongeborgen.

Geert af Holsteen. Otto af Rupin.

Otto.

Jeg siger Dig det Broder! ved Maria!
Ved alle Helgene: den døde Konge,
Margretas Søn opstanden er igien
Frisk fra de Døde. Og med Oluf reise
Sig alle gamle Haab af Marmorkisten,
Og ryste Vingen for at flyve kiækt.

Geert (spodsk).

Ja, som en Paafugl breder ud sin Vifte,
Med Argusøine stolt i Solens Glands.
(Alvorlig)
Hvad er nu det for gammel Kiærlingsnak?

Otto.

Ifald Du troer ei Otto af Rupin
Din Vaabenbroder —

Geert.

Men min Vaabenbroder
I Viin har druknet sin Fortvivlelse,
Fordi han Naade fandt hos Munkedeien.
Du Taabenakke! Var det bedre vel,
At smægte med Kong Albrecht i et Fængsel?

Otto.

Nu kommer snart Kong Albrecht løs igien,
Saa skal vi fiske ret i oprørt Vand.

Geert.

Godt! Altsaa: der er Een, som giver sig
Ud for Margretes Søn.

Otto.

Det er ham selv,
Min kiære Broder! Mange store Mænd
Og danske Riddere har hyldet ham,
Som deres Konge. Han besøger snart
Sin Moder med et talrigt Krigerfølge;
Og Vee Margreta! hvis hun kiender ei
Sin Søn igien.

Geert.

Vee hende! Det er mit Ord.

Otto.

Kom med at see ham, at Du ogsaa strax
Kan hylde ham.

Geert.

Behøves ei! Jeg hylder
Ham ubeseet. Han er Margretas Fiende,
Vil støde hende ventelig fra Thronen?
Det er mig nok.

Otto.

Jeg siger Dig: det er
Ham selv.

Geert.

Kan gierne være.

Otto.

Troer Du, han
Er en Bedrager?

Geert.

Det er mig det samme.
Han er Magretas Fiende, det er jeg med;
Saa er vi ubeseet jo Kammerater.

Otto.

Dit Had til hende tykkes mig for strengt.
Vi var i hendes Vold, — hun gav os frie.

Geert.

Ja, ja! Den Kone veed nok hvad hun gior.
Min Farbro'er Nicolai, Grev Gerhards Søn,
Forlened hun jo moderligt med Slesvig, —
Fordi hun ikke kunde nemlig Andet.
Men troer Du derfor, hun har vundet os?
Paa ingen Maade! Gerhards Slægt er stor
Desuden, og hvad kommer mig, hans Fætter,
Hans Lykke ved? Han deler ei med mig.
Jeg er en fattig Eventyrer, som
Den store Geert, vor fælleds Stammefader,
Der under Taget boede paa et Kornloft,
I Gield dybt over begge Øren; al
Hans Eiendom, det var to store Hunde;
Forsultne, men fortræflige til Jagt.
Med sine Hunde jog han danske Harer;
Og Holsteen, Slesvig, Jylland, næsten Danmark
Betvang han; til den jydske Bondeknold
Niels Jepson faldt med Døren ind i Huset.
End er jeg ikke Geert; dog lykkedes
Det mig i Sverrig alt at faae et Banner.
Og jeg er Albrechts redelige Ven,
Og jeg vil hævne ham. Ved dette Sværd!
Og denne Oluf er Margretas Søn;
Om han er lille, lang, om skiev og krum,
Dum eller klog, Helt eller Niding; han
Er hendes Søn! Det lader jeg mit Liv paa;
Og sværger strax til Prætendentens Fane.
Thi jeg er kied af Qvinderegimentet,
Og Mange, tænker jeg, gaaer det som mig.

Otto.

Ja ganske vist. Men jeg forsikkrer Dig,
At han er ægte.

Geert.

Det kan være muligt!
Dog saae jeg næsten helst at det var Løgn,
Thi saa blev Spasen endnu mere morsom.

Viggo Moltke kommer.

Jeg siger: det er Løgn, Du frække Geert!
Og jeg vil giøre Spasen Dig saa morsom,
Som Du forlanger.

Geert.

Kiender I ham alt,
Herr Viggo Moltke?

Moltke.

Jeg har aldrig seet ham;
Men det er ligefuldt en Helveds Løgn.
Den Kieltring vil kun skade Dronningen,
Hvem jeg forsvarer med mit Liv, mit Blod,
Mod hver en Niding, til den sidste Draabe.

Geert.

Og jeg har heller ikke seet ham, Viggo!
Men dog jeg paastaaer: det er ganske sandt.

Moltke.

Du lyver i din Hals!

Geert.

Tag Jer iagt
Mandhaftige Ridder, at I ægger ei
En kraftig Kæmpe mod Jer Alderdom.

Otto.

Vg ikke To med plumpe Ukvemsord!

Moltke.

Hvo bruger Ukvemsord vel meer end I?

Grødhoveder I kalde kun os Danske.
Al Margaretas Godhed hiælper ei.
Forlened hun ei Eders Slægt med Holsteen,
Da Landet hendes blev ved Arveret?
Og dine Fangelænker har hun brudt.
Men Intet kan formilde Bitterheden
I Eders Hierter mod den danske Dronning,
Vort Nords Semiramis.

Otto (leer).

Semiramis?
Hvem var Semiramis?

Moltke (hidsig).

Det veed jeg ei.
Jeg er ei kommen her, Grønskollinger!
At give Jer Lection i Kroniken;
Men for at tugte Jer, I Spøttegioge!
Som kaste mig min Alderdom i Næsen,
Og som fornærme Dronning Margareta.
Jeg tager Eder beggeto paa min
Samvittighed.

Geert.

I have maa en god
Samvittighed.

Moltke.

Det kan jeg ikke sige.
Thi jeg har tvivlt et Øieblik, jeg Daare!
Om Margaretas Uskyld, hendes Dyd;
Det kræver billigt et Forsoningsoffer.
Og derfor vil jeg slaaes med Jer og give
Jer med mit gode Sværd to Sandsekager.
Saa er den Times Daarlighed betalt.

Otto.

Med sølvgraae Haar?

Moltke.

Vi rives ei i Haaret,
Min gode Dreng! Følg mig kun udenfor
Den kongelige Lystskov. Thi der kommer
Vor Dronning henne med sin ældste Jomfru;
Hun skal ei mægle Fred imellem os.
Vor Kiv skal heller ikke volde hende
Meer Kummer, end hun har. Men Vee den Niding,
Som støder lumsk til Vognen, naar den hælder,
Og lønner hendes Godhed med Foragt.

Geert (til Otto).

Det er en Allerhelveds Karl!

Moltke.

Ja Fyden
Kan ogsaa skiende naar han bliver vred.

(De gaae.)

Dronning **Margareta** kommer grundende, fulgt af Jomfru **Kirsten.**

Margareta.

Min Søn staaer op fra Graven! — Er det ham,
Hvi flyver han ei i sin Moders Arm?
Hvi kommer han med Stridsmænd, som en Fiende?

Kirsten.

Hvor kan I troe, at det er Eders Søn?

Margareta
(seer stivt paa hende og trykker hendes Haand).

Men hvis det var, Veninde — hvis det var!

Kirsten.

Et saadant Eventyr kan giække Jer?

Margareta.

Hæng Moderhaabet i saa tynd en Traad

Du vil, og Du skal see, hun tager Traaden
Dog for et Ankertoug, indtil den briſter.

Kirſten.

Han ſkulde være flyet fra Dødningbaaren
Til Norge, blot af Frygt for Byrge Ulfſen?

Margareta.

Der aldrig kunde lide ham, ſom altid
Modſagde vranten ham, og forekaſted
Ham Mangel, ſnart af Mod og ſnart af Evner.

Kirſten.

Men Byrge Ulfſen var en ærlig Mand.

Margareta.

Nedſlaaet, — dybt fortært — af ſkumle Nag
Maaſkee, — kom han til Danemark fra Skaane;
Taug, — ſøgte Eenſomhed — og visned hen.

Kirſten.

Den bolde Ridder miſtede ſin Helbred;
Han gik og droges med en Leverſyge,
Som lagde ham i Graven.

Margareta.

Hvo har ſagt Dig,
At det var Leveren? Om det var Hiertet?

Kirſten.

Men —

Margareta.

Kirſten tie! og lad mig dømme ſelv.
Troer Du, at Moderøiet lod ſig daare?
See vil jeg ham; — men inden jeg ham ſeer,
Vil jeg en liden Stund henrykkes ved
Den Tanke, ved den Mulighed, at Oluf
Er ikke død. — O Kirſten! Vidſte Du
Hvad det har at betyde for en Moder,
At faae ſit Barn igien. Troer Du, at Danmark,

At Norge, Sverrig opveier mig min Oluf?
Den gyldne Krone favner koldt min Tinding,
Mit Hoved gotter sig, ved Tanken om
Den Magt jeg har; — men naar mig Oluf favned,
Da frydedes mit Hierte. Tit har jeg,
Naar jeg om Aftnen gik i mine Drømme,
Misundt ved Hyttens Dør den Bondekvinde,
Som sad og spandt paa Bænken hos sin Søn. —
Han var vel ingen stærkbegavet Aand;
Lidt blød, — men denne Blødhed smelted mig,
Naar jeg igien som Qvinde var for streng.
Og naar han med det ærligstore Die
Saae mig i Sicelen, — o da tyktes mig
At see min Hakon, hans udtrykte Billed.
Hans Død har skilt mig ved min bedste Glæde;
I Fyrstedaad, i Kunst og Videnskab
Jeg søgte trøstelig Adspredelse;
Og elske vilde jeg mit Folk som Dronning,
Da jeg som Viv og Moder Ingen fandt
At elske meer.

(Henrykt)

Men skienk mig ham tilbage!
Og gierne kaster jeg det tunge Guld
Fra Tindingen; Og gierne Purpurkaaben
Maa glide ned fra disse Skuldre, hvis jeg
Som Moder trykker Sønnen til mit Bryst.

(De gaae.)

Ridderne **Breide Limbek** og **Hans Abildgaard** komme fra en anden Side.

Limbek.

Det trækker herligt op!

Abildgaard.

Ja det er lummert.
Men endnu veed man ei, hvor det slaaer ned.

Limbek.

Margretas Skaktavl staaer kun maadeligt.
Hun tænkte, fordi Dronningen er stærk,
Hun kunde gierne flink fortsætte Spillet,
Skiøndt Kongen alt var mat.

Abildgaard.

Nu kommer Kongen Tilbage.

Limbek.

Ja! Men ei til hendes Tarv.

Abildgaard.

Har Du ham seet?

Limbek.

Han ligner Konning Oluf,
Som tvende Draaber Vand hinanden ligne.
Der er slet ingen Tvivl om, det er ham.

Abildgaard.

Tak skee den hellige Jomfru! Nu, Margreta!
Skal Du ei meer ydmyge Adelen.
Hvorledes var det, Breide Limbek? Vilde
Hun ei udtørre Bækkene?

Limbek.

Hun trued!
Hvorledes var det dog, Hans Abildgaard?
Hun vilde, troer jeg, ryste Abildgaarden.

Abildgaard.

Og bryde Bægret. Rosenkrantzers Vaaben,
Det lod hun skrabe bort af Skabene,
Fordi det var for smukt til blotte Ridder.

Limbek.

Men nu skal Most af Æblet i vort Bæger
Udstrømme til en Bæk, som drukner hende.
Nu skal hun ikke gifte gammel Adel

Med ny, som Kirsten Thott til Jesper Muus;
Saa at man nødig har, at sende Manden
En Kobbernagle fæstet i en Guldring
Med Indskrift: „Arte Dig nu, Kobbernagle!
Du fattet er i Guld.“ Kom, kiære Broder!
Lad os, som bolde danske Herremænd,
Gaae hen og sværge til Kong Olufs Fane.

(De gaae.)

Dronningens Hal.

Musik. Hofmænd og Almue. Dronningen kommer med sine Jomfruer.

Margareta (afsides).

Er det en Sammenkomst for Søn og Moder,
Naar efter Aars Adskillelse de sees
For førstegang? Nei! — det er en Bedrager.
Oluf var kommen som en Drneunge,
Der iler hiem i snelle Flugt til Reden.

(Hun sætter sig paa Thronen.)

Limbek og **Abildgaard** komme.

Limbek.

Vor Frue, vor Formynderske! Vi komme
Fra Oluf, fra din kongelige Søn,
Som ei er død, som vender karsk tilbage.
Det var hans egen Drift at hilse Dig
Først hemmeligt, i kiærlig Eensomhed,
Som Hiertet bød; men neppe rygtedes
Hans Atterkomst, før Folket sammenstimled,
Før Krigerne strax til hans Banner svor,

Og samled sig i Flokke ved hans Bolig.
Der er han!

Musik. **Oluf**; hans Moder **Ragnhild** følger ham. Drabanter.

Margareta,

(naar Musiken er ophørt i det han staaer for hende, iler ned og vil omfavne ham; men gyser tilbage og siger):

Nei! Nei! Det er ikke ham.

Oluf.

Margreta! Kiender Du ei Oluf meer?

Margareta.

O Gud! det er hans Røst.

Limbek.

Det er ham selv.
Omfavn dit Barn!

Margareta
(vil omfavne ham, men gyser atter tilbage).

Jeg kan — jeg kan det ei.
Thi det er Ham — og det er ikke Ham.
For Eder, — for al Verden — er det ham;
Men ei for mig.
(Betragter ham.)
Og dog — ifald det var!
Saamegen Lighed — nei, den er umulig
Imellem To. — Maaskee dog mellem Brødre. —
Hvis Oluf havde havt en Broder, — da —
Thi begge ligne Hakon. — Denne meer
End selv min egen Søn.

Folket
(med høi Røst).

Det er ham selv!

Margareta
(dybt rystet og bevæget).

Tal, Du besynderlige Skikkelse!
Est Du en Aand fra Graven, eller kun
En Gjøgler fra forfængelige Verden,
Som higer efter Guld og Magt og Glands?
Est Du min kjødelige Søn, saa tal!
Hvi stirrer Du paa mig, stiv som en Støtte?
Beviis mig, at Du est mit Barn! Hvor let,
Hvor let for Dig, hvis virkelig Du est.
Hvad binder Munden paa Dig? Er det Angst?
Er det Fortrydelse?

Ragnhild
(træder modig frem).

Hvor kan Du tvivle
Min høie Frue? Maa det ei fortryde
Kong Hakons Søn at holdes af Margreta
For en Bedrager, naar han barnligt iler
I hendes Favn?

Margareta.

Ha! Hvo est Du, som gjør
Dig egenmægtig til den Stummes Tolk?

Ragnhild
(bittert smilende).

Hans Pleiemoder — men dog moderlig.

Margareta.

Ha — Ragnhild?

Ragnhild.

Ja, min Dronning! Ganske rigtig!
Her seer Du Sverres Ætling; Søster til
Den Mand, som dine Sendebud formaaede —
Frivilligt — at fraside sig sin Ret
Til Norges Throne. Han er død! Man sagde
Det var af Grædmmelse; — jeg kan bevidne,
Det var en Feber, som rev Helten bort.

Vi alle fandt os i din Villie strax;
Og stor var mig den Fryd, da Hændelsen
Kong Hakons Søn indbragte til min Hytte.
Jeg huſed ham, jeg pleied, styrked ham.
Og skiøndt man siger, at Du skilte mig
Grumt ved en elsket Broder, — som er usandt, —
Jeg bringer gierne Dig Kong Hakons Søn,
Til klart Beviis paa min Forsonlighed.

Margareta.

At Du ham bringer, det giør Sagen meer
Mistænkelig.

Ragnhild.

Er det min Tak, fordi
Jeg pleiet har den unge syge Konning
Og skaffet ham sin Helbred paa min Klippe?

Margareta.

Hvi taug Du i et Aar?

Ragnhild.

Fordi man sagde
Du haded og Du efterstræbte ham.

Margareta.

Tal, Oluf! selv. Hvad sagde Du dertil?

Oluf

(med et Blik paa sin Moder).

Jeg sagde steds: min Moder elsker mig.

Margareta (rørt).

O Gud! den Tone kom fra Sønnehiertet.

Abildgaard.

Tvivl ikke længer!

Margareta.

Ræk mig hid din Haand!

(Han giør det, hun betragter den.)

Ja — Haanden ligner ogsaa; — dog ei ganske.
En Vorte mangler der.

Ragnhild.

Den skaffed jeg
Ham af med, høie Dronning! ved et Huusraad.
Er Oluf virkelig din Søn, saa kiendes
Han vel paa Andet, end paa Vorterne.

Abildgaard.

Ja det er vist.

Limbek
(sagte til nogle af Folket).

Det lader ikke til,
At hun just gierne kiender ham igien.

Abildgaard.

Min Dronning! Hvis Du tvivler om, at han
Er Oluf, er din rette Søn, vor Konge,
Saa giv ham nogle Spørgsmaal! Lad ham sige,
Hvad der er foregaaet mellem Dig
Og ham, som ingen Andre veed; deraf
Opdage vi den Sandhed allerbedst,
Der er Dig selv, din Adel, Geistligheden
Og menig Mand af største Vigtighed.

Margareta.

Ja Du har Ret! Det strax afgiøres maa,
Og Folket selv maa være Dommer. Oluf!
Dengang din Fader døde, — siig, hvad giorde
Jeg da den Aften ved Dig?

Oluf.

Du mig tog
Paa Skiødet, kysted mig. Guldkronen laa
Paa Bordet, — Du den satte paa mit Hoved.
Jeg var saa liden, at den gled mig ned
Paa Skuldrene. Da kom just Sara did,
Min Amme, bragte mig en Hvedesimle.

Jeg skyndte mig at faae det tunge Guld
Af Halsen, kasted Kronen af paa Gulvet,
Og greb begierlig efter Aftensmaden.

Margareta.

Hans Røst — hans Udtryk — Blik; — dog altid Noget,
Som fremmed blander sig i det Bekiendte.
Ja — det er rigtigt! Men det kunde sleer
Vel have hørt. — Hvad sagde jeg Dig, Oluf,
Dengang din Fader jordet blev?

Oluf.

Du sagde:
„Vox som en frodig Eeg paa Heltens Grav,
Saa visner ei den gamle Kongestamme."

Margareta.

Ha — Gud i Himlen!

Folket.

Der er ingen Tvivl om,
Det er ham selv.

Ragnhild.

Du troer maaskee, at han
Erfared visse Ting ved blotte Sagn.
Fortæl da noget ganske Ligegyldigt!

Oluf.

Erindrer Du, da selv Du klipped mig,
En deilig solklar Sommermorgenstund,
Mit Haar og pusted mig paa Hals og Ansigt,
At jeg blev utaalmodig vred og skieldte?
Du gav mig Hug, og satte mig i Krogen.
Jeg bad Dig om Forladelse, da kysted
Du mig, og loved mig, at Ingen skulde
Faae det at vide.

Margareta
(ryster forundret paa Hovedet).
Det er ganske sandt!
Jeg holdt mit Ord, — og sagde det til Ingen.

Oluf.
Og nu i ældre Tid: Erindrer Du
Den Hemmelighed, Du betroede mig,
Om den Fyrstinde som jeg skulde faae
Til ægte, hvis jeg vilde?

Margareta (hurtig).
Ti dermed!

Ragnhild.
Men mindre Ting igien, til sandt Beviis!
Thi Stort kan rygtes.

Oluf.
Mindes Du, en Aften
Vi sad alene to paa Vordingborg?
Du havde faaet skionne Blomsterlog
Fra Holland, som just nys vaar sprunget ud.
Du tog en Hyazint med mørke Lokker
Paa smalle Stilk, og stak den i min Hat,
Og sagde: Dette Blomster ligner Dig!

Margareta
(betragter ham rørt med kæmpende Uvished).
Er virkelig end Blomsten ikke visnet?

Ivar Lykke (kommer).
Vor Frue, vor Formynderske! Du studser,
Du tvivler og Du overtydes? Os
Det gaaet er som Dig. Men — som Du selv
Er Ivar Lykke nu fast overtydet;
Og Hæren er det med, og Almuen
Kun venter paa at hylde deres Konge.
Det sikkreste Beviis dog mangler end,

Hvorpaa maaskee Du selv end ei har tænkt,
I Overraskelsen af dette Særsyn.

Margareta.

Hvad, Ivar Lykke?

Ivar.

Du har jo begravet
Din Søn; der kan ei være To paa eengang,
I Hallen levende, som død i Kisten.

(Til Oluf)

Hvis, Herre! Du est virkelig vor Drot,
Jeg tiener Dig som ærlig Riddersmand
Med Liv og Blod; og hver en Dannemand
Som jeg. Men Du kan ei fortryde paa,
At jeg er ligerviis Margreta tro;
Og hvis hun er Din virkelige Moder,
Maa denne Troskab glæde Dig, som Søn.
Drabanterne blev sendt til Gravkapellet
At aabne strax den skiønne Marmorkiste,
Som — efter Rygtet — giemmer Kongens Liig.

Ragnhild.

Det er ham kiært at dette skeer.

Margareta.

Ha, Ivar!
Du staaer mig troligt bi.

Ivar.

Der kommer alt
Drabanterflokken.

(Drabanterne komme.)

Margareta
(raaber dem imøde).
Taler! Fandt I Liget?

Drabant.

Nei, Frue! Marmorkisten stander tom,

Det lader til, at der har aldrig ligget
Et Liig deri.

(Mumlen iblandt Folket.)

Abildgaard.

Ha — det er meget selsomt!

Limbek.

Ja — det er meer end selsomt.

Abildgaard.

Danmarks Frue —
Formynderske — Du har ei vidst, at Kisten
Var tom?

Limbek (spodsk).

Nei! Hendes Kiærlighed til Sønnen
Tillod ei hendes ømme Moderhierte
Det fæle Syn — at see den Frommes Liig.

(Mumlen iblandt Folket.)

Ragnhild (mere modig).

Saa var vel Rygtet ei saa ganske falskt;
Og saa var min Forsigtighed vel ei
Saa ganske taabelig: at først i Hallen
For Folkets Øine, jeg tilbagebragte
Den tabte Konge, — som nu selv vil herske;
Og som sin Moder takker for den Omsorg,
Hun bar for ham — og for hans Kongeriger.

Margareta.

Ha! Denne Trods, og denne lumske Hævn,
Hvis Glæde, Ragnhild! tindrer i dit Øie,
Og denne Eventyrers feige Frygt — —
See hvor han vakler, skiælver — tør ei see
Mig stivt i Øiet.

Ragnhild.

Eventyr fortælle:
At den, der skued Hov'det af en Trold,

Den blev til Steen; men meer forstener det,
At see en unaturlig Moders Ansigt.

Ivar
(med et vredt Blik paa Margareta).

Vor Konge, kom! Vi følge Dig.

Alle.

Vi følge.

Hil Konning Oluf! Konning Oluf leve!

(Pauker og Trompeter. Alle forlade Dronningen, uden hendes Jomfruer og Viggo Moltke, der holder sig tilbage.)

Margareta.

Saa staaer jeg nu forladt af mine Mænd.

Kirsten
(kommer med de andre, undtagen Ingeborg).

Men ei af dine Piger, elskte Dronning!
(De komme og kysse hendes Hænder.)

Margareta.

I blive hos mig, mine stakkels Duer?

Kirsten og nogle Flere.

I Liv og Død.

Margareta.

Vi bygge vil et Kloster.
Et Kloster vil dog Danmark unde mig.

Viggo Moltke træder frem.

Min Dronning! Du skal ikke gaae i Kloster.

Margareta.

Ha, Viggo Moltke! Du endnu hos mig?
Du drager ikke med den store Flok?

Viggo.

Nei, jeg er ingen Trækfugl; men en Glente,
Som bygger helst i høie Borgruiner.

Margareta.

Troer Du, han er min Søn?

Viggo.

Jeg troer, hvad Du troer.
Du troer det ei, og Viggo heller ei.
Dig kiender jeg fast som mig selv, min Dronning!
Men flygtigt giorde jeg kun hans Bekiendtskab.

Margareta.

Tro — tro mig, Viggo! Det er en Bedrager.

Viggo.

Jeg troer Dig. Det er en forbandet Troldmand,
Der har ved Hexeri og Satanskunst
Erfaret Alt, hvad han fortalte Dig.

Margareta.

Hvordan det er, veed jeg saa lidt som Du;
Men Dette veed jeg: han er ei min Søn,
Om ogsaa tusind Gange han fortalte
Mig Træk af sine Barndomsdage; hvis
Han ogsaa ligned Oluf meget meer.
Men — det behoves ei; — thi mine Fiender
Med Glæde puste Sæbebobler selv,
For at beskyde mig med disse Kugler.
Det er dem om et Paaskud blot at giore;
Og slagne mine Venner er med Blindhed.

Viggo.

Følg mig til Jylland, til mit gamle Slot;
Vær Frue der, tag dine Piger med!
Der findes Kost og Plads for Eder alle.
Der kan i Ro Du vente bedre Dage,
Til Sæbeboblen brister; til man gaaer
Ei meer i Taaget efter Løgtemanden.

Margareta
(støtter sig til Jomfru Kirsten).

Jeg meget har udstaaet denne Dag,

Og det er intet Under, gode Ridder!
Ifald min Kraft forlader mig tilsidst.
Man vilde skille mig ved Land og Riger —
Det lyktes ikke strax.

Viggo.

Man vilde skille
Dig ved et ærligt Rygte; men din Dyd
Fremstraalede kun mere klart i Mørke.

Margareta.

Det værste Stød — det træffer nu tilsidst.
Berøv mig Kronen! — Det er vel et Tab
For et høimodigt Hierte; men det kunde
Jeg snart forvinde; — forekast mig Letfærd
I Sæderne! — ja — det er vel en Plet,
Dog den letsindige Letfærdige
Kan være god, og eie sieldne Dyder;

(fortvivlet)

Men giør mig til en unaturlig Moder!
Og Alt forsvinder, som et Giøgleværk,
Naar Feen vorder til en hæslig Hex,
Kronen — en flættet Krands af visset Straa;
Og Kraften selv en Flaggermusevinge
Paa Diævleskikkelsen. Det er Margreta!
Det gielder hun nu for i Folkets Øine.

(Hun gaaer fortvivlet bort med sit Følge.)

Fierde Handling.

En underjordisk Hvælving med nogle gamle store Kister, flere Pergamenter ligge paa Gulvet.

Abbeden

(aabner Døren og kommer ind med en Lygte, som han sætter fra sig paa Gulvet, og udbryder i dybe Tanker):

Hun os forlader! — Det mig forekommer,
Som om os Solen midt i feireſt Sommer
Forlod, reent uden Haab, reent uden Trøſt,
Og ſendte Vinter før vi havde Høſt.
O nu først ønskte jeg, at Aandens Vælde
Med Legemsſtyrke Magten kunde fælde,
Misbrugte Magt! Hvad hiælper Tankens Værk,
Naar Armen ei er med, ſom Tanken, ſtærk?
Hvad er Nutidens Helte? Kaade Drenge!
Og det endnu vil vare ſaare længe,
Før de bli'er meer. Minerva! Nei Du maa,
Hvor Du ſkal virke, ſtærk bevæbnet ſtaae. —
Men — det er Drømme — Mon det vel ſig ſømmer,
At i en vigtig Stund jeg gaaer og drømmer?
Hvad kan jeg andet? Hvad formaaer mit Ord?
Hvor væmmelig er mig den frække Jord,

Der stormer stedse til sin egen Skade. —
Jeg stiger fra forfængelige Flade
Ned i dens dunkle Skiød: en Kielder trang!
En trangere skal huse mig engang. —
Her giemmes længstforsvundne Krigsbedrifter,
Som vissent Løv, i støvbedækte Skrifter;
Dog findes hist og her i gunstne Krands
Et Blad endnu, som ei har tabt sin Glands.
Du skiønne Digtekunst! Din Kraft kan maale
Bedrifterne med Evighedens Straale;
Du falder tit i bælmørk Hvælving ind,
Og livner op det Døde med dit Skin.
Hun ønsker sig den gamle Kæmpevise,
Og nødig vilde jeg den selv forlise;
Thi den er fuld af kraftig Oldtids Aand,
Og Absalon den skrev med egen Haand.
Svend Vonved var, paa glubske Kæmpemaader,
Jo selv en Viis, som kunde løse Gaader,
Og som forlangte Gaader løst med Klogt. —
Men jeg maaskee kun har forgieves søgt.

Hun reiser bort til Jyllands golde Heder,
Hvor Rolighed dog mildt om Sletten freder.
Før hendes Fødsel kom den fule Giæst
Og hærged Landet rundt, — den sorte Pest.
Den lagde Jyllands brede Sletter øde;
Der finder neppe meer en Fugl sin Føde.
Hvo veed, om ei hun bringer did den Vaar,
Som bort fra Siælland med Margreta gaaer?
Hvor gierne drog jeg med! Det Intet koster,
At rive mig fra denne By. Et Kloster
Paa Heden gierne bygged jeg; ja frit
Jeg klædte mig som fattig Eremit,
I Hytten paa mit Lyng Gud Herren loved;
Og Crucifix og Bibel, Dødninghoved

Var nok for mig; et Tempel blev min Vraa, —
Hvis jeg kun stundom der min Dronning saae!

Viggo Moltke kommer.

Min fromme Broder! Man har mig fortalt
At I var her. Jeg ledt har overalt.
En Klærk betroede mig det, at I søger,
Blandt Pergamenter og blandt gamle Bøger
En Vise, som I Dronningen har lovt.
Men Ondskab gior det hende nu for grovt.
Frivillig selv hun Thronen strax forsager,
Og deler Magten ei med en Bedrager.
Til Jylland reiser hun op til mit Slot,
Og der — der skal hun faae det ganske godt.
Og fleer end hun skal Viggo Moltke giæste;
Thi hendes Venner følge. Blandt de bedste
Hun regner Jer. Saa kom! Vil I gaae med?
Det er min Bøn paa dette øde Sted.
Vi har ei Tid, hun ager os forud
Til Vordingborg, — og der — ved Sancte Knud!
Der spøger Valdemar. Han kommer atter!
Hans Aand skal gaae igien!

Abbeden.

Ja — i hans Datter!

Viggo.

Vil I gaae med?

Abbeden.

Jeg gierne did vil flytte,
Ifald I bygger mig en lille Hytte
Paa Heden.

Viggo.

Hav for sligt ei mindste Sorg!
I boer hos Viggo, paa hans egen Borg.
Jeg skylder Eder, Anders! en Erstatning;

Men her, i denne Tingenes Forfatning,
Vi har ei Tid til strax at drøfte Sligt.
Skynd Jer! og søg kun Dronningen sit Digt,
Saa gaae vi. Men I skal dog vide dette:
En Usling ondt for Eder vilde sætte,
At I var Niding mig bevise strax;
Men Ræven faldt kun i sin egen Sax.

(Tager hans Haand og seer ham venligt i Øiet.)

Og Du stod reen. Nu skal jeg Dig husvale.
Jeg dybt er i din Gield;
(trykker hans Haand)
jeg skal betale!

Abbeden (rørt).

O ædle Ridder!

Viggo.

Men, i Herrens Navn!
Hvad Ædelt er i det? — Og gjøre Gavn
Du skal hos mig, og ørkesløs ei blive;
Thi Du skal lære mig at læse, skrive.
Vel, Anders! er jeg mig en Ridder stolt;
Men at jeg ikke blev til Bogen holdt,
Har mig dog tit fortrudt. Dog — i min Have
Der har vi Tid hver Dag. Og — lære stave —
Troer Du, det gaaer endnu? Er ei for tungt?
Maaskee er Hov'det end som Hiertet ungt.

Abbeden.

Ret snart I læse skal.

Viggo.

Siig mig, hvor mange
Bogstaver er der?

Abbeden (smilende).

Sex og tyve.

Viggo.

Bange
Jeg er, at jeg dem ei i Hov'det faaer.
Og troer Du vel, slig barket Næve, haard,
Der førte Sværdet i en Række Krige,
Kan rigtigt skrive Linierne lige?

Abbeden.

Om Linien staaer skievt, hvad siger det,
Naar Tanken kun, naar Meningen er ret?
I skrive skal, hvis det kan Eder more,
Saa godt om føie Tid som Karl den Store.

Viggo.

Nu — hvis det kan gaae an, saa er jeg glad.
Skynd Dig at finde nu det gamle Blad!

Abbeden
(seer sig om).

Her Nogen været har og rørt i Gruset.
Det ligger jo som Fiær i Hønsehuset,
Naar Maaren nylig hærged. Kastet ud
Jeg finder Pakkerne. Ja — gode Gud!
Hvor skal jeg nu den lille Vise finde?
Jeg troer den laa i Kisten giemt derinde.
Men alle Bundter er paa Gulvet slængt.
I denne Kielder havde jeg dog tænkt
At have Fred. Den ellers Ingen søger;
Det var et Beenhuus fordum, hvor det spøger,
Fortæller man. Men i Guds Navn jeg gaaer,
Og Diævlen skal ei krumme mig et Haar.
Og høist engang hvert andet Aar jeg leder
I disse Kasser efter Sieldenheder,
Som Ingen bryder sig det mindste om.
Hvo har forstyrret mig min Helligdom?

Viggo.

Den laa i Kiſten ſiger I? See efter!
Maaſkee den findes end.

Abbeden

(tager Lygten, aabner Laaget og ſeer ned i een af Kiſterne, men lader i det ſamme Laaget falde igien, og iler ſkjelvende og bleg hen i Forgrunden).

Gud! — Mine Kræfter
Forlade mig. — Jeg ſvimler! —

Viggo.

Broder! Siig
Hvad har Du ſeet i Kiſten da?

Abbeden.

Et Liig!

Viggo.

Et Liig?

Abbeden.

Den døde Konge! — Hiælp Maria!
Hielp St. Chriſtopher!
(fatter ſig)
Lad ei Natten tie
Med ſine ſkumle Synder! Feige Gys
Forſvind! I Mørket opgaaer mig et Lys.

Viggo

(tager Lygten, gaaer hen og ſeer i Kiſten).

Ja det er ham! Ja det er ham, min Broder!
(Sætter Lygten ned og kommer glad tilbage til Abbeden.)
Nu Danmark meer ei miſte ſkal ſin Moder.
Kom! Kys mig, Munk! Vær freidig og vær kiæk!

Abbeden.

Til høie Fryd forvandler ſig min Skræk.

Viggo

(gaaer atter hen og ſeer ved Lygten).

Ja det er ham. Nu! det maa jeg Dig ſige,
At ſkionneſt Anſigt paa en deilig Pige

Fortrylled Viggo her ei nær saa sødt,
Som dette gustne Billed, blegt og dødt.

(Kommer lystig frem igien.)

Nu skal Margreta paa sin Throne blive,
Og Viggo hverken læse eller skrive!
Med Sværdet han forfægter hendes Ret.

Abbeden.

At blotte nu Bedrageren er let.

Viggo.

Der slængte de ham ned den stakkels Døde,
Fra Marmorkisten.

Abbeden.

Nu skal meer ei bløde
Det største Hierte, som i Danmark slaaer.

Viggo.

Jeg bringer Nidingen sit Banesaar!

(De gaae.)

Den kongelige Hal.

Rudolf af Skara. Oluf.

Rudolf.

Ei, Eders Naade! Nu kun dristigt Mod.
Margreta flygter alt til Vordingborg,
Derfra til Jylland, med en gammel Ridder,
Og giør os Seiren let, ja næsten sikker.
Her hyldes I frivilligt af Enhver.
Mit Raad er dog, at ei I lader Eder
Formeget see; men helst om Aftenen,
Ved Lys og Kierter.

Oluf.

Saadan bliver jeg

En usel Fange paa min egen Throne.
O det var et fortræfligt Hængedynd,
I bygged denne stolte Throne paa.
Min Ro forsvandt, som munter gik i Vadmel,
Og Purpur hænger Du omkring min Angst.

Rudolf.

Hør mig, min Konge! Overlad I Sorgen
Til Eders kiække Moder og til mig!
Jeg var alt Bisp, jeg styre kan en Stat;
I takker min hengivne Hiælp for Alt,
Og jeg vil vorde Jer en Absalon.

Oluf.

Tag Jer iagt, at ei, som Absalon,
I hænger Eder ved Jert eget Haar.

Rudolf.

Det, som forstemmer Kongen, jeg begriber;
Men see — med Lethed jeg kan trøste ham.
Hvis steds I skulde gaae i denne Spænding,
Ei noget Øieblik i Sikkerhed
For hin Opdagelse, som kunde styrte
Fra Høihed Eder i Fordærvelsen,
Ja — da var Misfornøielsen naturlig.
Men det har ingen Fare!

Oluf.

Ingen Fare?

Rudolf.

Nei! Med en lille Flaade, som alt ligger
Seilfærdig, som blev rustet ud mod Sverrig,
Og som fornemmelig bestaaer af Normænd,
I seile maae til Norge strax imorgen.
Her hedder det: Nødvendigheden kaldte
Jer did, at hyldes, som I hyldtes her.

Oluf.

Ja, Ridderskabet her og menig Mand
Har hyldet mig, men intet Danehof.

Rudolf.

Det er det samme! I maae reise flux
Til Norge. Der det vorder mere let
At være Oluf; thi han var der kun
I flygtige Besøg. Og Bønderne,
Som aldrig lide, Kongerne skal døe,
Troer, at han lever karsk endnu. Let samler
I der en Hær, som trodser Margareta.

Oluf.

Og altid skal jeg vide hemmeligt
Mig dog en ussel Løgner! Thi, Herr Bisp,
Hvis I vil vide det, Abbeden Anders
Har været hos mig, sagt mig Et og Andet,
Som Ingen før, desværre, mig har sagt.
Han aabnet har mig Øinene for silde.
Jeg ubevæget lod, han gik bedrøvet;
Men hvad mit Hjerte følte, veed jeg bedst.

Rudolf.

Den Anders, det er en enfoldig Mand!
En stakkels Klærk, ei uden Lærdom just,
Men han forstaaer sig lidt kun paa en Stat,
Veed ei, at hvad Forbrydelse man kalder
I mindre Forhold, vorder Heltedaad
Tit i det Store, naar det drives kiækt.
Alt hvad I gjør, er, som Fru Ragnhild siger:
Et Krigspuds, for at vinde Land og Folk.
Og har I først en Hær paa Benene,
Fremtræder I en Dag med Mod for Hæren,
Og siger Alting reent ud. Og jeg vædder,
At Norges Bønder heller vælge Jer,

Kong Sverres Ætling, end en fremmed Fyrste,
Som Margareta kaarer til sin Stedsøn.

Oluf
(afbrydende).

Ja — det er ganske godt. — Jeg takker Eder! —
I hiælper mig.

Rudolf.

Det er mit Ønske, Herre!
Og, for at kunne det med større Kraft,
Var det af Veien ei, for min Skyld ikke,
Men for Jer egen, at I kaared mig
Til Eders Drost.

Oluf.

Velan — I er min Drost!

Rudolf
(kysser hans Haand).

Med Liv og Blod jeg Eder er forpligtet
Nu til min sidste Stund. I Aften slippe
Vi Konning Albrecht løs af Fængselet.
Et Fartøi bringer ham til Meklenborg;
Og vist I har i ham en ærlig Ven,
Som hiælper os til Danemark og Norge,
Ifald vi atter hiælpe ham til Sverrig.
Thi — alle de tre Kroner faae vi neppe.

Oluf.

Er Ingeborg reist bort med Dronningen?

Rudolf.

Nei, hun er med sin Fader her paa Borgen.
Han glæder sig til Eders Ægteskab.

Oluf.

Jeg ønskte først at tale med hans Datter.

Rudolf.

Godt, Herre! Strax jeg sender hende hid.
Kun lystig, modig! Saa gaaer Alting godt.
(Gaaer.)

Oluf.

Den gode Biſp! Han kunde være Kobler,
Ifald det ſkulde giælde, troer jeg næſten.
Han ligner Judas, ſom paa Altertavlen
Med Pengepungen ſidder, ſidſte Aften
Iblandt Diſciplene. — Og han ſkal være
Min — venſtre Haand! Min Moder er den høire!
O Moder! Moder! Hvortil har din Hovmod
Forført mig? Men jeg gaaer ei længer frem.
Naar jeg har vundet Ingeborg, ſaa har
Jeg hvad jeg ſøgte, ſaa maa Margareta
For mig ret gierne vorde Dronning atter.
En liden Flaade ligger jo bemandet
Af norſke Gutter? Godt! Fortræfligt! Ha
Et herligt Indfald.

(Ingeborg kommer.)

Ak min Ingeborg!

Ingeborg.

Min kiære Fader hidſender mig
Til Drotten i Kongeſale;
Han beder, at I tilgive vil
Min før forvovne Tale.
Og ſelv jeg beder, at I mig vil
Høimodigen tilgive.
Jeg glemmer ikke min Fiſkergut,
Den Stund, jeg er ilive;
Og ei formaaede jeg ſtrax, min Drot,
Naar jeg ſkal tale Sanden,
At glemme Fieldene for et Slot,
Og Beileren — for en Anden.

Oluf.

Min Ingeborg! Du farer vild,

Ja Du aldeles feiler,
Ifald Du Andet i Oluf seer,
End din trofaste Beiler.
Ifald jeg Konning i Danmark blev,
Da Kronen kun jeg skatter,
Fordi jeg glad den dele kan
Med Ridder Bengtsens Datter.

Ingeborg.

Ak, hvorfor blev I en Fisker ei
Ved Miøsen og paa Fieldet?

Oluf.

Fordi jeg sukked paa eensom Vei,
Af Elskov overvældet.
Hvad nytted mig vel min Fiskefangst,
At Fugle jeg kunde fange?
Den bedste Fugl, mit Hierte vandt,
Den sløi til Danavange.

Ingeborg.

Ak Herre! Hvor var det muligt dog
Jer saadan at forstille?
Hvor ofte sadde vi Arm i Arm,
Hvor Miøsens Bølger trille;
Naar Maanen sank i Søen rød,
Mens Granerne monne hælde;
Naar slukt var Solens sidste Glød,
Bag fierne sorte Fielde.
Naturen svandt — I var kun der,
Saa ærlig og fortrolig.
Men ak! Det var et Giøgleskiær,
Som spøgte ved min Bolig.
En Hemmelighed I skiulte mig,
Trods al oprigtig Stræben;
Og Sandheden blev dækt med Svig,
Bedrag kun var paa Læben!

Oluf.

Jeg holder det ei længer ud,
Alt vil jeg Dig opdage.
Troer Du, min Ingeborg! min Brud!
Dig Oluf kan bedrage?
Nei ærlig var din Fiskergut.
Først, da Du bort var fløiet,
Da var det, for at vinde Dig,
For Verden han har løiet.
Men aldrig hos min Ingeborg
Jeg Sandheden forsager,
Om end jeg for den hele Jord
Skal staae som en Bedrager.

Ingeborg.

Hvad siger Du?

Oluf.

Hør nu i Løn,
Hvad jeg betroer Dig, Pige!
Jeg er ei Margaretas Søn,
Ei Danmark er mit Rige.
Men Arving er jeg, og med Ret
Til Norge, Norges Herre.
Jeg er af gammel Konning-Æt
Og stammer ned fra Sverre.
Men da jeg ligner Oluf grant,
Ja meer end Broder Broder,
Paa denne List min Moder fandt.
Hvad gior ei Søn for Moder?
Jeg som et Barn bestandig lød
Min Moder iblandt flere;
Den vorne Dreng hun alting bød. —
Hvad er jeg meget mere?
Margreta tog vor gamle Ret,
Vi tog igien fra hende.

Misbrugte Magt — retfærdig List —
Det maa Enhver bekiende.
Men, Ingeborg! — oprigtig talt —
O gid jeg kunde flyve
Til Verdens Ende bort med Dig!
Thi — jeg kan ikke lyve.
Den fæle Løgn nødvendig blev; —
Paa den jeg strax ei tænkte;
Og knap jeg loi, før snart min Blomst
Dybt ned sit Hoved hængte.
Min Munterhed mig plat forlod.
Først det en Spøg mig tyktes,
Men Alvor kom; og see, min Kraft
Reent op med Roden ryktes.
Da saae jeg skumle Retterstед,
Og — det maa jeg Dig sige:
Paa Ranild Jonson tænkte jeg,
Og at jeg var hans Lige.
„De fulgte Ranild af Roeskild ud,
Han vred sine Hænder saa saare.
Alle de Fruer i Staden var,
De fældte for hannem Taare."

Ingeborg.

O Gud, min Oluf dyrebar,
Og dobbelt nu i Fare,
For min Skyld Du Dig styrtet har
I denne Dødens Snare?

Oluf.

Jeg Retterstedet bag Haven saae,
Ved, Ingeborg, din Have,
Og tænkte: Naar Du did skal gaae,
Mon hun den sidste Gave
Tør skienke Dig? Naar hun Dig seer
I Døden — uforfærdet —

Mon hun en Rose tør kaste til Dig,
Paa Veien over Gierdet?

Ingeborg.

O knus mig ei!

Oluf
(omfavner hende).

Nei, Ingeborg!
Jeg skal Dig ikke knuse.
Forjage vil jeg kiæk din Sorg,
Og nu skal Modet bruse.
Hør mig! Imorgen seile vi
Til Norge med en Flaade.
Men vi forlade vante Sti,
Og stole paa Guds Naade.
Jeg til Skibsfolket mig betroer,
Som Ætling af Kong Sverre.
Vi søge vil en fremmed Jord,
Og der jeg vorder Herre.
Det fierne Viinland, som engang
To norske Kæmper funde,
Hvorom man intet længe sang,
Thi Sagnene forsvunde;
Det jeg opdager snart paany! —
For Øxen Skoven falder,
Der bygger jeg en prægtig By,
Og Ingeborg den kalder!

Ingeborg.

Min Ven!

Oluf.

Du mig ei nægte vil
Et Kys til Fæstensgave!
Jeg haaber ikke, jeg trænger til
Hin Rose fra din Have.

Ingeborg
(kysser ham).
Du elsker mig, — min Fremtid leer,
Din Kiærlighed mig glæder.

Oluf.
Ei længe Margareta meer
Mig kalde skal Forræder!
(De gaae.)

Gravkapellet.

Olufs Marmorkiste staaer paa en bred Forhøining, med Trin til Siderne. Laaget er opstillet til Væggen. **Ivar Lykke, Viggo Moltke,** Drabanter med Hellebarder, Svende med Fakler.

Viggo
(seer ned i Kisten).
See saa! Nu ligger han igien saa roligt,
Og sover i sin skionne Marmorseng,
Som om slet ingenting var hændet ham.

Ivar.
Jeg kan ei sige Dig, min gamle Moltke!
Hvor jeg har ærgret mig. Det er en Skam!
Og aldrig havde Ivar Lykke tænkt,
Han skulde skamme sig.

Viggo.
Hvorfor ei det?
Det maae vi alle. Vi er Syndere
For Gud tilhobe.

Ivar.
For vor Herre — ja
Det la'er jeg giælde; — men for Menniskен'!

At jeg, som dierv i Spidsen af en Flok
Forvovne Helte drev en Hær paa Flugt,
At jeg skal lade trække mig ved Næsen
Af en elendig Qvinde, hendes Dreng!
At jeg, som vovet har mit Liv og Blod
For Margareta med den største Fryd,
Skal være Den, som først forlader hende
Og tvinger hende til at rømme Landet? —
O Viggo Moltke! Som de gamle Kæmper
Jeg kunde styrte mig i eget Sværd.

Viggo.

Saa var Du jo en Hedning, ingen Christen.
Nei, Ivar Lykke! Lad det være. Giør
Det godt igien, saa har det ingen Nød.
Og lad det ei forundre Dig, at Du,
Som jager let fleer tusind Mænd paa Flugt,
Dog kunde fanges i et Qvindegarn.
Jeg kunde give Dig Exempler af
Historien, ifald jeg huskte dem;
Det vil da sige: hvis jeg havde læst dem; —
Men det behøves ei; tro Du mit Ord:
I snedig List ophamler ingen Mand
Med en forslagen og en dristig Qvinde.

Ivar.

Men hun skal fanges i sit eget Næt.
Jeg har indbudet hende med sin Søn,
At see den skiønne hvide Marmorkiste,
Som Margareta snedigt hugge lod
Til den fraværende, den karske Drot.
Fru Ragnhild taled om et Troldehoved,
Til Dronningen; men Olufs Liig i Kisten
Jeg tænker snart forstener hende meer,
End Synet af en Giøgler Margareta.

Viggo.

Og var hun villig til at komme strax?
Tit vil ei kloge Fisk paa Krogen bide.

Ivar.

Kraft gav mig Vrede til Forstillelsen.
Jeg fandt, her var Forstillelse nødvendig.
Jeg ei paa Skruer satte mine Ord;
Men spurgte ligefrem „om hun og Kongen
Ei vilde see den skiønne Marmorseng,
Hvori han, uden selv at vide det,
Saa lang Tid havde ligget? Underlæben
Paa hende dirred ved mit Ord; — jeg saae det.
Hun beed i Læben; — men i Øiet vendte
Den Ild tilbage flux, som kort forsvandt.
Hun følte vel, at Frygt var farlig her;
Desuden er det en dumdristig Qvinde.
Hun smilte naadigt, hilste mig med Haanden,
Og sagde: „Gierne! Gaaer kun ned, og lader
Dem lufte Hvælvingen lidt først. Lad Fakler
Nedbringe did! Jeg kommer med min Søn."

Viggo.

Men mon han kommer?

Ivar.

Ha, den Tosefugl
Man griber, hvor han sætter sig, med Haanden.

Viggo (lytter).

Der er hun alt.

Ivar
(til Drabanterne).

Nu skiuler Jer i Krogen,
Og kommer frem, saasnart jeg gi'er et Vink.

(Drabanterne skiule sig.)

Ragnhild kommer med sin Søn og Følge.

Ragnhild.

Her er det altsaa?

Ivar.

Ja, min ædle Frue!

Oluf.

Der Marmorkisten staaer?

Ivar.

Hvis tomme Rum
I lang Tid skulde daare Danerfolket.

Oluf
(seer sig om).

Hu! Her er sørgeligt.

Ivar.

Ja, høie Konge!
Det sidste Sovekammer er ei muntert,
Og Døden gior ei Forskiel meer paa Kongen
Og Betleren. En Smule kostbar Pragt
Kan Verden vel end ødsle paa den Døde;
Men Pragten selv blier næsten kun til Spot.
Snart æde Mol det sorte Fløil til Pialter,
Og Marmorsnorklen bli'er bedækt af Støv.
Forfængeligt er Livets korte Høihed.
„Døer Fæe, døer Frænder" — siger gammelt Ordsprog,
„Et veed jeg kun som aldrig døer, og det
Er Dommen over hver en Død." Hil Den,
Der har en god Samvittighed. Den har I!
Og saa kan Graven ei forfærde Jer.

Ragnhild.

Nei ingenlunde.

Ivar.

Vil I ikke see
Ned i det tomme Rum, hvor Kongen savnes?

(Ragnhild og Oluf stige op, hver til sin Side; den Første fulgt af Ivar, den Anden af Viggo Moltke, der holde Fakler i Hænderne.)

Oluf
(i det han seer ned og Drabanterne træde frem efter Ivars Vink).

Jesus Maria!

(Han falder besvimet til Jorden.)

Ragnhild,
(efter en heftig indvortes Kamp, med stærk Stolthed).

Styrter Du, min Søn?

Jeg staaer.

Viggo.

Loths Hustru! Som en Stotte Salt,
I det Du vender Dig mod Sodoma.

Ivar.

Der ligger virkelig den døde Konge!
Der ligger Margaretas Søn.

Ragnhild
(med Følelse).

Min leved;
Derfor jeg vilde gjøre ham til Konge.

Ivar.

En feig Bedrager!

Ragnhild.

Sverres Ætling!

Ivar.

Sverre
Var selv maaskee Bedrager. Al hans Adkomst
Til Riget, var, som denne Eventyrers,
En Moders Ord.

Ragnhild.

Forstaaer Du kolde Mand
Dig paa en Moder?

Ivar.

Vil Du prale med

De Følelser, som Margareta har,
Og som, ved Løgn, Du vilde røve hende?

Ragnhild

(gaaer hen til den anden Side, hvor Oluf ligger).

Min Oluf est Du død? Ja, dø, min Søn!
Saa sparer Du derved de danske Bødler
Uleiligheden, at henrette Dig.

(Knæler og kysser ham.)

Farvel min Oluf!

(Hun staaer op og siger stille henrykt)

Jeg en Drøm har havt
Imorges, som jeg ikke sagde Dig:
Du sad paa Bænk med mig, paa Kirkegaarden
I Nidaros, ved Throndhiems høie Kirke;
Det var en tidlig Morgen, Stiernerne
Var endnu ikke ganske slukt paa Himlen,
Og Solen straaled rød i Østen frem;
Da luktes Døren op — med store Fløie,
Og Hellig Oluf, med sin Helgengisel
Om Hov'det og den gamle norske Krone,
Kom ud og vinkte Dig: Du gik med ham. —
Jeg ventet Dig, — men Du kom ei tilbage! —

(Hun stiger ned og gaaer hen i Forgrunden, fulgt af Ivar Lykke, Viggo Moltke og Drabanterne; derpaa siger hun til de Omkringstaaende rolig og med Kraft)

Jeg haaber, han er død. Mig kan I let
Faae Livet af. Saa skynder Eder da!
Men skiælder ei som Qvinder! Ragnhild Jonson
Har lært at gaae i Døden som en Mand.

(Hun gaaer, de følge hende.)

Femte Handling.

Landeveien i Baggrunden, som gaaer forbi Steen Bengtsens Hauge, der ligger til Høire, og er skilt fra en lille grøn Plads udenfor, ved et levende Gierde. Lige over for Gierdet staaer et Træ med en Bænk.

Hans og **Erik** (Drabanter med Hellebarder).

Hans.

Ja! Vi os skynde skal, har Drosten sagt,
Med hans Henrettelse. Den være maa
Forbi, før Dronningen tilbagevender;
Og hun er alt paa Veien hiem til Soro.

Erik.

Herr Ivar Lykke frygter vel, hun skal
Benaade ham.

Hans.

Og det var ogsaa farligt.

Erik.

Men har vi Ret, at dræbe vores Næste?

Hans.

Ja! Den, som drager Sværdet, siger Skriften,
Omkomme skal ved Sværdet.

Erik.

Stakkels Oluf!
Han har jo intet Sværd uddraget end;
Han løi os kun lidt for.

Hans.

Du mener altsaa:
Mordbrænderen, der hængte Lunten tændt,
Bør slippe, dersom Ilden kun blier slukt?

Erik.

Forbrydelsen her gjælder meest Margreta.

Hans.

Den gjælder hele Danmark, Norge, Sverrig;
Dog — det er sandt! — den gjælder hende meest.
Og derfor skaaner Drosten hende for
At fælde Dødsdom over egen Fiende.
Ung Oluf er en Majestætsforbryder,
Det kan ei nægtes; og han maatte dø,
Om end han havde tusind Liv; men derfor
Kan vi som Christne gierne vise ham
Barmhiertighed i Livets sidste Stund.
Ærgierrigheden er en farlig Fristerske;
Den og Letsindigheden rev ham hen,
Og der er ellers intet Ondt i ham.
Han beder om: ved Ridder Bengtsens Hauge
At maatte staae blot nogle faa Minuter,
At fatte sig, at frydes i Guds Vaar,
Endnu et Øieblik blandt Træer og Buske;
For Marken vinker med den hvide Bunke,
Det Sand, som drikke skal hans unge Blod.
Desuden vilde han vel ogsaa gierne
Befries fra de tvende strenge Munke,
Der tordne ham dybt ned i Helvede;
Hver mere grum, end selv Skarpretteren,

Der gaaer bag efter i sin røde Kaabe,
Og skiuler for ham gyselige Sværd.

Erik.

Saa hent ham da!

(Hans gaaer.)

Ja, under dette Træ
Skal — uden Munke, Bøddel og Drabanter
Han have Lov til, stakket før sin Død,
Farvel at sige Livet og Naturen.

Man bringer **Oluf** i Lænker, og i sin graa Kiortel.

Oluf.

Jeg takker Eder, gode Danesvende!
For den Husvalelse, der skienkes mig.

Hans.

Vær kun et Øieblik Dig selv, ung Oluf!
Før Du er intet meer paa denne Jord.
Gud være Dig i Himlen naadig!

Oluf.

Amen!

(De gaae.)

Oluf (alene).

Det vil han, i min Frelsers Navn,
Naar Straf mig har med ham forsonet.
Da bringer mig i Naadens Favn
Den, som for mig blev tornekronet.
Jeg ønsker meer ei noget Døgn, —
Jeg har besmittet Fædres Aske,
Vanært mig med en ussel Løgn, —
Mit Blod kun Pletten kan afvaske.
Letsindig tog jeg — som i Spøg —
Forbrydelsen. — Nu Dommen lyder!
Vel, at det blev ved et Forsøg,

At kun jeg blev en halv Forbryder.
Min stakkels Moder! Gud tilgiv!
Jeg slutter hende varmt i Bønnen. —
Hun synded, vovede sit Liv, —
Ak blot af Kiærlighed til Sønnen! —
Men hun skal slukke Hævnens Torst,
Og i mit røde Fodspor træde?
O Gud ske Lov, at jeg gaaer først,
Saa skal jeg Ragnhild ei begræde.
Hun græder ei! Men vel jeg veed,
Hun elsker mig; og skal hun bløde,
Vil hisset hendes Kiærlighed
I Paradisets Dør mig møde.

(Seer sig om.)

Naturen munter til mig leer, —
Dog skal mit unge Hierte briste.
Hvor her er smukt! Jeg Sielland seer
For førstegang, — men og for sidste.
Du stiger af dit grønne Græs,
Du vevre Lærke! Hvis din Vinge
Har Styrke, — flyv til Lindesnæs,
For Fieldet mit Farvel at bringe!
Begræd min Død, du klare Bæk! —
Vel, at jeg skal ei Fossen skue,
Dens Styrten vilde volde Skræk,
Den vilde mig i Døden true.

Og nu min Engel Ingeborg!
Her knæler Oluf ved din Have.
Du sidder hist nedsænkt i Sorg,
Og kan ei skiænke mig din Gave.
Din Rose kaster Du mig ei
Til sødt Farvel her over Gierdet;
Dog, Oluf vandrer Dødens Vei
Til sin Forløser uforfærdet.

(En Rose bliver kastet over Havehækken.)
O Gud der er den!
(Tager den op.)
Elskte Mø,
Din Kiærlighed er uforkrænket.
(Kysser den.)
Ja — nu vil Oluf gierne døe,
Ham Ingeborg har Rosen skienket.

Hans (kommer og kalder i Baggrunden).
Kom Oluf nu!

Oluf
(raaber henimod Gierdet).
Vi stilles ad,
Men Modet skal min Skræk betvinge;
Thi denne Roses røde Blad
Mig løfter paa sin Englevinge!
(Gaaer.)

Dronningens Hal.

Margareta. Ivar Lykke.

Ivar.
Min Dronning! See, jeg bringer Dig mit Hoved.
Og uden Blinken, som de gamle Helte,
Skal Ivar rolig see det Sværd imøde,
Som slaaer ham det fra Skuldrene. Men ak,
Hvad hiælper Døden? Skiøndt jeg lever hist,
(Hvorom jeg, som en Christen ikke tvivler)
Vil jeg dog pines i en evig Skiærsild,
Fordi jeg kunde plumpt miskiende Dig,
Og vende Dig, min ædle Dronning, Ryggen.

Gud er mit Vidne, Du var Ivar-kiær!
Jeg lærte Ridderskab ved tydske Hoffer,
Var ei den Sidste ved Turneringer;
Men ingen Dame der begeistred mig.
Du var min Dame! Da jeg drog fra Danmark,
Bandt Du et Baand mig om min høire Arm,
Og det gav Siællands Ridder Kraft i Strid.
Jeg loe ad disse Minnesangres Sværmen,
Af deres Elskov, hentet tit af Luften.
Mit Bryst var koldt for Elskov, men min Aand
Erkiendte Din; og hvergang Minnesang'ren
Besang sin Skat, jeg tænkte: Gid kun Ivar —
Gid Ivar Lykke kunde siunge Drapa,
Det skulde lyde høit om Margareta.
I Slaget, veed dit Folk, jeg streed for Dig,
Som ærlig Kæmpe. Men jeg sveeg min Dronning,
Jeg har forbrudt mit Liv og ønsker det
Slet ikke frelst; — jeg beder ei om Naade.
Den Niding, som bedrog mig, er alt vandret
Den mørke Vei forud paa Ivars Bud.
Jeg har giort Indgreb i din Kongemagt,
Og egenmægtig dømt en Mand tildøde.
Jeg følger villig efter; men jeg haaber,
Vi skal ei længe følges ad paa Veien.
Herr Christus veed at giøre Forskiel paa
En ærlig Helt og paa en feig Bedrager.

(Knæler.)

Jeg prøved tit at døe for Dig, min Dronning!
Det lyktes Ivar ei ved Fiendehaand,
Saa lad ham falde paa sin egen Gierning!

Margareta

(reiser ham op).

Stat op, min ædle Drost! Hvad var mit Huus,
Hvis selv jeg oversauged Stolperne,
Som bærer det? Det var din Troskab, Ivar!
Som kun forleded til Utroskab Dig.

Du var din Konge tro; han leved atter
I din Formodning, og Du svor igien
Som ærlig Helt til Danerkongens Fane.
Fortiener det vel Straf?

Ivar
(kysser hendes Haand).

Jeg var en Daare,
En blind, kortsynet Ugle. Tag til Takke
Med min Skarpsindighed, saa god den er!
Send mig i Slaget! — og jeg staaer som Mand;
Og den Forstand, som man i Kampen bruger
Til klogt at spille paa det store Skaktavl,
Den har jeg ogsaa, troer jeg. Men i Fred
Kan Listen giække mig. Jeg kan ei slaaes
I Mørke. Det er ikke førstegang
At Ivar fangen blev af lumske Rænker.

Margareta (smilende).

Hver Skabning, ædle Ridder, har sin Brøst.

Ivar.

Hvad meest mig ærgrer er, at Viggo Moltke,
Der dog vist ei har meer Forstand end jeg,
Ei lod sig daare; — blev Dig tro som Guld.
Det kommer af, at Gubben har et Hjerte,
Som jeg misunder ham.

Margareta.

Du selv har Hjerte.

Ivar.

For koldt, for stolt, for heftigt. Viggo Moltkes
Er bedre. Men Abbeden Anders siger,
At Mennesket selv raader for sit Hjerte,
At han kan giøre det saa godt, han vil.
Velan! — Det vil vi prøve paa herefter.

Margareta.

Og Mildhed, Ivar! er det første Skridt

Til Hiertensgodhed. Gid Du havde fattet
Det Forsæt før, saa havde Du ei ladet
Den stakkels Yngling dræbe; Margareta
Benaadet havde ham.

Ivar.

Det frygted jeg,
Og derfor voved jeg paa egen Haand
At straffe ham. Nei, tro mig, gode Frue!
Barmhiertighed kan ogsaa gaae for vidt.
I denne vilde Storm af List og Ondskab,
Af Nederdrægtighed og af Bedrag,
Kan ei Retfærdighed undvære Skræk.
Den Last, som spotter Gud og Christendom,
Dog blegner tit af Angst for Bøddeløren.
Vi kan ei reent undvære den.

Margareta.

Velan!
Det er nu skeet; og den Ulykkelige
Faldt i den Grav, han havde kastet mig.
Men Moderen — hun fulgte dog ei Sønnen?

Ivar.

Hun lever end. Den stolte frække Qvinde
Forlanger før sin Død at tale med Dig.
En Hemmelighed har hun, siger hun,
At aabenbare Dig, saa vil hun døe,
Og gierne døe; hun følge vil sin Søn,
Og hun forbander rasende din Naade.

Margareta.

Det er tilgiveligt. Løvinden raser,
Naar man har røvet den sin Unge; Ragnhild
Har meget, tykkes mig, af en Løvinde.
Lad hende komme! Men mit hele Hof,
Som venter udenfor i Borgens Forsal,

Tilstede være skal. Jeg Intet har
I Eenrum at afgiøre med Fru Ragnhild.

Hele Hoffet træder ind. **Ragnhild** bringes af Drabanterne. **Margareta** sætter sig paa Thronen.

Ragnhild
(er dødbleg, men træder stolt hen for Thronen).

Jeg kommer som et Gienfærd, at forfærde Dig.

Margareta.

En selvbevidst Uskyldighed forfærdes ei.

Ragnhild.

Alt Morgenrøden saae min Olufs unge Blod,
Og Lærken sang paa Marken for Skarpretteren,
Da han et deiligt Hoved hug fra Skuldrene.

Margareta.

Ung Olufs Daad, retfærdig Straf har fældet ham,
For Naadens Due kom med Frelsens Olieblad.

Ragnhild.

Tak Hævnens Ørn, som lynsnar med sit skarpe Næb
Floi Dig forbi, Du Naadens altfor sene Fugl!
Nu kan Du smukt bag efter hykle Skaansomhed,
Naar dine Bødler virket har i Løn for Dig.

Margareta.

At Margareta skaane kan den Levende,
Det seer Du, Ragnhild Jonson! da Du lever end.

Ragnhild.

En Gnist Du skaaner, som i Asken ulmer kun.

Margareta.

Jeg agter Moderhiertet, naar det sønderknust
Sig giver Luft; selv om det dybt fornærmer mig.

Ragnhild.

Du agter Moderhiertet?

Margareta.

Ragnhild! Meer end Du
Har agtet mit, da Du mig vilde nægte det.

Ragnhild.

Her er ei Tid til lange Taler. Olufs Aand
Mig utaalmodig vinker hist; jeg følger ham;
Men kommer før min Død kun at forsvare mig
Mod Nidingsangreb paa min Ære. Livet kan
I røve mig, men Æren ei.

Margareta.

Det troer jeg selv;
Thi Du har ingen, Ragnhild!

Ragnhild.

Du forhaaner mig
I Dødens Stund?

Margareta.

O nei! Jeg skienker Livet Dig;
Men vide skal Du, at Margreta kiender Dig.

Ragnhild.

Ei Livet kan Du skienke mig, jeg vil det ei!
Og ikke dine Bødler skal umage sig.
Arbeidet har jeg sparet dem! Den Gift, jeg tog,
Vil isne snart et Hjerte — ha — hvis hele Feil,
Var den: at det sig følte, muligt, altfor stort.

Margareta.

Ulykkelige Qvinde! Jeg beklager Dig.
(Til de Omkringstaaende)
Kan hun ei frelses?

Ragnhild
(barsk og med Afsky).

Ingen Frelse!

Margareta
(stiger ned til hende).

Nu saa tag
Til et Farvel mit Forsvar med! Det sige Dig,
At der er Noget, Ragnhild! i din Sjælekraft
Og vilde Stolthed, som jeg agter; skjøndt Du ei
Har handlet mod mig som en Christen. Hvad har vel
Margreta syndet mod din Broder? Mine Mænd
Ham foreslog: skriftligt at frasige sig
Al Ret til Thronen, eller Norges Land at flye.
Skal Norden aldrig nyde Fred? Og kan den det,
Naar daglig andre Arvinger fremstille sig?
Og myldrer ei i Norge, trindt, en Kongeslægt,
Som daglig vilde give Stof til Borgerkrig,
Hvis ei, eengang for alle, Strømmen standset blev?
Skal atter Harald Gille som en Kongeson
Ved Jernbyrd os bevise klart sit ægte Blod,
Og blinde Magnus gyseligt lemlæste ham?
Skal atter Sigurd, naar han først en Konge blev,
Af andre Kongesønner knuses, hænges, flaaes,
Og kastes til en Spise saa for Ravnene?
Nei, det er Tid, at Orden og at Pligtens Bud
Sig viser, — ei ved Jernbyrd, ved Tvekampen ei,
Men ved Fornuft og Christendom, ved vise Lov.
Kald os vilkaarligt Herskende! Retfærdighed
Maa, tænker jeg, dog tage sig sin Ret engang,
Og kraftig gribe Septret, som saa længe var
En Svøbe blot, en Daggert for Forbrydelsen.

Ragnhild.

Det Sprog forstaaer jeg ikke, som Du taler der.
Du bruger Ord, som Nordens Tunge kiender ei.
Men — siden Sverres Ætling, siden Ragnhilds Søn
Du agter ei, og heller ei hans Kongeslægt, —
Saa hør, hvad jeg i Dødens Stund forkynder Dig,

Hvad aldrig Oluf vidste selv. Jeg kaldte ham
Kong Hakons Søn? — Det er han!

Margareta.

Ha!

Ragnhild.

Din Ægtemands!
Ei var han Oluf, som i Kisten ligger hist,
Men han var Olufs Broder.

Margareta.

Nu er Gaaden løst!
Den ubegribelige Lighed. —

Ragnhild.

Skamme maa
I Dødens Stund jeg dybt mig for min første Skam.
Jeg elsked Hakon, skiøndt jeg var en andens Viv,
Og Hakon elskte lang Tid Ragnhild, glemte Dig.
Ha Magareta! Lad den Tanke pine Dig!
Hvad komme Christendommens Sæder Ragnhild ved?
Du kalder Dig en Christen — om jeg var det ei?
Troer Du, at Hedenskabet reent er ryddet ud
Af hvert et nordiskt Hjerte?

Margareta.

Ragnhild! Frels din Sjæl.
Lad Djævlen ei med Odins Larve friste Dig.

Ragnhild (stolt).

Til Odin har jeg heller ei stor Kjærlighed!
Til Jetterne, — som Odin tvang, men ei betvang;
De mægtige Naturens Kræfter, kun paa dem
Jeg troer med Haab og Tillid, og jeg gaaer til dem.
I Fossens Skum min Aand skal dandse mangen Nat,
Regnbuen speile tit sig i min hvide Dunst.
I Nattens Storm jeg hyle skal. Og hører Du
En Nordenvind ved Midnat i din Bøgeskov,

Som lynsnar kom fra Kattegat og Dovrefield —
Ha — det er Ragnhild Jonson med sin blege Søn
Som frygteligt til Regnskab atter kalder Dig!
(Hun falder i Drabanternes Arme, døer, og bæres ud.)

Margareta
(efter en Tid lang rørt og med dyb Alvor at have grundet hen for sig).

Hvor mange Storme true med at mørkne mig
Min Livets Dag!

Abbeden træder frem.

Min ædle Dronning! Stormen ei
Skal skade Dig, — den renser Luften. Stormen var
Dig steds en Ven, en Kæmpe tro, som slog for Dig.
Det Stormen var, som Albrecht tvang af Meklenborg, —
Den Gamle, — da med Avindskiold han giæsted Dig;
Og hiem med knuste Flaade drog skibbrudne Mand.
Elisabeth af Stormen blev til Danerkyst
Henkastet, da hun fra din Brudgom Hakon Dig
Grumt skulde skille. Stormen her har skilt Dig ved
Din værste Fiende. Stormen i en Pøbelsværm
Har hævnet Dig paa Skaras Bisp, den tydske Munk,
Som faldt paa Torvet, truffen af en Svenskes Haand.
Paa Stormen følger venlig Regn. Tillad endnu,
Til Afsked blot, en from uskyldig Norges Mø
At lette Hiertet for Dig i en Taareflod.
Hun elsked Oluf, som en Gut fra Guldbrandsdal;
Og Kiærlighed til hende, meer end Kongelyst,
Drev ham til Danmark, hvor hans Letsind fældte ham.

Margareta.

Hvad? Olufs Brud?

Abbeden.

Din egen Jomfru!

Ingeborg

(triner ind i en ubleget Lærredskiortel, med nedhængende Lokker, en Rose i Haand, og neier dybt for Dronningen).

Abbeden.

Ingeborg!

Ingeborg.

Min naadige Dronning! I høviske Moer!
I ædle Riddere giæve!
Tillader Ingeborg sidstegang
Sin Stemme her at hæve.

Hun kommer at sige sit Farvel,
Til Norrig drager hun atter.
Hun er ei Dronningens Jomfru meer,
Ei meer sin Faders Datter.

Hun er ei længer ung Olufs Brud.
I maae ham ei foragte!
Det Elskov var til Ingeborg,
Som ham i Døden bragte.

Min Eiendom er en Rosenqvist.
En Stilk dog blev den rovet;
(peger paa Blomsten)
Der Blomsten sad, som Oluf fik!
Den faldt til ham i Støvet.

I ædle Riddere, stolte Mænd,
Som nu af Æren gløde,
Med kolde Hierter! — Der var en Tid
Da Hierterne var bløde.

I ædle Riddere, stolte Mænd,
Som leer ad Elskovs Vælde!
Der var en Tid i Ungdoms Vaar,
Da den Jer kunde fælde.

Og den har fældet Oluf her.
Det var ei Danmarks Rige,
Som lokte ham; men Ingeborg
Det var, den norske Pige.

Det var ei Had til Dronningen,
Ei Lyst til Guld og Ære.
O lader ei den sorte Stang
Hans blege Hoved bære.

(Træder op for Thronen og knæler paa Trinnet.)

Vor Frue, vor Formynderske,
Som tit mig Godhed viste,
Om sidste Naade jeg beder Dig:
Skienk Olufs Liig en Kiste!

Margareta (rørt).

Den skal han faae.

Ingeborg.

Ved Midienat
Lad christeligt ham begrave!
Han døde som en Christen from.

Margareta
(klapper hende paa Kinden).

Vel — Graven skal han have.

Ingeborg.

Og lad den lille Kirkeklokke
Til Jordefærden klinge!
Før faaer i Graven han ei Ro,
Før faaer hans Aand ei Vinge.

Margareta.

En Siælemesse der siunges skal
Hver Maidag for den Døde.

Ingeborg.

O Gud skee Lov! Nu smiler mig
En himmelsk Morgenrøde.

(Dronningen kysser hende, hun kysser Dronningens Haand.)
Nu drager jeg i min Eensomhed,
Paa Klippen vil jeg bygge,
Og vandrer hist ved Misens Bred
Hver Aften, som en Skygge.

(Stiger ned og neier dybt for Alle.)

Farvel I Fruer! I ædle Mænd!
Nu iler jeg saa saare.
Foragter ikke min Oluf meer!
Og Tak for Eders Taare.

(Hun gaaer.)

Viggo Moltke træder frem.

Nu har det regnet; — og, min ædle Dronning!
Paa Regnen følger Solskin. Vel det træffer:
De tre Afsendinge fra Nordens Riger,
Den danske Podebusk, samt Fikke Norby
Fra Norge, Algot Magnussen fra Sverrig,
I Landets Farver: rød og hvid og blaa,
Et Brev Dig bringe med de trende Kroner,
Fra Rigets Raader og fra Nordens Folk.

Henning Podebusk, Fikke Norby og **Algot Magnussen** komme under klingende Spil, hver med en Krone paa en Fløielspude og knæle for Thronen. **Podebusk** rækker hende et Brev.

Margareta (læser).

„Eder mægtige og høibaarne Fyrstinde, Dronning Margareta, ved Guds Naade, Danmarks, Sverrigs og Norriges Dronning, hilse vi ydmygeligen. Vi hylde Eder med al Troskab og Kiærlighed —

(Hun holder inde, skiuler sit Ansigt i sin Haand, og søger at dæmpe sine Følelser.)

Viggo.

Lad hende fatte sig!

(De tre Riddere staae op.)

Hun er en Qvinde,
Stærk, kraftig; men den qvindlige Natur
Er om og følsom, krøver dog sin Ret.

(Til en Smaadreng)

Du Smaadreng! Bring mig hid det danske Vaaben!

(Smaadrengen bringer ham et Skiold, med de tre danske Løver i forgyldt Grund.)

Viggo
(til de Omkringstaaende).

Seer I de trende Løver her i Skioldet?
De stred og hented hende de tre Kroner.
Tre Angreb skete paa vor Margareta:
Man vilde røve hende hendes Rige, —
Det hindred Tapperhed, den første Løve.

(Peger paa Ivar Lykke.)

Man vilde røve hende hendes Ære, —
Men hendes egen Dyd var selv en Løve,
Som stopped Munden paa Bagtalelsen.
Tilsidst man vilde rive hende Hiertet
Af Livet ud, og giøre hende til
En unaturlig Moder.

(Peger paa Abbeden)

Da kom Troskab,
Den tredie Løve; med sin stærke Lab
Den kradsed Jorden op, fandt Sønnens Liig, —
Og stivt som Liig nu slumre hendes Fiender.

Margareta
(reiser sig begeistret).

Tak mine Mænd, som stod Magreta bi.
Nu er jeg atter Dronning! Længe nok
Har Norden spildt sin skionne Kraft i Strid;
Tid, at den nyder Fred; at Videnskabens,
At Kunstens Blomst, og Handelsnekkens Flag,

At Plougens Axekrands sig slynger gylden
Om Heltedaadens drabelige Hielm. —
Vel muligt, at min Daad kun bli'r en Skumblomst
Paa Bølgen, som forsvinder med min Død;
Jeg haaber dog, at den skal vorde meer!
Men kommer ei med mig den sande Vaar
Endnu i Nordensrigerne; saa skal
Dog denne Marts i Tidshistorien,
Med nogle blide duftende Violer,
Skiøndt afbrudt af en stormfuld kold April, —
Forløber vorde for en Fremtids-Mai!

Viggo.

Gud signe Nordens Engel, Margareta!

(De tre Affendte strække Kronerne og Viggo Moltke det danske Vaaben henimod hende.)

Folket.

Vor store Dronning Margareta leve!

(Pauker og Trompeter.)

Folket (synger):

Bevar, o Dannebrog! vort elskte Rige,
Stærk, ved Kartovers Lyd.
I Fredens Dage dine lette Flige
Kun være Snekkens Pryd!
Vai lystig til hver Fest paa Kongeborgen,
Du korsbetegnte Flag!
Og bortvift altid Sorgen
Saa kraftig som idag!

(Tæppet falder.)

Tordenskiold.

(1833.)

Tordenskiold, dansk Vice-Admiral.
Miß Harriet Richmond, en ung engelsk Dame.
Hendes Tante af samme Navn.
Kammerpræsident von Görtz.
Debora, hans Søster.
Hans von Görtz, hans Broder.
Luise, hans Niece.
Carl von Spiegelhausen, hans Fætter.
Wessel, Tordenskiolds Broder, dansk Søkapitain.
Budde, ligeledes.
Leyonankar, svensk Søofficeer.
Kold, Tordenskiolds Kammertiener.
Frands Lehn.
En Student.
Oberst Stahl, en falsk Spiller.
Von Felsen, ligesaa.
Lisette, Miß Harriets Pige.
En Tiener.
Værten i Reiten.
Chor af Studenter.
Kong Carl den Tolvtes Skygge.

Første Handling.

Værelse hos Kammerpræsidenten i Hannover.

Tordenskiold. Kold.

Tordenskiold
(sidder paaklædt, Kammertieneren bukler hans Allongeparyk).

Nu Kold, hun gaaer jo brav!

Kold.

Ja ikke sandt?
Fortræfligt! Om just ei saa strygende
Som paa et Orlogskib.

Tordenskiold.

Hvad kan man vel
Forlange meer af slig en sælle Vogn,
Der ruller hen paa sine tunge Hiul,
Seent paa den slette Vei, endskiøndt den smøres
Med Tiære? Svogren siger: „Den som smører
Kun altid godt, han kiører ogsaa godt."
Godt har jeg smurt, det fik min Pung at føle;
Og dog vi maatte takke Gud, naar vi
Kom fire Miil i Vagten.

Kold.

Men saa havde
Vi ogsaa den Fornøielse: vi saae
Bestandig noget Nyt. Til Orlogs, Herre!
Medbringes Dagligstuen overalt,
Og Vand og Himmel er den samme Mark.

Tordenskiold.

Man braser fuldt ei heller blot til Lyst.
Man hører, Kold! Du est en prægtig Skipper
Til Lands.

Kold (stødt).

Jeg var Jer Kammertiener, Herre!
Til Søes saa dygtig som til Lands.

Tordenskiold
(vil gjøre det godt igien).

Ja ja,
Det nægter jeg Dig ikke.

Kold.

Bukled Eder
Parykken til et Slag med samme Ro,
Som til et Gjæstebud.

Tordenskiold.

Der har Du Ret!

Kold.

Jeg vovet har mit Skind saagodt som I,
For ingenting; — thi jeg blev Kammertiener,
Mens I blev Schoutbynacht og Admiral.

Tordenskiold.

Du taler som den vise Salomon.
Men noget glemmer Du dog, hvad Du blev.

Kold.

Og hvad?

Tordenskiold
(rækker ham Haanden).
Du avanceerte fra min Tiener
Op til min Ven.

Kold
(kysser hans Haand).
Gud lønne Jer for det!
Thi det er mig den største Hæderstitel.

Tordenskiold
(springer op og omfavner ham).
Min gamle Skolekammerat! Min Landsmand!
Min Omgangsven i mange Herrens Aar!

Kold.
Den Tone passer ei, Herr Admiral!

Tordenskiold.
Ei Narreri! Du est for ydmyg, Kold!

Kold.
Min Admiral! Det er ei Ydmyghed,
Det er af Stolthed.

Tordenskiold.
Saa?

Kold.
Jeg vil ei være
Meer hemmeligt end jeg er offentligt.

Tordenskiold.
Saa lad da Tienerskabet fare, Kold!
Jeg selv har været Tiener nogentid,
Og skammer mig ei ved at tilstaae det.
Vær Tiener ei, og bliv min Kammerat.

Kold.
Nei!

Tordenskiold.
Og hvorfor?

Kold.

For jeg vil være Noget.
Ei Eders Herr Dagdriver vil jeg være.

Tordenskiold.

Men dog min Ven?

Kold.

Og Eders Kammertiener.

Tordenskiold.

Nu, som Du vil.

Kold.

Og dog en Mand af Ære;
Thi ringeagte stolt en ærlig Gut,
Som er os daglig til mangfoldig Hiælp, —
Fra Trælletiden kommer denne Hovmod.
Dog det var ikke Trællen, som fortiente
Foragt, men det var Undertrykkeren,
Som giorde Mænd til Trælle.

Tordenskiold (hidsig).

Nei, min Bro'er!
For Satan! Det var Trællen; hvorfor lod
Den Hund sig undertrykke?

(Mildere)

Dog — vel sandt!
Høimodig ogsaa bør den Stærke være.
Men lad os tale nu om andre Ting!
Hvor er Frands Lehn?

Kold.

Gud veed det! Han er vel
Endnu ei staaet op, thi det er aarle.

Tordenskiold.

Den Dreng er reent forbandet med at snue.

Kold.

Ak lad ham sove! Han har sovet sig
Sin Rigdom til; maaskee han ogsaa faaer
Forstand, ifald han bliver ved at snorke.

Tordenskiold.

Hvad skal jeg med den Satans Dreng? Hvorfor
Har jeg som Sneglen faaet denne Last
Paa Ryggen med?

Kold.

Det var Jer egen Skyld.

(leer.)

I skulde nok optugte ham! I skal
Vel være Mentor for Frands Telemak.

Tordenskiold.

Ja Du har, tag mig Djævlen, Ret til Latter.
Jeg! — Peder Wessel Tordenskiold — en Mentor.
Det kom af dette Christianshavns Bekiendtskab.
Jeg boede hos hans Fa'er bag Sukkerhuset;
Frands skulde høvles lidt og lære Mores,
Jeg tog ham med, — som blinde Passageer;
Ei nænte jeg at sige Gubben Nei.
Jeg tænkte: Lad den Knægt sig skiotte selv!
Og nu — nu ligger Byrden dog paa mig.

Kold.

Nu — megen Uro giør han os just ei;
Han sover meest, i Sengen eller vaagen.

Tordenskiold.

Og Intet træffe vi paa hele Reisen,
Der fængsle kan det Dyrs Opmærksomhed.
Stiv staaer han, som en Klods, et Stykke Træ;
Og naar jeg spørger, seer han fornemt paa mig,
Med et foragteligt og næsviist Blik,
Som om han vilde sige: „Det var Noget

At lægge Mærke til." Saa at jeg tit
Bli'er fristet til at slaae ham i Planeten.

Rold (leer).

Nei, Mentor! Nei, den Maade duer ei.
Læs Eders Fenelon, saa lærer I
Hvordan man skal opdrage Telemaker.

Tordenskiold.

Der kommer han, saa Gud!

Den unge Lehn kommer.

Herr Admiral!
Tillader I mig nu at gaae lidt ud
Paa egen Haand? Her er en Sieldenhed
I Byen, som jeg gierne vilde see.

Tordenskiold.

En Sieldenhed? Det er en Sieldenhed,
At I vil see en Sieldenhed.

Lehn.

O jo!
Naar virkelig den er i Sandhed sielden.

Tordenskiold.

Ha ha! Naar Eders Viisdom biliger
Nysgierrigheden. Og hvad vil I see?

Lehn.

Her er en Mand i Byen, hører jeg,
Som foreviser Folk en sielden Slange.
Den har syv Hoveder.

Tordenskiold.

Syv Hoveder?
(leer affides)
Du arme Diævel! Gid Du havde eet.

Lehn.

Den vilde jeg nu gierne see.

Tordenskiold.

Saa gaa!
For mig ret gierne.

Lehn.

Og det koster Intet.

Kold (sagte).

Iblandt hans andre sieldne Egenskaber,
Har Herren ogsaa den at han er gnidsk, —
Og det forbinder han med Ødselhed!

Tordenskiold.

For mig ret gierne. Glem kun ei at komme
Til Spisetiden!

Lehn (bukker).

Det kan Admiralen
Kun være rolig for.

(Gaaer.)

Tordenskiold.

En herlig Fyr!
Hvor dog man saadan kan belemre sig!
Dog agter jeg at kaste denne Ballast,
Der hindrer mig Seilladsen, overbord
Ved første Leilighed. — Men hør nu, Kold!
Nu vi omtale maae det Vigtigste.
Du eier min Fortrolighed, Du veed
Hvad der især har bragt mig til Hannover.

Kold.

Jer Ven Lord Carteret har lovet Jer
En Brud paa fiirsindstyve tusind Pund,
Og deilig, ung og god og vel opdragen,
Ifald I vilde reise hid.

Tordenskiold.

Ja rigtig!
Miß Harriet Richmond fra Northumberland,
Hvis Fader var Minister her en Tid.

Hun er romantisk, skriver Lorden mig.
Hvad er romantisk egentlig?

Kold.

Romansk!

Tordenskiold.

Romansk?

Kold.

Hun ynder, hvad i denne Verden
Er Usædvanligt — Stort —

Tordenskiold.

Det gior hun vel i.

Kold.

Nu har hun i Aviſen ofte læst
Om Eders Heltegierning.

Tordenskiold.

Er Aviſen
Da en Roman? Det har jeg aldrig vidst.

Kold.

Hvad i Romaner kun opdigtet blev,
Har I giort virkeligt. I ti Aars Tid
Har I opsvunget Eder fra Kadet,
Til Admiral i Kongens Orlogsflaade.

Tordenskiold.

Ja det er ganske sandt, det har jeg giort.

Kold.

Og det er hun forelsket i.

Tordenskiold.

Men det
Er jo en selsom Kiærlighed. Man maa
Dog kiende sine Folk. Sæt, jeg var Helt
Vanskabt som Attila, og haltede
Som Tamerlan, mon da hun elsked mig?

Kold.

Hun hørte vel, I er en smuk ung Mand.

Tordenskiold.

De Tredive forbi — det er ei ung.
Smuk? Der er Maade med. Vel muligt, Kold!
At mine tykke sorte Øienbryn,
At min bronceerte Pande, krumme Næse
Kun slet behage hende. Muligt hun
Ei heller huer mig.

Kold.

Saa see Jer for!

Tordenskiold.

Ja ja! Saa faaer hun ogsaa mig at see;
Saa mærke vi, om Kiærligheden taaler
Et nærmere Bekiendtskab.

Kold.

Ganske vist.

Tordenskiold.

Jeg har betænkt, — jeg kommer førstegang
Incognito til hende, som min Ven,
Som Kaptain Ployart, fra Lord Carteret,
Og bringer Brev fra ham om Tordenskiold.

Kold.

Den Plan er vel udtænkt.

Tordenskiold.

I Kiøbenhavn;
Thi var det der ei skeet, saa havde jeg
Ei her et Brev at foreviise hende
Fra Lorden, hendes Ven. — Behager jeg
Den skiønne Jomfru, er hun mig tilpas,
Saa gaae vi videre. Hvis ei, saa bukker
Herr Captain Ployart meget underdanig,
Og reiser til Grev Løvendahl i Dresden,

Den Mand, hvem jeg min første Lykke skylder.
Taknemligheden driver mig til ham.

Kold.

Heel klogt betænkt.

Tordenskiold.

Familien er her
Endnu ei oppe. Jeg vil gaae i Haugen;
Thi jeg har ingen Ro paa mig. Maaskee
Miß Harriet snart bli'er klar forinden Borde,
Og jeg kan praie hende først.

Kold.

Vil I
Ei hilse først paa Værten? Præsidenten
Er meget artig. Husk, I er hans Giæst!
I talde kun i Aftes silde med ham;
Og han har lovet, han vil præsentere
Familien for Jer i Morgenstunden.

Tordenskiold.

I Morgenstunden? Troer Du, Præsidenter
Nu alt har Morgenstund?

Kold.

Jeg har dog seet
De unge Folk.

Tordenskiold.

Men Søst'ren staaer paa Grund,
Og før den gamle Skude bliver flot
Buxeert i Havn, jeg kommen er tilbage.
Maaskee jeg møder Frøkenen i Haugen;
Det er en deilig luftig Sommerdag.
Du har dog flittig buklet mig Parykken?

Kold.

Ja vist. Nu seer I ud som Julius Cæsar!
I kommer, seer og vinder. — Det er jo
Jer gamle Vane.

Tordenskiold.

Ja, min Bro'er! med Mænd —
Men Fanden staaer i disse Fruentimmer.

(De gaae.)

Et Værelse med aabne Fløidøre i Baggrunden, hvor man seer et grønt Spillebord.

Oberst Stahl. Von Felsen.

De fægte med Floretter.

Felsen
(lader Floretten synke).

Det trætter!

Stahl.

Det er Vane, kiære Ven!

Felsen.

Jeg har for meget Blod. Stakaandetheden
Forhindrer mig —

Stahl (smiler).

Saa hvil et Øieblik,
Og hør imidlertid min Forelæsning!
I er af Fødsel, Cavalleer — velan,
Det skaffer Adgang Jer i store Kredse;
Der spørges ikke hvad I duer til,
Men hvo I er. En Adelsmand? Alt nok!
En Spiller? Ligemeget. Pharao
Er ofte Siælen i en stor Salon.
Saa vær og bliv en Spiller — med Forstand,
Koldblodighed. Hold Bank med gode Venner!
I vinder meer end Greven ved sit Grevskab,
End Handelsmanden ved sit Chinaskib.
Det kan I sikkert stole paa. Forjag

Al Følsomhed, barnagtig Phantasie;
Thi den kun trives slet ved Spillebordet,
Og endnu mindre Spilleren ved den.
Bort med Medlidenheden! Mennesker
Maae I betragte nu som blotte Kaart,
Og i det høieste som Herreblade;
Som Tærninger, der rystes og der kastes
Til Eders Fordeel.

Felsen.

Og naar Lykken ei
Vil smile?

Stahl.

Hold kun Bank, saa smiler den.
I har jo alt en klækkelig Formue,
Jeg ogsaa! Vi forene vore Kræfter,
Forenet virke vi med større Kraft.
Imellemstunder naar en Tosse kommer
Til Torvs, faaer Kræm'ren Penge; stundom kommer
Man Lykken lidt til Hiælp; thi, kiære Ven!
Samvittigheden og Medlidenheden —
Det er to Alen kun af samme Stykke,
Bastarder af den samme Taagekæmpe;
Men Spillerhiertet, der skal slaae saa roligt
Og sikkert som et astronomisk Uhr,
Sympathiserer ei med Ammestuen.

Felsen.

Jeg haaber at I bli'er tilfreds med mig.

Stahl.

En forulykket Officeer kan aldrig
Et bedre Haandværk øve. Jeg har tient
I Svenskens Hær, jeg drev det til Major,
Og ved min Afsked kaldte man mig Oberst.
Men uden Gage gik jeg, uden Løn. —
Velan, min Bro'er! her lønner jeg mig selv.

Felsen.

Vartpenge kan I aldrig ønske bedre.

Stahl.

Hvad I kun øve maa foruden Kaartspil,
Er Sværdet; I maa føre Klingen godt.
Paa Kaardespidsen sidder Eders Ret,
Med Kaarden hæver I den mindste Tvivl,
Og stopper Munden paa hver næsviis Spørger
Med Kaarden. Kom! Endnu en lille Prøve.

(De fægte, Stahl giver ham et Stød.)

Felsen (hviler igien).

I lokker hid en Dansk, den unge Lehn?

Stahl.

En dum uvidende, naragtig Dreng,
Men — som jeg sikkert veed, — uhyre riig,
Hvem Faderen har givet Tordenskiold
Paa Reisen med. Han skal opdrage ham.
Jeg leer kun sielden, men her maa jeg lee!
Det forekommer mig, som om man gav
En Biørn det Hverv at plukke sig Charpie;
Som om man hængte Lunten over Krudt,
For vel at vogte det for Ildebrand.

Felsen.

Hvo er den Tordenskiold?

Stahl.

En norsk Matros,
Der vovet har sin Troie, for at vorde
Dansk Admiral.

Felsen.

Det kunde Mangen giort,
Der ei var avanceert til Lieutenant.

Stahl.

Den smukke nøgne Dame Fru Fortuna,

Som staaer paa Kuglen med det ene Been,
Med Haar i Panden, men med Nakken skaldet,
Har ogsaa hiulpet ham. Han var en Spiller
Saa godt som vi, og han har været heldig.
„Dumdristighed og Dristighed foreent —"
Der har I Gaaden løst; og mellem Blinde
Seer man fortræfligt med et enkelt Die.

Felsen.

Saa Drengen er saa riig?

Stahl.

Saa riig, at godt
Han lettes kan for en Snees tusind Daler.
Det vil ei kiendes paa ham.

Felsen.

Stille, Kiære!
Der kommer Nogen.

Stahl.

Rigtig! Det er ham,
At see en Slange med syv Hoveder.

Lehn kommer og spørger studs.

Aa med Forlov at spørge, er det her
Hvor man kan see den Slange?

Stahl.

Ja, min Herre!
I vender Eder netop til den Rette.

Lehn.

Det koster ingenting?

Stahl.

Slet ingenting,
Kun Høflighed. Det er mig selv, som eier
Det sieldne Dyr.

Lehn.

Maa jeg udbede mig
Min Herres Navn?

Stahl.

Jeg hedder Oberst Stahl.

Lehn (bukker).

Herr Oberst — om Forladelse! — Jeg tænkte
Det var en Giøgler, en Bajas, som havde eied
En Samling af deslige rare Dyr,
Og lod den see for Penge.

Stahl.

Dog I veed,
At Slangen vises her for ingenting?

Lehn.

Ja — men jeg tænkte, det var for at lokke
Folk til at see det hele Compagnie.
Man foreviser tit et enkelt Dyr
Ved Døren gratis, for at pirre Lysten.
Bajasen staaer med Meel i Ansigtet,
Med store Knapper i den hvide Vest,
Med graa trekantet Hat, og æder Blaar.
Jeg holder meget af deslige Kunster.
De Abekatte more mig, de see
Saa kloge ud, saa underfundige.
Og jeg har kløet en Løve selv i Manken,
Som derfor ei har sønderrevet mig.

Stahl.

Det seer jeg. Gratulerer!

Lehn.

Mange Tak!

Stahl.

Forresten jeg beklager, at jeg ikke
Kan more Herren, som jeg gierne vil;
Jeg har, som sagt, ei meer end denne Snog,

Og ikke den engang; thi jeg har laant
Den ud, og faaer den hiem i Aften først.

Lehn.

Tillader I mig da i Morgen?

Stahl.

Gierne!
Og hvis jeg ellers kan bidrage til
At more Herren lidt, mens han er her,
Saa gior jeg det med Glæde. Vi har ei
Comødier om Somren, det er slemt!
Men her er ogsaa anden Morskab.

(Von Felsen har imidlertid med nogle Andre sat sig ved Spillebordet derinde, og Spillet er begyndt.)

Lehn.

Hvad
Gior disse Herrer der?

Stahl.

De spille Kaart.

Lehn.

Om Formiddagen?

Stahl.

Formiddagen er
Den værste Tid at kiedes i; om Aftnen
Kan man dog gaae i Selskab, men hvordan
Skal morsomt man tilbringe Formiddagen?

Lehn.

Ja det er ganske sandt! Det har jeg mærket.
Hvad spille de derinde?

Stahl.

Pharao!

Lehn.

Han drukned i det røde Hav.

Stahl.

Her kan
Man druknes i det sorte, som det røde;
Men Den der slipper over lykkelig,
Han staaer i et forjettet Land.

Lehn.

Hvad spille
De om derinde? Det er vel om Penge?

Stahl.

Ja ganske vist! Om randede Dukater.

Lehn.

Det er et morsomt Spil, og det er slemt
Jeg har slet ingen hos mig, ellers spilled
Jeg gierne med.

Stahl.

Det siger ingenting.
Jeg kiender Herren, og jeg laaner ham
Paa Æresord og mod hans Underskrift
Saa mange Penge som han vil; thi kiender
I ikke mig, saa kiender jeg dog Jer.

Lehn.

Ja hvis det kan gaae an —

Stahl.

Det gaaer fortræfligt!

Lehn.

Kan jeg da faae en Plads ved Spillebordet?

Stahl.

Den allerbedste Plads.

(I det han fører ham ind, raaber han til de Andre)

Op, mine Herrer!

Og rykker sammen for en Cavalleer,
Der bryde vil en Landse med Fortuna.

(De gaae ind.)

Sal hos Præsidenten.

Herr von Gortz. Carl von Spiegelhausen. Luise.

Præsidenten.
Er Admiralen gaaet ud?

Luise.
Jeg troer det.

Præsidenten.
Han har ei hilst paa mig endnu.

Spiegelhausen.
Han tager
Det ei saa nøie just med Complimenter,
Og lader ikke til at have levet
Særdeles meget i den store Verden.

Luise.
Forresten er det en beleven Mand.

Præsidenten.
Hvor er min Søster?

Luise.
Ak nu kommer strax
Le vieux bon temps, som Byen kalder hende.
Hun holder sikkert os, paa fransk Maneer,
En Forelæsning over Admiralen.

Spiegelhausen.
Den gamle Dame taler som en Bog,
Fortrolig med Racine, med Corneille;
Tartuffe, le Misantrope — dem kan hun næsten
Par coeur. Hvad angaaer Livsphilosophie,
Saa kan man aldrig høre noget Bedre.
Jeg meget vundet har i hendes Skole;
Og mangen ung og flygtig Pige havde

Vel ogsaa godt af slig en Forelæsning,
Ifald hun vilde lægge den paa Hierte.

Luise.

Godt, Sokrates paa treogtyve Aar!
Dit Bud skal efterkommes.

Præsidenten
(smilende).

Stille, stille!

Tante Debora (kommer i gammeldags Costume, hun nærmer sig langsom gravitetisk, og siger først naar hun staaer midt imellem dem):

Mine Børn! Vi er her nu forsamled' tilhobe —

Luise.

Til et Krigsraad maaskee?

Debora.

Baade Sværdet og Kaabe
Har Deel i dette Raad; baade Gammel og Ung.
(Til Spiegelhausen)
Min Søn! Tag mig en Stol, thi mig Aldren gior tung.
(Sætter sig.)
Vor Slægt, som alle veed, er den ædleste, bedste;
Hvert et Menneske vel er som Christen min Næste,
Men der Forskiel er paa, og med Liden og Stor
En guddommelig Magt har befolket vor Jord.
Hvert Dyr er vel et Dyr; og kun Dumheden nægter,
At til Dyrernes Slægt bør ei regnes Insekter;
Men Insekten kan ei, skiøndt den flyver i Tiørn,
Svinge Flugt over Field som en adelig Ørn.
Ei paa Træet en Rod sig forvandler til Toppe;
Den nytter i sit Skiul, men var den først deroppe,
Da visnede den snart; i det luftige Bad,
Af den tørrede Trevl voxer sielden et Blad.

Saadan Forsynet selv alt i Skrankerne passer,
Og Naturen er strengt vel forsynet med Klasser.
Det er Viisdom og Pligt for en klog Politik,
Tifold meer, tænker jeg, end for blot Botanik.
Og hvad Dyd, hvad Natur selv et Menneske lærer,
Er et Bud af Natur, som den aldrig undværer.
Mellem Mennesker da der Forskiel være maa.
Nogle store blev født, nogle fødtes kun smaa.
Naar nu Almuen, Børn! vil sig dristigt indtrænge
Til den udkaarne Flok, bør det ei vare længe,
Før et bydende Blik, et foragtende Smil
Fræk Forvovenhed traf med sin dræbende Piil.
Dog — Fornuften er steds i Forholdene Mægler,
Og Undtagelse fandt selv de strengeste Regler;
Stundum hæver sig dog et fortrinligt Talent,
Hvormed Adelen selv er i Noden betient;
Og vi taale ham da i vor Kreds; og vi skaane
Slig en Roturier — vi bør ei ham forhaane.

Luise (smilende).

Var det Tordenskiold meent?

Debora.

Han os giæster idag;
Han var simpel Matros, men i heldige Slag
Han opsvang sig til Helt; vi Matrosen maae glemme;
Admiralen maaskee har dog Baadsmandens Stemme;
Men det klæder ham godt, det har noget Pikant.
Han har Danemark tient, og til Gavn, det er sandt.
Os Lord Carteret skrev; han er her efter Freden.
Derfor beder jeg nu, at ei Giæstefriheden
Overtrædes! At smukt og at artigt Enhver
Vel sig vogter med ham for den Fornemmes Air.
Thi det vide vi Børn: er han Helt, og har Modet —
Det gi'er Ahner ham ei — og det gi'er ham ei Blodet.

Præsidenten.

Tys! Der kommer han nok. Jeg ham modtage vil.

Debora.

Nei, min Broder! Det mig fremfor Hver hører til.
Jeg er Damen — er ældst; og i mig vil han finde
Jo for Fremtiden her en bevaagen Vertinde.
Lad mig stemme ham kun! Imponeres han maa.
Han er god af Natur, men forfærdelig raa.

Tordenskiold kommer og hilser Familien meget venligt.

Debora

(neier dybt for ham, bestandig meget gravitetisk).

Min Herr Vice-Admiral! Det ret meget os glæder,
Da I reiser omkring nu til fremmede Steder,
For at lære, hvad ei man kan faae af Natur;
Jeg mener nemlig her — cômme il faut — Politur!
Og den Slebenhed, som blandt fornemme Personer
Blot erhverves, men ei mellem Bomber, Kanoner;
Det fornøier os ret, I Hannover udsaae
Til en Høiskole for hvad I sigtede paa.
Ei det skikker sig just at man selv sig berømmer;
Men Enhver, som med Smag, med Opmærksomhed dømmer,
Vil tilstaae mig, at her I erhverver en Skat,
Som erobres ei kan med en Tordenfregat.
Thi den Anstand, den Grace, som I ei kan undvære,
Da I Adelsmand blev — og som først I maae lære, —
See den lærer I her; — og jeg byder mig til,
At som Hovmester jeg Eder optugte vil.

Tordenskiold

((bukker med lunefuld Ironi).

Med Erkiendtlighed varmt jeg, min naadige Frue!
Eder takker. Men dog skal I Hunden ei skue
Just paa Haarene strax. Tag Usødet for Raat!
Er jeg sleben just ei, dog jeg bider ret godt.

Complimenter forstaaer jeg vel daarligt at dreie,
Og min Courtoisie kunde trænge til Pleie;
Jeg var god dog nok til, i min morkeblaa Kiol,
At staae dagligen nær ved Kong Frederiks Stol.
Jeg var god nok til ham. I tiltakke maae tage!
Jeg for gammel er alt, hvis man vil mig opdrage;
At dresseres til Hund er ei efter mit Sind,
Og mit Læ'r er for stivt til at garves til Skind.
Jeg har troet, hvis jeg kan paa Lord Carteret stole,
At jeg kom til et Hof, ei som Dreng til en Skole;
Og hvis her jeg kun staaer, for at dadles for Feil —
Lettet Ankeret er, og jeg heiser mit Seil!

(Debora neier dybt for ham og gaaer, Spiegelhausen følger hende, efter ligeledes at have giort Admiralen sin Compliment.)

Præsidenten (smilende).

Jeg mærker, Admiral! I er en Helt,
Der ei blot Kaarden bruge kan, men Tungen.
I — som sædvanlig — vundet har et Slag,
Saasnart I kom, og det med største Lethed.
I Munden bandt paa denne gamle Dame,
Betalte hende med sin egen Mynt.
Tilgiv! Det er en god, en ædel Pige.

Tordenskiold.

En Pige?

Præsidenten.

Hun er ugift; hvad man kalder
En gammel Jomfru; — og i dette Navn,
Jeg tænker, ligger strax Undskyldningen
For hendes Adfærd. Hendes Klædedragt
Har, som I seer, endnu det gamle Snit,
Og saa har hendes Følelser og Tanker;
Men vær forvisset om, hun agter høit
Jer Tapperhed og Eders Charakteer.

Jeg her er Værten — byder Jer af Hiertet
Velkommen. Jeg er stolt af, Admiral!
At I har valgt mit Huus til Opholdssted.
Alt skal jeg giøre for at more Jer,
Den Tid som I tilbringer her. Min Søster
Er eengang nu min Søster; hende kan
Jeg ikke fierne bort. Men hvis der stod
Et gammelt Træ ved Eders Kammervindve,
Som skilte Jer ved Solen nogle Timer,
Lod I dog Træet staae, forlangte vist
Af Værten ei, han skulde kappe det.
Betragt min Søster som en saadan Stamme
Fra gammel Tid! Og dobbelt vil jeg takke
Den sieldne Tordenskiold for sit Besøg.

Tordenskiold.

Min ædle Herre! Denne Venlighed
Ydmyger og forvirrer mig. — Jeg føler —
Jeg burde taalt — Tilgiv! — Det er min Feil —
Jeg er lidt kort for Hovedet.

Præsidenten.

Ei meer
Om denne Sag. I har alt været ude?

Tordenskiold.

Ja, jeg stod tidligt op, for tidligt op —
Og træffer Ingen — det var alt for tidligt.
Jeg vilde hilst paa Jer — det var for tidligt;
Jeg vilde giort i Byen et Besøg —
For tidligt!

Præsidenten.

Denne Raskhed er elskværdig.
En Somand kan ei Hurtighed undvære;
Thi han forholder sig til sene Landmand,
Som lette Fugl til et fiirbenet Dyr.
I spiser dog hos mig?

Tordenskiold.

Jeg takker skyldigst.

Præsidenten.

Jeg sammenbudet har et lille Selskab
Af Stadens ædleste, dens bedste Kreds,
Som alle meget længes efter Æren
At hilse Jer og drikke Heltens Skaal.

Tordenskiold.

Der vises mig for stor Opmærksomhed.

Præsidenten.

God Morgen, Admiral! — Luise, kom!

(Præsenterer Luise for ham.)

Min lille Niece hilser Eder venligst.

Luise.

Min Herre! Ja, jeg er min Onkels Niece;
Men Tanten, som I saae, var ei min Tante;
Cousinen der gik bort, ei min Cousin;
Men jeg er — Tordenskiolds Beundrerinde!

(Neier dybt og gaaer.)

Præsidenten.

En lille Spøgefugl. — A revoir
Til Spisetid!

Tordenskiold.

Naar spises der? Dog ei
For Klokken tolv?

Præsidenten.

Vi spise Klokken tre,
Paa engelsk Viis. Alting er sildigt her.
Jeg raader Eder at forsyne Jer
Først med en dygtig Frokost, som skal komme.

Tordenskiold.

Nei mange Tak! Jeg spiser aldrig Frokost.

En Sukkertvebak, et Glas Brændeviin,
Det nød jeg alt ved Solens Opgang.

Præsidenten.

Nu
Geneer Jer ei, og vær, som I var hiemme!
(Gaaer.)

Kold kommer med **Lehn** ind ad en anden Dør.

Kold.

Jo det var smukke Løier, Admiral!
Det kommer af at lade slige Herrer
Gaae ud paa egen Haand.

Tordenskiold.

Hvad er der skeet?

Kold.

Frands Lehn er lokket i et Spillehuus.

Tordenskiold.

Hvad siger det? Han har jo ei Dukater.
Han sine Lommepenge faaer af mig,
Og ei en Skilling meer.

Kold.

Men han har tabt
Sit Uhr, sin skionne Brystnaal og sin Ring;
Og siden paa Kredit —

Tordenskiold (hidsig).

For Diævlen, Herre —

Lehn
(koldt drillende).

Jeg tabte femogtyve tusind Daler
Paa Æresord.

Tordenskiold.

Paa Æresord? Hvordan?

Nu saa gid Satan havde slig en Ære.
Er I da reent forbandet?

Lehn.

Nei, det er jeg

Slet ikke.

Tordenskiold.

Femogtyvetusind Daler!

Lehn.

Jeg min Forskrivning givet har for Summen.

Tordenskiold.

Hvo er den Kieltring, som har narret Jer?

Lehn.

Det er slet ingen Kieltring, Admiral!
Det er en Oberst.

Tordenskiold.

Oberst?

Lehn.

Oberst Stahl.

Tordenskiold.

Nu var han Staal og Flint, jeg træffer ham!

Lehn.

Han holder Bank, det er en Svenske, troer jeg.

Tordenskiold (med Lune).

Det havde jeg dog ikke tænkt, at jeg
Var kommen ned til Tydskland, til Hannover,
For end at slaaes med Svenskен.

Kold.

Han har tient
I Svenskens Hær, men han er tydsk af Fødsel;
Man veed ei ret hvorfra han er; han kalder
Sig Oberst Stahl.

Tordenskiold.

Lehn! Han skal give Jer
Forskrivningen tilbage! Eller jeg
Skal knække ham hans Hals.

Lehn.

Jeg takker Jer.

Tordenskiold.

Og hvis I tiere gaaer i Spillehuus,
Saa knækker ogsaa Halsen jeg paa Jer.

Lehn.

Jeg takker skyldigst!

Tordenskiold.

Og med første Post
Jeg sender Eder hiem igien.

Lehn.

Jeg takker!

Tordenskiold.

Thi jeg vil ikke passe meer paa Jer!

Lehn.

Deri fortænker ingen Admiralen.

Tordenskiold.

Gaa nu ad Helved til!

Lehn.

Ja meget gierne.

(Bukker og gaaer.)

Kold.

Det var en slem Historie.

Tordenskiold.

Alt stormer
Ind paa mig her. Jeg mærker, at jeg ec
Ei længer i mit Element, og Lykken —

Den svigter mig. Jeg gik at hilse paa
Den smukke Miß; men det var da for tidligt.

Kold.

Saa slaae Jer lidt til Ro!

Tordenskiold.

Det kan jeg ikke.
Jeg reiser bort igien imorgen, Kold!

Kold.

Og vil ei hilse paa den smukke Miß?

Tordenskiold.

For Fanden, Kold! Hun er ei ung og smuk.
Lord Carteret har holdt mig kun for Nar.
Jeg gik lidt ud i Haugen, og der vandred
En gammel Jomfru, ret en Grippenille,
Som løb, for Sundheds Skyld, en Morgentour;
Og tænk Dig, Kold! Det var Miß Harriet.
Jeg spurgte fleer og fik det samme Svar.

Kold.

Tag ikke feil, min Herre! Der er to.

Tordenskiold.

Hvordan?

Kold.

Hun har en Faster, hører jeg,
Som løber Toure. Hendes egen Ungdom
Er selv saa frisk og sund, at ei den trænger
Til slig en Tour.

Tordenskiold (glad).

Hvad? Det var Fasteren?

Kold.

Ja ganske vist.

Tordenskiold.

Saa er jeg glad igien.
Jeg veed ei rigtigt, Kold! hvordan det er;

Men den Idee om min romanske Miß
Har slaaet Rødder i mit Hiertes Grund.
Mig tykkes, at jeg er forelsket alt,
Endskiøndt jeg aldrig saae det smukke Barn.
Lord Carteret har ei bedraget mig —
Det glæder mig, — jeg elsker denne Mand —
Og meget havde det naturligviis
Forbittret mig, hvis jeg var krænket af ham.
Nu — saa er Alting godt.

Kold (betænkelig).

Men Spilleren!

Tordenskiold (lystig).

Hvad Spilleren? — Peer, som i Dynekilen
Og som ved Mastrand kapred Svenskens Flaade,
Troer Du, han skulde frygte for Klorknægt?

(De gaae.)

Anden Handling.

Værelse hos Miß Harriet Richmond.

Spiegelhausen. Tante Harriet.

Tante Harriet.

God Morgen, Charles!

Spiegelhausen.

Naadige Veninde!
Jeg kommer fra min Onkel som et Bud,
At invitere Jer idag til Middag;
Jer og Niecen!

Tante Harriet.

Hvad betyder dog
Det selsomme Gesandtskab? Ved Neveuen,
Ei ved sin Tiener? Paa den samme Dag?

Spiegelhausen.

En overordenlig Begivenhed
Udkræver overordenlige Midler.
Vi faaet har en Giæst i Aftes silde,
Og ham til Ære feires denne Fest.

Tante Harriet.

En Giæst? Jeg smægter af Nysgierrighed —

Spiegelhausen.

Ja gjæt engang!

Tante Harriet.

Det er mig reent umuligt.

Spiegelhausen.

Saa vil jeg sige det; men paa det Vilkaar,
At ei min Hemmelighed bliver røbet
For Niecen.

Tante Harriet.

Skal hun ikke med derhen?

Spiegelhausen.

Jo — Klokken tre, men nu er den først ti.

Tante Harriet.

Den Mellemtid er Jer af Vigtighed?

Spiegelhausen.

Af største Vigtighed; thi den bestemmer
Min Fremtids Lykke.

Tante Harriet.

Charles! I er dog
Et selsomt Menneske! Man mærker, at
I er en bel 'esprit, en hômme de lettres,
Og ikke ganske fri, uagtet al
Den sikkre Takt og fine Verdenskundskab,
For lidt Extravagance. Men tal kun I!
Jeg er ret oplagt til at høre Jer;
Jeg er i godt Humeur, — jeg gaaer en Tour
Om Morgnen, og — mig synes alt, den hiælper.

Spiegelhausen.

Særdeles! Morgenluften skiænker Eder
Sin Glands og Friskhed.

Tante Harriet.

Ak I er en Smigrer!
Men Fruentimret er saa svagt, at skiøndt

Hun veed, at Manden smigrer — det behager!
Han vil behage — det er altid Noget.
Men nu til Eders hemmelige Giæst.
Det er dog ei Steengiæsten i Don Juan?

Spiegelhausen.

Nei — det er Eders Nieces Ideal.

Tante Harriet.

Umuligt! Tordenskiold?

Spiegelhausen.

I nævner ham.

Tante Harriet.

Nu har jeg aldrig hørt! — Han i Hannover?

Spiegelhausen.

Ja I har Ret! Det er den selsomste
Begivenhed; — men sørgelig for mig,
Hvis ikke pludselig jeg faaer min Skiæbne
Bestemt. Troer I, hun elsker mig?

Tante Harriet.

Gud veed!
Thi hun er fuld af Særhed, Egensind.
Men Tordenskiold — ja, ham beundrer hun,
Som Helt, som sieldent Menneske. Men aldrig
Hun saae ham. Og nu er han i Hannover!
Siig Charles! Er han smuk?

Spiegelhausen.

Paa ingen Maade.
Et Ansigt, daglig udsat mangt et Aar
For Regn og Blæst, for Sol og Nattekuld,
Af det —

Tante Harriet.

Er alt Forgyldningen forgaaet?

Spiegelhausen.

Man kunde sige tvertimod, det er

For meget nu forgyldt: rødmosset, brunt —
Et Arr i Hagen, stærke Øienbryn —

Tante Harriet.

Velskabt?

Spiegelhausen.

For stærk og før for en Adonis.

Tante Harriet.

Ung?

Spiegelhausen.

Meer Neptun og Æolus med Skiæg,
End Bachus og Apoll.

Tante Harriet.

Hvis det er saa,
Da staaer jeg inde Jer for ingenting.

Spiegelhausen.

Hvordan?

Tante Harriet.

I kiender Harriets vilde Smag.
Men er han gift maaskee?

Spiegelhausen.

Det veed jeg ikke.

Maaskee. O gid han var! Det lettede —
Den Tanke letter.

Tante Harriet.

Charles, I har Ret!
Endnu idag det alt afgiøres maa;
Og før min Niece veed, at Tordenskiold
Er her, maa hun bestemme sig for Eder.

Spiegelhausen.

Hun har befalt mig sidstegang: jeg skal
Beskrive Kiærligheden i en Sang.

Hun meente Kiærlighed udtog sig slet
I blotte Prosa.

Tante Harriet.
Har I foiet hende?

Spiegelhausen
(tager et Papir op af Lommen).
I dette Vers har jeg forsøgt at skildre
Mit Hiertes Tilstand.

Tante Harriet.
Er det godt?

Spiegelhausen.
Det kan
Jeg ikke selv bedømme. Hun har lovet
At svare mig paa Vers igien.

Tante Harriet.
Hun bliver
Alt meer fantastisk. Ung og smuk og riig —
Saa klæder Alting godt! Hun lader sig
Ei sige mere. — Ven! Jeg ønsker Jer
Af Hiertet Lykke. Præsidentens Huus
Det bedste Huus maa kaldes i Hannover;
Og gierne ønsked jeg besvogret mig
Med en saa gammel ædel Slægt. Men prøv
Nu Eders Lykke selv. Der kommer hun!
Jeg gaaer — jeg vil ei være Vidne til,
Ifald I faaer en Kurv. Min Tante-Magt
Er længst forbi; hun har afkastet Aaget —
Det sidste. Prøv nu, Charles! om I mægter
At smedde denne Fugl i Amors Lænker.
(Hun gaaer.)

Miß Harriet kommer ind ad en anden Dør.

God Morgen, Charles!

Spiegelhausen.

Huldeste Veninde,
God Morgen!

Miß Harriet.

Hvad forskaffer os saa tidligt
Alt den Fornøielse?

Spiegelhausen.

En Reisende.
Min Onkel sender mig. — En Mand af Stand
Er kommen her og reiser snart igien;
Min Onkel maa som Kammerpræsident
Beværte ham, — han havde Brev til ham,
Han boer hos os; — vi ønske Gildet prydet
Med vore brittiske Veninders hulde
Nærværelse. Tør vi vel haabe, Harriet!
I kommer Klokken tre?

Miß Harriet.

Ja ganske vist.
Hvad hedder han?

Spiegelhausen.

Jeg husker ei hans Navn,
Det klinger saa barbarisk, udenlandsk.

Miß Harriet.

Jeg kommer gierne; men min Tante tør
Jeg ikke love for, hun har besluttet
For Fremtiden at holde streng Diæt;
Hun vover neppe vel at gaae til Gilde.

Spiegelhausen.

Jo, hun har lovet det for ganske vist.
Men, bedste Miß, før vi til Middag samles,
Lad Alt bestemt da være mellem os.

Miß Harriet.

Jeg holder hvad jeg lover. Naar I bringer

Et Vers med Eders Følelser og Tanker,
Paa Vers jeg svarer Eder strax igien.

Spiegelhausen.

Hvis Digtet hiælpe kan — det er forfattet.

Miß Harriet.

Kan I det udenad, saa siig mig det!

Spiegelhausen.

Det er umuligt. Mine Følelser —

Miß Harriet.

Har I det skrevet hos Jer?

Spiegelhausen.

Det er her.

Miß Harriet.

Tillader I mig da, jeg læser det?

Spiegelhausen.

Ja gierne!

Miß Harriet.

Hvis jeg gior en Feil — tilgiv!
Det er just ikke let at læse strax
Correct fra Bladet, skiøndt det skrevet er
Paa fint Velinpapir med gyldent Snit,
Særdeles elegant og tydeligt.

Spiegelhausen.

I roser Skriften! Denne Ære kan
En Skriver dele med mig; Digtet selv —

Miß Harriet.

Maa tale for sig selv. Nu lad os høre!
Jeg er alt ganske skamfuld, thi jeg veed
Det forud alt, at I flatterer mig.
(Hun læser):
Ei, Hyrdinde! min Barm holder længer i Lænker
De Følelser, som, ak, mig min Glæde kun skiænker,

Men tillige min Sorg; thi af Kiærligheds Rod
Sig udfolder en Frugt, som saa sielden er god.
Hvis den modnes i Sol — hvad ligner da dens Rødme?
Da den skiænker vor Siæl — o den sødeste Sødme;
Den beruser vor Aand — og paa Kiærligheds Bud
Føler Menneskket sig i Naturen en Gud.
Hvor man skuer er Vaar! Rosens Torn har ei Pile —
Maanen græder ei meer, — de veemodige Smile
Sig forvandle til Lyst; lystigt bølger hvert Hav,
Og selv Munterhed leer paa Bedrøvelsens Grav.
Men, Cupido! Hvis ak — i Melpomenes Skygge
Dine Ferskener hang — hvor Uglerne kun bygge —
Da de modnes ei meer, — Maanen stirrer da stivt,
Og den qvægende Saft sig forvandler til Gift.
Vælg, Hyrdinde! nu selv. Viis mig hen i den Have,
Hvor mig Skiæbnen bestemt har sin vigtige Gave.
Skiænk mig Liv i et Smil, send mig Død i et Ord!
Men den Tvivl blot forjag, som i Hiertet mig boer.

Miß Harriet
(flyer ham det høfligt tilbage og siger):

Det var fortræffelige Antitheser,
Et brillant poetisk Broderie,
Hvori jeg grant erkiender Lærlingen
Af Tante Debora; kort — kiære Charles!
Det var paa fransk. Nu svarer jeg paa engelsk,
Som J mig selv har kaldt, som Hyrdepige.

Med Kiærlighed det er en egen Sag —
Ak hvad man ofte kalder Kiærlighed!
Tit er den blot et flygtigt Selvbedrag,
En lille Feber, der gior kold og heed.
Men den helbredes let, som alle veed,
Naar man sig paa Helbredelsen beflitter,
Og ta'er lidt China, skiøndt den er lidt bitter.

Man bragte tidligt til et Hof mig hen,
Et blot Naturens Barn, en brittisk Mø;
Tit ønskte jeg tilbage mig igien,
Og aldrig glemte jeg min Friheds De;
Og aldrig glemte jeg den stolte Sø,
Og raske Gutter, som fra fierne Kyst
Tilbagevendte til en Moders Bryst.

Saa fik jeg Havet, fik jeg Landet kiær,
Hvor rige Bonde dybt i Kornet gaaer;
Og hvor, fra Riddertiden, gamle Træer
Ved brune Borg for Porten plantet staaer.
Der leged jeg min Ungdoms første Vaar.
Jeg qvad den gamle Sang om Kæmpen bold,
Og kiær for alting blev mig Hedenold.

Derfor jeg elsker ikke denne Tid;
Den er mig altfor listig, altfor fiin;
Forfænglighed med Hiertet fører Strid,
Man elsker Guldet kun i lukte Skrin;
Man deler vel med Vennen et Glas Viin,
Men raske Dyder man med Faren skyer,
Og Storhed kalder man et Eventyr.

Men hvor jeg seer endnu et Glimt af Kraft,
Beundrer jeg og fletter jeg min Krands.
Ei Frugten er endnu reent uden Saft,
Og Stiernen har endnu ei tabt sin Glands.
Og funkler den just ikke her tillands, —
Det er det samme — jeg min Stierne seer,
Fra Firmamentet ned den til mig leer.

Jeg har for Eder kastet intet Garn,
Thi qvæl mig ei med Kiærlighedens Bøn!
Jeg er Forgangenhedens, Drømmens Barn,
Og I er Tidens, Virkelighedens Søn.
En saadan Pagt kan aldrig vorde skion.

Jeg hader Stivhed, Smaalighedens Muur,
Og flagrer, som en Fugl i min Natur.

Om jeg min Mage finder — vides ei; —
Men Ensomheden volder mig ei Skræk.
Jeg flagrer modig dog min Klippevei,
Og skuer i min Morgenrøde kiæk,
Og drikker af min kiære Digterbæk.
Saa er jeg lykkelig, saa er jeg fri,
Om ikke virkeligt — i Pantasie!

(Hun neier og gaaer.)

Spiegelhausen.

Det var et Tordenslag; dog kunde jeg
Mig vente sligt af hendes Egensind.

Tante Harriet
(stikker Hovedet ind ad Døren).

Nu Ven! Hvorledes gik det?

Spiegelhausen.

Miserabelt!

Tante Harriet.

En Kurv?

Spiegelhausen.

Saa kaldes det i Billedsproget.
Jeg veed ei selv hvorfra det dumme Navn
Har sin Oprindelse.

Tante Harriet.

Det kan vi siden
Studere sammen i vor Ensomhed.
Kom ind til mig og lad mig trøste Jer.

Spiegelhausen

Jeg er forstemt min Naadige! Særdeles
Forstemt — og jeg vil hurtigt gaae herfra,
For ei at falde Jer besværlig med
Mit onde Lune.

Tante Harriet.

Fald mig kun besværlig!
Det morer mig at troste. Unge Folk,
Som have Lykken med sig, bryde sig
Kun lidt om Ældre; men i Sorgens Time
Tyer man taknemlig til Erfarenheden.

Spiegelhausen.

Min Naadige! Jeg har ei megen Tro
Til Doctorne, saavel i Sielesyge
Som Legemsygdom; der er kun to Læger,
Der hielpe stundom i en saadan Nød:
Det er Naturen selv, og det er Tiden.

(Bukker og gaaer.)

Tante Harriet (sukker).

Ak Gud! Naturen visner selv med Tiden!

(Gaaer.)

Tordenskiold kommer med **Lisette.**

Tordenskiold.

Men var det ei Herr Carl von Spiegelhausen,
Som gik os der forbi?

Lisette.

Jo, ganske rigtig.

Tordenskiold.

Han havde Hastværk, han fik neppe Tid
At hilse mig igien; han undgik mig.
Har han besøgt din Frøken?

Lisette.

Det er muligt.
Maaskee den Ældste.

Tordenskiold.

Vil Du melde mig
Nu hos den Yngste?

Lisette.

Gierne. Deres Navn?

Tordenskiold.

Søkaptain Ployart, kommen hid fra Danmark,
Med Brev til Frøknen fra Lord Carteret.

(Giver hende et Brev.)

Lisette.

Da er I sikkert hiertelig velkommen.
Behag at sidde ned! Miß Harriet kommer
Paa Øieblikket vist.

Tordenskiold.

Jeg takker Dig!

(Lisette gaaer.)

Tordenskiold.

Ha det var vel, at han ei kiendte mig,
Han kunde røbet mit Incognito.
Men — lad mig fatte mig! Mig synes fast,
Jeg trækker Veiret som en Candidat,
Der skal til Attestats. Ja — giøre Cour —
Maaskee — til et elskværdigt Fruentimmer,
Og dog forstille sig — det holder haardt.

Miß Harriet kommer glad med det aabne Brev i Haand fulgt af **Lisette.**

Miß Harriet.

Hvor er han dog Lisette?

Lisette.

See der staaer han!

Miß Harriet
(hilser venligt).

Min Herre, — Herr Kaptain! I bringer mig
Fra Danmark, — fra Lord Carteret et Brev —

Tordenskiold
(bukker dybt).

Ja, naadige Frøken!

Miß Harriet.

O jeg takker Eder!
Skiøndt Brevet kun er kort. Han skriver mig,
At egentlig I være skal hans Brev;
Og at I bedre kan fortælle mig
Alt mundtligt, hvad jeg gierne vide vil,
End han kan skrive det.

(Lisette gaaer.)

Tordenskiold.

Det er naturligt,
Ifald I noget vide vil om Danmark;
Jeg kommer lige just derfra. — Men, Miß!
Undskyld min Dristighed — hvad kan vi takke
For slig Opmærksomhed? Thi det er sieldent,
At udenlandske Piger — unge, smukke, —
Bekymre meget sig om fremmed Land,
Og mindst om mindre Stat i fierne Nord.

Miß Harriet.

Er det forunderligt, at jeg bekymrer
Mig om mit Fædreland?

Tordenskiold.

Og er I ei
En Engellænderinde?

Miß Harriet.

Ganske vist!
For tyve Somre siden bragt til Verden
Paa Kysten af Northumberland.

Tordenskiold.

Og dog?

Miß Harriet.

Jeg skal dog ei fortælle Kaptain Ployart,

At min Provinds med samt Østangeln
Befolket blev i gammel Tid af Danske,
Og at vi altsaa stamme ned fra dem?

Tordenskiold.

Det er en Ære for det lille Danmark,
At være Moder til det store England!

Miß Harriet.

Men hvilket Barn — om nok saa stort — forsmaaede
Sin ædle Moder? Sæt, at I det bragte
Til Admiral, — at Eders Fader var
En ærlig Borger — mon I glemte ham?

Tordenskiold (bevæget).

Nei sandelig — jeg glemmer aldrig ham.
Og Eders Følelser — jeg deler dem!
Jeg er en Normand, Froken! men min Slægt
Er dog til Throndhiem kommen op fra Holland;
Og neppe saae jeg Digerne dernede,
Den flade Græsgang, før jeg glemte Fjeldet
Et Øieblik, og varme Taarer vædede
Den Jord, som gjemmer mine Fædres Aske.

Miß Harriet.

Ja seer I vel? Saa gaaer det ogsaa mig.
Fra lille Barn af sang jeg disse Viser,
Som endnu prise Danskernes Bedrifter.
Vel var de slemme tit; og naar Kong Alfred
Ved Harpen sang i Danskens Leir, saa holdt jeg
Med Alfred. Men han var blandt Angelsaxer
Selv en Undtagelse.

Tordenskiold.

I er bevandret,
Min Froken, i Historien.

Miß Harriet.

Nei, Herre!

Paa ingen Maade; kun det Vigtigste,
Det Skionne, Herlige, det fængsled mig.

Tordenskiold.

Historien er skion. Jeg har som Dreng
I Throndhiem læst min Snorro Sturleson,
Som alle Bønder der; men siden fik jeg
Saamange Ting at passe, — maatte høvles
Lidt af og lære Sprog, naar jeg var fri
For Tieneften, — saa læste jeg kun lidt
Historier. Den Sidste, som mig hued
Særdeles godt, var om Cort Adeler,
En norsk Matros, som svang sig i Venedig
Til Admiral, ved sielden Tapperhed
Mod Tyrkerne.

Miß Harriet.

Men det har Tordenskiold
Giort i sit Fædreland imod de Svenske;
Og Fædrelandet høsted Frugten af
Hans Heltedaad.

Tordenskiold.

Ja, det var lykkeligt
For ham.

Miß Harriet.

Og Fædrelandet. — See, min Herre!
Jeg sige skal, hvoraf det kommer sig,
At denne Mand særdeles huer mig.
Ak, seer I, jeg er voxet op med ham!
At sige med hans Krigsbedrifter. Jeg
Var lille, men jeg læste dog min Shakespeare,
Og det var meer, end Nogen kunde sagt
Om mange Store; Shakespear var foragtet,
Og han er saa endnu af Gammel-England,
Som danne vil sig taabeligt paa fransk,
Og foretrækker svagt en lunken Cato
Af Addisson for Hamlet og Kong Lear.

Tordenskiold.

Jeg kiender ei de Helte, som I nævner.

Miß Harriet.

Shakspeare har i sin Henrik Fierde tegnet
En Helt, som ligner Wessel: Harry Percy,
En Søn af Jarlen i Northumberland, —
Min Landsmand — kaldet Hotspor; — thi hans Ild
Fremspored ham til Heltedaad, og gav ham
Elskværdighed, som selv elskværdig blev,
Naar han forløb sig.

Tordenskiold.

Altsaa — Tordenskiold
Har stundum dog forløbet sig?

Miß Harriet (smilende).

Ja, ja!
Hans Heftighed ham bragte tit i Farer,
Hvor Lykken —

Tordenskiold.

Bedre var end hans Forstand.

Miß Harriet.

Det vil jeg ikke sige. Tordenskiold
Har god Forstand; men, kiære Herr Captain!
Forstanden langsomt gaaer som Elefanten,
Og Heltemodet flyver som en Ørn;
Tit giver sig den stærke Fugl ei Tid
At oppebie sene Følgesvend.
Saameget er nu baade vist og sandt,
At uden dette Træk, den Charakteer,
Var Tordenskiold mig ikke nær saa kiær.

Tordenskiold.

Hvorfor?

Miß Harriet.

Et Uhr kan være meget godt

Og nyttigt, — men det er og blier et Uhr —
Jeg kan ei elske det. Naturen har
Særdeles viist tildeelt de store Mænd
Een eller anden lille Svaghed. Den —
Den ene gior os Hverdagsmennesker
Det muligt, at forenes nærmere
Med dem. Thi blot Beundring, Ærefrygt
Frembringer aldrig Kiærlighed og Venskab;
Nei, Ven bør overbære med sin Ven! —
I Solen kan man ei bestandig staae,
Et venligt Arnested behøver Skygge.

Tordenskiold (rørt).

Det var fortræffligt sagt! Et Arnested
Behøver Skygge! Helten trænger ogsaa
Til Arnestedet; thi — det salte Hav,
Det er en deilig Mark for Ærens Rug,
Men det er ingen Hytte; — høiest kun
En Grav, som reiser selv sit Monument
For Kampens Søn, naar Stormen taarner Bølgen.
Men Fred er ogsaa god; og hvorfor springe
Med dragen Klinge lige ned i Graven?
En Børneflok kan ogsaa lege først
Med Fadersværdet i den sikkre Balg,
Og klappe ham med lille spæde Haand
Paa brunen Kind, som før kun Blæsten kysted.

Miß Harriet.

Gud give Tordenskiold den Fred og Glæde,
Som han saa fuldeligt, saa vel fortiener.
I er hans Ven?

Tordenskiold.

Ja — hans Fortrolige. —
I Dynekilen selv var jeg med ham;
Jeg fulgte ham paa alle Tog; vi ere

Fra Throndhiem begge, og jeg kiendte ham
Fra lille Dreng af.

Miß Harriet.

Det var herligt! Nu,
Saa skal I ogsaa see min Tegnebog.
Jeg viser den just ikke til Enhver;
Thi de urimelige Mennesker —
De lee mig ud og spørge: „Hvor har det
Nu kunnet more Dig, at tegne ham,
Den Fremmede, saa tit, i alle Forhold?"
Ubillige Spørgsmaal! Naar en Botanist,
Som lægger sig særdeles efter Planter,
Har Bogen fuld af Blade, Værter, Svampe;
Det finder man fornuftigt, hensigtsmæssigt,
Til Videnskabens Tarv; men naar et Hierte,
Naar Tanken følger Manden paa hans Vei,
Naar Mennesket interesserer sig
Med Kraft for Mennesket, og giør sig hans
Bedrifter fattelige, præger dem
Dybt i Hukommelsen, i Følelsen;
For at bekæmpe Sindsdespoterne,
Der myrde meer end mangen tyrkisk Sultan:
Forglemmelsen og Utaknemligheden —
Det kaldes Daarskab og Barnagtighed!

Tordenskiold.

I tegner altsaa?

Miß Harriet.

Til min egen Morskab,
Og mine Venners.

Tordenskiold.

Tør jeg haabe, Miß!
Som gammel Kammerat af Tordenskiold,
At I betragte vil mig som en Ven?

Miß Harriet
(henter en Mappe med Tegninger og sætter et lille Bord frem)
Det seer I, da jeg viser tillidsfuld
Jer mine Skizzer, i det Haab, at I
Udfylder Manglen med Jer Phantasie,
Og skaaner for Kritik et svagt Forsøg.
Først har jeg, som I veed, jo aldrig seet ham —
Kun tænkt mig ham — omtrent som Eder.

Tordenskiold.
Nu,
Der har I ikke taget meget feil!
Thi vi er Sødskindbørn paa Moders Side,
Og ligne virkelig hinanden noget.

Miß Harriet
(lukker Mappen op og tager smilende en Tegning frem).
Der staaer han førstegang som — Skrædderdreng
Paa Throndhiems Gade, trykker Mesteren,
For hvem han bære maa en Klædebylt,
En Sneebolt dybt i Nakken.

Tordenskiold.
Ha! ha! ha!
Saa har I ogsaa hørt det? — Det er ganske
Fortræfligt.

Miß Harriet.
I den skarpe Vinterkuld
Barhovedet og i en lille Trøie.

Tordenskiold.
Ja saadan var det just. Hvor veed I det?
Og I foragter ikke Tordenskiold,
For han var Skrædderdreng?

Miß Harriet.
Nei tvertimod!
Jeg finder denne Skiæbnens Ironie

Særdeles sindrig — yndig — elskelig.
Hvad mindst han var, det satte man ham til;
Men alt til Skrædderdrengen sendte Thor
Jo Krudt og Kugler i den hvide Snee;
Og han forstod med den at kaste Bomber.

(Tager et andet Stykke frem.)

Men Ironien gik endnu et Skridt,
Og for at hæves blot langt mere høit,
Sank han for Verdens Fordom end et Trin.
Der staaer han som en Tiener.

Tordenskiold.

Gud velsigne
Den ædle Doctor Jespersen, vor Konges
Confessionarius; hvis Peder Wessel
Ei kommen var i Kiobenhavn til ham —
Maaskee gik han i Throndhiem end som Skrædder.
Men Jespersen lod heller ikke Knægten
Ret længe stikke der i Liberiet.

Miß Harriet.

Jeg veed det! Kiolen med en broget Tresse
Forsvandt for Troien blaa; en kantet Hat
For lettere Kabus.

(Viser ham et andet Billede.)

Der staaer Matrosen.

Tordenskiold.

Og saadan foer han Jorden om; — han saae
Guinea; tvende Gange foer han til
Ostindien.

Miß Harriet.

Og lærte Sømandskab;
Krøb i det høie Tougværk som en Kat,
Hang over Raaen i det bælne Mørke,
At binde Seilet i den stærke Storm.

Og som en Murer vorder Architekt,
Saa lærte Tordenskiold Matrosens Pligt,
Ved at erhverve sig hans Egenskaber.

(Tager et andet Billede frem.)

Her er Kadetten.

Tordenskiold (rørt).

O Du gode Gud!
Hvor blev han glad, da Kongen hæved ham
Fra slet og ret Matros til Sokadet;
Da han fik Uniform, den lille Kaarde
Ved Siden. Miß! han blev ei gladere,
Da han blev Admiral.

Miß Harriet (som før).

Her Lieutenanten
Staaer paa den lille Snav.

Tordenskiold.

Ja, paa min Siæl!
Paa Ormen. Ja den Orm, den liden Orm,
Den nytted Peder Wessel meer, end Ormen
Hin Lange nytted Olaf Tryggveson.

Miß Harriet.

Men her er Løvendals Gallei.

Tordenskiold.

Hvor Fanden
Har I dog saadan lært at bygge Skibe?
Ja det er ganske rigtigt —

Miß Harriet.

En Copie! —
Men nu maae I forlade mig, at jeg
Ei følger ham paa alle Heltetog.
Et Skib af Rogen skiult er ingen Gienstand
For Malerkunsten, naar det kommer tit.
Tiltakke tag med den Carikatur!

Tordenskiold.

En latterlig Person med tyk Paryk,
Med tynde Been og stive Kioleskioder,
Med Chapeaubas i Armen — strækker ud
Stivt alle Fingre paa den venstre Haand,
Og aabner Munden, som han havde faaet
Et Been i Halsen?

Miß Harriet.

Det er Sø-Fiskalen,
Der klager over ham, og som vil have
Ham degraderet strax, fordi han bruger
For meget Krudt.

Tordenskiold

(kysser henrykt hendes Haand).

O Gud velsigne Jer!
I er en herlig Pige. Fanden ta'e mig,
Om nogentid jeg saae en saadan Pige.

Miß Harriet.

Men Kongen agter ei Fiskalens Klage;
Han hæver Tordenskiold i Adelstand.
See her er Vaabnet: Lynild i det Blaa,
En Ørn med spiilte Vinger, Guldkanoner,
Og Norges Løve for den raske Normand.

Tordenskiold.

Jeg bad ham ei derom. Gud veed, det var
Hans egen Naade.

Miß Harriet.

Kiender I det Billed?

Tordenskiold.

En Præst, en Officeer, en Bonde — Svenske!
Jeg kiender dem. Dem hented Tordenskiold
Hans Majestæt, der sad ved Taffelet,
Da Kongen gierne vilde vide, hvad

I Sverrig der yttret blev af Stænderne.
Han bragte dem før Kongen havde spiist.

Miß Harriet.

Der staaer han med sin Raaber paa et Skib
Og spørger Grib derhenne paa det Andet,
Om de skal giæste Svenſken.

Tordenskiold.

Ja — det var
I Dynekilen.

Miß Harriet.

Det blev for Kong Carl
Et kostbart Giæstebud. — Men seer I her?
Der gaaer han om i Marstrand som en Fisker,
Og sælger Torsk og speider Leiligheden.

Tordenskiold.

Et dristigt Indfald!

Miß Harriet.

Det var mere dristigt,
Da han i Fæstningen alene gik
Og skiændte bandende paa Commandanten,
Fordi han endnu ei var dragen ud.
Ifald man havde smækket Porten til?

Tordenskiold.

Hvor Diævlen veed I Alting dog saa nøie?

Miß Harriet.

Hans ædle Liv har svævet tit i Fare.
(Viser ham det sidste Billede).
Paa dette Billed her er Faren størst.
Omringt paa Kysten staaer han af de Svenſke;
En Rytterflok omringer ham; — hans Folk
Er alt i Baaden; Officeren fordrer
Hans Kaarde. — Ha — „Men ikke dennegang!"
Han svarer, hugger Svenſken over Armen,

I Havet springer, leer ad alle Kugler,
Og kommer frelst i Baaden til sit Land.

Tordenskiold
(kysser heftigt hendes Haand).

Min ædle Miß!

Miß Harriet.
Nu er der ingen fleer.

Tordenskiold (staaer op).

Saa maa jeg ogsaa vise Jer et Billed,
Et Mummespil, ret som det forrige.
Lord Carteret, en Ven af Tordenskiold,
Fortalt har om en herlig brittisk Pige,
Som aldrig havde seet, men yndte Gutten;
En deilig Mø, med Hierte, med Forstand.
Da Kampen nu var endt og Freden smilte,
Da Tordenskiold var smykt med Kongens Naade,
Med Folkets Yndest, — see da tænkte han:
Hvad er det Alt dog uden Elskovs Lyst?
Dit Hierte, som kun mødte Fiendens Kugler,
Skal det ei smeltes, aldrig banke ved
En deilig Piges Barm? Ha jeg vil see
Min Engellænderinde! Derpaa drog han
Til Fastland, til Hannover. Og formummet,
— Som Fiskeren i Marstrand, — staaer han her
Som Captain Ployart. Speide vilde han
Sin Skiæbne; see om dette Drømmebilled,
Der længe fyldte Hiertet ham med Haab,
Vel kunde vorde virkeligt. — Det er det!
Thi Harriet Richmond overgaaer hans Drøm.

(Knæler og griber hendes Haand.)

Her knæler han for dine Fødder, Harriet!
Han, som tilforn kun knælte for sin Gud
Og Frederik den Fierde. Harriet!
Hvis jeg skal vinde Dig, da maa det skee

Rask med at løbe Storm! Jeg duer ei
Til langsom Smægten og til gradeviis
At nærme Maalet mig. Jeg aabner Dig
Min Favn, og vil Du være min — saa kom!
Hvis ei — giv mig et Vink og jeg gaaer bort —
Du seer mig aldrig meer.

Miß Harriet
(synker i hans Arme).

Min elskte Ven!
Min Tordenskiold! Saa tag din Harriet.
Troer Du mig mere stærk end hele Sverrig?

Tredie Handling.

En Sal hos Kammerpræsidenten.

Carl von Spiegelhausen. Von Felsen.

Spiegelhausen.

Jeg føler mig et omfkabt Menneſke,
En Invalid, der i en Træfning miſted
Sin høire Arm. Ja, Rudolph! Sikkert ſtod
Det Maal for Øine mig at vinde Harriet.
I hendes Vægring ſaae jeg Pigeknipſkhed,
Blot for at ſtramme Knuden faſtere.
Jeg i Hannover gialdt hos unge Damer
Dog for en vakker Mand; min Slægt er af
Oldgammel Adel, Kammerpræſidenten,
Min Onkel, en af Stadens førſte Herrer.
Jeg har erhvervet mig en Dannelſe,
Som end er ſielden i det tydſke Rige.
Alt hvad der mangled mig, var Penge. Penge
Har Harriet nok af; naar hun førſt var min
Da blev den hele Giæld en ringe Sag.
Nu voxer Dvergen til en hæslig Kæmpe,
Som truer mig; nu blier hver Creditor,

Der før kun var et luftigt Gioglebilled,
En Steen, der hænger over mig, og knuser
Saasnart den løsner sig. Og al den Nød
Mig foraarsages af en Eventyrer,
Som intet kiender end til fine Sæder;
En Jagthund, som blev løst af Kobbelet
I Farens Stund og siden ikke bundet.
Han kommer her, betaler Høflighedeer
Med plump Uartighed, han glemmer, hvad
Han er en gammel fornem Dame skyldig,
Værtinden i det Huus, hvor han er Giæst,
Og svarer grovt paa venlige Formaning.
Saa vinder han et uerfarent Barn,
Et egensindigt vildt phantastisk Hierte.
Ha Rudolph! Jeg kan ikke sige dig,
Hvor al min Harme vender sig mod ham.
Alt sig forener, som den sorte Plet
I Skiven — blot i denne Tordenskiold.
Hans Navn er mig alt vederstyggeligt,
Og seer jeg ham, da koger Blodet mig
I alle Aarer.

Felsen.

Hævnen kan vel kioles.
Endnu er han ei Harriets Mand. Det giælder
Kun om at dygtigt han forløber sig,
Og gior sig latterlig, foragtelig.
Det giælder kun at bringe ham i Fare.

Spiegelhausen.

I Fare han? Det forekommer mig,
Som om Du drukne vil en Aal i Vand.

Felsen.

Nu nu! Hvert Dyr har dog sit Element.
Der gives Fiske — Silden, for Exempel —
Den vevre Svømmer i et Sølverharnisk,

Der døer, saasnart den kastes op i Græs.
Jeg veed dog Noget, som kan drille ham,
Kan giøre Skaar i denne Fest, der feires.
Og muligt render han sig selv derved
En Kniv i Livet.

Spiegelhausen.

Troer Du det? Hvordan?

Felsen.

Jeg lider heller ikke denne Danske;
Og det skal glæde mig, hvis vi kan sætte
En Dæmning imod disse taabelige
Forgudelser; især af Qvinderne,
Som af Henrykkelse nu neppe vide
Hvor de skal hen, og skabe sig saa sært,
Som Bonden, da han saae en Abekat.

Spiegelhausen.

Saa siig mig da, hvori bestaaer dit Haab?

Felsen.

Har Du ei seet den Dreng, der følger ham,
Som Lammet Klokkefaaret?

Spiegelhausen.

Herr Frands Lehn?

Felsen.

Han har imorges tabt til Oberst Stahl
Den Summa: femogtyvetusind Daler.

Spiegelhausen.

Ha det er aldrig muligt!

Felsen.

Han er riig,
Og derfor tog vel Tordenskiold ham med,
Som Malkeko; men nu vil Andre malke
Den samme Ko, og det forbittrer Helten.

Spiegelhauſen.

Ha det var herligt. Det er juſt mit Hverv,
Til Middag at indbyde Standsperſoner;
Thi Gallataffelet ſkal være ſtort,
Og vi har ogſaa Narre her i Huſet.
Luiſe, Ven! min Onkels Dieſteen,
Har faaet pludſelig en Sang forfattet,
Som ſynges ſkal, mens hun bekrandſer ham.

Felſen.

Hun gierne være vil Copie af Harriet.
For ſyntes mig ret godt om denne Pige,
Men ſaadant Fias giør hende væmmelig.

Spiegelhauſen.

Nu, bedſte Ven! Nu vil jeg ſende ſtrax
Et Brev til Oberſt Stahl, ſaa kommer han.
Og ſeer ham Tordenſkiold, ſaa tro Du mig,
At det vil ikke vare længe, før
Det trækker op til Torden. Harmonien
Vil ende ſig med hæslig Disſonants.

Felſen.

Det var det juſt, jeg vilde foreſlaae.
Slig Sæd maa ſikkert bære gode Frugter.

Spiegelhauſen.

Godt! Følg med mig, ſaa vil jeg ſkrive Brevet.
Maaſkee Du er ſaa god og bringer det?
I ſlig en Hurlumhei kan Formerne
Saa ſtrengt ei følges.

Felſen.

Nei, det gaaer idag
À la Campagne, ſom man kalder det.
Giv mig kun Brevet, jeg beſorger alt.
En Sag af ſaadan Vigtighed betroer

Man ikke til en Tiener. Oberſt Stahl
Maa komme viſt. Jeg lover, han ſkal komme!

(De gaae.)

Tante Debora kommer med ſin Broder, **Hans von Görtz**, der er i Jagtklæder.

Debora.

Det glæder mig at ſee dig her, min Broder!
En Evighed det er jo ſiden, da
Du ſidſt os giorde den Fornøielſe.
Hvad kan vi nu tilſkrive vel den Ære —

Hans.

Du møder mig i Døren ſtrax med Finter,
Min gode Debora?

Debora.

Paa ingen Maade.
Jeg ønſkte kun at vide —

Hans.

Du ſkal faae det
At vide; thi Du veed, jeg er oprigtig,
Og at mig Ærligheden gaaer for Alt.
Altſaa — for din Skyld er jeg ikke kommen.

Debora.

Uſigelig galant og hierteligt.

Hans.

Galant vel ei — men hierteligt? O jo!
Det er af Hiertet talt; og ſkiøndt lidt diærvt,
Det er juſt Følelſen for dig, min Søſter!
Der giør mig diærv; thi det giør tit mig ondt,
At jeg kan ikke komme her for din Skyld.

Debora.

Ak — jeg beklager —

Hans.

Vi er Sødskende,
Men saa forskiellige, som Mennesker
Vel findes kan paa denne Jord. Jeg elsker
Det Fædrelandske; — Du est kun forgabet
I hvad der Fremmed er og Udenlandsk.
Et sligt Forræderi mod Fødelandet
Og mod Naturen kan jeg ikke taale;
Og derfor seer Du mig saa sieldent her.

Debora.

Du er en Særling, mon cher frère! Taal
At jeg betaler dig din Ærlighed
Med samme Mynt. — For dine sidste Penge
Du kiøbte dig den gamle Borg paa Fieldet;
Der klined Du, som Svalen, dig da Reden
I de forladte Haller; kiøbte Bægre,
Hvoraf de gamle Ridd're fordum havde
Beruset sig. Til Heste saa, til Hunde
Blev Resten anvendt. Nu Du gaaer paa Jagt, —
Et Spøgelse — fast som den vilde Jæger,
Der hører meer ei vort Aarhundred til —
Og drømmer kun om den forsvundne Tid.

Hans.

Og deri giør jeg vel, den Drøm er smuk,
Imens I puddre Jer i Dalen her
Og snakke fransk. Jeg siger Dig det, Søster!
Det var det feigeste Forræderi
Mod Fædrelandet, mod Nationens Ære,
Da Adelen i Tydskland ret begyndte
Med Praten paa fransøsisk. Aldrig smedded
Sig for et Folk i værre Slavelænker.
Thi underkaster jeg min Smag en Fremmed,
Saa underkastes ogsaa min Forstand,
Og selv jeg gjør mig til en tosset Pebling.

Debora.

Man dannes ved at lære kun af Andre.

Hans.

Nei! Ved at modnes ret kun indenfra.
Jeg giver ikke fire Skilling for
Den Dannelse, som med en Form af Blik
Du trykke kan paa hver en Marvebudding.
I med Jer Dannelse! — I Riddertiden,
Da Minnesang'ren qvad for Hohenstauffen,
Da var der Dannelse. Da Luther skrev
Paa Wartburg, da Melanchton, da Erasmus,
Da Reuchlin leved, var der Dannelse.
Men Trediveaarskrigen — denne Hai
Har Alting opslugt! Ja den Ørk af Sand
I Tidshistorien, langt mere gold
Og blomsterløs end Lyneburgerheden,
Har slettet Alting ud. Versailles Ludvig
Blev Aandsdespot ved den vestphalske Fred.
Nu snakker I fransosisk, puddre Jer,
Nu Ridderstøvlen veeg for Silkestrømpen;
Og aldrig Adelen var meer hovmodig,
End da den ganske havde givet Slip
Paa Diærvhed og paa Nationalitet.

Debora.

Men Herregud! Hvad vil da Heltetiden,
Blot i en gammel Jæger travesteert
Her i Hannover?

Hans.

Jeg har sagt, jeg kommer
Ei her for din Skyld; men min Broder Fritz
Vil jeg besøge, Kammerpræsidenten.
Det er en Mand, som Ære giør sin Slægt,
Hvem alle Tider kunde være tient med.
Desuden veed jeg, Tordenskiold er kommen.

Ham vil jeg see. I Norden er endnu
Der Kæmper; der har franske Skræddre
Og Haarfriseurer eller Gouvernanter
Saa meget ei rumsteert. Der staaer endnu
Paa Markerne de gamle Kæmpehøie;
Der findes end i Hobetal, i Furen,
Stridsøxerne fra Hedenold; der skeer
Dog Eet og Andet. Vandet taaler ei
Saa stor Forandring som det faste Land.
Jeg trykke vil den bolde Vikings Haand,
Saa rider jeg tilbage til mit Field.

Debora.

Og naar nu denne Tordenskiold fornærmet
Din Søster har, hvad da?

Hans.

Hvad har han giort?

Debora.

Jeg foreholdt ham i en venlig Tale
Hans Mangel paa Cultur og Conduite,
Jeg tilbød ham, at ville danne ham;
Og han? Han svarede mig ubehøvlet:
At han var ikke længer Skoledreng.

Hans.

O Gud velsigne ham! Saa maa jeg kysse
Ham til paa Munden, dersom det er saa.

Debora.

Nei det er ikke til at holde ud.

Hans.

En Times Tid kan Du dog sagtens holde
Din Broder ud, som Du har ikke seet
I flere Aar. Jeg mener det ei ilde;
Jeg føler, at Du est mit Kiød og Blod,

Min stakkels Debora, og jeg har sand
Medlidenhed med dig.

Debora.

Min Broder, jeg
Frabeder mig al Condolence.

Hans.

Nu,
Giv mig din Haand og lad det være glemt.
Vi vil ei disputere meer, min Søster!
Om Politik. Du forestaaer et Huus
Saagodt som Nogen, det er Hovedsagen;
Bedømme Helten, det er Mandens Sag.

Debora.

Jeg vil ei heller meer bedømme Dig.

(Sagte)

Desværre! Du er under al Kritik!

(Hun gaaer.)

Præsidenten kommer med **Luise.**

Præsidenten.

Min kjære Hans! Velkommen!

(kysser ham.)

Hans.

Broder Fritz,
Gud signe Dig! Lad mig ret see paa Dig.
Den Samme! Smuk og munter. Jeg begriber
Ei hvordan Du det holder ud, min Broder!
I denne Daarekiste. Men jeg agter
Din Flid, din Iver og din Driftighed.
Og var i Verden ingen dygtig Mand
At finde meer, saa gik den reent tilgrunde.

Præsidenten (leer).
Altsaa — Du agter mig, fordi jeg er
Forvalter for en Daarekiste?

Hans.
Fritz!
Det er en vigtig Post. Forvalteren
Maa have god Forstand for hele Kisten.
Og Præsident for Kamret eller Kisten,
Det kommer ud paa Eet.

Præsidenten.
Jeg kiender Dig,
Du mener mig det godt. Men kiære Hans!
Vær dog lidt tolerant. Troer Du da ikke,
Man ogsaa spotter Dig, fordi Du lever
Kun i Forgangenhedens Ridderborg?
Men jeg? Jeg finder, Du gior vel deri.
Thi der maa være Folk med Aand og Siæl
For Alt i Verden; og mens Tidens Børn
I Tiden lever og udfylde den,
Saa agter jeg Undtagelsen, der skuer
Tilbage tro, og med sin Kiærlighed
For hvad i gammel Tid var Stort og Smukt,
I Flugten standser os Erindringen.

Hans.
Du er for billig, Fredrik! Billigheden
Kan ogsaa gaae for vidt. Du søger at
Besmykke hvad der skeer; det gaaer ei an.
Der forskiel giores maa paa Godt og Ondt.
Vor Søster Debora, hun er dog reent
Forbandet; jeg gad høre hvordan Du
Undskylde vil den hvide Kakadue.

Præsidenten.
Man hænger Kakaduen i et Buur,
Bespiser den og gi'er den daglig Vand;

Man morer sig ved Ord, som den har lært!
Og skulde Broderen ei ynde meer
Sin egen Søster? ligned hun end lidt
Slig Kakadue, naar hun forestod
Hans Huus med Orden og Oeconomie,
Og har en Dannelse, som Tiden hylder?

Hans.

Ja Tiden! Det er just Ulykken, Bro'er!
Hvem er den Frøken der?

Luise
(kysser hans Haand).

Min Onkel kiender
Ei meer Luise, som han dog har staaet
Selv Fadder til?

Hans.

Nei disse Pigeborn
Er allergalest til snelt at forandres.
Med dem ei løber Tiden selv omkaps.
Du var jo ikke større end saa, da sidst
Jeg saae Dig — og nu er Du alt en Dame!

Præsidenten.

Du veed, min Broder! Vi har sieldne Giæster,
Foruden Dig? — Den vakkre Tordenskiold —

Hans.

Jeg veed det.

Præsidenten.

Og han spiser her til Middag.

Hans
(seer ud af Scenen).

Hvo kommer der?

Præsidenten.

Det er Miß Harriet Richmond.

Hans.

Det var paa engelsk. Som jeg mærker, staaer jeg
I Noahs Ark imellem alle Dyr.
Kom ind et Øieblik alene med mig
Først paa dit Kammer! Du har sagtens dog
Et Qvarteerstid at skiænke mig?

Præsidenten.

Det har jeg!
Men saa maa Du ei heller være sær;
Og kommer Du at hilse Tordenskiold,
Saa maa Du ogsaa hylde ham.

Hans.

Det skal jeg.

(Præsidenten og hans Broder gaae.)

Miß Harriet kommer, **Luise** gaaer hende imøde.

Luise.

Min bedste Harriet! Hvor det glæder mig
At høre denne Tidende. Du er
Forlovet alt med Tordenskiold.

Miß Harriet (smilende).

Nu vil
Vist Giæssene paa Capitolium
Forraade Gallierne med ivrig Snaddren,
Om det Usømmelige, ved at give
Sin Haand, sit Hierte bort i første Stevne.
Men, ligegodt, Luise! Lad dem det.
Han Fæstningen har vundet, jeg er hans.
Lad de forsigtige, de kloge Finker
Kun narre Fuglefængeren en Stund!
Lad ham taalmodig løbe med sin Liimstang,
Indtil de sætte sig og klæbe fast.
Jeg havde lidt kun før at tale med dem,

Og mindre nu. Jeg reiser bort imorgen
Med Tordenskiold, og kommer ei tilbage.
Den Eneste jeg mister her, er Dig;
Det vilde jeg saa nødig, gode Pige!
Derfor jeg giør det Forslag Dig, Luise!
At følge med.

Luise.

At følge Dig?

Miß Harriet.

Til Sachsen,
Berlin, til England, endelig til Danmark.
Det herligt er at see sig om i Verden;
Jeg mister ei Veninden for en Ven;
Og, naar Du vil, Du vende kan tilbage.

Luise.

Ak nei, min Harriet! Nei, det gaaer ei an.
Det vil bedrøve mig særdeles, Harriet!
At Du forlader mig; men reise bort
Det kan jeg ikke.

Miß Harriet.

Koster det saa meget,
At rive Dig fra Tante Debora?

Luise.

Nei — men at rives fra min Onkel Fritz.
Han er nu bleven vant til mig i Huset.
Han overbærer gierne med sin Søster,
Men — ærlig talt — han trænger ogsaa til
Et Menneske med jevn og sund Fornuft,
En munter, blid Natur, et venligt Hierte,
Der ei forskrues af Spidsfindigheder,
Forhærdes ei af Egensindighed.
Min Fætter Carl kan ei husvale ham;
Og naar han kommer fra Forretninger,
Saa trænger han dog til at vederqvæges.

Miß Harriet.

Luiſe! gode Sicel! Du har din Onkel
Særdeles kiær.

Luiſe.

Jeg miſtet har min Fader
Og Moder ſom et lille Barn; jeg har
Ei Sødſkende; jeg ſtod i Verden ene;
Han blev mig Alt!

Miß Harriet.

Alt?

Luiſe.

Ja — en anden Fader.
Nu er min Glæde kun at lyde ham,
At tiene ham, at ſee af Diet ham
Hans Ønſke før det kom; opmuntre ham
Med venligt Spøg, naar han er lidt forſtemt,
Og hiælpe ham i Huſet med at bringe
Den Tone frem, ſom han ſaa gierne vil:
Den muntre, ſindrige, der ikke næres
Af Særhed eller ſmaalig Lidenſkab.

Miß Harriet.

Han overbærer altfor meget med
Din Fætter Carl. Tro mig, han duer ei.
Han er ei blot en Nar! Der gives Narre,
Selv gode, ſelv elſkværdige; men han?
Nei — Narrekappen er ham kun en Kaabe
For koldeſt Egennytte; tro Du mig!
Og derfor har jeg ogſaa hævnet mig.
Men godt og vel, at ſnart vi reiſe bort;
Thi meget ſkulde jeg viſt tage feil,
Ifald han ikke hævner ſig igien.

Luiſe.

Det kan vel være.

Miß Harriet.

Men Du bliver dog?

Luiſe.

Hos Onkel!

Miß Harriet.

Onkel er ei længer ung,
Men ſandelig — han bærer Aldren godt;
Og mangen Springfyr maatte ønſke ſig,
At han ſaae ud ſom han.

Luiſe
(tager hendes Haand).

Min Harriet!
Jeg kunde blive vred paa Dig, hvis ei
Du reiſte bort ſaa ſnart; men nu er Tid
Til Omſvøb ei — og hvad vort Hierte føler,
Bør det betroe til Venſkab — ſidſte Gang.
Nei, Harriet! jeg tænker ei paa Sligt;
Og Dig, en fiin, en ædeldannet Pige,
Behøver jeg vel ei at ſige det:
Naar Qvindehiertet er af god Natur,
Det nøies gierne med, blot at beundre
En herlig, aandeligbegavet Mand,
Lykſaligt nok, fordi det er ham nær.
Thi evig ung, o Harriet! er vor Siæl —
Udødelig, — men Fødſelen tilfældig;
Tit træffer ind det ene Hiertes Mai
Først i det Andets kraftige September;
Men begge blomſtre dog —

Miß Harriet.

Og Roſenknuppen
Kan med Reſeda blande Duft endnu.
Veninde, jeg forſtaaer Dig!

Luiſe
(kyſſer hende).

Lad det være

Dig et Beviis paa mit oprigtige Venskab.
Reis og vær lykkelig! — Du elskte jo
Tilforn kun en Idee: Det hendte sig
At den blev virkelig; var det ei skeet,
Saa sværmed Du endnu i Phantasien
Ret vel tilfreds; — men jeg har meget meer.

Præsidenten kommer med **Tante Debora**, og med sin Broder **Hans.**

Debora.

Det gaaer ei an, min Bro'er!

Præsidenten.

Jo fortræfligt, min Søster!

Debora.

En fremmed Admiral fra Nabo-Vennekyster,
Som giæste vil vor Stad, som os giør et Besøg,
Om hans Artighed end blev mislykket Forsøg,
Behandles bør med Agt. Jeg nys hørte desuden
Ham personlig Kong George har til England indbuden;
Han talde med vor Helt paa Reisen tre Qvarteer
Midt paa Veien i Støv; — kan man ønske sig meer?
Med en Mand, hvem vor Drot viser saadan en Ære,
Privatomfindtligheb bør kiærligt overbære.
Han desuden er jo nu forlovet med Den,
Som i Huset hos os fandt saa mangen en Ven.
Min Harriet! tør jeg vel gratulere?

Miß Harriet.

Jeg takker!

(Præsidenten giør det sagte, medens Debora taler.)

Debora.

Lidt ubændig, — lidt — diærv! men oprigtig og vakker.
Jeg gierne slaaer en Streg over hvad der er skeet;
Og for at vise blot ei her Neutralitet,

Jeg paastaaer det med Fynd, og Medhold ogsaa venter:
Assembleen idag aabnes ei for Studenter.

Miß Harriet.

Veninde! siig mig dog —

Debora.

Min Broder er lidt sær,
Som vi Alle jo veed! God for sig er Enhver,
Men der Forskiel er paa. En Student uden Adel
Er et agtbart Subject; men — er han ei af Adel,
Indlades han ei kan i fornem Assemblée.

Præsidenten
(smilende, men bestemt).

Om han indlades kan, det faaer Du nu at see.

Debora.

Ja naar Du taler saa, da maa jeg sagtens tie.

Præsidenten.

Aldrig ædlere Flok kunde Festen indvie.

Hans.

Men Broder, siig mig dog —

Miß Harriet.

Herr Præsident!
Jeg svæver i en saadan Uvished —

Præsidenten.

Hvoraf jeg strax udbringe skal min Harriet.
Thi — kort og godt — i Sideværelset
Sig Selskabet forsamler, hilser der
Den bolde Tordenskiold. Luise havde
Bestilt os nogle Musikanter, vilde
Man skulde synge først en lille Sang
Før vi til Bordet gaae; det var ret smukt;
Men, gode Pige! nu Du forekommes,
Og paa en Maade, tænker jeg, som ei
Mishager Dig. Studenterne fra Halle

Hidvandret er, at hilse Tordenskiold.
De staae i Haugen; og der kommer alt
En Deputation at tale med mig.

En Student med Følge kommer.

Studenten.

Herr Kammerpræsident! tillader I,
En Flok Studenter, kommen hid fra Halle,
At hilse Helten Tordenskiold med Sang
I Salen her og Haugen?

Præsidenten.

Megen Ære.
Jeg venter Alle her i Salen.

Studenten.

Nei,
Vi er for mange. Hvis Jer synes, komme
De bedste Sangere; de Andre staae
I Haugen tæt herved og synge Chor
Ind ad det aabne Vindue.

Præsidenten.

Det var herligt!
Og hvis I ei forsmaaer et ringe Maaltid,
Skal det i Haugepavillonen strax
Beredes Eder.

Studenten (bukker).

Nei, Herr Præsident,
Vi takke! Vi har alt for længe siden
Til Middag spiist.

Præsidenten.

Men et Glas ædel Rhinskviin,
Det tømmer I dog med paa Heltens Sundhed?

Studenten.

Ja med Fornøielse, Herr Præsident!

Præsidenten giver en Tiener et Vink. Fløidørene til Sideværelset aabnes. Musikanterne komme spillende en Marsch, og stille sig hen ved Væggen. **Præsidenten, Tante Debora, Broder Hans** og **Miß Harriet** gaae ind, men Studenterne ud, for at hente de Andre. Derpaa kommer **Præsidenten** tilbage med **Tordenskiold** ved Haanden, og Selskabet følger. Der bliver fremsat en prægtig Lænestol, hvori **Tordenskiold**, efter at have vægret sig, maa sætte sig, midt i Kredsen. Naar Studenterne komme, springer han atter op, og bukker dybt flere Gange, men tvinges atter til at tage Plads i Lænestolen. Derpaa synge

Studenterne:

Du Helt! som i det fierne Norden
Har høstet Roes paa Østresalt,
Som mødte med dit Skiold den Torden,
Der hen ad Søens Vover gialt;
Germanien dit Værd paaskiønner,
Studenten kan din Kraft forstaae.
En Hilsen af Minervas Sønner
Matrosen aldrig vil forsmaae.

Vort Maal er eet, vort Hverv det samme:
Soldat, Matrosen og Student
Begeistres af den Guddomsflamme,
Pallas-Athene selv har tændt.
For intet ei Pallas-Athene
Med Hielmen staaer, med Landseskaft;
Thi hun alene kan forene
Høi Videnskab med Heltekraft.

Høiskolen kan en Fæstning kaldes,
Saa godt som nogen Borg paa Field.
Den kun af Dumhed overfaldes,
Den virker Fædrelandets Held.
Og Helten virker som den Lærde,
Mod Barbariets skumle Vold;
Thi snart med Bog og snart med Sværde
Forjage vi den lede Trold.

Velkommen her blandt tydske Gutter,
Du Tappre! fra det danske Belt.
Vi stamme ned fra Martin Luther,
Og vi forstaae os paa en Helt.
En Krands vi bunde Dig til Ære,
Paa Wartburg af en Egeblok;
Og hvis Du den vil venligt bære,
Da hædrer Du en Ynglingsflok.

(Formanden har imidlertid givet Krandsen til Luise, som sætter den paa Tordenskiolds Hoved. Gientaget Hurra og Fanfare med Instrumenterne.)

Tordenskiold
(springer op dybt bevæget).

Jeg skulde tale — men jeg kan det ei;
Jeg skulde takke, — men den Graad som stelden
Mit Die fylder, qvæler her min Røst.
Der er ei Ord for slige Følelser!
Men det er vist, at sligt et Øieblik
Betaler Farer og Anstrengelser.
Tak, Brødre! Ja Matrosen og Soldaten
Det er Studentens Broder — det er vist.
Og Held den Tid! den kommer nok engang,
Hvor det erkiendes grant.

(Til Tieneren.)

Et Bæger Viin!

(Han faaer det.)

Det tømmer jeg, — berust af Æren alt —
En dansk Matros for sorte Kammerater!

(Almindeligt Hurra.)

(Marsch spilles igien, og alle gaae ud i Haugen uden **Carl von Spiegelhausen.**)

Spiegelhausen.

Naar Bomben steget er saa høit tilveirs
Som den kan komme, — daler den og springer.
Nu dygtig Viin, Ven Tordenskiold! Champagne,

Madera, selv Tokaier, om Du vil.
De bedste Vine: Kiærlighed og Smiger —
Af dem est Du jo næsten drukken alt.
Saa efter Maaltidet igien i Haugen!
Der præsenterer jeg Dig Oberst Stahl —
Og vi vil see hvorledes den Desert
Bekommer Dig.

(Gaaer.)

Fierde Handling.

En afsides Plads i Præsidentens Lystskov.

Carl von Spiegelhausen. Von Felsen.

Spiegelhausen.

Nu har vi Spillet gaaende. Beruſt
Han er vel ikke juſt; endskiondt, Gud veed,
Jeg ſtræbte nok; men det er ſkrækkeligt,
Hvad ſlig en Ulk fra Danmark taaler Viin.
Han drak det ſom ſød Melk, og han beholdt
Sin hele Fatning. Virkningen deraf
Var blot, at han blev mere hiertelig
Og mindre ſtolt. Han reiſte ſig og drak
Vertindens Skaal; han holdt en lille Tale
Til Tante Debora, hvorved hun reent
Forglemte Grovheden i Formiddags,
Stod op og neied, ſaa det var en Ynk.
Den gamle Onkel har naturligviis
Paa Øieblikket drukket Du's med ham.
Han vinder Alles Hierter, den Barbar;
Men dit og mit — det vil han neppe vinde.

Felsen.

Nei ſikkerlig! Luiſe ſelv er ganſke

Forgabet i ham; men hvad venter man
Sig meer af disse taabelige Piger,
Hvem Knaldet af en Nøglebøsse skrækker,
Og dog forgabe sig i Tapperhed?

Spiegelhausen.

En Liniedandser, som fra Taarn til Taarn
Sin Snor udspreder, har, naar han er klog,
En Hielpelinie, som holde kan,
Ifald den anden brister.

Felsen.

Hvordan det?

Spiegelhausen.

Maaskee behøve vi ei Oberst Stahl.
Til ham i Nød jeg tager kun min Tilflugt,
Han er en Spiller, maadeligt hans Rygte.
Men Rudolf — men her er en ægte Svensk
I Byen, en Kaptain, en Sokaptain;
Som kæmpet har engang mod Tordenskiold;
Ham har jeg faaet hid, han hilser ham
I Haugen her i denne Skyggegang.
Og meget skulde jeg vist tage feil,
Om Krigen mellem Danemark og Sverrig
Ei bryder ud paany, saa ei vi trænge
Til Hiælp af Linietropperne tillands.

(De gaae tilside.)

Tordenskiold kommer med **Hans von Gortz.**

Hans.

Mig fattes ei det Bitterste, det kan jeg
Forsikkre Dig. Troer Du, en gammel Ridder
Ei drikke kan saa godt som nogen Viking?
Vel er jeg noget ældre, gode Ven!
End Du; jeg kunde være Fader til Dig.

Tordenskiold.

Du kunde være Djevlen! Lad os høre,
Hvor gammel er Du?

Hans.

Ja hvor gammel er jeg?
Nu skal der regnes; og med Regninger
Det gaaer kun slet, naar man har drukket ægte
Johannisberger. Men, min tappre Ven!
Jeg vil ei heller være Fader til Dig,
Jeg være vil din Broder, derfor har
Jeg drukket Du's med Dig.

Tordenskiold
(seer ud af Scenen).

Der kommer Herr
Von Spiegelhausen, Kammerpræsidentens
Neveu.

Hans.

Ja vist, han er i Slægt med ham,
Omtrent som Røgen er i Slægt med Flammen.
Jeg beder Dig! giv Dig ei af med ham.
Jeg kiendte ham som halv opløben Dreng,
Og han er neppe bleven bedre siden.
Hukommelse han har, som Papegøien,
Til Ord at lære udenad. Den Lærdom
Og Sjælekraft vurderes meest i vor Tid.
Dog mangler ham ei heller List, som Ræven,
Til Sand at kaste Folk i Øinene.
Han var som Barn en grumme artig Pog;
Dorsk, uden Følelser og Phantasie,
Sad han og lærte Lectier paa sin Skammel,
Tirader af Moral og Sædelære;
Og naar Spektakelmagerne fik Riis,
Græd han — andægtig ærbar, — men af Glæde!

Tordenskiold
(der adspredt har seet ud af Scenen, og ikke hørt efter).
Hvo er den Fremmede, han bringer der?

Spiegelhausen kommer.

Tilgiv, Herr Admiral! Her er en Fremmed,
Som reiser strax igien; men som udbeder
Sig kun et Øieblik den Ære — Lykke —
At hilse paa en Helt, hvem alt han kiender
Fra ældre Tid.

Tordenskiold.
Jeg er til Tieneste.

Hans.
Du arme Djævel! jeg beklager Dig.
Begynder alt din Nød? Ha Tordenskiold!
Jeg kiender mine Landsmænd. Skal Du nu
Dig lade see for Reisende, som ønske
Sig Timer — for at see og tale med
Den store Mand? ja saa Gud naade Dig!
Der komme fiirogtyve vist hver Dag,
Og Døgnet har kun fiirogtyve Timer.

Spiegelhausen.
Den Mand som ønsker det, er ingen Tydsker,
Det er en Skandinav.

Tordenskiold.
Særdeles gierne!

Hans.
Men giør nu Pinen kort, og lad mig vide,
Naar jeg alene træffer Dig igien!
Thi jeg har endnu meget, jeg maa spørge
Dig om, og som Du maa forklare mig.

Tordenskiold.
Det skal jeg.

Spiegelhausen.

Maaskee Onkel ta'er tiltakke
Med mig saalænge?

Hans
(med lunefuld Foragt).

Nei, min Dreng! det var
At sætte Bonden paa en Herremand.

(Gaaer.)

Spiegelhausen
(med en Compliment).

Herr Admiral! her er den Fremmede.

(Gaaer.)

En svensk Sooffiœer
(kommer og hilser ærbødigt).

Fortryd ei paa, Herr Admiral! en Svenske,
Som giorde Jert Bekiendtskab ved Kanoner,
Fregat imod Fregat, halvtredie Time,
Paa Landet møder Eder her som Ven.
Jeg har alt drukket Eders Skaal paa Havet.

Tordenskiold
(trykker og ryster hans Haand).

Ei, kiære Nabo! skal vi træffes her?
Med Glæde rækkes Eder Vennehaand,
Nu er jo Kampen endt. Velkommen Broder!
Jert Navn?

Den Svenske.

Mit Navn er Kaptain Leyonankar.

Tordenskiold.

Ha det var Eder, som jeg sloges med
Ved Bergen, til jeg havde reent skudt op
Mit Krudt?

Leyonankar.

Ja rigtig! Admiralen vilde
Jeg skulde laane noget ham af mit.

Tilgiv mit Afslag! Det var, som jeg sagde:
Jeg havde nok kun til mit eget Brug.

Tordenskiold (leer).

Ja ja! Jeg maatte finde mig deri.

Leyonankar.

Da først I havde kæmpet som en Løve,
Vi skiltes ad som redelige Mænd,
Der slog for vore Konger, for vort Land,
Men uden Had; vi agtede hinanden.
Jeg drak Jer Skaal og I drak ogsaa min.

Tordenskiold.

Jeg bad Jer hilse mine gode Venner
I Gothenborg.

Leyonankar.

Jeg Eder mine Venner
I Kiøbenhavn.

Tordenskiold.

Da var det halvt i Spøg.

Leyonankar.

Nu kan vi giøre det for ramme Alvor.
Og derfor har jeg taget mig den Frihed,
At komme hid i dette fremmede Huus,
At see og hilse Jer et Øieblik.
Tilgiv! Jeg reiser strax igien.

Tordenskiold.

Imorgen?

Leyonankar.

Ja, ganske tidligt. — Men naar Admiralen
Tilbagevender til sit Fædreland,
Tør jeg da haabe vel, at I besøger
Mig paa min Gaard i Skaane, hvor jeg boer?
Jeg lover, I skal blive vel tilfreds
Med Eders Naboer; og vi skal drikke

Den Skaal, vi drak paa Skibet, meget bedre
Paa fredelige Landjord.

Tordenskiold.

Hiertens gierne!
Gid Freden altid os forene maae.

Leyonankar.

Vi er jo dog eet Folk, een Moders Børn.

Tordenskiold.

Vort Sprog er næsten eet.

Leyonankar.

Som Mol og Dur
Af samme Melodie.

Tordenskiold.

Jeg taler Svensk
Saa godt som Dansk.

Leyonankar.

Det skiønne Øresund
Forener vore Kyster; skal kun Splid
Adskille?

Tordenskiold

(lægger sin Haand paa hans Skulder).

Vi vil ei bedrøves over
En Kamp, som gav os begge Leilighed
Til smukt at vise vore Heltekræfter.

Leyonankar.

Vi kæmped som Einheriar i Valhal,
Nu drikke vi, som de, ved Odins Bord.
De forrige Bedrifter, Eventyr —
Den fordums Kiv — som gyldne Brikker findes
I Græsset kun! Nu skal Erindringen
Med dem blot spille Skaktavl.

Tordenskiold.

Bolde Svenske!

Maaskee jeg kommer hjem, før nogen troer;
Maaskee besøger jeg til Vinter Sverrig
I Kane; naar de skaanske Bønderkoner
Med Lærred gaae til Kiøbenhavn; naar kun
En lille Revne skiller Danemark
Fra Sverrig, som Hesten springer over, naar
Den faaer en Pidskesnært. Da kommer jeg
Til Malmø, til Landskrona, drikker Skaaler
Med vore Venner. Og som Lutheraner
Jeg blande skal i Lund min stærke Rost
Med Eders, i den gamle hellige Kirke.
Thi alt i Kiøbenhavn, i Holmens Kirke,
Jeg førte Sangen an som Sokadet.

Leyonankar.

Nu det er vel! Saa vil de skaanske Qvinder
Ei meer Jer holde for en Bussemand,
Og skrække de uartige Børn dermed:
„Hvis Du ei tiger, kommer Tordenskiold!" —

(Rækker ham Haand.)

Gud signe Tordenskiold!

Tordenskiold
(kysser ham).

Og Leyonankar!

(De gaae Arm i Arm.)

Spiegelhausen kommer frem.

Det var en deilig Kiv, jeg der fik yppet.
Nu til Pligtankeret, det andet Toug!
Og brister det — men det vil ikke briste, —
Thi Lykken staaer mig bi. Der kommer Stahl
Han har alt faaet fat paa Tordenskiold.
Maaskee han haaber, Admiralen strax
Vil honorere Spillerverelen.

Tordenskiold kommer tilbage med **Oberst Stahl.**

Stahl.

Tilgiv, Herr Admiral! at selv jeg vover
At giøre mig bekiendt med Eder, skiøndt
Jeg ei er Eder forestilt.

Spiegelhausen.

Slig Dadel
Medrette træffer mig.

Stahl.

Paa ingen Maade,
Min bedste Herr von Spiegelhausen! — blandt
Saa mange Giæster; — Admiralen var
Jo aldrig ledig. — Men da dog jeg seer
En Fremmed, som ei var ved Taffelet,
Aflægge sit Besøg, saa vover jeg
At haabe samme Godhed, som min Landsmand.

Tordenskiold.

I er Svensk, min Herre?

Stahl.

Jeg har tient
Den svenske Konge, men er tydsk af Fødsel.

Tordenskiold.

En Sømand?

Stahl.

Nei! Jeg førte som Major
En Bataillon. — Jeg tog ved Krigens Ende
Som Oberst Afsked, nu er jeg civil.

Tordenskiold.

Ei meer i Uniform?

Stahl.

Er Kampen endt,
Saa lægger man sin Rustning.

Tordenskiold.

Eders Navn?

Stahl.

Von Stahl!

Tordenskiold.

(opfarende).

Von Stahl? Hvad? — I er Oberst Stahl?

Stahl (rolig.)

I kiender mig?

Tordenskiold

(fatter sig og rynker Panden).

Kun lidt af Renomée.
Dog — der er meget Staal i denne Verden,
Af høist forskiellig Værd, forskiellig Priis;
Maa jeg den Frihed tage mig og spørge:
Er det Herr Obersten, som ogsaa dyrker
Naturhistorien? Som har en Samling
Af sieldne Dyr i Eders Kabinet,
Den I, af Kiærlighed til Videnskaben,
Og for at være Ungdommen til Nytte,
Tit foreviser gratis?

Stahl.

Det er mig.

Spiegelhausen.

(sagte, idet han sniger sig bort).

Nu ei tilstede, men ei langt herfra!

Tordenskiold.

Det glæder mig usigeligt, at jeg
Har truffet Jer. I deler sikkerligt —
En Mand med ægte Kundskab, Videnskab,
Min Harm og min Foragt mod en Bedrager,
Som for at lokke Tosser i sin Fælde,
Paadutter den uskyldige Natur
Vanskabninger, som den har aldrig havt.

Skiondt Himlen veed, der er Vanskabninger
I Verden nok, især af de moralske.

Stahl.

Maa jeg den Frihed tage mig og spørge:
Hvad mener Admiralen?

Tordenskiold.

Slangen er
Et lumpent Dyr; — den kryber paa sin Bug,
Den snoer sig smidiglumsk i sine Bugter,
Den Eva har forført i Paradis,
Og al vor Brøst og Bræk, den kom fra Slangen.
Den fattes ikke Hoved; dog den havde
Dengang kun eet; med Tiden Kunsten stiger,
Og nu — nu siger man, at i Hannover
Der er en Snog, som giækker Folk med syv!

Stahl (leer).

Ja — nu forstaaer jeg Admiralen. Ja —
Det er en Sieldenhed. Jeg har slig Slange —
I Spiritus. — Vil I besøge mig,
Saa skal I see den. — Ak Naturen er
Forunderlig — selv i Undtagelser;
Et Dyr faaer tit for mange Hoveder,
Og Menneskет har sielden eet engang.

(Spodsk)

Selv Helte kunne gierne mangle Hoved;
Hvad vil det sige? Naar de blot har Hierte.

Tordenskiold
(rynker sine Bryn dybere).

Der er en hellig Eenfold, paa Latin
Jeg troer benævnt: Sancta simplicitas,
Som Snedigheden ofte kalder dum;
Der er en vis Forstand, som kaldes sund
Naturlig simpel Menneskeforstand;
Men den sit Navn med rette neppe bærer,

Thi ingenting er mere sieldent just,
End denne Ædelsteen i Møddingen.
Det er ved den blot at man skielner Dagen
Fra Natten, Sort fra Hvidt og Varmt fra Koldt;
En ærlig Mand fra Nidingen, og Pligt
Fra Nederdrægtigheden. —
Spidsfindighed forsvarer hvad den vil,
Men denne simple Menneskeforstand
Bedaares ei og blændes ei af Skaller;
Selv i en Oberst kan den see Klørknægt;
Den nævner Barnet ved sit rette Navn,
Og kalder Skurken ligefrem en Skurk!

Stahl
(drager forbittret sin Kaarde, saa at Skeden følger med).

I taler her som en gemeen Matros!
Jeg fordrer Satisfaction.

Tordenskiold
(tager Kaarden fra ham).

Den skal
Du faae, min Bro'er! som Du fortiener den.
Men først endnu endnu en lille Sørgetale
Ved din Begravelse, — den borgerlige!
Du kalder mig Matros? — Jeg er Matros!
Det er en Hæderstitel. Hvis Du var
Gemeen Soldat — og var en ærlig Karl,
Jeg skulde slaaes med Dig, som Du forlanger;
Men see, Du er en Spitsbub, Du er Tyv!
Ja værre! — Tyven selv er mere ærlig
Og mere tapper: thi han lyver dog
Ei for sig selv, — han veed, han stieler, — vover
At blive pidsket, brændemærket — hængt;
Men dit Filureri Dig skaffer Fordeel,
Ja største Fordeel, uden mindste Fare;
Du blander Dig i ærligt Compagnie,
Og med subtile Talemaader blænder

Du Verdens Dom og din Samvittighed.
Derfor — tag her den Satisfaction,
Du har fortient: Her brækker jeg din Kaarde;
(Han brækker den.)
Jeg slaaer med Stumpen Dig om Ørerne.
(Han slaaer ham og kaster ham til Jorden.)
Din Krop i Støvet kaster jeg, som Du
Har kastet selv din Ære! — Nægt det nu,
At Tordenskiold Dig gav Satisfaction.
(Gaaer.)

Stahl
(springer op).
Jeg er beskiæmmet — dødelig beskiæmmet!

Spiegelhausen kommer.

Jeg Alt har seet, Herr Oberst! Følg mig hiem!
Erstatning maa han give Jer imorgen.

Stahl.
Han kommer ikke levende fra Stedet.
(De gaae.)

Et Sted i Haugen udenfor Pavillonen, man hører af og til Dandsemusik.

Miß Harriet. Tante Debora. Præsidenten. Luise.

Debora
(munter og ivrig).
Hvor er min Admiral? Ei nok, ham bindes Krandse,
Men han er ung endnu — ma foi — han maa dandse.
Jeg selv er nu for stiv, tog mig latterligt ud;

Men en Engelsbands maa han os dog med sin Brud
Opføre til Valet. Hvis et Stykke jeg kiendte,
Som han ynder især. — Jeg vil selv strax ham hente.

Miß Harriet
(sagte til Præsidenten).

Hun er omskabt jo reent.

Præsidenten.

Ja! Der seer man, hvor let
Man erobrer en Siæl, naar man adbær' sig ret.
Et Glas Tokaier kan den hele Stolthed smelte,
Hendes Hierte nu slaaer kun for Seir og for Helte.
Hendes Skaal høit han drak, — hele Tanten han vandt;
Og selv Følelsen for hendes Ahner forsvandt,
Da hun mærked: Enhver vilde Helten behage.
Lykke, Medgang og Glands imponere den Svage!

Debora
(som har seet sig om).

Men hvor er han?

Præsidenten.

Han gik med vor Broder lidt bort.

Debora.

Ha den Særling! Han gior kun Familien Tort.
Han misunder os vel den uskyldige Glæde,
At i Selskabet er Admiralen tilstæde?
Han bortslæber ham glubsk paa sin eensomme Vei
Og opsluger ham heel, som den graadige Hai.
Alexander maa sig i Diogenes finde;
Hvis i Tønden vi see — sidde begge derinde!

En Tiener kommer.

Debora.

Nu hvad mangler igien?

Tieneren.

Arak, Sukker, Citron!

Debora.

Ha Du er mig dog ret en naragtig Person.
Veed Du ei hvor det staaer? Hvor Citroner, hvor Sukker—

Tieneren.

Ja hvad hiælper det til, naar dog Frøkenen lukker?
(Hun følger ham hurtigt, utaalmodigrystende med Hovedet.)

Præsidenten.

Min bedste Hartiet! vil I virkelig
I Overmorgen bort?

Miß Harriet.

Ja — Tordenskiold
Har megen Lyst dertil. Han længes efter
At komme til Grev Løvendahl i Dresden.

Præsidenten.

Og Brylluppet skal staae hos ham?

Miß Harriet.

Maaskee.

Præsidenten
(smilende).

En klog, fornuftig Brud, som strax sig føier
I kiære Brudgoms Villie. Det var ret,
Min Harriet! Bliv saaledes ved! Og sikkert
Jert Ægteskab vil vorde lykkeligt.

Miß Harriet.

Maaskee det er det sidste Øieblik,
Herr Kammerpræsident! jeg taler ene
Med Jer og med Luise. Saa modtag
Min inderligste Tak for al den Godhed,
I viste mig. O hvor mit Hierte ønsker
At yttre sin Taknemlighed i Daad.
Og jeg vil tage Mod til mig og handle, —

Det har jeg lært af Tordenskiold. Jeg saae
Ham aldrig før idag, og Rummet skilte
Ham milevidt fra mig, — dog blev han min.
Jeg kiender To, som ikke Rummet skiller,
De troe at Tiden skiller dem, og tie.
De see hinanden dagligt mangt et Aar,
Og blive fremmede dog for hinanden.
Den skionne Tid gaaer hen, og Følelsen
Sig finder venligt i sin Slavelænke.
O lad os bryde den! — Hvad ei de To
Udtale tør, det vover her en Tredie.

(Hun tager en Blomsterkost af sin Barm.)

Seer denne lille Blomsterkost: Reseden
Og Rosen! — Passe de ei for hinanden?
Og blusser ikke Rosens Purpur sødt
I dette friske Grønne, som vil holde
Sig længe Grønt, og som i liflig Duft
Vel kappes kan med Rosen?

Præsidenten.

Min Luise!

Luise.

Min faderlige Ven!

Miß Harriet.

Nei, ingen Fader!

Præsidenten
(griber rask Luises Haand).

Min Brud!

Luise
(i hans Arme).

Min elskte Ven!

Miß Harriet
(begeistret).

O Tordenskiold!
Hvor vil det glæde Dig, naar Du erfarer,

At Harriet kan ogsaa hiælpe dem,
Hun elsker, med en rask og dristig Bistand.

Præsidenten
(kysser hendes Haand).

Ha skal en Pige lære mig at handle?
Jeg næsten skammer mig.

Miß Harriet.

O skam Jer ei
For en ungdommelig Undseelighed,
Som mangen Yngling savner, og som giør
Den Mand, der føler fiint, til Yngling atter.

Præsidenten.

Luise! Frygt kun for at misforstaae Dig
Bandt mig min Tunge. Nu er Gaaden løst;
Tak være denne dristige Heltinde!

Miß Harriet.

Jeg lægger Eders Hænder i hinanden.
(Hun giør det.)
Og følger mig nu hen til Kildevældet,
Som, mig til Minde, kaldes: Harriets Kilde.
Der kaster jeg min Urtekost i Vandet,
Der holder den sig længe blomstrende.
Luise tit skal binde slig en Kost,
Og lade den i Bækkens Vover flyde.
Og naar da Harriets Kilde græder, Kiære!
Det er kun Glædestaarer.

Luise.

O min Harriet!
Gid aldrig Sorg afpræsse dine Taarer.
(De gaae.)

Et Værelse.

Tordenskiold. Carl von Spiegelhausen. Von Felsen.

Tordenskiold
(til von Felsen).

Jeg har alt svart: Jeg skylder ingen Skurk
Satisfaction.

Spiegelhausen.

Herr Admiral! Tillader
I os, at vi med al den Ærefrygt,
Der skyldes Eders Rang og Eders Daad,
Fremsætte Sagen i det Lys, hvori
Vi see den? Vi ere begge Slægtninge,
Veed I, af Kammerpræsident von Görtz;
Han selv er Eders Vært; og I vil neppe
Bedrøve, krænke, mindre skade ham.

Tordenskiold.

Nei, paa min Ære! nei, det vil jeg ikke.
Det er en Mand, som vundet har mit Hjerte,
Han høit har hædret mig, jeg skylder ham
Taknemlighed.

Spiegelhausen.

Og Oberst Stahl er nær
Beslægtet med ham.

Felsen (sagte).

Du kan lyve godt.

Tordenskiold.

Det gjør mig ondt for Kammerpræsidenten.

Spiegelhausen.

I ønskte da, for Præsidentens Skyld,
At Oberst Stahl var ingen Skurk?

Tordenskiold.

Hvad kan
Mit Ønske hiælpe?

Spiegelhausen.

Til at høre mig
Taalmodigt ud, naar jeg beviser Eder,
At denne Mand er ingen lav Bedrager.
Forsvares kan det ei: han er en Spiller,
Og Spillesygen er en hæslig Last;
Dog det vedkommer hans Moralitet,
Og ingen borgerlig Forbrydelse.
Han er en Spiller, — men en ærlig Spiller!

Tordenskiold.

Jo jo! Det maa man sige, han er ærlig.
Først lokker han en Tosse med en Løgn,
At see en Slange, han vil forevise,
Med flere Hoveder.

Spiegelhausen.

Han lokked Ingen;
Det var et Nygte, som Herr Lehn erfoer.
Nysgierrigheden drev ham selv derhen,
Og der blev Ingen sendt, at hente ham.

Tordenskiold.

Hvi spreder Stahl da Løgnen ud i Byen,
Om Slangen med syv Hoveder?

Felsen.

Hvad kan
Han for, at Byen overdriver Smaating?
Men det er ingen Løgn.

Tordenskiold.

Hvor er da Slangen?

Felsen

(tager en lille Flaske op af Lommen).

Her er den! — Jeg, en Ven af Oberſten,

Der bragte hans Cartel, beviser Jer,
At han er ingen Løgner. Her er Slangen!
Et lille Monstrum med syv Hoveder.

Tordenskiold
(tager og betragter den).

Det er den hele frygtelige Snog,
Som vækker slig Allarm?

Felsen.

Hvad kan den for det?
Den saa uskyldig er som Oberst Stahl.

Tordenskiold
(giver ham Flasken tilbage).

Og Lehn er heller ei bedraget der
For sine Penge?

Felsen.

Nei, Herr Admiral!
Jeg var tilfældigviis tilstede ved det,
Og kan bevidne: det gik ærligt til.
Desuden er der heller ingen Klager;
Han er tilfreds, som tabte Pengene.

Spiegelhausen
(giver Tordenskiold en Seddel).

Her er et Brev fra Lehn!

Tordenskiold.

Han er jo reist?

Spigelhausen.

Ja han er reist. Han siger, I har viist ham
Ad Helved til.

Tordenskiold.

Ja, det er ganske sandt!
Jeg takker Gud, hvis jeg blev af med ham.
Dog var det ei min Mening, at han skulde
Paa egen Haand forlade mig. Men binde

Med Seilgarn Drengen fast til Kakkelovnen,
Det kan jeg ei; og hvis han løber bort,
Saa maa han tage Skade selv for Hiemgiæld.

Spiegelhausen.

Behag og læs hans Brev!

Tordenskiold (læser).

„Jeg her bevidner,
At femogtyvetusind Daler jeg
Har tabt i ærligt Spil til Oberst Stahl.
Frands Lehn."

Felsen.

Hvad vil I meer? Det er beviist,
At Stahl er ingen Løgner og Bedrager.

Tordenskiold (sagte).

Den dumme Diævel! Taabelig hovmodig
Han lyver heller i sin egen Pung,
End tilstaaer, man har taget ham ved Næsen.

Felsen.

Herr Admiral! Hvad skal jeg svare Stahl?

Tordenskiold,
(efter at have betænkt sig et Øieblik).

Velan — jeg skylder ham Satisfaction.
Jeg ei bevise kan, han er en Skurk,
Og møder ham imorgen paa Pistoler.

(Spiegelhausen og Felsen see forbausede paa hinanden.)

Spiegelhausen.

Det Jer tilkommer selv at vælge Vaabnet,
Da I er fordret ud; men Admiral,
Tillad mig end et Ord i Sagen! Ei
Til Officieren, men til Mennesket,
Men til den ædle Tordenskiold, hvis Hoimod
Hver agter værdig til hans Tapperhed.
Herr Oberst Stahl — det er en fattig Mand

Afskediget, ulønnet efter Krigen,
Med stor Familie, nedtrykt i Gjæld.
Han saae: den unge Lehn har Penge nok,
Men ingenting i sin Personlighed,
Som just indtager for ham; — han betænkte
Sig ikke længe, — vandt, — det er hans Brøde!
Og derfor vil I myrde ham?

Tordenskiold.

Jeg myrde?

Spiegelhausen.

Ja! — Den der skyder Proppen af en Flaske
Med Terzerol, som I ved Bordet før;
Som selv tilstaaet har, at tit for Spøg
Han Flippen skiød af Troien paa Matrosen,
Naar han i Mersét dvæled ham for længe,
Den træffer vist i en Duel sin Mand,
Ved første Skud. Det kan ei kaldes Kamp,
Hvor Sagens Udfald forud er bestemt.

Tordenskiold
(utaalmodig).

Nu da, for Diævlen, lad det være Klinger!

Spiegelhausen.

Dermed I giver Stahl en lille Rift,
Og Alt er glemt; og denne Draabe Blod
Bortvasker hurtigt Pletten af hans Ære.
Men ikke blot af hans; thi Præsidenten,
Som sagt, er ham en nær Paarørende.
Erfared andre Hoffer denne Skam,
At her, i Præsidentens eget Huus,
Hans Frænde pryglet var, i Støvet kastet,
Som Falskner, af en fremmed Adelsmand,
Der gik, og agted den Fornærmede
Saa haant, at ei engang han skiænkte ham

En Tvekamp til Erstatning; — Admiral!
Som Stahl da Præsidenten var beskiæmmet.

Tordenskiold.

Det skal han ei. Jeg slaaes med Stahl paa Kaarder.
Men kan I ikke laane mig en større?
Jeg har kun denne lille Stadsetingest.

Spiegelhausen (leer).

Den træffer dybt nok. Som jeg siger Eder,
Det er jo blot paa Skrømt; blot for at redde
Den arme Diævel reent fra Undergang.

Tordenskiold.

Nu, lad saa være!

Felsen (bukker).

Jeg skal bringe Svaret
Til Obersten. Jeg er hans Secondant.
(Gaaer.)

Spiegelhausen.

Og, hvis I ei forsmaaer, Herr Admiral!
Saa er jeg Eders.

Tordenskiold.

Godt! Jeg takker skyldigst.

Spiegelhausen.

Og for at undgaae stor Vidtløftighed,
Ophævelser og Afsked, — Dameklynk, —
Saa kunne vi nu strax i Aften kiøre
Til Reiten; der er et fortræfligt Værtshuus
Paa Grændsen, mellem det Hannoverske
Og Hildesheimske; thi Duellen tør
Ei føres inden Landets egne Grændser.
Men det er kun en smuk Spadserefart,
Et Par Miils Vei. Jeg har alt Vognen forspændt,
Vi sove der inat. Imorgen tidlig —
Paa Engen — møder Stahl os Klokken syv.

Tordenskiold.

Jeg er tilfreds. (kalder) Kold!

Kold kommer ud af Sovekamret og siger sagte:

Jeg har hørt det Alt!

Tordenskiold.

Du følger mig og Herr von Spiegelhausen
Iaften ud til Reiten! Læg i Vognen
Min Kappe, min Kabus! Den spidse Hat
Er mig i Vognen til Uleilighed.
Skynd Dig! Jeg gaaer kun bort et Øieblik.

Kold.

Pistolerne — skal de ei tages med?

Spiegelhausen.

Nei, her er ingen Røvere paa Veien.

Kold (sagte).

Men kun i Vognen.

Tordenskiold.

Gior hvad jeg har sagt!
Jeg kommer strax. Jeg gaaer et Øieblik
Kun til min Harriet.

Spiegelhausen (urolig).

Vil I sige hende,
Hvad der skal skee?

Tordenskiold.

Nei, nei! Paa ingen Maade.
Jeg vil ei ængste hende. Kun et Kys
Jeg hente vil til Afsked hos min Pige.

(Gaaer.)

Spiegelhausen (sagte).

Jeg haaber at det Kys — det bli'er det sidste!

(Følger ham.)

Rold.

De Mordere! De alt omspænde ham.
Hvorledes skal jeg redde ham? Jeg kan
Ei redde ham; — thi sagde jeg ham Grunden
Til min Bestyrtelse, min Frygt, saa jog
Han mig for evig fra sit Aasyn bort.
Han vil ei være sig det selv bekiendt;
Han veed det ikke, — vil ei vide det, —
Dog er det saa. — Hvorledes fik de Skurker
Den Hemlighed opdaget? Har Frands Lehn
Maaskee, til Afsked, sagt dem det? Det er
Som i den gamle Sang, hvor Tronni Hagne,
Den Niding, lærte lumsk den Plet at kiende,
Hvor Spydet kunde giennembore Sigfred
Imellem Skulderbladene. — Han kan
Ei fægte! — Sablen bruger han fortræfligt,
Og med Pistoler er han største Mester;
Men Kaarden fører han kun maadeligt.
Det lumske fine Spil med Spidserne,
Hvortil ei hører Styrke, Dristighed,
Men smidig Lethed og det kolde Blod, —
Det ligger langt fra hans Natur. Han brugte
Det ei som Sømand. Jeg forstaaer det bedre,
Langt bedre vist end han. O gid jeg turde,
Gid, Tordenskiold! jeg turde fægte for Dig! —
Men selv jeg tager med min gode Klinge.
Jeg vil dog see at faae ham til at bruge
Min stærke Kaarde. Mens mit Hierte slaaer.
Jeg staaer Dig bi, min ædle, gode Herre!
Du hædred mig og kaldte mig din Ven! —
Ja ja! I Verden har Du ingen bedre.

(Gaaer.)

Miß Harriets Værelse.

Hun sover i Forgrunden paa en Sopha.

Tordenskiold kommer med **Lisette.**

Lisette
(sagte til ham).

Herr Admiral! Ja Frøkenen er her.
Men lad det ei forundre Jer, at hun
Er falden lidt i Søvn der paa sin Sopha.
Imorges var hun oppe Klokken fem
Med Tanten. Hele Dagen har hun været
I Sindsbevægelse, Urolighed.
Nu skal jeg vække hende.

Tordenskiold.

Lad det være!
Gaa Du! Jeg bliver kun et Øieblik;
Men jeg forstyrrer ikke hendes Ro.

(Lisette gaaer.)

Tordenskiold.

Sover hun, den hulde Glut?
O hvor sødt! — I Guds Navn, nu saa lad hende sove.
Hun forlades af sin Gut,
Som sit Liv mod en Niding maa vove.
Hun er tapper, hun er kiæk;
Men en Mø er en Mø, som dog let bli'er forfærdet;
Og det voldte hende Skræk,
Hvis hun saae mig at gribe til Sværdet.
Sov, min Harriet! Drøm kun, drøm!
Du er kiælen, blid og øm.
Ei din Elskovs første Dag
Skal forstyrres af Angest og Nag.

Kun een Dag har jeg Dig kiendt,
Og jeg vandt Dig med Lyst, uden Længsel og Sukke.

Himlen har vor Flamme tændt,
Ingen Diævel den atter skal slukke.
Hvis den ogsaa sluktes her —
Nu hvad var det saa meer, — om end Døden os fierner?
Luen atter flammer der,
Hvor de blinke, de kraftige Stierner.
Livet er en Morgenstund,
Døden selv er kun et Blund.
Harriet nei — en evig Nat
Følger ikke paa Dagen saa brat.

Før jeg kun Bellona saae
Svøbt i Damp, i en Storm, paa mit Hav, i en Torden;
Dine Himmeløine blaae,
De har lært mig, at glædes ved Jorden.
Nu gior Blomsten mig saa varm,
Som den skumklædte Bølge, med Kommen, Forsvinden;
Og nu svulmer mig din Barm
Mere stolt, end et Bramseil i Vinden.
Denne Rose, dette Kys
Røver jeg til Afsked. — Tys!

(Han tager Rosen af hendes Bryst og kysser hende.)

Naar jeg næstegang Dig seer,
Ingen Niding adskiller os meer!

(Han gaaer.)

Femte Handling.

Værtshuset i Reiten.

Et mørkt Værelse, svagt oplyst af en Lampe paa et lille Bord. **Tordenskiold** ligger sovende paa en Løibænk.

Kold

(kommer sagte ind, tager Lampen af Bordet, holder den over ham og siger.)

Han sover trygt paa Værtens Kanapee,
I sine Klæder og med Støvler paa.
Jeg vil ei aabne Vindvesskodderne,
Han lider ikke Dagen, hvor han sover.
Jeg vil ei slukke Lampen; vi har Tid
Endnu. Han vaagner snart vist af sig selv.

(Sætter Lampen paa Bordet og gaaer.)

En sagte Musik lyder, som udtrykker Tordenskiolds Drøm. Drømmebilledet bliver tilsyne. Lampen begynder at brænde med et stærkt, blaat Skiær, i en Straale deraf seer man tydeligt **Kong Carl den Tolvtes Skygge;** Ansigtet dødblegt, han er i den Dragt han levende bar, nærmer sig Tordenskiolds Leie og siger med høi Røst:

Du, som der sover, kiender Du mig ikke?
Hæv endnu vaagen ei dit Øielaag!
See mig med Siælens, Phantasiens Blikke,
I Morgendrømmen, i den mørke Krog.
Den Mand, Du seer, som Du var flink og tapper,
Dit Navn hos hans i Kroniken skal staae.
See! Kiender Du ei disse Kobberknapper,
Stridshandsken guul, og denne Kiortel blaa?

Heel lige, Tordenskiold! vi var hinanden,
Jeg kongefødt, Du kun af ringe Stand.
Som Helte kæmped vi paa Afgrundsranden,
Paa Havet Du, jeg paa det faste Land.
Hvor Skoven bruser og hvor Stormen tuder,
Du paa din Kiøl, jeg paa mit snelle Hors.
Og derfor elsked os Valhallas Guder,
Endskiøndt vi bøied Knæ for Christi Kors.

Vor Kamp var Lyst, den var kun Modets Prøve,
Blidt Hiertet slog, det banked uden Had;
Vi kæmped blot for Heltekraft at øve,
For Æren, for det grønne Laurbærblad.
Med ringe Magt vi drog til større Stevne,
Og slog den Stærkere saa tit paa Flugt;
Og Narva, Clissow skal man altid nævne,
Med Mastrand, og med Dynekilens Bugt.

(Lægger sin Haand paa hans Pande og vender Ansigtet bort.)

Men nu Du seer den sidste Morgenrøde,
Og som Kong Carl den Tolvte Dig det gaaer. —
Som han Du ei i Slaget skulde bløde,
En Niding giver Dig dit Banesaar.
Hist slutter jeg Dig fast i Broderarme,
Et Kys jeg trykker paa din Heltemund.

Og føle skal man denne Brodervarme
Engang ved Kielen og ved Øresund.

(Drømmebilledet forsvinder. Lampen brænder naturligt igien.)

Tordenskiold kalder. **Kold** kommer.

Tordenskiold (staaer op).

God Morgen! Hvad er Klokken?

Kold.

Den er sex.
Vi har endnu god Tid. I drikker dog
En varm Kop Kaffe?

Tordenskiold.

For at føie dig.
Hvordan er Veiret?

Kold.

Deiligt Sommerveir!
Lidt koldt endnu.

(Han aabner Vinduesskodderne og slukker Lampen.)

Tordenskiold.

Ha hvilken herlig Morgen!
Saa gaa! Hent Kaffeen.

Kold (sagte).

Han læse vil
Sin Morgenbøn. Det aldrig han forsømmer.

(Gaaer.)

Tordenskiold
(knæler med foldede Hænder).

Forsvunden er den mørke Nat,
Nu lyser over Mark og Krat
Den røde Morgenlue.
Den blege Stiernehær forsvandt,
Og Duggen staaer som Diamant
Mod blaalig Himmelbue.

Skoven,
Voven,
Mark og Enge
Harpestrænge
Til Guds Ære,
Høit hans Lovsang ham frembære!

I Aftes qvad i Skyggedal
Den veemodsfulde Nattergal
Om Graven og om Døden;
Men Maanen svandt med blege Horn.
Nu synger Lærken i sit Korn
Saa frisk i Morgenrøden.
Mægtigt,
Prægtigt
Lyder Røsten.
Haabet, Trøsten
Den os bringer
Fro, paa sine Fuglevinger.

Og slaaer engang min sidste Stund,
Skal dog til sidste Time sund
Min Siæl Guds Godhed love.
Jeg stiger af mit mørke Skiul,
Som af sin Rede kiække Fugl,
Høit over alle Skove.
Modigt,
Frodigt,
Uden Smerte
Lad mit Hierte,
Jesu Christe!
Kraftigt end i Døden briste.

(Han reiser sig.)

Kold kommer med Kaffeen.

Kold.

Her er en herlig Drik! Det maa man ſige,
At Værten laver en fortræflig Kaffe.

Tordenſkiold.

Du har alt ſmagt den?

Kold.

Jeg har været oppe
For tvende Timer ſiden. Jeg har næſten
Slet ikke ſovet.

Tordenſkiold.

Ikke ſovet, Kold?
Da har jeg ſovet godt. Hvorfor ei det?

Kold.

Og ikke dromt?

Tordenſkiold.

Jo — jeg har havt en Drøm,
Men ei ſom den, hiſt paa Auguſtenborg
Om Slangen. (Studſer) Slangen! Ha beſynderligt
Nu kom den dog.

(Gnider ſig for Panden.)

Bort! Bort med alle Griller!
Nei Kold! Min Drøm var glædelig.

Kold.

Hvad var det?

Tordenſkiold.

Mig tyktes først, jeg hørte ſkiønne Toner,
Som naar fra Frue Kirke Nytaarsmorgen
Der blæſes i Baſunerne fra Taarnet;
Som naar, i Holmens, Organiſten tit
Paa Orglet ganſke ſagte præludeerte,
Mens til Fropræken Lyſene blev tændt,
Og der endnu var kommen Faa i Kirken.

Men Tonen sig forvandled til et Billed,
Og Carl den Tolvte stod livagtig for mig,
I egen unge, mægtige Person.
Han hilste mig særdeles broderligt;
Han giorde mig den Ære, syntes mig,
At sammenligne mig med sig. Han lagde
Paa Panden mig sin Haand, — men den var kold.
Og hvad tilsidst han talde, kunde jeg
Ei meer forstaae, — han vendte bort sit Ansigt.

Kold.

Saa Carl den Tolvte selv har været her?

(Sagte)

Som en Herold, for at indbyde Dig
Til Evigheden.

Tordenskiold (drikker).

Det var herlig Kaffe.
Den muntrer Sindet op. Det var ret godt,
At Du bestilte den, min gamle Dreng!
Thi man maa være lystig. — Hvad er det?
Hvad vil de Taarer sige? Har vi ei
Saamangengang paa Skibet rustet os
Tilforn til farlig Kamp, med kolde Blod,
Som intet var i Veien? Skal en Mark
Med Græs og Blomster synes mere fæl,
End Havet, med sin Fraade, med sin Storm?
Og vi — hvem Tvivepundinger ei traf,
Vi skulde frygte for en Kaardespids?

Kold (sagte).

Ha jeg maa fatte mig, betvinge mig;
Og ei mistrøste ham; thi Kampen er
Dog uundgaaelig. — Hans Heltemod
Ei rokkes maa; jeg har jo ene det,
At støtte Haabet til. (Høit) Min gode Herre!
Den lille Kaarde staaer mig kun for Hov'det.

Tag min! Thi jeg er vis derpaa, at Stahl
Medbringer een langt mere stærk og lang.
Og til en ærlig Tvekamp hører dog,
At Kæmperne maa føre lige Vaaben.

(Viser ham Kaarden.)

Tordenskiold.

Den hører ikke til min Uniform,
Den passer heller ei i mit Gehæng.
Det vilde være latterligt, ifald
Jeg kom med dette Stegespeed i Haand,
Som Holger Danske med sin Dyrendal.

Kold.

Man vover ei sit Liv for Stadsens Skyld.

Tordenskiold.

Von Spiegelhausen har forsikkret mig,
At Stahl i Grunden er en Kryster, Kold!
Og at han takker Gud, ifald han slipper
Fra dette Gilde med en lille Rift.

Kold.

Det er vel muligt; men I kiender dog
Ei Spiegelhausen ret; i slige Ting
Maa man kun troe og stole paa sig selv.

Tordenskiold

(opdager et Silhouette paa Væggen).

Hvad er det for et Billed, som der hænger?
Ved Gud! Det er min Harriets Silhouette.
Hvorledes kommer det i dette Huus?
Kald Værten! Er han oppe?

Kold.

Han er her.

(Bringer Værten.)

Tordenskiold.

Min gode Mand! Siig mig engang, hvo er
Den unge Dame der?

Værten.

Miß Harriet Richmond.

Tordenskiold.

Ha sagde jeg det ikke nok? Min Harriet
Har uden at jeg vidste, ahned det,
Hængt i mit Sovekammer hele Natten.
Saa har jeg dog endnu den Fryd at see Dig,
For jeg til Kampen gaaer?

(Tager Billedet af Væggen og kysser det.)

O søde Pige!

(Stirrer paa det.)

Men hvorfor er Du dog saa sort, saa sort?

Værten.

Det er et Silhouette, min ædle Herre!

Tordenskiold.

Hvorledes kommer dette Billed, Vært!
I Eders Stue?

Værten.

Skulde jeg ei have
Velgiørerindens Billed i mit Huus?
Jeg takker hendes Godhed ene for
Min Velstand. Hun har boet en Sommer her,
Thi Huset ligger smukt. — Jeg var i Trang,
Paa Nippet til at gaae fra Gaard og Ager;
Hun hialp mig i min Nød. Og tit hun kommer
End mangen Sommer ud til os, og glæder
Sig i min Børneflok ved alt det Held
Som vi kun hende takke for.

Tordenskiold

(kysser Billedet).

Min Harriet!

Spiegelhausen kommer.

Herr Admiral! En glædelig Godmorgen!
I har dog sovet godt?

Tordenskiold.

Særdeles godt.

Spiegelhausen.

Det er for tidligt, I er færdig alt.
Jeg tænker Stahl sig sniger bort fra Gildet,
Saasnart han mærker det er rigtig Alvor.
Men ligemeget! I har handlet som
En ædel Cavalleer, og Husets Ære
Derved er reddet. Vil I gaae med mig
Lidt ud imens saalænge? Her er smukt.

Tordenskiold.

Ret gierne!

(Til Værten)

Hør, min gode Ven! vil I
Bevise mig den Godhed, høiest paa
En Times Tid, at laane mig det Billed?

Værten (forundret).

Det Billed? Admiral! — forstaaer jeg ret —
Miß Harriets Billed?

Tordenskiold.

Ja — hun er min Brud.

Værten.

I er Miß Harriets Brudgom?

Tordenskiold.

Ja, min Ven!

Værten.

Med Glæde, ædle Herre! Tag det kun
Jeg ønsker Jer til Lykke.

Tordenskiold.

Tak, min Ven!
Som Amulet det dække skal mit Bryst.
Farvel saalænge! Kold, Du følger med.

Kold.

Ja, Admiral! jeg viger ei et Skridt.

Tordenskiold
(viser Spiegelhausen Billedet).

Det ligner! Ikke sandt?

Spiegelhausen
(med undertrykt Harme).

Særdeles godt!

Tordenskiold
(seer rørt paa det og kysser det).

Jeg lider ikkun ei det er saa sort.

Spiegelhausen.

Det er en Skygge

Kold (sagte).

Saa er Jordens Glæde!
(De gaae.)

Ravnholdt i Sielland.

Et Værelse med Tordenskiolds laurbærkrandsede Billed. Under Billedet en Piedestal, med en stor Pokal af slebet Glas.

Kapitain Wessel. Kapitain Budde.

Budde.

Tilgiv mig, kiære Bro'er! Jeg kommer tidligt,
Og bringer Budskab Dig fra Kiøbenhavn
Her paa din skiønne Herregaard i Sielland.
(Giver ham en Avis.)
See! Freden er alt proclameert.

Wesel.

Den var
Naturligviis alt sluttet, førend Kongen
Min Broder Orlov gav til denne Reise.

Budde.

Nu hører atter Hertugdømmet Slesvig
Til Danemark; hans svenske Majestæt
Fraskriver sig al Toldfrihed i Sundet;
Og for de Stæder, som erobredes
Faaer Danemark sexhundredtusind Daler.

Wesel.

Det takker man tildeels min Broder for.

Budde.

Ja det erkiendes offentligt; og selv
Hans Avindsmænd tør ikke nægte det.

Wesel.

Den danske Sømagt altid var en Hval,
Som kæmpekraftig slog med stærken Hale,
Og mange Helte drog fra Kongedybet.
Et viist, erfarent Admiralitet
Har ledet Tingen; Gabel overvandt
Den svenske Flaade ved Colbergerheide;
Men Stormen havde drevet den paa Grund,
Og Stormen skylder han sin halve Krands.
Den Aand, som blæste Liv i Alting, Budde!
Det var min Broder, det var Tordenskiold.
Som Skioldemærket i et opreist Banner,
Det muntert vifter i den friske Luft,
Opildner Hærens Mod og styrker det —
Saa styrked Navnet Tordenskiold de danske
Matroser; og det havde samme Kraft
Tilsøes, som Carl den Tolvtes Navn tillands.
Han var den letbevægelige Snildhed,

Den vittige, den raske Dristighed,
Der bragte disse tunge Krigsmaskiner
I let Bevægelse. Ja — som en Pibe
Faaer undertiden Biørnen til at dandse,
Bevæged Peters-Piben Elefanter.
Han gav Kanonen Vinger, saa den misted
Jerntyngden, blev en Drn for Jupiters
Dodsvangre Lyn. Og Viisdom selv han tvang,
Den værdige Matrone, til at sætte
Sig uden Sadel paa Forvovenheden!

Budde.

Der har Du skildret ham med stærke Træk.

Wessel.

Jeg føler ogsaa dybt hvad jeg ham skylder.
Jeg var den ældre; jeg har altid læst
Langt meer end han; selv i Besindighed
Var jeg hans Overmand, og Tapperhed
Kan Ingen lære; men hvad er det Alt?
En enkelt Tapperhed, en enkelt Kraft?
Geniet er det Heles Tapperhed!
Han eied blot ei selv en Arm, et Hjerte;
Men, som en Troldmand, han forstod at giøre
Hver Arm i Flokken og hver Aand til sin;
Og hvor han kom, der fulgte Lykken ham.

Budde.

Men siig mig, gode Wessel! Det mig tykkes,
Som om Du næsten med en graadqvalt Røst
Forkynder denne Roes. Hvi est Du rørt?
Dog jeg forstaaer det nok — Du elsker ham,
Naturligviis Du længes efter ham.

Wessel.

Ja, ja! Jeg længes efter ham. Han steeg
Som en Raket mod Himlen, knalded høit
Og kasted skiønne Stierner. Han har spillet

Sin raske korte Rolle; Fred er sluttet;
Han bytted Havet med det faste Land, —
Nu daler han maaskee — nu slukkes han!

Budde.

Ei bolde Ven! Lad slige Griller fare.

Wessel.

Sit Anker har den Dristige forladt;
I Ankeret ham fulgte Haabets Billed!

Budde.

Og hvorfor skulde Haabet svigte nu?
Nu lønnes han med Ære, Kiærlighed.
Vi drikke vil hans Skaal! Der staaer Pokalen.

Wessel.

Af slebent Glas. Den gav ham Løvendahl.

Budde.

Med Vaabnet riflet paa den ene Side,
Med Løvendahls Gallei for fulde Seil
Skiønt paa den anden. O hvor ofte drak
Han ei af den, ved alle muntre Gilder,
Taknemlig, kiærlig sin Velgiorers Skaal.

Wessel.

Ja, Peder er taknemlig, og sin Konge,
Sin Frederik den Fierde meer han elsker,
End mangen Søn sin Fader.

Budde.

Husker Du,
Da han i Havet dukked efter Daasen,
Som Kongen havde givet ham, og som
Ham uforvarende faldt over Borde?
Det nærved havde kostet Livet ham.
Og Kongen har ham ikke mindre kiær.

Wessel.

Men Kongen følte, hvad jeg føler, Budde!

Ugierne gav han Orlov ham til Reisen.
Han frygted for hans Heftighed og Raskhed
Imellem Fremmede. „Vi kunde byde
Ham her at blive" — sagde goden Konge;
„Det vil vi ei; — men meget gierne saae
Vi, at han ikke reiste."

Budde.

Dog han reiste.
Misunderne har ogsaa virket, troer jeg,
Til at fordrive ham — Grev Kallenberg.
Men har Du hørt, det skiønne Vers, hvormed
Kong Fredrik parodierte Kallenberg?

Wessel.

Nei, Kiære! Siig!

Budde.

Den kolde Diplomat
Har aldrig kunnet lide Tordenskiold.
Han, der Begreber brugte blot som Tal,
Hvem hver Beslutning var et Regnestykke,
Et Facit, sammensat af lutter Brøk,
Forstod ei Heltens Dristighed. En Ørn
Var ham for høi, for snar; han agted kun
Minervas Fugl i en tykhov'det Ugle,
Om Dagen blind, skarpsynet først i Mørke.
Men Kongen tugted ham!

Wessel.

Hvordan? Hvordan?

Budde.

Han havde giort et Vers om Tordenskiold:

"Courage sans conduite, —
"C'est un homme sans suite."

Men Kongen giorde Verset saadan om:

"Un homme sans courage,
"C'est un pauvre personnage!"

Wessel.

O Gud velsigne Frederik den Fierde!
Det Vers har atter giort mig oprømt. Ja!
Nu vil jeg lade mine Griller fare, —
Vil ei, som gammel Kiærling, frygte Varsler.

Budde.

Har Du havt Varsler?

Wessel.

Tordenskiold har havt dem.
Læs disse Linier i hans sidste Brev!
(Rækker ham et Brev.)

Budde (læser).

„Med Ployart reiste jeg til Augustenborg, hvor Hertugen modtog mig med den sædvanlige Naade. Vi bleve her nogle Dage og morede os med at gaae paa Jagt. Men een Nat, da jeg laa og sov, og Døren stod aaben mellem mig og Kold, havde jeg en underlig fæl Drøm. Det tyktes mig, som om jeg kæmpede med en stor giftig Slange, der tilsidst stak mig i Brystet under den høire Arm, saa jeg vaagnede med et smerteligt Skrig i Angstens Sved og kaldte paa Kold. Jeg fortalte ved Theebordet Hertugen og de Andre min Drøm, og de raadte mig alle fra at reise videre. Men næste Dag paa Jagten styrtede Hesten med mig, og jeg havde nær brukket min Hals. Da nu saaledes Faren var overstaaet, betænkte jeg mig ikke paa at fortsætte Reisen. Jeg er ogsaa kommen lykkelig til Hamborg, og drager herfra om nogle Dage til Hannover, hvor Du skal høre videre fra mig. Lev vel! Din til Døden trofaste Broder

Peder Wessel."

Budde
(giver Wesſel Brevet tilbage).

„Träume ſind Schäume" ſiger Tydſken.

Weſſel.

Gud veed
Hvad Tydſken ſiger nu. Maaſkee der kommer
Et Brev til mig paa tydſk, med næſte Poſt.
Jeg gyſer, Budde! for det ſorte Lak.

Budde
(peger paa Billedet).

Der ſidder han ſaa kraftig og ſaa munter,
Og ſmiler lyſtig med ſin Laurbærkrands.
Hvo vilde frygte for en Tordenſkiold?
Der ſtaaer Pokalen — Ha hvor ofte drak vi
Af den hans Sundhed.

Weſſel
(ryſter paa Hovedet).

Men — nu er den tom,
Og Sundhedsbægret er af ſkiøre Glas.

(De gaae.)

Værelſet i Reiten.

Miß Harriet i Reiſeklæder, med et ſtort Purpurſhavl over Skuldrene, og et langt Slør nedhængende fra Hatten. **Værten. En Pige.**

Miß Harriet
(ængſtelig hurtig).

Alt borte? Gud! Jeg troede, han var her.

Værten.

For ti Minuter ſiden kiørte de

Til Engen hist ved Bakken; det er knap
En lille Fierdingvei herfra.

Miß Harriet.

O Gud!

(Til Pigen)

Lad Vognen kiøre strax igien af Stalden —
Strax frem for Døren!

(Pigen gaaer.)

Hvad er Klokken?

Værten.

Nys
Den slog halv syv.

Miß Harriet.

Til Klokken syv bestemt
Er jo Duellen først?

Værten.

De skyndte sig!

Miß Harriet.

Er Stahl der alt?

Værten.

Jeg veed det ikke, Miß!
Her var han ei.

Miß Harriet.

Han skal ei slaaes med Stahl!
Det er en Niding, — Falskner, — en Bedrager.
Jeg har Beviser her!

(Tager dem frem.)

Dem skiænkte mig
Den gode Præsident! Beviser for,
At Stahl begik i Spillet Falskneri
Mod Flere, før han kiendte Tordenskiold.
Det var paa Nippet just, han skulde hæftes.
Her er et Brev fra Kammerpræsidenten,

Hvori erklæres, at paa ingen Maade
Han er i Slægt med Stahl; at ei det sømmer
For Admiralen sig at kæmpe med ham.

Værten.

O Gud! Saa skynd, saa skynd Jer, gode Miß!
Maaskee til rette Tid I kommer end.
Her slumred han i Nat.

Miß Harriet
(vrider sine Hænder).

O Gud! Hvor sover
Han næste Nat?

Værten.

Han tog Jert Billed med.
Paa Brystet bærer han det som et Skiold
Mod Faren. Han opdaged det imorges,
Det havde hængt ved Sengen hele Natten,
Og ei han vidste det.

Miß Harriet.

Ak — veed han det
Naar det maaskee i Kisten følger ham?

(De gaae.)

Kamppladsen.

En Fælled med Træer til begge Sider, som i Baggrunden taber sig i Synskredsen.

Tordenskiold. Spiegelhausen. Kold.

Spiegelhausen.

Han staaer alt hisset, Admiral! Han venter
Bag Bakken der, men kommer ogsaa gierne
Herhen, hvis heller I vil fægte her.

Tordenskiold.

Jeg kommer ei til ham; han kan vel komme
Til mig. Det er for hans Skyld, jeg er her.

Spiegelhausen.

Ja, ganske vist.

Tordenskiold.

Seer jeg det Menneske,
Saa koger Blodet mig igien. Det gior mig
Dog halvveis ondt, at jeg har ikke taget
Pistoler med.

Spiegelhausen.

Hvor kan I være grum?

Tordenskiold.

Jeg tog dog derfor ikke Livet af ham,
Jeg skiød ham kun saa godt i Tommelfingren,
At aldrig meer han skulde blande Kaart.

Spiegelhausen.

En lille Rift, saa er det Hele glemt.

Tordenskiold
(seer sig om).

Jeg savner Havet her. — Jeg lider ei
En saadan øde Mark, der taber sig
I Luften uden Vand. Alt er saa stille.
Storm — Torden af Kanoner — Bølgefraade,
Det er mit Element! — Dog denne Kamp
Er usel — latterlig.

Spiegelhausen.

Og blot paa Skromt.

Tordenskiold.

Jeg ei forstaaer at kæmpe kun paa Skromt.

Kold.

Hvo siger ogsaa, det er Skromt? Tillad,

Herr Admiral! en gammel Ven et Ord.
(Rækker ham sin Kaarde.)
Tag denne Kaarde! Den er lang og stærk,
Jer egen er kun til Galanterie;
Og skiøndt en Spiller svag er mod en Helt,
Han saares dog ei med en Pennefiær.

Spiegelhausen
(tager Kolds Kaarde).

Nei, den er Admiralen altfor tung. —
See der er Stahl!

Stahl kommer noget borte med sin Secondant, de tage Hattene af for Tordenskiold.

Spiegelhausen.
Han hilser Eder.

Tordenskiold.
Godt!
For Præsidentens, Secondantens Skyld,
Jeg faaer vel lette til min Hat igien.
(Han gior det.)

Spiegelhausen
(gaaer hen og taler sagte med Stahl).

Kold
(imidlertid hemmeligt til Tordenskiold).

For Guds Skyld, Admiral! Hør Venneraad —
En trofast Tiener — og en ærlig Landsmand! —
Seer I da ikke Stahl har taget med
Een af de lange stærke svenske Kaarder?
Tag min fra Spiegelhausen!

Spiegelhausen
(kommer tilbage).

Admiral!
Nu Obersten paa Pladsen venter Jer.

Han beder kun, at I befale vil
Jer Tiener midlertid at gaae tilside.

Kold.

O Peder Wessel tag min Kaarde!

Tordenskiold.

Tie!
Gaa, som han siger! Giør mig ingen Spot!

(Tordenskiold og Stahl fægte. Stahl falder ud i en Terts, som Tordenskiold afparerer; men i det han, altfor hurtigt, vil give Stahl et Stød igien, holder denne sin Arm stiv, og giennemborer Tordenskiold, med et Stød under den høire Arm. Han trækker Kaarden tilbage.)

Tordenskiold
(bliver endnu staaende og raaber):

Kold!

Spiegelhausen
(som med en Tiener imidlertid har holdt paa Kold, raaber til Stahl):

Skynd Jer! Skynd Jer! Sving Jer flux til Hest!
Før slippe vi ei denne Vildmand løs.

(Stahl flyer, Spiegelhausen følger efter, da han først har kastet Kolds Kaarde paa Jorden til ham.)

Kold
(iler til sin Herre, som nu er sunken i Knæ, og tager ham i sine Arme).

Min ædle Herre! Tappre Tordenskiold!
Er Saaret dødeligt?

Tordenskiold.

Gud! Naadig vær
Min Siæl, for Jesu blodige Vunders Skyld!

(Han dør.)

Kold.

O Tordenskiold! Udaander Du dit Liv?
Ja, han er saaret i det høire Bryst,
Og Blodet flyder af ham som en Kilde. —
I Nidinger! Var det en Tvekamp? — Mord,
Mord var det.

(Raaber efter dem med høi Røst)

Tøver! Standser, har I Mod!
Du Spiegelhausen! Og Du lumpne Stahl!
Her staaer en ærlig Tiener, fordrer Eder
Til Tvekamp begge! Kommer, er I Mænd! —
De høre mig endnu! Kom kun, I Skurker!
Cujoner! Møder Kold for dette Sværd!
De vige, som en Slange, der har stukket
En Helt i Brystet. — Ja, Laokoon!
Det er ei første, bli'er ei sidste Gang,
At Ormen har omspændt dit Heltelegem. —
I treogtred've Slag han kæmpet har
Mod tappre Svenske paa det salte Hav;
Den raske Bølge vugged ham, Kartoven
Til Ære dundred ham, imens han sendte
Til Dybet Fienderne. — Nu blegner han
Paa Marken, langt fra Hav og Fædreland —
Nu voxe Blomster om ham, som til Spot!
Ei Marsvin og Delphiner dandse meer
Om hans Fregat; — nu staaer det tamme Lam
Og Faar, — og nippe Græs, hvor Helten bløder!

(Han kaster sig fortvivlet over ham.)

Miß Harriet kommer.

Har de alt dræbt ham? Brave Kold! Har Du
Din Herre fulgt i Døden?

Kold

(reiser sig fortvivlet halvoverende).

Nei — jeg ligger
Som trofast Hund og hyler over ham.

Miß Harriet.

Jeg vil ei klynke — jeg er Heltens Brud,
Og denne Dag — den er min Bryllupsdag!
Med Blod indvies den — med ædelt Blod. —
Er Saaret dødeligt?

Kold.

Jeg saae det selv,
Hvorledes Morderklingen giennembored
Hans Bryst, saa Spidsen stak igiennem Skuldren.

(Han staaer op.)

Miß Harriet

(knæler ved Liget).

Det høire Bryst. Det venstre dæktes af
Hans Konges Billed — og bag dette finder
Jeg ogsaa Harriets. — Morder! Hvorfor vendte
Du ei din Vraad imod hans stolte Hierte?
Hans Konge det beskytted og hans Mø,
Du havde brudt din Ødd mod disse Plader!

(Med Taarer)

Men jeg vil ikke klage, Tordenskiold!
Jeg er din Brud, og Du foragted Klynk.

Kold.

Ak! Var han falden blot paa Ærens Mark;
Paa Østersøen, paa det stolte Nordhav,
Hvor Dannebroge vaied over ham!

Miß Harriet

(springer op med en vild Glæde).

Ha! — her skal ogsaa Dannebroge vaie.
Gud! Gud! Hav Tak, som gav mig denne Tanke.

Ja, Tordenskiold! Jeg pryde skal dit Liig.
Liigklædet breder Harriet over Dig;
Det bedste, kosteligste, skiøndt ei sort.
Nei Dannebroge! Din blodrøde Dug,
Og dit sneehvide Kors skal dække Helten.

(Hun kaster sit Shawl over ham, sønderriver sit Slør og lægger det i et Kors over Shawlet.)

Og naar hans Aand paa Skyen svæver kiæk
I Stormen atter over Kattegat,
Med Regnar Lodbrok, Olaf Tryggvason,
Med fierde Christian, med Cort Adeler, —
Naar Bølgen suser og Kanonen dundrer —
Da, Dannebrog! Da smeld som Flag i Masten,
Og vink den yngre Slægt, at ligne ham!